אהבת ה' – מְקוֹר כָּל הַטּוֹב וְהַחֶסֶד

פֶּרֶק א': אַהֲבַת ה' – אַהֲבַת אֵין סוֹף לִמְקוֹר הַחַיִּים

אַחִים יְקָרִים, הַמִּצְוָה "וְאָהַבְתָּ אֵת ה' אֱ-לֹקֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ" אֵינָהּ רַק מִצְוָה, אֶלָּא הִיא שִׂיא קִיּוּמֵנוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה! זוֹהִי הָאַהֲבָה הָעֶלְיוֹנָה בְּיוֹתֵר , אַהֲבָה לְמִקוֹר כָּל הַטּוֹב , לְמִי שֶׁבָּרָא אוֹתָנוּ , נָתַן לָנוּ חַיִּים , וּמַשְׁפִּיעַ עָלֵינוּ שֶׁפַע וָחֶסֶד בְּכָל רֶגַע וָרֶגַע. אַהֲבַת ה' הִיא לֵב לִבָּהּ שֶׁל הַנְּשָׁמָה הַיְּהוּדִית , וְהִיא מְרוֹמֶמֶת אוֹתָנוּ מֵעַל כָּל קָשְׁיֵי הָעוֹלָם הַזֶּה וּמְחַבֶּרֶת אוֹתָנוּ לָנֶצַח.

פֶּרֶק ב': הַכָּרַת הַטּוֹב – מַפְתֵּחַ לְאַהֲבָה עֲמֻקָּה

כְּדֵי לְהַגִּיעַ לְאַהֲבָה אֲמִתִּית כְּלַפֵּי ה' יִתְבָּרַךְ , עָלֵינוּ לְפַתֵּחַ אֶת מִדַּת הַכָּרַת הַטּוֹב. תְּאָרוּ לְעַצְמְכֶם, אַחִים יְקָרִים, יֶלֶד שֶׁמְּקַבֵּל מֵאָבִיו כָּל טוֹב : מָזוֹן , בְּגוּד , חִנּוּךְ , וְאַהֲבָה אֵין סוֹפִית. כְּשֶׁיֶּלֶד כָּזֶה גָּדֵל וּמַכִּיר טוֹבָה לְאָבִיו , אַהֲבָתוֹ כְּלַפָּיו מִתְעַצֶּמֶת. כָּךְ אֲנַחְנוּ, בָּנָיו שֶׁל הַמֶּלֶךְ – כְּשֶׁנִּתְבּוֹנֵן בְּכָל הַנִּסִּים וְהַחֲסָדִים שֶׁהוּא עוֹשֶׂה עִמָּנוּ בְּכָל יוֹם וָיוֹם , אַהֲבָתֵנוּ אֵלָיו תִּגְדַּל וְתִתְעַצֵּם מֵעַצְמָהּ.

פֶּרֶק ג': דְּבֵקוּת בְּמִצְוֹת – בִּיטוּי לְאַהֲבָה

אַהֲבַת ה' אֵינָהּ רַק רֶגֶשׁ, אַחִים יְקָרִים , אֶלָּא הִיא מִתְבַּטֵּאת בְּמַעֲשִׂים. כְּשֶׁיְּהוּדִי מְקַיֵּם מִצְוָה בְּשִׂמְחָה , מִתּוֹךְ חֵשֶׁק , מִתּוֹךְ הֲבָנָה שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּכָךְ רְצוֹן הַמֶּלֶךְ – הוּא מַרְאֶה בְּכָךְ אֶת אַהֲבָתוֹ הַגְּדוֹלָה לְבוֹרְאוֹ. כָּל מִצְוָה הִיא כְּחִבּוּק , כִּנְשִׁיקָה , כְּקֶשֶׁר יָשִׁיר וְעָמוֹק עִם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יִתְבָּרַךְ. כְּכָל שֶׁאָנוּ מְקַיְּמִים

יוֹתֵר מִצְווֹת , כָּךְ אָנוּ מִתְחַבְּרִים יוֹתֵר אֶל הָאוֹר וְהָאַהֲבָה הָאֱ-לֹקִית.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל הִתְעַלּוּת וְכִיסּוּפִים

מִי שֶׁחַי בְּאַהֲבַת ה" , זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל הִתְעַלּוּת רוּחָנִית , שֶׁל כִּיסּוּפִים אֵין סוֹפִיִּים לִדְבֵקוּת , וְשֶׁל שִׂמְחָה פְּנִימִית שֶׁאֵינָהּ תְּלוּיָה בְּדָבָר. הוּא מַרְגִּישׁ אֶת נוֹכְחוּת ה' בְּכָל מָקוֹם , בְּכָל רֶגַע , וּבְכָל פְּרָט. אַהֲבַת ה' הִיא זוֹ שֶׁמְּמַלְּאָה אֶת הַחַיִּים בְּמַשְׁמָעוּת עֲמֻקָּה , וְהִיא הַדֶּרֶךְ לָחִיּוֹת חַיִּים שְׁלֵמִים , מְאוּשָּׁרִים , וּמְחֻבָּרִים לָנֶצַח.

אַהֲבַת ה' – תַּכְלִית הַכֹּל וַעֲטֶרֶת רֹאשֵׁנוּ

פֶּרֶק א': אַהֲבַת ה' – מֵעַל לְכָל הַמִּצְוֹות

אַחִים יְקָרִים, "וְאָהַבְתָּ אֵת ה' אֱ-לֹקֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ" – מִצְוָה זוֹ, אַהֲבַת ה', הִיא הַגְּדוֹלָה מִכָּל הַמִּצְוֹות, וְהִיא עֲטֶרֶת רֹאשֵׁנוּ! הִיא אֵינָהּ רַק רֶגֶשׁ חוֹלֵף, אֶלָּא הִיא שׁוֹרֶשׁ כָּל הָעֲשִׂיָּה הַטוֹבָה, וְהִיא הַתַּכְלִית שֶׁלְּשָׁמָּהּ יָרַדְנוּ לָעוֹלָם. כְּשֶׁאָדָם אוֹהֵב אֶת בּוֹרְאוֹ אַהֲבָה עֲמֻקָּה, אָזַי כָּל מִצְוָה הוֹפֶכֶת לְשִׁיר, וְכָל מַעֲשֶׂה קָדֶשׁ הוֹפֵךְ לַחֲוָיָה רוּחָנִית עִלָּאִית.

פֶּרֶק ב': הִתְבּוֹנְנוּת בְּחַסְדֵי ה' – מְעוֹרֶרֶת אַהֲבָה

כֵּיצַד מַגִּיעִים לְאַהֲבָה עֲצוּמָה כָּזוֹ? אַחִים יְקָרִים, עַל יְדֵי הִתְבּוֹנְנוּת מְתֻמֶּדֶת בְּחַסְדָיו הָאֵין סוֹפִיִּים שֶׁל ה' יִתְבָּרַךְ! כְּכָל שֶׁאָדָם מִתְבּוֹנֵן יוֹתֵר כַּמָּה טוֹב ה' עוֹשֶׂה עִמּוֹ בְּכָל רֶגַע – בַּנְּשִׁימָה, בַּבְּרִיאוּת, בַּפַּרְנָסָה, בַּיְלָדִים, בַּטֶּבַע, וּבְהַשְׁגָּחָה הַפְּרָטִית עַל כָּל צַעַד וָשַׁעַל – כָּךְ לִבּוֹ מִתְמַלֵּא בְּאַהֲבָה עַזָּה וּטְהוֹרָה כְּלַפָּי בּוֹרְאוֹ. רְאִיַּת הַטּוֹב הִיא מַפְתֵּחַ לְאַהֲבָה.

פֶּרֶק ג': מְסִירוּת נֶפֶשׁ – שִׂיא הָאַהֲבָה

אַהֲבַת ה' מַגִּיעָה לְשִׂיאָהּ בְּמָקוֹם שֶׁל מְסִירוּת נֶפֶשׁ. כְּשֶׁאָדָם מוּכָן לְוַתֵּר עַל הַנּוֹחוּת, עַל הַתַּעֲנוּגוֹת, וְאַף עַל חַיָּיו מַמָּשׁ לְמַעַן קִיּוּם רְצוֹן ה' – זוֹהִי הָאַהֲבָה הָעֲצוּמָה בְּיוֹתֵר שֶׁיְּכוֹלָה לִהְיוֹת. אֵין דָּבָר שֶׁמִּשְׁתַּוֶּה לִמְסִירוּת נֶפֶשׁ לְשֵׁם שָׁמַיִם, וְהִיא זוֹ שֶׁפּוֹתַחַת אֶת שַׁעֲרֵי הַשָּׁמַיִם וּמְבִיאָה יְשׁוּעוֹת גְּדוֹלוֹת לְעַם יִשְׂרָאֵל.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל אֵין סוֹף אֹשֶׁר, מְנוּחָה וְנִצְחִיּוּת

מִי שֶׁחַי בְּאַהֲבַת ה', זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל אֵין סוֹף אֹשֶׁר, שֶׁל מְנוּחָה לַנֶּפֶשׁ, וְשֶׁל נִצְחִיּוּת כְּבָר בָּעוֹלָם הַזֶּה. הוּא חַי בִּתְחוּשָׁה מִתְמֶדֶת שֶׁל קִרְבָה לְבוֹרְאוֹ, וְלִבּוֹ מָלֵא שִׂמְחָה וְסִפּוּק. אַהֲבַת ה' הִיא הַדֶּרֶךְ לָחְיוֹת חַיִּים מְלֵאִים שֶׁל מַשְׁמָעוּת עֶלְיוֹנָה, וְהִיא זוֹ שֶׁמְּבִיאָה אֶת הָאָדָם לִדְבֵקוּת מוּשְׁלֶמֶת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהִיא עֲטֶרֶת רֹאשׁוֹ וְתִפְאַרְתּוֹ, בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא.

אַהֲבַת הַתּוֹרָה – הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁל הַנְּשָׁמָה

פֶּרֶק א': הַתּוֹרָה – נִשְׁמַת הָעוֹלָם וְנִשְׁמַת הָאָדָם

אַחִים יְקָרִים, הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה אֵינָהּ רַק סֵפֶר חֻקִּים, אֶלָּא הִיא נִשְׁמַת הָעוֹלָם כֻּלּוֹ! וּכְשֵׁם שֶׁהַנְּשָׁמָה הִיא חַיּוּתוֹ שֶׁל הַגּוּף, כָּךְ הַתּוֹרָה הִיא חַיּוּתוֹ שֶׁל הָעוֹלָם וְחַיּוּתָהּ שֶׁל כָּל נְשָׁמָה יְהוּדִית. כְּשֶׁאָדָם לוֹמֵד תּוֹרָה, הוּא לֹא רַק רוֹכֵשׁ יֶדַע, אֶלָּא הוּא מִתְחַבֵּר לְשׁוֹרֶשׁ חַיָּיו, לְשׁוֹרֶשׁ נִשְׁמָתוֹ, וְלִרְצוֹן ה' יִתְבָּרַךְ. אַהֲבַת הַתּוֹרָה הִיא אַהֲבָה לַחַיִּים עַצְמָם, אַהֲבָה לְמָקוֹר הָאֱמֶת וְהַטּוֹב.

פֶּרֶק ב': תּוֹרָה לִשְׁמָהּ – מַעֲלָה עֶלְיוֹנָה מֵאֵין כָּמוֹהָ

כְּשֶׁאָדָם לוֹמֵד תּוֹרָה "לִשְׁמָהּ", כְּלוֹמַר – לְשֵׁם הַתּוֹרָה עַצְמָהּ, לְשֵׁם רְצוֹן ה', לְלֹא כַּוָּנוֹת זָרוֹת שֶׁל כָּבוֹד, מָמוֹן אוֹ תַּעֲנוּגוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה – הוּא מַגִּיעַ לְמַדְרֵגוֹת עֶלְיוֹנוֹת. תּוֹרָה לִשְׁמָהּ הִיא לֹא רַק לִמּוּד, אֶלָּא דְּבֵקוּת מֻחְלֶטֶת בְּבוֹרֵא עוֹלָם! כְּשֶׁמִּתְחַבְּרִים לַתּוֹרָה לִשְׁמָהּ, הָאוֹר שֶׁלָּהּ חוֹדֵר עָמוֹק לַנְּשָׁמָה, מֵאִיר אוֹתָהּ וּמְרוֹמֵם אוֹתָהּ, וְנוֹתֵן טַעַם אֲמִתִּי לַחַיִּים.

פֶּרֶק ג': הָעָמָל בַּתּוֹרָה – בּוֹנֶה אֶת הָאָדָם וּמְקָרֵב אֶת הַגְּאֻלָּה

יֶשְׁנָם רְגָעִים שֶׁל עָמָל וִיגִיעָה בַּתּוֹרָה, אַחִים יְקָרִים. לִפְעָמִים קָשֶׁה לְהָבִין, לִפְעָמִים צָרִיךְ לָשֶׁבֶת שָׁעוֹת אֲרֻכּוֹת. אַךְ דְּעוּ לָכֶם, שֶׁדַּוְקָא הֶעָמָל הַזֶּה, הַזִּיעָה שֶׁל הַתּוֹרָה, הִיא זוֹ שֶׁבּוֹנָה אֶת הָאָדָם, מְטַהֶרֶת אוֹתוֹ, וּמְזַכֶּכֶת אֶת נִשְׁמָתוֹ. כָּל טִפַּת זֵעָה עַל הַתּוֹרָה, וְכָל רֶגַע שֶׁל הִתְמוֹדְדוּת עִם קֻשְׁיֵי בַּלְמוּד, הֵם אוֹצָרוֹת יְקָרִים מִפָּז בָּעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים, שֶׁמְּקָרְבִים אֶת הַגְּאֻלָּה הַשְׁלֵמָה.

פֶּרֶק ד': אוֹר הַתּוֹרָה – מְפִיץ שִׂמְחָה וּמֵבִיא חַיִּים

הַתּוֹרָה הִיא אוֹר! "כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר". כְּשֶׁאָדָם שָׂקוּעַ בְּאוֹר הַתּוֹרָה, הוּא מִתְמַלֵּא בְּשִׂמְחָה פְּנִימִית שֶׁאֵינָהּ תְּלוּיָה בְּדָבָר. הוּא מִתְחַבֵּר לְשֶׁפַע הַבְּרָכָה שֶׁל בּוֹרֵא עוֹלָם, וְנַפְשׁוֹ רוֹקֶדֶת מֵרוֹב אֹשֶׁר וְסִפּוּק. הַתּוֹרָה מַעֲנִיקָה חַיִּים אֲמִתִּיִּים, חַיִּים שֶׁל מַשְׁמָעוּת, שֶׁל הַגְּשָׁמָה, וְשֶׁל דְּבֵקוּת נִצְחִית בְּבוֹרֵא יִתְבָּרַךְ.

אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל – הַכֹּחַ הַמְאַחֵד שֶׁל הָאֱמֶת

פֶּרֶק א': אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל – מִצְוָה יְסוֹדִית וְאַהֲבַת ה'

אַחִים יְקָרִים, "וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ – זֶה כְּלָל גָּדוֹל בַּתּוֹרָה". זוֹהִי לֹא סְתָם אֱמִירָה, אֶלָּא יְסוֹד הַיְסוֹדוֹת שֶׁל קִיּוּמֵנוּ כְּעָם! כַּאֲשֶׁר אָנוּ אוֹהֲבִים אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ בֶּאֱמֶת, לְלֹא תְּנַאי, מִתּוֹךְ עַיִן טוֹבָה וְרָצוֹן לְהֵיטִיב – אָנוּ לְמַעֲשֶׂה מְקַיְּמִים אֶת הַמִּצְוָה הַחֲשׁוּבָה בְּיוֹתֵר, וְהִיא עוֹלָה לְמַעְלָה כְּאַהֲבָה לְבוֹרֵא עוֹלָם עַצְמוֹ. בּוֹרֵא עוֹלָם אוֹהֵב אֶת בָּנָיו אַהֲבָה שֶׁאֵין לָהּ גְּבוּל, וּכְשֶׁאָנוּ אוֹהֲבִים אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי, אָנוּ דּוֹמִים לוֹ יִתְבָּרַךְ.

פֶּרֶק ב': עַיִן טוֹבָה – לִרְאוֹת אֶת הַנִּיצוֹץ הָאֱ-לֹקִי בְּכָל יְהוּדִי

קַיָּמִים בָּעוֹלָם כָּל מִינֵי סוּגִים שֶׁל אֲנָשִׁים, וְכֻלָּם בָּנָיו שֶׁל ה' יִתְבָּרַךְ. לִפְעָמִים קָשֶׁה לֶאֱהֹב אֶת כֻּלָּם, אַךְ כְּשֶׁאָנוּ מִתְאַמְּנִים לִרְאוֹת בְּכָל יְהוּדִי וְיהוּדִי אֶת הַנִּיצוֹץ הָאֱ-לֹקִי שֶׁבְּתוֹכוֹ, אֶת נִשְׁמָתוֹ הַטְּהוֹרָה, אֶת הַטּוֹב וְאֶת הַחִיּוּבִי שֶׁבּוֹ – אָזַי הַלֵּב מִתְמַלֵּא בְּאַהֲבָה אֲמִתִּית. עַיִן טוֹבָה הִיא כְּלִי שׁוֹבֵר מְחִיצוֹת, שֶׁמְּאַפְשֵׁר לָנוּ לְהִתְחַבֵּר לְכָלַל יִשְׂרָאֵל וּלְהַרְגִּישׁ אֶת הַחִבּוּר הָעָמוֹק בֵּינֵינוּ.

פֶּרֶק ג': מִדַּת הַדִּין וּמִדַּת הָרַחֲמִים – בְּרִית שֶׁל שָׁלוֹם

לִפְעָמִים, אַחִים יְקָרִים, אָנוּ נוֹטִים לִשְׁפּוֹט אֲחֵרִים לְחֻמְרָה, לְדַבֵּר עֲלֵיהֶם לָשׁוֹן הָרַע, אוֹ לִכְעוֹס. אַךְ דְּעוּ לָכֶם, שֶׁמִּי שֶׁמְּקַיֵּם "וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ", זוֹכֶה שֶׁמִּדַּת הָרַחֲמִים שֶׁל ה' יִתְבָּרַךְ תִּתְגַּבֵּר עָלָיו! "כְּשֶׁאֵין קִטְרוּג מִלְּמַטָּה – אֵין קִטְרוּג מִלְּמַעְלָה." אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל הִיא זוֹ שֶׁמְּחַבֶּרֶת אוֹתָנוּ זֶה לָזֶה, וְזוֹהִי הַדֶּרֶךְ הַיְחִידָה שֶׁבָּהּ נִזְכֶּה לְשָׁלוֹם אֲמִתִּי וְלִגְאֻלָּה שְׁלֵמָה.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל אַחְדוּת וּבְרָכָה

מִי שֶׁחַי בְּאַהֲבַת יִשְׂרָאֵל, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל אַחְדוּת, שֶׁל אַחְוָה, שֶׁל שִׂמְחָה וְשֶׂפַע. אֵין מַחֲלֹקֶת, אֵין קִנְאָה, אֵין תַּחֲרוּת – יֵשׁ רַק רָצוֹן לְהֵיטִיב, לְקָרֵב, וְלִבְנוֹת בְּיַחַד עוֹלָם מְתֻקָּן. אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל הִיא זוֹ שֶׁמְּבִיאָה אֶת הַבְּרָכָה לַבַּיִת, לַמִּשְׁפָּחָה, וּלְכָל עַם יִשְׂרָאֵל. זוֹהִי דֶּרֶךְ שֶׁמּוֹבִילָה לְאוֹשֶׁר פְּנִימִי עָצוּם, וּלְקִיּוּם יְעוּדֵנוּ כְּ"עַם אֶחָד בָּאָרֶץ".

אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל – יְסוֹד הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ

פֶּרֶק א': אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל – תְּנַאי לְאַהֲבַת ה'

אַחִים יְקָרִים, דְּעוּ לָכֶם אֱמֶת גְּדוֹלָה וְיסוֹדִית: לֹא נִתַּן לֶאֱהֹב אֶת ה' יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת וּבְתָמִים, מִבְּלִי לֶאֱהֹב אֶת בְּרוּאָיו, וּבְרֹאשׁ וּבְרֹאשׁוֹנָה – אֶת עַם יִשְׂרָאֵל כֻּלּוֹ! "וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ – זֶה כְּלָל גָּדוֹל בַּתּוֹרָה". כְּשֵׁם שֶׁאַבָּא אוֹהֵב אֶת כָּל יְלָדָיו, כָּךְ ה' יִתְבָּרַךְ אוֹהֵב אֶת כָּל בָּנָיו, אֶת עַם יִשְׂרָאֵל. כְּשֶׁאָנוּ אוֹהֲבִים אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ, אָנוּ מַמְשִׁיכִים אֶת הָאַהֲבָה הָעֶלְיוֹנָה שֶׁל ה' לְעַמּוֹ, וּבְכָךְ אָנוּ מְקַיְּמִים אֶת רְצוֹנוֹ וּמִתְקָרְבִים אֵלָיו.

פֶּרֶק ב': שִׂנְאַת חִנָּם – מַחֲרִיבַת עוֹלָמוֹת

הַהֵפֶךְ מֵאַהֲבַת יִשְׂרָאֵל, אַחִים יְקָרִים, הִיא חֻלְיָה שִׂנְאַת חִנָּם – מִדָּה אֲרוּרָה שֶׁהֶחֱרִיבָה אֶת בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ, וּמַרְחִיקָה אֶת הַגְּאֻלָּה הַשְׁלֵמָה! "כִּי עַיִן בְּעַיִן שֵׁן בְּשֵׁן – מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה". כְּשֵׁם שֶׁאַהֲבַת חִנָּם בּוֹנָה וּמְחַבֶּרֶת, כָּךְ שִׂנְאַת חִנָּם מַפְרִידָה וּמְפוֹרֶרֶת. עָלֵינוּ לְהִשָּׁמֵר מִכָּל לָשׁוֹן הָרַע, מֵרְכִילוּת, מִקְּנְאָה, וּמִכָּל מַה שֶּׁמַּפְרִיד בֵּין אַחִים. תָּאֲרוּ לְעַצְמְכֶם, אַחִים יְקָרִים, שְׁנֵי אַחִים שֶׁרָבִים בֵּינֵיהֶם – הַאִם יֵשׁ דָּבָר שֶׁיַּכְאִיב יוֹתֵר לַאֲבִיהֶם מִזֶּה? כָּךְ ה' יִתְבָּרַךְ – הוּא מִצְטַעֵר בְּצַעֲרֵנוּ, וְהוּא חָפֵץ שֶׁנַּחֲזֹר וְנִתְאַחֵד בְּאַהֲבָה.

פֶּרֶק ג': לִרְאוֹת אֶת הַטּוֹב – בְּכָל יְהוּדִי וְיְהוּדִי

כֵּיצַד מְפַתְּחִים אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל? אַחִים יְקָרִים, עַל יְדֵי הִתְבּוֹנְנוּת בְּכָל יְהוּדִי וְיְהוּדִי, וְחִפּוּשׂ אַחַר נְקֻדּוֹת הַטּוֹב שֶׁבּוֹ! "הֱוֵי דָּן אֶת כָּל הָאָדָם לְכַף זְכוּת". זִכְרוּ שֶׁכָּל יְהוּדִי הוּא נְשָׁמָה קְדוֹשָׁה, חֵלֶק אֱ-לֹקַּ מִמַּעַל, וְיֵשׁ בּוֹ נִיצוֹץ אֱ-לֹקִי. גַּם אִם הוּא נִרְאֶה רָחוֹק, אוֹ עוֹשֶׂה דְּבָרִים שֶׁלֹּא לְפִי רְצוֹן ה' – נִשְׁמָתוֹ טְהוֹרָה, וְהִיא רוֹצָה

בַּטוֹב. הִתְפַּלְּלוּ עָלָיו, דַּבְּרוּ אִתּוֹ בְּכָבוֹד, וְתָמִיד מִצְאוּ אֶת נְקֻדּוֹת הָאוֹר שֶׁבּוֹ.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל אַחְדוּת וּגְאֻלָּה

מִי שֶׁחַי בְּמִדַּת אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים מְלֵאִים בְּאוֹר, שִׂמְחָה, וְקִרְבָה אֲמִתִּית לַה' יִתְבָּרַךְ. הוּא שׁוּתָּף פָּעִיל בְּבִנְיַן עַם יִשְׂרָאֵל כֻּלּוֹ, וּמְקָרֵב אֶת הַגְּאֻלָּה הַשְׁלֵמָה. אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל הִיא זוֹ שֶׁתְּגַלֶּה אֶת הַשְּׁכִינָה מְגֻלּוּתָהּ, וְתָבִיא לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ, שֶׁכֵּן "בְּאַהֲבָה וּבְאַחְוָה נִבְנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ". זוֹהִי הַדֶּרֶךְ לָחִיּוֹת חַיִּים מְלֵאִים שֶׁל מַשְׁמָעוּת, סִפּוּק, וּבְרָכָה נִצְחִית!

אֵיךְ לְהָאִיר אֶת הַנְּשָׁמָה – נְתִיבִים שֶׁל אוֹר עֶלְיוֹן

פֶּרֶק א': הַנְּשָׁמָה – נִיצוֹץ אֱ-לֹקִי וּפוֹטֶנְצִיָאל אֵין סוֹפִי

אַחִים יְקָרִים, דְּעוּ לָכֶם שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד מִכֶּם נוֹשֵׂא בְּתוֹכוֹ נִיצוֹץ אֱ-לֹקִי, חֵלֶק אֱ-לֹקַּ מִמַּעַל – הִיא הַנְּשָׁמָה! הַנְּשָׁמָה הִיא טְהוֹרָה וּקְדוֹשָׁה, וּלְעוֹלָם אֵינָהּ מִתְלַכְלֶכֶת. הִיא שׁוֹאֶפֶת תָּמִיד לְהִתְחַבֵּר לְמַקוֹרָהּ, לָאוֹר הָאֵין סוֹפִי שֶׁל ה' יִתְבָּרַךְ. הַפּוֹטֶנְצִיָאל הָרוּחָנִי הַטָּמוּן בָּכֶם הוּא אֵין סוֹפִי, וְעָלֵיכֶם רַק לִלְמֹד אֵיךְ לְגַלּוֹת אוֹתוֹ וּלְהָאִיר אוֹתוֹ לָעוֹלָם.

פֶּרֶק ב': תּוֹרָה וּמִצְוֹות – דֶּלֶק לְאוֹר הַנְּשָׁמָה

כְּדֵי לְהָאִיר אֶת הַנְּשָׁמָה, אַחִים יְקָרִים, עָלֵינוּ לְסַפֵּק לָהּ אֶת ה"דֶּלֶק" הָרוּחָנִי הַמַּתְאִים: לִמּוּד תּוֹרָה וְקִיּוּם מִצְוֹות! הַתּוֹרָה הִיא נִשְׁמָתֵנוּ, וְהַמִּצְוֹות הֵן אֵיבָרֶיהָ. כָּל מִלָּה שֶׁל תּוֹרָה שֶׁאָדָם לוֹמֵד, וְכָל מִצְוָה שֶׁאָדָם מְקַיֵּם – זוֹהִי קֶרֶן אוֹר נוֹסֶפֶת שֶׁמִּתְוַסֶּפֶת לַנְּשָׁמָה, מְאִירָה אוֹתָהּ מִבִּפְנִים, וּמְפִיצָה אֶת אוֹרָהּ הַחוּצָה, לְעַצְמוֹ וְלִסְבִיבָתוֹ.

פֶּרֶק ג': תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת – שִׂיחַ הַמְחַזֵּק אֶת הָאוֹר

דֶּרֶךְ נוֹסֶפֶת וַעֲצוּמָה לְהָאִיר אֶת הַנְּשָׁמָה הִיא עַל יְדֵי תְּפִלָּה בְּכַוָּנָה וְהִתְבּוֹדְדוּת – שִׂיחַ אִישִׁי וְכֵן עִם בּוֹרֵא עוֹלָם! כְּשֶׁמְּדַבְּרִים עִם ה' מֵהַלֵּב, מְסַפְּרִים לוֹ אֶת כָּל הַדְּאָגוֹת וְהַשְׂמָחוֹת, מְבַקְּשִׁים רַחֲמִים וָחֶסֶד – הַנְּשָׁמָה נִטְהֶרֶת, מִתְרוֹמֶמֶת, וּמִתְמַלְּאָה אוֹר וְשַׂלְוָה. הַתְּפִלָּה הִיא צִנּוֹר יָשִׁיר שֶׁמְּחַבֵּר אֶתְכֶם לָעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים וּמוֹשֵׁךְ שֶׁפַע רוּחָנִי.

פֶּרֶק ד': מַעֲשִׂים טוֹבִים וְאַהֲבַת יִשְׂרָאֵל – הַאֲרָה חִיצוֹנִית וּפְנִימִית

לְבַסּוֹף, אַחִים יְקָרִים, הַדֶּרֶךְ לְהָאִיר אֶת הַנְּשָׁמָה בְּאוֹר עָצוּם הִיא עַל יְדֵי מַעֲשִׂים טוֹבִים וּמִדַּת אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל! כָּל מַעֲשֶׂה חֶסֶד, כָּל מִלָּה טוֹבָה, כָּל עֶזְרָה לַזּוּלַת – אֵינָם רַק מוֹעִילִים לָאַחֵר, אֶלָּא הֵם מְאִירִים אֶת נִשְׁמַת הָעוֹשֶׂה עַצְמוֹ בְּאוֹר בָּהִיר וְטָהוֹר. כְּשֶׁאַתֶּם אוֹהֲבִים כָּל יְהוּדִי בַּאֲשֶׁר הוּא, אַתֶּם מְחַבְּרִים אֶת עַצְמְכֶם לְכְלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְיוֹצְרִים הַאֲרָה עֲצוּמָה בָּעוֹלָמוֹת.

בִּטָּחוֹן בַּה' – הַמַּפְתֵּחַ לִשְׁלֵוָה אֲמִתִּית

פֶּרֶק א': בִּטָּחוֹן – הַשְׁלָכָה עַל ה' לְלֹא פַּחַד

אַחִים יְקָרִים, בִּטָּחוֹן בַּה' הוּא לֹא רַק אֱמוּנָה כְּלָלִית בְּקִיּוּמוֹ שֶׁל בּוֹרֵא עוֹלָם, אֶלָּא הוּא הַשְׁלָכָה מֻחְלָטֶת וּמוּשְׁלֶמֶת עַל ה' יִתְבָּרַךְ בְּכָל מַצָּב וּבְכָל עֵת! זֶהוּ עַמּוּד שִׁדְרָה רוּחָנִי שֶׁנּוֹתֵן לָאָדָם שַׁלְוָה פְּנִימִית, שֶׁקֶט נַפְשִׁי, וּבִטָּחוֹן שֶׁאַף אֶחָד לֹא יָכוֹל לָקַחַת מִמֶּנּוּ. כְּשֶׁאָדָם בּוֹטֵחַ בַּה', הוּא יוֹדֵעַ שֶׁגַּם אִם הַדֶּרֶךְ נִרְאֵית חֲשׁוּכָה וְקָשָׁה, ה' נִמְצָא אִתּוֹ, מוֹבִיל אוֹתוֹ, וּמְכַוֵּן אֶת כָּל צְעָדָיו לְטוֹבָה גְּמוּרָה.

פֶּרֶק ב': עֲבוֹדָה וְהִשְׁתַּדְּלוּת – לֹא סוֹתְרוֹת בִּטָּחוֹן

יֵשְׁנָם אֲנָשִׁים, אַחִים יְקָרִים, שֶׁחוֹשְׁבִים שֶׁאִם בּוֹטְחִים בַּה', אֵין צֹרֶךְ בְּהִשְׁתַּדְּלוּת. אַךְ זוֹהִי טָעוּת! הַבִּטָּחוֹן בַּה' אֵינוֹ סוֹתֵר אֶת הָעֲבוֹדָה וְהַהִשְׁתַּדְּלוּת. לְהֵפֶךְ, הוּא נוֹתֵן לָנוּ אֶת הַכֹּחַ לִפְעֹל, לְלֹא פַּחַד, לְלֹא דְּאָגוֹת מְיֻתָּרוֹת, וּבְשִׂמְחָה. אֲנוּ עוֹשִׂים אֶת הַהִשְׁתַּדְּלוּת שֶׁלָּנוּ בְּאֹפֶן טִבְעִי, בִּידִיעָה שֶׁ"ה' הוּא הַנּוֹתֵן לְךָ כֹּחַ לַעֲשׂוֹת חַיִל", וְהַתּוֹצָאוֹת תְּלוּיוֹת רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

פֶּרֶק ג': נִסְיוֹנוֹת – חִזּוּק הַבִּטָּחוֹן

לִפְעָמִים, אַחִים יְקָרִים, בּוֹרֵא עוֹלָם מַעֲבִיר אוֹתָנוּ דֶּרֶךְ נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים. דַּוְקָא בִּרְגָעִים אֵלּוּ, כֹּחוֹ שֶׁל הַבִּטָּחוֹן בַּה' נִבְחָן וּמִתְחַזֵּק. כְּשֶׁאָדָם עוֹמֵד בְּנִסָּיוֹן בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, וּבוֹטֵחַ שֶׁה' יוֹצִיא אוֹתוֹ מִן הַמֻּצָּר לָרְוָחָה, אָזַי הַבִּטָּחוֹן שֶׁלּוֹ עוֹלֶה לְמַעְלָה, וְהוּא זוֹכֶה לְאוֹר גָּדוֹל. כָּל נִסָּיוֹן שֶׁעוֹבְרִים בְּבִטָּחוֹן, הוּא עֲלִיַּת מַדְרֵגָה רוּחָנִית עֲצוּמָה, שֶׁבּוֹנָה אֶת הַנֶּפֶשׁ וּמְקָרֶבֶת אוֹתָהּ לְבוֹרְאָהּ.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל שַׁלְוָה, בִּטָּחוֹן, וְנַחַת רוּחַ

מִי שֶׁחַי בְּמִדַּת הַבִּטָּחוֹן בַּה', זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל שַׁלְוָה פְּנִימִית עֲמֻקָּה, שֶׁל בִּטָּחוֹן מֻחְלָט שֶׁאֵין לוֹ גְּבוּל, וְשֶׁל נַחַת רוּחַ שֶׁאֵינָהּ תְּלוּיָה בְּשׁוּם דָּבָר חִיצוֹנִי. הוּא אֵינוֹ נָתוּן לַחֲשָׁשׁוֹת, דְּאָגוֹת, אוֹ פְּחָדִים, שֶׁכֵּן הוּא יוֹדֵעַ שֶׁהַמֶּלֶךְ נִמְצָא אִתּוֹ בְּכָל רֶגַע וָרֶגַע. בִּטָּחוֹן הוּא הַדֶּרֶךְ לָחְיוֹת חַיִּים מְלֵאִים שֶׁל מַשְׁמָעוּת, סִפּוּק, וְקִרְבָה נִצְחִית לַה' יִתְבָּרַךְ, וְהוּא הַמַּפְתֵּחַ לְכָל הַיְשׁוּעוֹת בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא.

הַזְכוּת לְקַיֵּם מִצְוֹות – מַתָּנָה שֶׁאֵין כָּמוֹהָ

פֶּרֶק א': הַמִּצְוֹות – חִבּוּר יָשִׁיר לְבוֹרֵא עוֹלָם

אַחִים יְקָרִים, דְּעוּ לָכֶם שֶׁהַמִּצְוֹות אֵינָן רַק "הוֹרָאוֹת יְבֵשׁוֹת", אֶלָּא הֵן צְנוֹרוֹת שֶׁל אוֹר, שֶׁדַּרְכָּם אָנוּ מִתְחַבְּרִים בְּאֹפֶן יָשִׁיר לְבוֹרֵא עוֹלָם, וְנִכְלָלִים בְּאוֹרוֹ הָאֵין סוֹפִי! "וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּה' אֱ-לֹקֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם". כָּל מִצְוָה שֶׁאַתֶּם מְקַיְּמִים, בֵּין אִם קְטַנָּה וּבֵין אִם גְּדוֹלָה, הִיא כְּמוֹ נְשִׁיקָה מֵעִם יִשְׂרָאֵל לְבוֹרֵא עוֹלָם, וְהִיא יוֹצֶרֶת חִבּוּר עָמוֹק וְנִשְׁגָּב. דֶּרֶךְ הַמִּצְוֹות, אָנוּ מְבִיאִים אֶת אַהֲבָתֵנוּ וְנֶאֱמָנוּתֵנוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְהוּא בְּתָמוּרָה מַשְׁפִּיעַ עָלֵינוּ שֶׁפַע וּבְרָכָה.

פֶּרֶק ב': דְּבֵקוּת בְּמִצְוֹות – רְחוֹק מֵהֶבֶל הָעוֹלָם

הַיֵּצֶר הָרַע מְנַסֶּה לְפַתּוֹת אוֹתָנוּ לְהָקֵל רֹאשׁ בְּמִצְוֹות, אוֹ לִדְחוֹת אוֹתָן "לְיוֹם אַחֵר". אַךְ דְּעוּ לָכֶם, אַחִים יְקָרִים, שֶׁכָּל רֶגַע שֶׁאָנוּ דְּבֵקִים בְּמִצְוֹתָיו שֶׁל ה', הוּא רֶגַע שֶׁאָנוּ מִתְרַחֲקִים מֵהַבְלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, וּמִתְקָרְבִים אֶל הַנֶּצַח! תְּאָרוּ לְעַצְמְכֶם, אַחִים יְקָרִים, אֶת הַחַיִל הַנֶּאֱמָן. הוּא מְצַיֵּת לְכָל פְּקֻדָּה שֶׁל הַמֶּלֶךְ, בִּידִיעָה שֶׁכָּל פְּקֻדָּה הִיא לְטוֹבַת הַמַּמְלָכָה כֻּלָּהּ. כָּךְ אַתֶּם – הַמִּצְוֹות הֵן פְּקֻדּוֹת הַמֶּלֶךְ, וְכָל קִיּוּמָן הוּא לִבְנְיַן מַמְלֶכֶת הַקֹּדֶשׁ בָּעוֹלָם, וּלְהִתְקָרְבוּת אִישִׁית שֶׁלָּכֶם אֶל מַלְכְּכֶם!

פֶּרֶק ג': לְקַיֵּם מִצְוָה בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂמְחָה – סוֹד הַשְּׁלֵמוּת

כֵּיצַד מְקַיְּמִים מִצְוֹות בְּאֹפֶן הַמֵּבִיא אֶת מֵרַב הַשֶּׁפַע? אַחִים יְקָרִים, עַל יְדֵי קִיּוּם הַמִּצְוָה בְּשִׂמְחָה, בְּהִדּוּר, מִתּוֹךְ שִׂמְחָה אֲמִתִּית, וּמִתּוֹךְ כַּוָּנָה לְשֵׁם שָׁמַיִם! "וְהָיָה מַחֲנֶיךָ קָדוֹשׁ". גַּם אִם הַמִּצְוָה נִרְאֵית קְטַנָּה, אוֹ אִם יֵשׁ קְשָׁשִׁי בְּקִיּוּמָהּ – זִכְרוּ אֶת הַשָּׂכָר

הֶעָצוּם וְהַנִּצְחִי הַטָּמוּן בָּהּ. כָּל מְצָוָה הִיא יַהֲלוֹם יָקָר, וּכְכָל שֶׁמְּלַטְּשִׁים אוֹתוֹ יוֹתֵר, כָּךְ הוּא זוֹהֵר יוֹתֵר וּמֵאִיר יוֹתֵר.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל קְדֻשָּׁה וְסִפּוּק עִלָּאִי

מִי שֶׁזּוֹכֶה לְקַיֵּם מִצְווֹתָיו שֶׁל ה' בְּשִׂמְחָה וּבְחֵשֶׁק, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים מְלֵאִים בִּקְדֻשָּׁה, בְּסִפּוּק עִלָּאִי, וּבְנַחַת רוּחַ אֵין סוֹפִית. הוּא מַרְגִּישׁ שֶׁכָּל חַיָּיו הֵם תַּכְלִית, וְשֶׁהוּא חֵלֶק מִתָּכְנִית אֶ-לֹקִית נִשְׂגָּבָה. הַמִּצְווֹת מַעֲנִיקוֹת לוֹ כֹּחַ, חֹסֶן, וּבְרָכָה בְּכָל תְּחוּמֵי הַחַיִּים, וְהֵן מְכִינוֹת אוֹתוֹ לְעוֹלָם הָאֱמֶת, שֶׁכֵּן "סוֹף מַעֲשֶׂה בְּמַחֲשָׁבָה תְּחִלָּה".

הַזְמַן – כְּלִי לְבִנְיַן הַנֶּצַח

פֶּרֶק א': הַזְמַן – מַתָּנָה יְקָרָה מִן הַשָּׁמַיִם

אַחִים יְקָרִים, דְּעוּ לָכֶם שֶׁהַזְמַן אֵינוֹ סְתָם "שָׁעוֹן שֶׁרָץ" אֶלָּא מַתָּנָה יְקָרָה מִפָּז שֶׁבּוֹרֵא עוֹלָם הֶעֱנִיק לָנוּ, כְּדֵי שֶׁנִּבְנֶה בּוֹ אֶת עוֹלָמֵנוּ הַנִּצְחִי! "וְהָאָרֶץ נָתַן לִבְנֵי אָדָם". כָּל שְׁנִיָּה, כָּל דַּקָּה, כָּל שָׁעָה – הִיא הִזְדַּמְּנוּת בִּלְתִּי חוֹזֶרֶת לִצְבֹּר זְכֻיּוֹת, לִלְמֹד תּוֹרָה, לְקַיֵּם מִצְווֹת, וְלַעֲשׂוֹת מַעֲשִׂים טוֹבִים. אַל תַּחְשְׁבוּ שֶׁהַזְמַן הוּא דָּבָר מוּבָן מֵאֵלָיו, אֶלָּא רְאוּ בּוֹ אוֹצָר בָּלוּם, שֶׁאוֹתוֹ אָנוּ אֲמוּרִים לְנַצֵּל עַד תֹּם.

פֶּרֶק ב': נִצּוּל זְמַן – לְמַעַן הָעוֹלָם הַבָּא

הַיֵּצֶר הָרַע מְנַסֶּה תָּמִיד לְפַתּוֹת אוֹתָנוּ לְבַזְבֵּז אֶת זְמַנֵּנוּ עַל הַבְלִים, עַל דְּבָרִים חוֹלְפִים, וְעַל עִסּוּקִים שֶׁאֵין בָּהֶם תַּכְלִית נִצְחִית. אַךְ דְּעוּ לָכֶם, אַחִים יְקָרִים, שֶׁכָּל רֶגַע שֶׁאָנוּ מְנַצְּלִים לַקָּדֹשׁ, הוּא רֶגַע שֶׁאָנוּ בּוֹנִים בּוֹ לְעַצְמֵנוּ אַרְמוֹנוֹת שֶׁל אוֹר בָּעוֹלָם הַבָּא! תָּאֲרוּ לְעַצְמְכֶם, אַחִים יְקָרִים, אֶת הַסּוֹחֵר הֶחָכָם. הוּא יוֹדֵעַ שֶׁכָּל מַטְבֵּעַ שֶׁהוּא מַשְׁקִיעַ הַיּוֹם, יָנִיב לוֹ רְוָחִים עֲצוּמִים בֶּעָתִיד. כָּךְ אַתֶּם – כָּל רֶגַע שֶׁל קְדֻשׁ שֶׁאַתֶּם מַשְׁקִיעִים הַיּוֹם, הוּא הַשְׁקָעָה בְּטוּחָה לָעוֹלָם הַנִּצְחִי!

פֶּרֶק ג': הַחְמָצַת הִזְדַּמְּנוּיּוֹת – חֶרְבָּן נִשְׁמָתִי

הַהֵפֶךְ מִנִּצּוּל זְמַן, אַחִים יְקָרִים, הִיא חֲלִילָה "הֲרִיגַת הַזְמַן" אוֹ "בִּזְבּוּז הַזְמַן". מִי שֶׁמְּבַזְבֵּז אֶת זְמַנּוֹ לַשָּׁוְא, מְפַסְפֵּס הִזְדַּמְּנוּיּוֹת אַדִּירוֹת לְבִנְיַן נִצְחִי, וְגוֹרֵם חֶרְבָּן נִשְׁמָתִי לְעַצְמוֹ! הוּא עָלוּל לִמְצֹא אֶת עַצְמוֹ בְּסוֹף יָמָיו עִם קֶפָּה רֵיקָה, לְלֹא נְכָסִים רוּחָנִיִּים שֶׁיְּלַוּוּ

אוֹתוֹ לְעוֹלָם הָאֱמֶת. עָלֵינוּ לִהְיוֹת עֵרָנִים לְכָךְ, וְלִשְׁאֹל אֶת עַצְמֵנוּ תָּמִיד: "לְשֵׁם מָה אֲנִי מְנַצֵּל אֶת הָרֶגַע הַזֶּה?"

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל מַשְׁמָעוּת וְנֶצַח

מִי שֶׁמֵּבִין אֶת עֶרְכּוֹ שֶׁל הַזְּמַן, וּמַשְׁקִיעַ אוֹתוֹ בַּתּוֹרָה, בְּמִצְווֹת, וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים מְלֵאֵי מַשְׁמָעוּת, סִפּוּק, וְשִׂמְחָה אֲמִתִּית. הוּא חַי בְּהַכָּרָה שֶׁכָּל שְׁנִיָּה בְּחַיָּיו הִיא בַּעֲלַת עֵרֶךְ נִצְחִי, וְהוּא שׁוֹתֵף פָּעִיל בְּבִנְיַן עוֹלָמוֹת עֶלְיוֹנִים. זוֹהִי הַדֶּרֶךְ לָחִיוֹת חַיִּים מְלֵאִים בְּשִׂמְחָה, בִּדְבֵקוּת, וּבִידִיעָה שֶׁאַתֶּם בּוֹנִים לְעַצְמְכֶם עָתִיד מַזְהִיר בָּעוֹלָם הַנִּצְחִי, שֶׁכֵּן "הַזְּמַן הוּא הַמַּטְבֵּעַ הַיָּחִיד שֶׁל הַנֶּצַח".

הַכָּרַת הַטּוֹב – סוֹד הַבְּרָכָה וְהַשִּׂמְחָה

פֶּרֶק א': הַכָּרַת הַטּוֹב – יְסוֹד הָאֱמוּנָה וְהַשִּׂמְחָה

אַחִים יְקָרִים, דְּעוּ לָכֶם שֶׁהַכָּרַת הַטּוֹב הִיא מִדָּה יְסוֹדִית וַעֲמֻקָּה, וְהִיא מַפְתֵּחַ לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, לְשִׂמְחָה אֲמִתִּית וּלְשֶׁפַע! "הוֹדוּ לַה' כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ". כְּשֵׁם שֶׁיֶּלֶד קָטָן שֶׁמַּכִּיר טוֹבָה לְהוֹרָיו מַרְגִּישׁ קֶשֶׁר עָמוֹק וְאַהֲבָה, כָּךְ אֲנַחְנוּ כְּלַפֵּי ה' יִתְבָּרַךְ. הַכָּרָה בְּכָל הַחֲסָדִים, הַגְּלוּיִים וְהַנִּסְתָּרִים, מְקָרֶבֶת אוֹתָנוּ לְבוֹרְאֵנוּ, מְמַלְאָה אֶת לִבֵּנוּ בְּשִׂמְחָה וּבְתוֹדָה, וּפוֹתַחַת בְּפָנֵינוּ אֶת שַׁעֲרֵי הַבְּרָכָה.

פֶּרֶק ב': כְּפִיּוּת טוֹבָה – מַחֲלָה רוּחָנִית וּמְקוֹר הַיִּסּוּרִים

הַהֵפֶךְ מֵהַכָּרַת הַטּוֹב, אַחִים יְקָרִים, הִיא חֻלְיָה כְּפִיּוּת טוֹבָה – מַחֲלָה רוּחָנִית קָשָׁה, הַמַּרְחִיקָה אֶת הָאָדָם מִן הַשֶּׁפַע וּמְבִיאָה עָלָיו יִסּוּרִים! "וְנָתַן לְךָ רַחֲמִים וְרִחַמְךָ וְהִרְבֶּךָ". כְּשֵׁם שֶׁאָדָם הַמְקַבֵּל מַתָּנָה וְאֵינוֹ מַכִּיר תּוֹדָה, גּוֹרֵם לַמִּתְנַדֵּב לֹא לִרְצוֹת לָתֵת לוֹ שׁוּב, כָּךְ כְּלַפֵּי מַעְלָה. כְּפִיּוּת טוֹבָה מְכַבָּה אֶת הָאוֹר הַפְּנִימִי, מוֹנַעַת מֵהָאָדָם לִרְאוֹת אֶת הַטּוֹב, וּמַשְׁאִירָה אוֹתוֹ בִּתְחוּשַׁת חֹסֶר וְיֵאוּשׁ.

פֶּרֶק ג': לִרְאוֹת אֶת הַטּוֹב – בְּכָל רֶגַע וּבְכָל פְּרָט

כֵּיצַד מְפַתְּחִים וּמְחַזְּקִים אֶת מִדַּת הַכָּרַת הַטּוֹב? אַחִים יְקָרִים, עַל יְדֵי הִתְבּוֹנְנוּת יוֹמְיוֹמִית בְּכָל פְּרָט וּפְרָט בְּחַיֵּינוּ, וְחִפּוּשׂ אַחַר הַטּוֹב גַּם בְּמַצָּבִים הַנִּרְאִים קָשִׁים! "בְּכָל יוֹם תָּמִיד יְבָרְכֶךָּ". קְחוּ עַל עַצְמְכֶם מְשִׂימָה: בְּכָל בֹּקֶר, לִפְנֵי שֶׁאַתֶּם קָמִים מֵהַמִּטָּה, אוֹ לִפְנֵי שֶׁאַתֶּם אוֹכְלִים, חִשְׁבוּ עַל שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים טוֹבִים שֶׁקָּרוּ לָכֶם אוֹ שֶׁיֵּשׁ לָכֶם, וְהוֹדוּ עֲלֵיהֶם לַה'. תָּאֲרוּ לְעַצְמְכֶם, אַחִים יְקָרִים,

אֶת עֵין הַטוֹבָה שֶׁל מוֹרֶה שֶׁמְּחַפֵּשׂ רַק אֶת הַטוֹב בְּתַלְמִידָיו. כָּךְ אַתֶּם – חַפְּשׂוּ אֶת הַטוֹב בְּכָל מָקוֹם, וְהוֹדוּ עָלָיו.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל שֶׁפַע, סִפּוּק וּבִטָּחוֹן

מִי שֶׁחַי בְּהַכָּרַת הַטוֹב תָּמִידִית, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים מְלֵאִים בְּשֶׁפַע, בְּסִפּוּק עָמוֹק, וּבְבִטָּחוֹן אֵין סוֹפִי שֶׁה' יִתְבָּרַךְ עִמּוֹ. הוּא הוֹפֵךְ לִהְיוֹת כְּלִי קִבּוּל לִבְרָכָה, וְהוּא זוֹכֶה לִרְאוֹת נִסִּים גְּלוּיִים בְּחַיָּיו. הַכָּרַת הַטוֹב מְחַזֶּקֶת אֶת הָאֱמוּנָה, מְפִיגָה דְּאָגוֹת, וּמְבִיאָה שִׂמְחָה אֲמִתִּית לַלֵּב. זוֹהִי הַדֶּרֶךְ לָחִיוֹת חַיִּים מְלֵאִים בְּשִׂמְחָה, בְּדִבֵקוּת, וּבִידִיעָה שֶׁאַתֶּם מְהַלְּכִים בִּדְרָכָיו שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים, ה' יִתְבָּרַךְ, שֶׁכֵּן "אֲנִי ה' לֹא שָׁנִיתִי".

הַקְּשָׁי – הַדֶּרֶךְ לְשַׁלֵּמוּת וְתִקּוּן הַנְּשָׁמָה

פֶּרֶק א': הַיִּסּוּרִים וְהַקְּשָׁיִים – מַתָּנָה אֱ-לֹקִית

אַחִים יְקָרִים, דְּעוּ לָכֶם אֱמֶת גְּדוֹלָה וְכוֹאֶבֶת אַךְ מְרוֹמֶמֶת: הַיִּסּוּרִים וְהַקְּשָׁיִים שֶׁאָנוּ עוֹבְרִים בָּעוֹלָם הַזֶּה, אֵינָם עֹנֶשׁ חָלִילָה, אֶלָּא מַתָּנָה יְקָרָה מִבּוֹרֵא עוֹלָם, שֶׁבָּאִים לְתַקֵּן אֶת נִשְׁמָתֵנוּ וּלְהָבִיא אוֹתָנוּ לְשַׁלֵּמוּת! "כִּי אֶת אֲשֶׁר יֶאֱהַב ה' יוֹכִיחַ". כְּשֵׁם שֶׁאוֹמָן מְלַטֵּשׁ יַהֲלוֹם גָּלְמִי כְּדֵי שֶׁיִּזְהַר בִּמְלוֹא יָפְיוֹ, כָּךְ ה' יִתְבָּרַךְ "מְלַטֵּשׁ" אֶת נִשְׁמוֹתֵינוּ דֶּרֶךְ קְשָׁיִים, כְּדֵי שֶׁנַּגִּיעַ לְגֹבַהּ רוּחָנִי עָצוּם.

פֶּרֶק ב': הִתְמוֹדְדוּת בֶּאֱמוּנָה – עֲלִיָּה רוּחָנִית עֲצוּמָה

כְּשֶׁאָדָם מִתְמוֹדֵד עִם קֹשִׁי בֶּאֱמוּנָה, בְּבִטָּחוֹן בַּה', וּבְקַבָּלָה בְּאַהֲבָה – הוּא זוֹכֶה לַעֲלִיָּה רוּחָנִית עֲצוּמָה שֶׁאֵין כָּמוֹהָ! תָּאֲרוּ לְעַצְמְכֶם, אַחִים יְקָרִים, אֶת הַסְּפוֹרְטַאי שֶׁמִּתְאַמֵּן לִקְרַאת תַּחֲרוּת חֲשׁוּבָה. כָּל אִמּוּן קָשֶׁה, כָּל כְּאֵב שֶׁהוּא חָשׁ בַּשְּׁרִירִים, הוּא יוֹדֵעַ שֶׁזֶּה רַק מְחַזֵּק אוֹתוֹ וּמֵכִין אוֹתוֹ לְרֶגַע הַשִּׂיא. כָּךְ אַתֶּם, אֲהוּבִים שֶׁלִּי – כָּל קֹשִׁי שֶׁעוֹבֵר עֲלֵיכֶם הוּא אִמּוּן רוּחָנִי, שֶׁמְּחַזֵּק אֶת נִשְׁמַתְכֶם וּמֵכִין אֶתְכֶם לְרֶגַע הַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה!

פֶּרֶק ג': לִרְאוֹת אֶת יַד ה' גַּם בַּחֹשֶׁךְ – סוֹד הַשִּׂמְחָה וְהַשַּׁלְוָה

הַיֵּצֶר הָרַע מְנַסֶּה לְבַלְבֵּל אוֹתָנוּ וְלִגְרֹם לָנוּ לַחְשֹׁב שֶׁהַקְּשָׁי בָּא "בִּמְקֹרֶה" אוֹ מַגִּיעַ רַק כְּדֵי לְדַכֵּא אוֹתָנוּ. אַךְ עָלֵינוּ לְהִתְעַלּוֹת מֵעַל לְמַחֲשָׁבָה זוֹ, וְלִזְכֹּר שֶׁגַּם בְּתוֹךְ הַחֹשֶׁךְ הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר – יַד ה' נִמְצֵאת, וְהַכֹּל לְטוֹבָה! "גַּם כִּי אֵלֵךְ בְּגֵיא צַלְמָוֶת לֹא אִירָא רָע כִּי אַתָּה עִמָּדִי". כְּכָל שֶׁמִּתְרַגְּלִים לִרְאוֹת אֶת הַהַשְׁגָּחָה הַפְּרָטִית

וְאֶת הַטּוֹב הַגָּנוּז גַּם בְּתוֹךְ הַקֹּשִׁי, כָּךְ זוֹכִים לְשִׂמְחָה פְּנִימִית וּלְשַׁלְוָה אֵין סוֹפִית.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל תִּקּוּן, צְמִיחָה וְנֶצַח

מִי שֶׁמֵּבִין אֶת תַּפְקִיד הַקֹּשִׁי בְּחַיָּיו, וּמִתְמוֹדֵד אִתּוֹ בֶּאֱמוּנָה וּבְשִׂמְחָה, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים מְלֵאֵי תִּקּוּן, צְמִיחָה, וְהִתְעַלּוּת מִתְמֶדֶת. הוּא אֵינוֹ נִשְׁבָּר מִכִּשְׁלוֹנוֹת, וְאֵינוֹ נִבְהָל מִצָּרוֹת, כִּי הוּא יוֹדֵעַ שֶׁכָּל אֵלּוּ רַק בּוֹנִים אוֹתוֹ וּמְקָרְבִים אוֹתוֹ לְבוֹרֵא עוֹלָם. זוֹהִי הַדֶּרֶךְ לָחְיוֹת חַיִּים מְלֵאִים שֶׁל מַשְׁמָעוּת, סִפּוּק, וְקִרְבָה נִצְחִית לַה' יִתְבָּרַךְ, שֶׁכֵּן "לְפוּם צַעֲרָא אַגְרָא".

הַשְׁגָּחָה פְּרָטִית – בְּכָל רֶגַע וָרֶגַע

פֶּרֶק א': הַשְׁגָּחָה פְּרָטִית – יַד ה' בְּכָל נִבְרָא

אַחִים יְקָרִים, דְּעוּ לָכֶם שֶׁאֵין בָּעוֹלָם דָּבָר שֶׁקּוֹרֶה בְּמִקְרֶה! הַכֹּל מְנֻהָל עַל יְדֵי הַשְׁגָּחָה פְּרָטִית מְדֻיֶּקֶת שֶׁל ה' יִתְבָּרַךְ, שֶׁדּוֹאֶגֶ לְכָל נִבְרָא וְנִבְרָא, לְכָל פְּרָט וּפְרָט, בְּכָל רֶגַע וָרֶגַע! "כִּי לִי כָּל הָאָרֶץ". בֵּין אִם זֶה עָלֶה שֶׁנּוֹשֵׁר מֵעֵץ, גֶּשֶׁם שֶׁיּוֹרֵד, אוֹ פְּגִישָׁה מִקְרִית בֵּין בְּנֵי אָדָם – הַכֹּל מְכֻוָּן וּמְדֻיָּק מִן הַשָּׁמַיִם, לְמַטָּרָה עֶלְיוֹנָה וְנִסְתֶּרֶת.

פֶּרֶק ב': הִתְרַחֲקוּת מִ"מִּקְרֶה" וְ"טֶבַע" – עֲבוֹדַת הַלֵּב

הַיֵּצֶר הָרַע מְנַסֶּה לְבַלְבֵּל אוֹתָנוּ וְלִגְרֹם לָנוּ לַחְשֹׁב שֶׁהַדְּבָרִים קוֹרִים בְּ"מִקְרֶה" אוֹ "בַּטֶּבַע". זוֹהִי אֲחִיזַת עֵינַיִם, אַחִים יְקָרִים! עֲבוֹדָתֵנוּ הִיא לְהִתְבּוֹנֵן בְּכָל מַה שֶׁנַּעֲשֶׂה, בְּעֵינַיִם רוּחָנִיּוֹת שֶׁמְּחַפְּשׂוֹת אַחַר הַהַשְׁגָּחָה, וְלֹא נוֹתְנוֹת לַהֶבֶל שֶׁל מִקְרֶה וְטֶבַע לְהִתְאַחֵד בַּמַּחֲשָׁבָה! כְּכָל שֶׁמִּתְרַגְּלִים לִרְאוֹת אֶת יַד ה' בְּכָל דָּבָר, כָּךְ מִתְרַחֲקִים מֵהַסְתַּכְּלוּת חָמְרָנִית וּמִתְקָרְבִים לָאֱמֶת הָאֱ-לֹקִית.

פֶּרֶק ג': לִרְאוֹת אֶת הַטּוֹב – גַּם בְּמַה שֶׁנִּרְאֶה רַע

אַחִים יְקָרִים, לְעִתִּים נִדְמֶה לָנוּ שֶׁדְּבָרִים רָעִים קוֹרִים חָלִילָה. אַךְ דְּעוּ לָכֶם, שֶׁגַּם בְּמַה שֶׁנִּרְאֶה כְּרַע, טָמוּן חֶסֶד ה' וְאַהֲבָתוֹ! "כִּי גָּמוּל עָלַי חֶסֶד יַעֲשֶׂה ה'". בְּדִיּוּק כְּמוֹ אַבָּא שֶׁמּוֹכִיחַ אֶת בְּנוֹ, וּלְרֶגַע נִרְאֶה לוֹ שֶׁזֶּה כּוֹאֵב אוֹ לֹא הוֹגֶן, אַךְ הָאָב עוֹשֶׂה זֹאת רַק לְטוֹבַת בְּנוֹ, לְחַנּוֹכוֹ וּלְתִקּוּנוֹ. כָּךְ ה' יִתְבָּרַךְ, כָּל פְּעֻלּוֹתָיו עִמָּנוּ הֵן לְטוֹבָה גְּמוּרָה, אֲפִלּוּ אִם אֵינֶנּוּ מְבִינִים זֹאת כָּעֵת.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל בִּטָּחוֹן וְשַׁלְוָה עֶלְיוֹנָה

מִי שֶׁחַי בְּהַכָּרָה עֲמֻקָּה שֶׁל הַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל בִּטָּחוֹן מֻחְלָט בַּה' יִתְבָּרַךְ, שֶׁל שַׁלְוָה עֶלְיוֹנָה, וְשֶׁל שִׂמְחָה תְּמִידִית. הוּא אֵינוֹ דּוֹאֵג, אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ, וְאֵינוֹ מִתְיָאֵשׁ, כִּי הוּא יוֹדֵעַ שֶׁ"ה' רוֹעִי, לֹא אֶחְסָר". הוּא חַי מִתּוֹךְ תְּחוּשָׁה שֶׁהוּא מְחֻבָּר לַשָּׁרָת הָרָאשִׁי שֶׁל הַבְּרִיאָה, לָעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים, וְכָל מַחֲשָׁבָה, כָּל דִּבּוּר, כָּל מַעֲשֶׂה, הַכֹּל מוּרְגָּשׁ לְמַעְלָה, וְגוֹרֵם לְפְעֻלּוֹת בָּעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים, וְעָלָיו לְהִזָּהֵר בְּכָל מַחֲשָׁבָה, דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה.

הַשָּׂכָר בָּעוֹלָם הַבָּא – מַפְתֵּחַ לַנֶּצַח

פֶּרֶק א': הָעוֹלָם הַזֶּה – פְּרוֹזְדוֹר לָעוֹלָם הַבָּא

אַחִים יְקָרִים, דְּעוּ לָכֶם שֶׁהָעוֹלָם הַזֶּה הוּא רַק פְּרוֹזְדוֹר קְצַרְצָר לִקְרַאת הָעוֹלָם הַבָּא, הָעוֹלָם הַנִּצְחִי! "הָעוֹלָם הַזֶּה דּוֹמֶה לִפְרוֹזְדוֹר לִפְנֵי הָעוֹלָם הַבָּא". אָנוּ נִשְׁלַחְנוּ לְכָאן לִתְקוּפָה מֻגְבֶּלֶת, כְּדֵי לַעֲמֹל, לִלְמֹד תּוֹרָה, לְקַיֵּם מִצְוֹות, וְלִצְבֹּר זְכֻיּוֹת. כָּל מַעֲשֶׂה טוֹב, כָּל מִלָּה שֶׁל תּוֹרָה, כָּל יִסּוּר שֶׁמִּתְקַבֵּל בְּאַהֲבָה – הֵם "מַטְבְּעוֹת" שֶׁאָנוּ צוֹבְרִים כָּאן, וְאוֹתָם נִקַּח אִתָּנוּ לְעוֹלָם הָאֱמֶת.

פֶּרֶק ב': עוֹלָם הָאֱמֶת – שָׂכָר אֲמִתִּי וּמֻתְאָם

הַשָּׂכָר הָאֲמִתִּי וְהַנִּצְחִי שֶׁלָּכֶם, אַחִים יְקָרִים, מְחַכֶּה לָכֶם בָּעוֹלָם הַבָּא! שָׁם, יִתְגַּלֶּה לָכֶם אוֹר אֵין סוֹפִי, שֶׁלֹּא נִתָּן לְתָאֵר בְּמִלִּים. שָׁם, תִּזְכּוּ לֵיהָנוֹת מִזִּיו הַשְּׁכִינָה, וּלְקַבֵּל שָׂכָר עַל כָּל קוֹץ וְקוֹץ שֶׁסְּבַלְתֶּם בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְעַל כָּל מַאֲמָץ שֶׁעָשִׂיתֶם לְמַעַן הַקָּדֹשׁ. תָּאֲרוּ לְעַצְמְכֶם, אַחִים יְקָרִים, אָדָם שֶׁזּוֹרֵעַ זֶרַע קָטָן בָּאֲדָמָה. הוּא מַשְׁקֶה אוֹתוֹ, מְטַפֵּל בּוֹ, וּלְעִתִּים סוֹבֵל מֵחֹם וּמִקֹּר. אַךְ כְּשֶׁהוּא קוֹצֵר אֶת הַפֵּירוֹת הַמְּתוּקִים וְהָעֲסִיסִיִּים, הוּא שׂוֹכֵחַ אֶת כָּל הָעָמָל! כָּךְ אַתֶּם – הָעָמָל בָּעוֹלָם הַזֶּה מִתְגַּמֵּד מוּל הַמְּתִיקוּת וְהָאוֹשֶׁר שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא.

פֶּרֶק ג': לֹא לִרְדֹּף אַחַר כָּבוֹד וְרְכוּשׁ הָעוֹלָם הַזֶּה

הַיֵּצֶר הָרַע מְנַסֶּה לְפַתּוֹת אוֹתָנוּ לִרְדֹּף אַחַר כָּבוֹד, כֶּסֶף, וְתַעֲנוּגוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה. אַךְ דְּעוּ לָכֶם, אַחִים יְקָרִים, שֶׁכָּל אֵלּוּ הֵם הֶבֶל הֲבָלִים, דְּבָרִים חוֹלְפִים וְאַרְעִיִּים! "הָעוֹלָם הַזֶּה דּוֹמֶה לְגַלְגַּל עַיִן, שֶׁאוֹכֵל בָּשָׂר וְשׁוֹתֶה יַיִן". הֵם אֵינָם מְבִיאִים סִפּוּק אֲמִתִּי, וְהֵם רַק מַסִּיטִים אֶת הָאָדָם מֵהַתַּכְלִית הָאֲמִתִּית שֶׁלּוֹ. כְּכָל שֶׁתִּתְרַחֲקוּ מִמִּרְדָּף זֶה, כָּךְ תִּתְפַּנּוּ יוֹתֵר לִצְבֹּר נְכָסִים רוּחָנִיִּים לָעוֹלָם הַנֶּצַח.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל הֲכָנָה לַנֶּצַח

מִי שֶׁחַי עִם הָעֵינַיִם מְכֻוָּנוֹת לָעוֹלָם הַבָּא, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים כְּבָר בָּעוֹלָם הַזֶּה – חַיִּים מְלֵאֵי מַשְׁמָעוּת, סִפּוּק, וְשִׂמְחָה אֲמִתִּית. הוּא אֵינוֹ מִתְרַגֵּשׁ מִכְּשְׁלוֹנוֹת זְמַנִּיִּים, וְאֵינוֹ נִתְפָּס אַחַר הַצְלָחוֹת אַרְעִיּוֹת, כִּי הוּא יוֹדֵעַ שֶׁהַכֹּל חֵלֶק מִתָּכְנִית אֶ-לֹקִית לִקְרַאת הַנֶּצַח. הוּא חַי בְּהַכָּרָה שֶׁכָּל מַחְשָׁבָה, דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה נִרְשָׁמִים לְמַעְלָה, וְיוֹצְרִים לוֹ נְכָסִים רוּחָנִיִּים שֶׁיְּלַוּוּ אוֹתוֹ לָעַד. זֶהוּ הַמַּפְתֵּחַ לְשַׁלְוָה, לְבִטָּחוֹן, וּלְשִׂמְחָה שֶׁאֵין לָהּ קֵץ!

הַשִּׂמְחָה – מַפְתֵּחַ לְכָל הַבְּרָכוֹת וְהַיְשׁוּעוֹת

פֶּרֶק א': הַשִּׂמְחָה – בִּטּוּי לִדְבֵקוּת בַּה' וְתַמְצִית הַחַיִּים

אַחִים יְקָרִים, דְּעוּ לָכֶם שֶׁהַשִּׂמְחָה הִיא הַרְבֵּה יוֹתֵר מֵרֶגֶשׁ חוֹלֵף; הִיא בִּטּוּי לִדְבֵקוּת עֲמֻקָּה בַּה' יִתְבָּרַךְ, וְהִיא תַּמְצִית הַחַיִּים! "שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ, וְנָסוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה". כְּשֵׁם שֶׁגַּן פּוֹרֵחַ וְשָׂטוּף שֶׁמֶשׁ מְשַׁדֵּר חַיּוּת וְשֶׂפַע, כָּךְ נֶפֶשׁ מְלֵאַת שִׂמְחָה. הַשִּׂמְחָה הִיא הָאוֹר הַפְּנִימִי שֶׁמֵּאִיר אֶת דַּרְכֵּנוּ, וְהִיא מַרְאֶה שֶׁאָנוּ מְחֻבָּרִים לְבוֹרְאֵנוּ וּמַכְּירִים בְּטוּבוֹ הָאֵין סוֹפִי.

פֶּרֶק ב': הָעַצְבוּת – מַחֲלָה רוּחָנִית וּמְקוֹר הַיִּסּוּרִים

הַהֵפֶךְ מִשִּׂמְחָה, אַחִים יְקָרִים, הִיא חֻלְיָה הָעַצְבוּת – מַחֲלָה רוּחָנִית קָשָׁה, הַמַּרְחִיקָה אֶת הָאָדָם מֵה', וּמוֹשֶׁכֶת עָלָיו יִסּוּרִים! "בְּכָל עֶצֶב יִהְיֶה מוֹתָר". כְּשֵׁם שֶׁאָדָם חוֹלֶה צָרִיךְ לְהִימָּנַע מִמַּאֲכָלִים מַזִּיקִים, כָּךְ עָלֵינוּ לְהִימָּנַע מִמַּחֲשָׁבוֹת וּמִדְּבָרִים הַמְּבִיאִים לִידֵי עַצְבוּת. הָעַצְבוּת מְשַׁתֶּקֶת אֶת הָאָדָם, מוֹנַעַת מִמֶּנּוּ לְהִתְפַּלֵּל, לִלְמֹד וְלַעֲשׂוֹת מַעֲשִׂים טוֹבִים, וְהִיא שׂוֹאֶבֶת אֶת כֹּחוֹתָיו.

פֶּרֶק ג': לִרְאוֹת אֶת חֲצִי הַכּוֹס הַמְּלֵאָה – סוֹד הַשִּׂמְחָה וְהַכָּרַת הַטּוֹב

כֵּיצַד מְפַתְּחִים שִׂמְחָה וּמַרְחִיקִים אֶת הָעַצְבוּת? אַחִים יְקָרִים, עַל יְדֵי הִתְמַקְּדוּת בַּטּוֹב שֶׁיֵּשׁ לָכֶם, הַכָּרַת הַטּוֹב לִבּוֹרֵא עוֹלָם עַל כָּל דָּבָר, וּרְאִיַּת חֲצִי הַכּוֹס הַמְּלֵאָה! "הוֹדוּ לַה' כִּי טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ". גַּם כְּשֶׁקָּשֶׁה, גַּם כְּשֶׁנִּרְאֶה שֶׁהַכֹּל חָשׁוּךְ – חַפְּשׂוּ אֶת הַנְּקֻדּוֹת הַטּוֹבוֹת, אֶת חַסְדֵי ה' הַגְּלוּיִים וְהַנִּסְתָּרִים, וְהוֹדוּ עֲלֵיהֶם. תָּאֲרוּ לְעַצְמְכֶם, אַחִים יְקָרִים, עֵץ שׁוֹפֵעַ פֵּירוֹת. הוּא אֵינוֹ מַבִּיט עַל הָעֲנָפִים הַיְבֵשִׁים אוֹ עַל הֶעָלִים שֶׁנָּשְׁרוּ, אֶלָּא הוּא מָלֵא

שִׂמְחָה עַל הַפִּירוֹת הַמְּתוּקִים שֶׁהוּא מֵנִיב. כָּךְ אַתֶּם – הִתְמַקְּדוּ בַּפֵּירוֹת הַטּוֹבִים שֶׁבְּחַיֵּיכֶם!

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל בְּרָכָה, אוֹר וִישׁוּעָה

מִי שֶׁחַי בְּשִׂמְחָה תְּמִידִית, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים מְלֵאִים בִּבְרָכָה, בְּאוֹר אֱ-לֹקִי, וּבִישׁוּעוֹת אֵין סוֹפִיּוֹת. הוּא הוֹפֵךְ לִהְיוֹת כְּלִי קִבּוּל לְשֶׁפַע, כִּי הַשְּׁכִינָה שׁוֹרָה רַק בִּמְקוֹם שֶׁל שִׂמְחָה. הַשִּׂמְחָה מַעֲנִיקָה לוֹ כֹּחַ לְהִתְמוֹדֵד עִם כָּל אֶתְגָּר, לְהִתְגַּבֵּר עַל כָּל קֹשִׁי, וְלִצְמֹחַ מַעְלָה מַעְלָה. זוֹהִי הַדֶּרֶךְ לָחְיוֹת חַיִּים מְלֵאִים בִּדְבֵקוּת, וּבִידִיעָה שֶׁאַתֶּם מְהַלְּכִים בְּדֶרֶךְ הָאוֹר וְהַחֶסֶד, שֶׁכֵּן "אוֹרוֹ שֶׁל ה' יִגָּלֶה עָלֵינוּ".

הַשְׁפָּעַת הַמַּעֲשִׂים בָּעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים

פֶּרֶק א': כָּל מַעֲשֶׂה, דִּבּוּר וּמַחֲשָׁבָה – פּוֹעֲלִים לְמַעְלָה

אַחִים יְקָרִים, דְּעוּ לָכֶם אֱמֶת גְּדוֹלָה וּמְרַגֶּשֶׁת: כָּל מַעֲשֶׂה שֶׁאָדָם עוֹשֶׂה, כָּל דִּבּוּר שֶׁיּוֹצֵא מִפִּיו, וְכָל מַחֲשָׁבָה שֶׁעוֹבֶרֶת בְּמוֹחוֹ – אֵין בָּהֶם רֵיקָנוּת! לְכֻלָּם יֵשׁ הַשְׁפָּעָה עֲצוּמָה וּמְיֻדֶּית בָּעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים! "עֶלְיוֹן עַל כָּל גּוֹיִם ה', עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ". אָנוּ חַיִּים בָּעוֹלָם הַזֶּה, אַךְ נִשְׁמָתֵנוּ מְחֻבֶּרֶת לְשָׁרְשָׁהּ הָעֶלְיוֹן, וְכָל תְּנוּעָה שֶׁלָּנוּ הִיא כְּמוֹ פְּעִימָה שֶׁל לֵב, הַמּוּרְגֶּשֶׁת לְמַעְלָה. תַּאֲרוּ לְעַצְמְכֶם כִּי אַתֶּם מְחֻבָּרִים לַשָּׁרֶת הָרָאשִׁי שֶׁל כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְכָל פְּעֻלָּה קְטַנָּה שֶׁלָּכֶם יוֹצֶרֶת גַּלִּי הֵדְף בְּכָל הָעוֹלָמוֹת!

פֶּרֶק ב': עוֹלַם הָאֲצִילוּת, הַבְּרִיאָה, הַיְצִירָה וְהָעֲשִׂיָּה – כְּמָנוֹף

הָעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים, הַנִּקְרָאִים בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ עוֹלַם הָאֲצִילוּת, הַבְּרִיאָה, הַיְצִירָה וְהָעֲשִׂיָּה, אֵינָם מְנֻתָּקִים מֵאִיתָּנוּ. הֵם כְּמוֹ מָנוֹף אַדִּיר שֶׁפּוֹעֵל עַל פִּי מַעֲשֵׂינוּ. כְּשֶׁיְּהוּדִי עוֹשֶׂה מִצְוָה, לוֹמֵד תּוֹרָה, אוֹ חוֹשֵׁב מַחֲשָׁבָה טוֹבָה – הוּא מַעֲלֶה אוֹר גָּדוֹל לְמַעְלָה, מְחַבֵּר וּמְיַחֵד שְׁמוֹת קְדֻשׁ, וְגוֹרֵם לְשֶׁפַע אֱ-לֹקִי לָרֶדֶת לָעוֹלָם. חֲלִילָה, כְּשֶׁמְּמַעֵט הָאָדָם בִּקְדֻשָּׁה, הוּא גּוֹרֵם רְחוּק וְצָמְצוּם. לָכֵן, עֲלֵיכֶם לְהִזָּהֵר בְּכָל מַחֲשָׁבָה, דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה. זִכְרוּ תָּמִיד שֶׁכָּל מִלָּה טוֹבָה שֶׁאַתֶּם אוֹמְרִים, אוֹ חֲשִׁיבָה חִיּוּבִית שֶׁעוֹלָה בְּדַעְתְּכֶם, הִיא כְּמוֹ מַטֶּה קֶסֶם הַמֵּנִיעַ כּוֹכָבִים וּמַשְׁפִּיעַ שֶׁפַע עַל כָּל הַבְּרִיאָה.

פֶּרֶק ג': תִּקּוּן וְקִלְקוּל – בִּידֵי הָאָדָם

הַכֹּחַ בִּידֵי הָאָדָם, אַחִים יְקָרִים! בְּיָכְלְתְּכֶם לְתַקֵּן עוֹלָמוֹת, לְרוֹמֵם נְשָׁמוֹת, וּלְהוֹרִיד שֶׁפַע אֵין סוֹפִי לָעוֹלָם – וְכָל זֹאת עַל יְדֵי מַעֲשִׂים פְּשׁוּטִים לְכְאוֹרָה! תַּאֲרוּ לְעַצְמְכֶם, אַחִים יְקָרִים, שֶׁבְּכָל פַּעַם שֶׁאַתֶּם לוֹחֲצִים עַל מַתֶּג חַשְׁמַל, לֹא רַק נִדְלֶקֶת מְנוֹרָה בְּבֵיתְכֶם, אֶלָּא נִדְלָק כּוֹכָב חָדָשׁ בַּשָּׁמַיִם! כָּךְ אַתֶּם – כָּל מַעֲשֶׂה טוֹב שֶׁלָּכֶם הוּא כְּמוֹ לְחִיצָה עַל מַתֶּג רוּחָנִי, שֶׁמַּדְלִיק אוֹרוֹת עֶלְיוֹנִים וּמוֹרִיד בְּרָכָה גְּדוֹלָה לָעוֹלָם. לָכֵן, עָלֵינוּ לְהַכִּיר בָּאַחֲרָיוּת הָעֲצוּמָה הַמּוּטֶלֶת עָלֵינוּ, וְלָדַעַת שֶׁכָּל צַעַד וָצַעַד הוּא בַּעַל מַשְׁמָעוּת נִצְחִית.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל אַחֲרָיוּת וְתִקּוּן עוֹלָם

מִי שֶׁמֵּבִין אֶת הַשְׁפָּעַת מַעֲשָׂיו בָּעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל אַחֲרָיוּת עֲמֻקָּה, שֶׁל מַשְׁמָעוּת אֵין סוֹפִית, וְשֶׁל הִתְעַלּוּת מִתְמֶדֶת. הוּא חַי מִתּוֹךְ תְּחוּשָׁה שֶׁהוּא מְחֻבָּר לַשָּׁרֶת הָרָאשִׁי שֶׁל הַבְּרִיאָה, וְכִי כָּל קִיּוּמוֹ הוּא לְמַעַן תִּקּוּן הָעוֹלָם וְהוֹרָדַת הַשְׁכִינָה לְמַטָּה. זוֹהִי הַדֶּרֶךְ לָחְיוֹת חַיִּים מְלֵאִים בְּשִׂמְחָה, בְּדְבֵקוּת, וּבִידִיעָה שֶׁאַתֶּם שׁוּתָּפִים פְּעִילִים בְּבִנְיַן הָעוֹלָם.

הַשְׁפָּעַת הַמַּעֲשִׂים עַל הַדּוֹרוֹת הַבָּאִים

פֶּרֶק א': כָּל מַעֲשֶׂה טוֹב – מוֹרֶשֶׁת לְדוֹרוֹת עוֹלָם

אַחִים יְקָרִים, דְּעוּ לָכֶם כִּי כָּל מַעֲשֶׂה טוֹב שֶׁאַתֶּם עוֹשִׂים, כָּל מִלָּה שֶׁל תּוֹרָה שֶׁאַתֶּם לוֹמְדִים, כָּל מִצְוָה שֶׁאַתֶּם מְקַיְּמִים – אֵינָהּ נִשְׁאֶרֶת רַק שֶׁלָּכֶם! הִיא הוֹפֶכֶת לִהְיוֹת מוֹרֶשֶׁת רוּחָנִית אַדִּירָה, עַמּוּדֵי אֵשׁ הַמְּאִירִים אֶת הַדֶּרֶךְ לַדּוֹרוֹת הַבָּאִים אַחֲרֵיכֶם! "זֶרַע צַדִּיקִים לִבְרָכָה". כְּכָל שֶׁאָדָם מַרְבֶּה בִּקְדֻשָּׁה, כָּךְ הוּא מַשְׁרִישׁ שָׁרָשִׁים עֲמֻקִּים שֶׁל טָהֳרָה וֶאֱמוּנָה בְּנֶפֶשׁ צֶאֱצָאָיו, וְאַף מֵעֵבֶר לְכָךְ.

פֶּרֶק ב': נְשָׁמוֹת תְּלוּיוֹת – פֵּירוֹת מַעֲשֶׂה יָדֵינוּ

יֵשְׁנָן נְשָׁמוֹת רַבּוֹת, אַחִים יְקָרִים, שֶׁעֲדַיִן לֹא זָכוּ לָרֶדֶת לָעוֹלָם הַזֶּה, אוֹ שֶׁנִּמְצָאוֹת בְּתַהֲלִיכֵי תִּקּוּן – וְהֵן תְּלוּיוֹת בְּמַעֲשֵׂינוּ! תַּאֲרוּ לְעַצְמְכֶם, אַחִים יְקָרִים, אֶת עֵץ הַדֶּקֶל. הוּא שׁוֹלֵחַ אֶת שָׁרָשָׁיו עָמוֹק בָּאֲדָמָה, וּפֵירוֹתָיו הַמְּתוּקִים נִזּוֹנִים מֵאוֹתָם שָׁרָשִׁים נִסְתָּרִים. כָּךְ אַתֶּם – מַעֲשֵׂיכֶם הֵם הַשָּׁרָשִׁים הַמְּזִינִים אֶת הַנְּשָׁמוֹת הָעֲתִידִיּוֹת, אֶת הַפֵּירוֹת שֶׁיֵּצְאוּ מִכֶּם וְאֶת אֵלּוּ הַתְּלוּיִים בָּכֶם! מַעֲשֵׂינוּ הַטּוֹבִים הֵם הַמַּכְשִׁירִים אֶת הָעוֹלָם לְבוֹאָם, וּמְאַפְשְׁרִים לָהֶם לָחְיוֹת חַיֵּי קְדֻשָּׁה.

פֶּרֶק ג': דְּאָגָה עֲמֻקָּה לֶעָתִיד – בְּאֶמְצָעוּת מַעֲשֵׂי הַהוֹוֶה

הָאָדָם נִבְרָא עִם רָצוֹן לָחְיוֹת חַיִּים נִצְחִיִּים, וְרָצוֹן לְהַשְׁאִיר אַחֲרָיו חוֹתָם בָּעוֹלָם. אַחִים יְקָרִים, הַדֶּרֶךְ הַטּוֹבָה וְהַיְחִידָה לְדְאֹג לַעֲתִידְכֶם, לֶעָתִיד יַלְדֵיכֶם וְדוֹרוֹתֵיכֶם – הִיא עַל יְדֵי מַעֲשֵׂיכֶם הַטּוֹבִים בַּהוֹוֶה! כָּל תְּפִלָּה, כָּל צְדָקָה, כָּל לִמּוּד – הֵם בּוֹנִים לָהֶם יְסוֹד אֵיתָן, וְהֵם מוֹרִידִים עֲלֵיהֶם שֶׁפַע שֶׁל בְּרָכָה וְהַשְׁגָּחָה

פְּרָטִית. אַל תַּחְשְׁבוּ רַק עַל מַה שֶׁקּוֹרֶה הַיּוֹם, אֶלָּא רְאוּ אֶת הַהַשְׁפָּעָה הַנִּצְחִית שֶׁל כָּל פְּעֻלָּה!

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל חָזוֹן וּבְרָכָה נִצְחִית

מִי שֶׁמֵּבִין אֶת הַשְׁפָּעַת מַעֲשָׂיו עַל הַדּוֹרוֹת הַבָּאִים, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים מְלֵאֵי חָזוֹן, מַשְׁמָעוּת עֲמֻקָּה, וְנַחַת רוּחַ אֵין סוֹפִית. הוּא יוֹדֵעַ שֶׁאֵינוֹ חַי רַק לְעַצְמוֹ, אֶלָּא הוּא חֵלֶק מִשַּׁרְשֶׁרֶת הַדּוֹרוֹת, וְחֶלְיָה חֲשׁוּבָה בְּבִנְיַן עוֹלָם. זוֹהִי הַדֶּרֶךְ לָחְיוֹת חַיִּים מְלֵאִים בְּשִׂמְחָה, בִּדְבֵקוּת, וּבִידִיעָה שֶׁאַתֶּם מְבִיאִים בְּרָכָה לָכֶם וּלְכָל הָעָם הַיְּהוּדִי, עַד עוֹלָם!

הַשְׁקִיעָה בְּעוֹלַם הַתּוֹרָה – הַמַּפְתֵּחַ לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים

פֶּרֶק א': הַתּוֹרָה – מֵימֵי חַיִּים לַנְּשָׁמָה

אַחִים יְקָרִים, דְּעוּ לָכֶם שֶׁהַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה אֵינָהּ רַק "סֵפֶר חֻקִּים", אֶלָּא הִיא מֵימֵי חַיִּים לַנְּשָׁמָה, וְהִיא הַדֶּלֶק הָרוּחָנִי שֶׁמְּחַיֶּה וּמֵזִין אֶת כָּל קִיּוּמֵנוּ! "כִּי הֵם חַיֵּינוּ וְאֹרֶךְ יָמֵינוּ". כְּשֵׁם שֶׁהַגּוּף זָקוּק לְמַיִם וּמָזוֹן כְּדֵי לְהִתְקַיֵּם, כָּךְ הַנְּשָׁמָה זְקוּקָה לַתּוֹרָה כְּדֵי לִפְרֹחַ וּלְהִתְעַלּוֹת. כָּל דַּף גְּמָרָא, כָּל פֶּרֶק מִשְׁנָיוֹת, כָּל מִלָּה שֶׁל תְּהִלִּים – הֵם כְּמוֹ טִפּוֹת מַיִם זַכּוֹת הַמַּרְווֹת אֶת צְמְאוֹן הַנְּשָׁמָה וּמְחַזְּקוֹת אוֹתָהּ.

פֶּרֶק ב': הִתְנַתְּקוּת מֵהַבְלֵי הָעוֹלָם – חִבּוּר אֶל הַנֶּצַח

הַיֵּצֶר הָרַע מְנַסֶּה לְפַתּוֹת אוֹתָנוּ לַעֲסֹק בְּהַבְלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, בְּבִידּוּר, בַּחֲדָשׁוֹת, וּבְעִסּוּקִים רֵיקִים. אַךְ דְּעוּ לָכֶם, אַחִים יְקָרִים, שֶׁכָּל רֶגַע שֶׁאָנוּ שׁוֹקְעִים בַּתּוֹרָה, הוּא רֶגַע שֶׁאָנוּ מִתְנַתְּקִים מֵהָאַרְעִי וּמִתְחַבְּרִים אֶל הַנֶּצַח! תַּאֲרוּ לְעַצְמְכֶם, אַחִים יְקָרִים, אֶת הַטַּיָּס שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁרַק אִם יִתְמַקֵּד בְּלוּחַ הַמַּחְווִים וּבְהוֹרָאוֹת הַבַּקָּרָה, הוּא יוּכַל לְהַמְרִיא בְּבִטְחָה וּלְהַגִּיעַ לְיַעֲדוֹ. כָּךְ אַתֶּם – הַתּוֹרָה הִיא לוּחַ הַמַּחְווִים וְהַהוֹרָאוֹת שֶׁמַּנְחִים אֶתְכֶם בְּמַסַּע הַחַיִּים, וְרַק בְּהִתְמַקְּדוּת בָּהּ תּוּכְלוּ לְהַגִּיעַ לַתַּכְלִית!

פֶּרֶק ג': לִרְאוֹת אֶת ה' בְּכָל אוֹת – עֲבוֹדָה מִתְמֶדֶת

כֵּיצַד שׁוֹקְעִים בַּתּוֹרָה? אַחִים יְקָרִים, עַל יְדֵי לִמּוּד לִשְׁמָהּ, מִתּוֹךְ יִרְאַת ה' וְאַהֲבַת ה', וּמִתּוֹךְ הִתְבּוֹנְנוּת בְּכָל אוֹת וּבְכָל מִלָּה – לִרְאוֹת בָּהּ אֶת אוֹרוֹ שֶׁל ה'! "הַפּוֹךְ בָּהּ וַהֲפוֹךְ בָּהּ דְּכוּלָּא בָּהּ". אַל תַּחְשְׁבוּ שֶׁהַלִּמּוּד הוּא רַק צְבִירַת יֶדַע. הַלִּמּוּד הוּא חִבּוּר אִישִׁי וְעָמוֹק עִם הָרָצוֹן הָאֱ-לֹקִי, עִם חָכְמָתוֹ הָאֵין סוֹפִית שֶׁל בּוֹרֵא

עוֹלָם. כְּכָל שֶׁמַּעֲמִיקִים בַּלִּמּוּד, כָּךְ זוֹכִים לְהַאֲרַת פָּנִים וּלְבִינָה עֶלְיוֹנָה.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל חָכְמָה, אֱמֶת וְאוֹשֶׁר עֶלְיוֹן

מִי שֶׁשּׁוֹקֵעַ בְּעוֹלַם הַתּוֹרָה, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים מְלֵאֵי חָכְמָה, דַּעַת אֱמֶת, וְאוֹשֶׁר עֶלְיוֹן. הוּא רוֹאֶה אֶת הָעוֹלָם בְּעֵינַיִם אֲחֵרוֹת, מֵבִין אֶת סוֹדוֹת הַבְּרִיאָה, וְחָשׁ קִרְבָה אֵין סוֹפִית לְבוֹרְאוֹ. הַתּוֹרָה מַעֲנִיקָה לוֹ עֵצָה וְתוּשִׁיָּה בְּכָל צַעַד וָשַׁעַל, וְהִיא שׁוֹמֶרֶת עָלָיו מִכָּל רַע. זוֹהִי הַדֶּרֶךְ לָחִיּוֹת חַיִּים מְלֵאִים בְּשִׂמְחָה, בִּדְבֵקוּת, וּבִידִיעָה שֶׁאַתֶּם בְּנֵי מְלָכִים, הַשּׁוּתָפִים לְסוֹדוֹת הַבְּרִיאָה!

הַשְׁרָאַת שְׁכִינָה – בְּבַיִת וּבְנֶפֶשׁ

פֶּרֶק א': הַשְׁכִינָה – נוֹכְחוּת ה' בְּתוֹכֵנוּ

אַחִים יְקָרִים, דְּעוּ לָכֶם אֱמֶת גְּדוֹלָה: הַשְׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה הִיא נוֹכְחוּת ה' יִתְבָּרַךְ בְּעוֹלָמֵנוּ, וְהִיא הַמְּלַוָּה אוֹתָנוּ בְּכָל רֶגַע וָרֶגַע, בַּבַּיִת, בַּנֶּפֶשׁ וּבְכָל מַעֲשֵׂינוּ! "וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכָם". ה' יִתְבָּרַךְ חָפֵץ לִשְׁרוֹת עָלֵינוּ, לְבָרֵךְ אוֹתָנוּ, וּלְהָאִיר לָנוּ אֶת הַדֶּרֶךְ. תַּפְקִידֵנוּ הוּא לְהָכִין לוֹ "דִּירָה בַּתַּחְתּוֹנִים", מָקוֹם שֶׁבּוֹ יוּכַל לִשְׁרוֹת, וְהוּא יוֹרֵד וְשׁוֹכֵן בְּתוֹכֵנוּ.

פֶּרֶק ב': מַעֲשֵׂינוּ – בּוֹנִים וּמְגָרְשִׁים שְׁכִינָה

כָּל מַעֲשֶׂה שֶׁאָנוּ עוֹשִׂים, כָּל מִלָּה שֶׁאָנוּ מוֹצִיאִים מִפִּינוּ, וְכָל מַחֲשָׁבָה שֶׁאָנוּ חוֹשְׁבִים – יֵשׁ בְּכֹחָם לְהַשְׁפִּיעַ עַל הַשְׁרָאַת הַשְׁכִינָה! מַעֲשִׂים טוֹבִים, לִמּוּד תּוֹרָה, תְּפִלָּה, וּמִדּוֹת טוֹבוֹת – בּוֹנִים וּמוֹשְׁכִים אֶת הַשְׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה אֵלֵינוּ. חֲלִילָה, עֲבֵירוֹת, לָשׁוֹן הָרַע, מַחְלוֹקוֹת, וּכְעָסִים – מְגָרְשִׁים אֶת הַשְׁכִינָה וְגוֹרְמִים לָהּ לְהִסְתַּלֵּק. תַּאֲרוּ לְעַצְמְכֶם, אַחִים יְקָרִים, שֶׁמִּשְׁפָּחָה טוֹבָה בּוֹנָה בַּיִת יָפֶה וּמָתוֹק. הֵם מַשְׁקִיעִים בּוֹ אַהֲבָה, נְקִיּוֹן וְסֵדֶר. הַשְׁכִינָה בָּאָה וְשׁוֹכֶנֶת שָׁם. אַךְ אִם הַבַּיִת מִתְמַלֵּא בְּלִכְלוּךְ, מְרִיבוֹת וְחֹשֶׁךְ – הַשְׁכִינָה מִסְתַּלֶּקֶת מִמֶּנּוּ. כָּךְ נֶפֶשׁ הָאָדָם וּבֵיתוֹ.

פֶּרֶק ג': בִּנְיַן בֵּית מִקְדָּשׁ פְּרָטִי – בְּמַחֲשָׁבָה, דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה

כֵּיצַד אָנוּ מוֹשְׁכִים אֶת הַשְׁכִינָה לְחַיֵּינוּ? אַחִים יְקָרִים, עַל יְדֵי בִּנְיַן בֵּית מִקְדָּשׁ פְּרָטִי בְּתוֹכֵנוּ – בְּמַחֲשָׁבָה, בְּדִבּוּר וּבְמַעֲשֶׂה! "יִתְקַדַּשׁ שְׁמוֹ הַגָּדוֹל". טָהֳרַת הַמַּחֲשָׁבָה, קְדֻשַּׁת הַדִּבּוּר, וְקִיּוּם הַמִּצְוֹת בְּהִדּוּר וּבְשִׂמְחָה – הֵם אַבְנֵי הַבִּנְיָן שֶׁל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַפְּרָטִי שֶׁלָּנוּ. כְּשֶׁכָּל אָדָם בּוֹנֶה בְּתוֹכוֹ מִקְדָּשׁ קָטָן, כָּל הַמִּקְדָּשִׁים יַחַד

יוֹצְרִים בֵּית מִקְדָּשׁ אֶחָד גָּדוֹל, וְעַל יְדֵי כָּךְ נִזְכֶּה לְבִנְיַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשְּׁלִישִׁי בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל גִּלּוּי שְׁכִינָה וְשֶׁלֵּמוּת

מִי שֶׁחַי בְּהַכָּרָה מִתְמֶדֶת שֶׁל הַשְׁרָאַת הַשְּׁכִינָה, וּמִשְׁתַּדֵּל בְּכָל כֹּחוֹ לִמְשֹׁךְ אוֹתָהּ לְחַיָּיו, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים מְלֵאִים בְּגִלּוּי שְׁכִינָה, בְּאוֹר אֱ-לֹקִי, וּבְשֶׁלֵּמוּת. הוּא מַרְגִּישׁ אֶת קִרְבַת ה' בְּכָל רֶגַע, וְהוּא זוֹכֶה לְסִיַּעְתָּא דִּשְׁמַיָּא בְּכָל מַעֲשָׂיו. זוֹהִי הַדֶּרֶךְ לָחְיוֹת חַיִּים מְלֵאִים בְּשִׂמְחָה, בִּדְבֵקוּת, וּבִידִיעָה שֶׁאַתֶּם שׁוּתָּפִים פְּעִילִים בְּתִקּוּן הָעוֹלָם וּבְגִלּוּי כְּבוֹד שָׁמַיִם, שֶׁכֵּן "אֲנִי ה' שֹׁכֵן בְּתוֹכָם".

הַתְּפִלָּה – כֹּחָהּ שֶׁל אֱמוּנָה וְצִנּוֹר הַשֶּׁפַע

פֶּרֶק א': הַתְּפִלָּה – קֶשֶׁר יָשִׁיר עִם מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים

אַחִים יְקָרִים, הַתְּפִלָּה הִיא הַרְבֵּה יוֹתֵר מִ"בַּקָּשָׁה" פְּשׁוּטָה. הִיא שִׂיחָה אִישִׁית, עֲמֻקָּה וּטְהוֹרָה, עִם מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים, ה' יִתְבָּרַךְ! "קָרוֹב ה' לְכָל קֹרְאָיו, לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאוּהוּ בֶּאֱמֶת". אֵין שׁוּם כֹּחַ בָּעוֹלָם שֶׁיָּכוֹל לְנַתֵּק אֶתְכֶם מִמֶּנּוּ. דֶּרֶךְ הַתְּפִלָּה אַתֶּם יְכוֹלִים לִשְׁפּוֹךְ אֶת כָּל אֲשֶׁר עַל לִבְּכֶם, לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים, לְהוֹדוֹת עַל הַטּוֹב, וּלְהִתְחַבֵּר אֵלָיו בְּאַהֲבָה אֵין סוֹפִית. זֶהוּ קֶשֶׁר שֶׁאֵין לוֹ אָח וְרֵעַ!

פֶּרֶק ב': כֹּחָהּ שֶׁל תְּפִלָּה – לְשַׁנּוֹת סִדְרֵי בְּרֵאשִׁית

כֹּחָהּ שֶׁל הַתְּפִלָּה, אַחִים יְקָרִים, הוּא עָצוּם! הִיא יְכוֹלָה לְשַׁנּוֹת סִדְרֵי בְּרֵאשִׁית, לִפְתֹּחַ שְׁעָרִים נְעוּלִים, וּלְהוֹרִיד יְשׁוּעוֹת שֶׁלֹּא יֵאָמְנוּ! "כָּל הַשְּׁעָרִים נִנְעֲלוּ חוּץ מִשַּׁעֲרֵי דִּמְעָה". תַּאֲרוּ לְעַצְמְכֶם, אַחִים יְקָרִים, יֶלֶד קָטָן שֶׁמְּדַבֵּר עִם אָבִיו הַמֶּלֶךְ. הוּא יָכוֹל לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ כָּל דָּבָר, וְהַמֶּלֶךְ, מֵרוֹב אַהֲבָה לִבְנוֹ, יִשְׁתַּדֵּל לְמַלֵּא אֶת רְצוֹנוֹ. כָּךְ ה' יִתְבָּרַךְ – הוּא אָבִינוּ הָרַחֲמָן, וְכָל תְּפִלָּה שֶׁלָּנוּ, כֵּנָה וְיוֹצֵאת מֵהַלֵּב, מְרַגֶּשֶׁת אוֹתוֹ וּפוֹתַחַת אֶת שַׁעֲרֵי הָרַחֲמִים.

פֶּרֶק ג': תְּפִלָּה מִתּוֹךְ בִּטָּחוֹן וְהַכָּרַת הַטּוֹב – סוֹד הַתְּשׁוּבָה

כְּדֵי שֶׁהַתְּפִלָּה תִּהְיֶה בַּעֲלַת עָצְמָה, אַחִים יְקָרִים, עָלֶיהָ לִהְיוֹת תְּפִלָּה מִתּוֹךְ בִּטָּחוֹן מֻחְלָט בַּה', וּמִתּוֹךְ הַכָּרַת הַטּוֹב עַל כָּל מַה שֶּׁיֵּשׁ לָכֶם! "תּוֹדָה מְבִיאָה יְשׁוּעָה". גַּם כְּשֶׁקָּשֶׁה, גַּם כְּשֶׁנִּרְאֶה שֶׁהַכֹּל אָבוּד – הִמְשִׁיכוּ לְהִתְפַּלֵּל, לְהוֹדוֹת, וְלִבְטֹחַ בּוֹ. עֶצֶם הַתְּפִלָּה, גַּם כְּשֶׁהִיא קְצָרָה וּפְשׁוּטָה, מְעִידָה עַל אֱמוּנָה אֵיתָנָה, וְהִיא זוֹ שֶׁמּוֹשֶׁכֶת אֶת הַשֶּׁפַע וְהַיְשׁוּעָה. זִכְרוּ גַּם שֶׁבְּכָל יְצִיאָה מִבֵּיתְכֶם, בַּדֶּרֶךְ אֶל הַסִּדּוּרִים, תּוּכְלוּ לְהָפוֹךְ כָּל צַעַד לִתְפִלָּה –

"הֲרֵינִי הוֹלֵךְ לַעֲשׂוֹת כָּךְ וְכָךְ לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ".

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל קֶשֶׁר תָּמִיד וְיִשּׁוּעָה

מִי שֶׁמִּתְרַגֵּל לְהִתְפַּלֵּל וּלְדַבֵּר עִם ה' בְּאוֹפֶן תָּמִיד, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל קֶשֶׁר בִּלְתִּי פּוֹסֵק עִם הַבּוֹרֵא, שֶׁל שַׁלְוָה פְּנִימִית עֲמֻקָּה, וְשֶׁל יְשׁוּעוֹת אֵין סוֹפִיּוֹת. הוּא אֵינוֹ חָשׁ לְבַד, וְאֵינוֹ מְיֹאָשׁ לְעוֹלָם, כִּי הוּא יוֹדֵעַ שֶׁיֵּשׁ לוֹ אַבָּא בַּשָּׁמַיִם שֶׁשּׁוֹמֵעַ כָּל מִלָּה, וְדוֹאֵג לְכָל צְרָכָיו. זוֹהִי הַדֶּרֶךְ לָחִיּוֹת חַיִּים מְלֵאִים בְּשִׂמְחָה, בְּדְבֵקוּת, וּבִידִיעָה שֶׁאָנוּ תָּמִיד תַּחַת הַשְׁגָּחָתוֹ וְרַחֲמָיו שֶׁל ה'!

יִרְאַת ה' – הַדֶּרֶךְ לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים

פֶּרֶק א': מַהִי יִרְאַת ה'? – עֹמֶק הַכָּרָה וּפַחַד עֶלְיוֹן

אַחִים יְקָרִים, יִרְאַת ה' אֵינָהּ פַּחַד מְשַׁתֵּק מִפְּנֵי עֹנֶשׁ, חָלִילָה. זוֹהִי יִרְאַת הָרוֹמְמוּת! הַכָּרָה עֲמֻקָּה בְּגָדְלוּתוֹ הָאֵין סוֹפִית שֶׁל בּוֹרֵא עוֹלָם, בְּאַפְסוּתֵנוּ לְעֻמָּתוֹ, וּבְהַבָּנָה שֶׁהוּא שׁוֹרֵשׁ כָּל הַטּוֹב וְהַחַיִּים. זוֹהִי יִרְאָה שֶׁמּוֹלִידָה אַהֲבָה וְכִסּוּפִים, רָצוֹן לִדְבֹּק בּוֹ וְלַעֲשׂוֹת אֶת רְצוֹנוֹ. כְּכָל שֶׁאָדָם מַכִּיר יוֹתֵר אֶת ה', כָּךְ יִרְאָתוֹ גְּדֵלָה, וְהוּא מֵבִין אֶת גֹּדֶל הָאַחֲרָיוּת הַמּוּטֶלֶת עָלָיו לָחִיּוֹת חַיֵּי קְדֻשָּׁה.

פֶּרֶק ב': עוֹלָם הַזֶּה וְעוֹלָם הַבָּא – רְאִיָּה נְכוֹנָה שֶׁל הַמְּצִיאוּת

מִי שֶׁחַי עִם יִרְאַת ה' אֲמִתִּית, מֵבִין שֶׁכָּל הָעוֹלָם הַזֶּה הוּא פְּרוֹזְדוֹר בִּפְנֵי הָעוֹלָם הַבָּא. הוּא אֵינוֹ נִתְפָּס אַחַר תַּעֲנוּגוֹת חוֹלְפִים וּרְדִיפָה אַחַר מָמוֹן וְכָבוֹד, אֶלָּא מַשְׁקִיעַ אֶת כֹּחוֹ וּזְמַנּוֹ בְּבִנְיַן חַיֵּי נֶצַח. יִרְאַת ה' מַעֲנִיקָה לָאָדָם פֶּרְסְפֶּקְטִיבָה נְכוֹנָה עַל הַחַיִּים, וּמְאַפְשֶׁרֶת לוֹ לְהַבְחִין בֵּין עִקָּר לְטָפֵל, בֵּין זְמַנִּי לְנִצְחִי. הִיא מְנַתֶּקֶת אוֹתוֹ מֵהַשִּׁעְבּוּד לַחֹמֶר וּמְחַבֶּרֶת אוֹתוֹ לָרוּחַ.

פֶּרֶק ג': יִרְאַת ה' – שַׁעַר לִבְרָכָה וְהַצְלָחָה

יֵשְׁנָם אֲנָשִׁים, אַחִים יְקָרִים, שֶׁחוֹשְׁבִים שֶׁיִּרְאַת ה' הִיא עֹל. אַךְ הָאֱמֶת הִיא הֲפוּכָה! יִרְאַת ה' הִיא הַדֶּרֶךְ הַיְּשִׁירָה לִבְרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל תְּחוּמֵי הַחַיִּים! "רֵאשִׁית חָכְמָה יִרְאַת ה'", וּכְשֶׁאָדָם יָרֵא שָׁמַיִם, הוּא זוֹכֶה לְחָכְמָה, לִשְׁלֵמוּת הַמִּדּוֹת, לְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית מְדֻיֶּקֶת, וּלְכָל הַטּוֹב שֶׁבּוֹרֵא עוֹלָם מַשְׁפִּיעַ. יִרְאַת ה' הִיא הַמָּגֵן הָרוּחָנִי שֶׁמְּסַיֵּעַ לָאָדָם לַעֲמֹד בְּנִסְיוֹנוֹת וְלִצְעֹד בַּדֶּרֶךְ הַיָּשָׁר.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל דְּבֵקוּת וּמַשְׁמָעוּת

יִרְאַת ה' הִיא זוֹ שֶׁמְּמַלְאָה אֶת הַחַיִּים בְּמַשְׁמָעוּת עֲמֻקָּה. הִיא מְנַתֶּקֶת אֶת הָאָדָם מֵהַשִּׁטְחִיּוּת וּמֵהֲרִיקָנוּת, וּמְאַפְשֶׁרֶת לוֹ לָחְיוֹת חַיִּים שְׁלֵמִים שֶׁל דְּבֵקוּת בַּבּוֹרֵא, שֶׁל עֲשִׂיַּת הַטּוֹב, וְשֶׁל קִדּוּשׁ שֵׁם שָׁמַיִם. מִי שֶׁזּוֹכֶה לְיִרְאַת ה' אֲמִתִּית, חַי חַיִּים שֶׁל אֱמֶת, שֶׁל אוֹר, שֶׁל שִׂמְחָה פְּנִימִית וְשֶׁל סִפּוּק אֲמִתִּי, גַּם בְּתוֹךְ הַקְּשָׁיִים וְהָאֱתְגָּרִים.

יִרְאַת ה' – סוֹד הַחַיִּים וְרֵאשִׁית חָכְמָה

פֶּרֶק א': יִרְאַת ה' – לֹא פַּחַד אֶלָּא יִרְאָה וּמַלְכוּת

אַחִים יְקָרִים, יִרְאַת ה' אֵינָהּ פַּחַד מִפְּנֵי עֹנֶשׁ, חָלִילָה, אֶלָּא הִיא יִרְאָה עֲמֻקָּה מִפְּנֵי גֻּדְלוּתוֹ הָאֵין סוֹפִית שֶׁל בּוֹרֵא עוֹלָם, וְהַעֲרָכָה עֲצוּמָה לְעָצְמָתוֹ, חָכְמָתוֹ וְטוּבוֹ. זוֹהִי הַבָּנָה שֶׁאֲנַחְנוּ עוֹמְדִים לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְשֶׁכָּל קִיּוּמֵנוּ תָּלוּי בּוֹ. יִרְאָה זוֹ הִיא הַמַּפְתֵּחַ לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים, שֶׁכֵּן "רֵאשִׁית חָכְמָה יִרְאַת ה'".

פֶּרֶק ב': שְׁמִירַת מִצְוֹות – בִּיטּוּי לְיִרְאָה פְּנִימִית

יִרְאַת ה' מִתְבַּטֵּאת לֹא רַק בְּרִגְשׁוֹת פְּנִימִיִּים, אֶלָּא גַּם בְּמַעֲשִׂים. כְּשֶׁאָדָם נִזְהָר שֶׁלֹּא לַעֲבֹר עֲבֵרָה, וְשׁוֹאֵף לְקַיֵּם כָּל מִצְוָה בְּהִדּוּר – הוּא מַרְאֶה בְּכָךְ אֶת יִרְאַת הַשָּׁמַיִם שֶׁלּוֹ. כָּל פְּרָט קָטָן שֶׁל שְׁמִירַת תּוֹרָה וּמִצְוֹות, הוּא בִּיטּוּי לְאוֹתָהּ יִרְאָה עֲמֻקָּה, וְהוּא בּוֹנֶה אֶת הָאָדָם וּמְרוֹמֵם אֶת נִשְׁמָתוֹ.

פֶּרֶק ג': הַבָּנַת הַהַשְׁגָּחָה הַפְּרָטִית – מְבִיאָה לְיִרְאָה

כְּכָל שֶׁאָדָם מִתְבּוֹנֵן יוֹתֵר בְּהַשְׁגָּחָה הַפְּרָטִית שֶׁל בּוֹרֵא עוֹלָם עַל כָּל פְּרָט וּפְרָט בְּחַיָּיו, כָּךְ יִרְאַת ה' שֶׁלּוֹ מִתְחַזֶּקֶת. כְּשֶׁהוּא מֵבִין שֶׁאֵין מִקְרֶה בָּעוֹלָם, וְשֶׁכָּל דָּבָר מַגִּיעַ בְּהַשְׁגָּחָה מְדֻיֶּקֶת מֵאֵת ה' יִתְבָּרַךְ, אָזַי לִבּוֹ מִתְמַלֵּא יִרְאָה וְכָבוֹד כְּלַפֵּי הַמַּנְהִיג הָאֲמִתִּי שֶׁל הָעוֹלָם. הַבָּנָה זוֹ מַרְחִיקָה אֶת מַחְשֶׁבֶת הַטֶּבַע וְהַמִּקְרֶה, וּמְחַבֶּרֶת אֶת הָאָדָם לְמַקּוֹר הַשָּׁרְשִׁי שֶׁל כָּל הַמִּתְרַחֵשׁ.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל קְדֻשָּׁה, בִּטָּחוֹן, וְשַׁלְוָה

מִי שֶׁחַי בְּיִרְאַת ה', זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל קְדֻשָּׁה, שֶׁל בִּטָּחוֹן וְשַׁלְוָה. הוּא אֵינוֹ נָתוּן לַחֲשָׁשׁוֹת וּדְאָגוֹת חוֹלְפִים, שֶׁכֵּן הוּא יוֹדֵעַ שֶׁהוּא נִמְצָא תַּחַת הַשְׁגָּחָתוֹ שֶׁל מֶלֶךְ הָעוֹלָם. יִרְאַת ה' הִיא הַדֶּרֶךְ לָחִיּוֹת חַיִּים מְלֵאִים שֶׁל מַשְׁמָעוּת, סִפּוּק, וְקִרְבָה נִצְחִית לְה' יִתְבָּרַךְ, וְהִיא הַמַּפְתֵּחַ לְכָל הַבְּרָכוֹת בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא, "יִרְאַת ה' תּוֹסִיף יָמִים".

יִרְאַת ה' – רֵאשִׁית כָּל חָכְמָה

פֶּרֶק א': יִרְאַת ה' – בְּסִיס הָאֱמוּנָה וְהַכָּרָה בְּגֻדְלוּת הַבּוֹרֵא

אַחִים יְקָרִים, דְּעוּ לָכֶם שֶׁיִּרְאַת ה' אֵינָהּ פַּחַד מְשַׁתֵּק, אֶלָּא הִיא הַכָּרָה עֲמֻקָּה בְּגֻדְלוּתוֹ הָאֵין סוֹפִית שֶׁל בּוֹרֵא עוֹלָם, וּבְמַעֲמָדוֹ כְּמֶלֶךְ הָעוֹלָם! "רֵאשִׁית חָכְמָה יִרְאַת ה'". כְּשֶׁם שֶׁאָדָם הַמַּכִּיר בְּגֻדְלוּתוֹ שֶׁל מֶלֶךְ בָּשָׂר וָדָם יִנְהַג כְּלַפָּיו בְּכָבוֹד וּבְהַעֲרָכָה, קַל וָחֹמֶר בֶּן בְּנוֹ שֶׁל קַל וָחֹמֶר כְּלַפֵּי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים. יִרְאָה זוֹ הִיא הַבְּסִיס לְכָל הָאֱמוּנָה וְהִיא פּוֹתַחַת אֶת הַלֵּב לְקַבֵּל אֶת חָכְמָתוֹ יִתְבָּרַךְ.

פֶּרֶק ב': יִרְאָה – מוֹנַעַת חֵטְא וּמְקָרֶבֶת לִקְדֻשָּׁה

הַיֵּצֶר הָרַע מְנַסֶּה לְפַתּוֹת אוֹתָנוּ לַעֲבֹר עֲבֵירוֹת, לְהָקֵל רֹאשׁ בְּמִצְווֹת, וּלְהִתְרַחֵק מֵהַקְּדֻשָּׁה. אַךְ דְּעוּ לָכֶם, אַחִים יְקָרִים, שֶׁיִּרְאַת ה' הִיא הַמַּחְסוֹם הֶחָזָק בְּיוֹתֵר מִפְּנֵי חֵטְא, וְהִיא הַמָּנוֹף שֶׁמְּקָרֵב אֶת הָאָדָם לִקְדֻשָּׁה וּלְשְׁלֵמוּת! "יִרְאַת ה' לְחַיִּים". תַּאֲרוּ לְעַצְמְכֶם, אַחִים יְקָרִים, יֶלֶד שֶׁמְּכַבֵּד אֶת אָבִיו. הוּא לֹא יַעֲשֶׂה דָּבָר שֶׁיִּפְגַּע בְּאָבִיו אוֹ יְצַעֵר אוֹתוֹ, כִּי הוּא יָרֵא מִפָּנָיו וְאוֹהֵב אוֹתוֹ. כָּךְ אַתֶּם – כָּל שֶׁאַתֶּם יְרֵאִים יוֹתֵר מִפְּנֵי ה', כָּךְ תִּמָּנְעוּ מֵעֲבֵירוֹת, וְתַרְבּוּ בְּקִיּוּם מִצְווֹת.

פֶּרֶק ג': לָחִיוֹת בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית – יִרְאָה שֶׁל הִתְבּוֹנְנוּת

כֵּיצַד מְפַתְּחִים יִרְאַת ה'? אַחִים יְקָרִים, עַל יְדֵי הִתְבּוֹנְנוּת מִתְמֶדֶת בְּהַשְׁגָּחָה הַפְּרָטִית שֶׁל ה' יִתְבָּרַךְ עַל כָּל פְּרָט בְּחַיֵּינוּ וּבָעוֹלָם כֻּלּוֹ! "כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ בְּשׁוּב ה' צִיּוֹן". כְּכָל שֶׁאָנוּ רוֹאִים אֶת יַד ה' בְּכָל דָּבָר, בְּכָל אֵירוּעַ, וּבְכָל נְשִׁימָה – כָּךְ אָנוּ מְבִינִים אֶת גֻּדְלוּתוֹ וְאֶת נוֹכְחוּתוֹ הַתְּמִידִית, וְיִרְאַת ה' הַטְּבָעִית

מִתְפַּתַּחַת בְּתוֹכֵנוּ. יִרְאָה זוֹ אֵינָהּ יִרְאָה שֶׁל פַּחַד מֵעֹנֶשׁ, אֶלָּא יִרְאָה שֶׁל רוֹמְמוּת וְהַעֲרָכָה עֲמֻקָּה.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל חָכְמָה, בִּינָה וְדַעַת עֶלְיוֹנָה

מִי שֶׁחַי בְּיִרְאַת ה', זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים מְלֵאִים בְּחָכְמָה, בְּבִינָה, וּבְדַעַת עֶלְיוֹנָה. הוּא מֵבִין אֶת סוֹדוֹת הָעוֹלָם, רוֹאֶה אֶת הַתְּמוּנָה הַשְּׁלֵמָה, וְזוֹכֶה לְהַבָּנָה עֲמֻקָּה בְּכָל עִנְיְנֵי הָעוֹלָם וְהַנְּשָׁמָה. יִרְאַת ה' הִיא הַמַּפְתֵּחַ לְכָל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ, וְהִיא מְבִיאָה בְּרָכָה בְּכָל תְּחוּמֵי הַחַיִּים. זוֹהִי הַדֶּרֶךְ לָחִיּוֹת חַיִּים מְלֵאִים בְּשִׂמְחָה, בִּדְבֵקוּת, וּבִידִיעָה שֶׁאַתֶּם מְהַלְּכִים בְּדֶרֶךְ אֱמֶת, שֶׁכֵּן "סוֹף דָּבָר הַכֹּל נִשְׁמָע, אֶת ה' יְרָא וְאֶת מִצְוֹתָיו שְׁמֹר כִּי זֶה כָּל הָאָדָם".

יִרְאַת שָׁמַיִם – רֵאשִׁית חָכְמָה וּמַפְתֵּחַ לַכֹּל

פֶּרֶק א': יִרְאָה – לֹא פַּחַד, אֶלָּא הִתְבַּטְּלוּת וְהַעֲרָכָה עֲמֻקָּה

אַחִים יְקָרִים, יִרְאַת שָׁמַיִם אֵינָהּ פַּחַד מְשַׁתֵּק מֵעוֹנֶשׁ, חָלִילָה! יִרְאַת שָׁמַיִם הִיא הִתְבַּטְּלוּת עֲמֻקָּה וְיִרְאַת כָּבוֹד אֵין סוֹפִית מִפְּנֵי גְּדְלוּת ה', מִתּוֹךְ הַעֲרָכָה עֲצוּמָה לְבוֹרֵא עוֹלָם וְלִידִיעָה שֶׁהוּא מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים! הִיא הַכָּרָה בְּכָךְ שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ, וְהַבָּנָה שֶׁיֵּשׁ בּוֹרֵא וּמַנְהִיג לַבִּירָה, וְכָל מַעֲשֵׂינוּ נִצָּפִים לְמַעְלָה. "רֵאשִׁית חָכְמָה יִרְאַת ה'".

פֶּרֶק ב': יִרְאָה פְּנִימִית וְיִרְאָה חִיצוֹנִית – סֵלֶם שֶׁל עֲלִיָּה

יֵשְׁנָהּ יִרְאַת שָׁמַיִם פְּנִימִית, שֶׁהִיא הַרְגָּשָׁה שֶׁל גְּדְלוּת ה' בַּלֵּב פְּנִימָה, וְיֵשְׁנָהּ יִרְאָה חִיצוֹנִית, שֶׁהִיא הַהַקְפָּדָה עַל קִיּוּם הַמִּצְווֹת מִתּוֹךְ יִרְאָה מִפְּנֵי הָעֹנֶשׁ. שְׁתֵּיהֶן חֲשׁוּבוֹת, אַךְ הַמַּטָּרָה הִיא לְהַגִּיעַ לְיִרְאָה פְּנִימִית עֲמֻקָּה, הַנּוֹבַעַת מִתּוֹךְ אַהֲבָה וְהִתְבּוֹנְנוּת בְּגָדְלוּת ה'. הַיִּרְאָה מוֹבִילָה לְזֶהִירוּת בְּמַעֲשִׂים, וּבְכָךְ הִיא שׁוֹמֶרֶת עַל הָאָדָם מִכָּל חֵטְא.

פֶּרֶק ג': רִיחוּק מֵהַקַּלּוּת רֹאשׁ – מִדָּה חִיּוּנִית לַעֲבוֹדַת ה'

הַיִּרְאָה מַרְחִיקָה אֶת הָאָדָם מִן הַקַּלּוּת רֹאשׁ, מִן הַשְּׁטְחִיּוּת, וּמִכָּל דָּבָר הַמְּבַזֶּה אֶת כְּבוֹד שָׁמַיִם. הִיא גּוֹרֶמֶת לָאָדָם לִנְהֹג בִּרְצִינוּת וּבְכֹבֶד רֹאשׁ בְּכָל מַעֲשָׂיו, בִּפְרָט בְּמִצְווֹת וּבְלִמּוּד תּוֹרָה. מִי שֶׁיִּרְאַת שָׁמַיִם, מְכַבֵּד כָּל מִצְוָה, כָּל דִּבּוּר, וְכָל מַחֲשָׁבָה, בְּיָדְעוֹ שֶׁהַכֹּל עוֹלֶה לְמַעְלָה וְיוֹצֵר פְּעֻלּוֹת בָּעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים. יִרְאָה הִיא הַמָּגֵן מִפְּנֵי הַיֵּצֶר הָרַע.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל חָכְמָה, בְּרָכָה וְנִצְחִיּוּת

מִי שֶׁזּוֹכֶה לְמִדַּת יִרְאַת שָׁמַיִם, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל חָכְמָה עֶלְיוֹנָה, שֶׁל בְּרָכָה בְּכָל דְּרָכָיו, וְשֶׁל נִצְחִיּוּת כְּבָר בָּעוֹלָם הַזֶּה. הוּא זוֹכֶה לְשֶׂפַע שֶׁל שֵׂכֶל וְדַעַת, וְכָל מַעֲשָׂיו נַעֲשִׂים מִתּוֹךְ רָצוֹן ה'. יִרְאַת שָׁמַיִם הִיא הַדֶּרֶךְ לָחְיּוֹת חַיִּים מְלֵאִים שֶׁל מַשְׁמָעוּת, סִפּוּק, וְקִרְבָה נִצְחִית לְה' יִתְבָּרַךְ, וְהִיא הַמַּפְתֵּחַ לְכָל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ וּלְכָל הַיְשׁוּעוֹת, שֶׁכֵּן "סוֹף דָּבָר הַכֹּל נִשְׁמָע, אֶת ה' יְרָא".

כֹּחַ הַדִּבּוּר – סוֹד הַבְּרִיאָה וְהַהַשְׁפָּעָה

פֶּרֶק א': הַדִּבּוּר – סוֹד הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ

אַחִים יְקָרִים, דְּעוּ לָכֶם שֶׁהַדִּבּוּר הוּא כֹּחַ אַדִּיר, שֶׁבּוֹ בָּרָא ה' יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל הָעוֹלָם! "כִּי בִּדְבַר ה' שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ, וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם". כָּל נִבְרָא וְכָל פְּרָט בָּעוֹלָם קִבֵּל אֶת קִיּוּמוֹ מִכֹּחַ הַדִּבּוּר הָאֱ-לֹקִי. מִתּוֹךְ הַבָּנָה זוֹ, עָלֵינוּ לִלְמֹד שֶׁגַּם לְדִבּוּר שֶׁלָּנוּ, בְּנֵי הָאָדָם, יֵשׁ כֹּחַ עָצוּם – לִבְנוֹת אוֹ לַהֲרֹס, לְהָאִיר אוֹ לְהַחְשִׁיךְ.

פֶּרֶק ב': שְׁמִירַת הַלָּשׁוֹן – חַיִּים וָמָוֶת בְּיַד הַלָּשׁוֹן

הַיֵּצֶר הָרַע מְנַסֶּה לְפַתּוֹת אוֹתָנוּ לְדַבֵּר לָשׁוֹן הָרַע, רְכִילוּת, קְנָאָה וְשִׂנְאָה, וְאַף חָלִילָה דִּבּוּרֵי כְּפִירָה. אַךְ דְּעוּ לָכֶם, אַחִים יְקָרִים, שֶׁ**"חַיִּים וָמָוֶת בְּיַד הַלָּשׁוֹן"!** כָּל מִלָּה רָעָה שֶׁיּוֹצֵאת מִפִּינוּ, הִיא כְּמוֹ חֵץ מֻרְעָל שֶׁפּוֹגֵעַ בָּנוּ, בִּזּוּלָתֵנוּ, וּבָעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים. לְעֻמַּת זֹאת, כָּל מִלָּה טוֹבָה, כָּל דְּבַר תּוֹרָה, כָּל בְּרָכָה – הִיא כְּמוֹ מַיִם חַיִּים שֶׁמְּרַוִּים אֶת הַכֹּל, וּמוֹרִידִים שֶׁפַע וּבְרָכָה. תַּאֲרוּ לְעַצְמְכֶם, אַחִים יְקָרִים, אֶת הַטַּבָּח הָאוֹמֵן, שֶׁמִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּסַכִּין חַדָּה. בִּיכָלְתּוֹ לַחְתֹּךְ יְרָקוֹת וּלְבַשֵּׁל מַאֲכָלִים טְעִימִים, אַךְ בִּיכָלְתּוֹ גַּם לִפְגֹּעַ חָלִילָה. כָּךְ אַתֶּם – לְשׁוֹנְכֶם הִיא כְּסַכִּין חַדָּה, בְּיֶדְכֶם לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ לְטוֹב אוֹ לְרַע.

פֶּרֶק ג': דִּבּוּר חִיּוּבִי – בּוֹנֶה וּמְחַזֵּק

כֵּיצַד מְנַצְּלִים אֶת כֹּחַ הַדִּבּוּר לְטוֹבָה? אַחִים יְקָרִים, עַל יְדֵי דִּבּוּר חִיּוּבִי, דִּבּוּר מְפַרְגֵּן, דִּבּוּר שֶׁנּוֹתֵן כֹּחוֹת עִדּוּד לַשּׁוֹמֵעַ! "וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ". כְּשֶׁאָנוּ מְדַבְּרִים טוֹב עַל אֲחֵרִים, כְּשֶׁאָנוּ מְעוֹדְדִים, מְחַזְּקִים וּמְפַרְגְּנִים – אָנוּ בּוֹנִים עוֹלָמוֹת, מְחַזְּקִים אֶת אַחֵינוּ, וּמְבִיאִים נַחַת רוּחַ גְּדוֹלָה לְבוֹרֵא עוֹלָם. זִכְרוּ שֶׁבְּכָל רֶגַע נָתוּן,

אֲפִלּוּ כְּשֶׁאַתֶּם לְבַדְּכֶם, ה' יִתְבָּרַךְ מַקְשִׁיב לָכֶם, וְכָל מִלָּה שֶׁל תּוֹרָה אוֹ תְּפִלָּה – בּוֹנָה עוֹלָמוֹת.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל בְּרָכָה, אַחְדוּת וְהַשְׁפָּעָה טוֹבָה

מִי שֶׁשּׁוֹמֵר עַל לְשׁוֹנוֹ וּמְשְׁתַּמֵּשׁ בְּכֹחַ הַדִּבּוּר לְטוֹבָה, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים מְלֵאִים בִּבְרָכָה, בְּאַחְדוּת, וּבְהַשְׁפָּעָה טוֹבָה עַל כָּל סְבִיבָתוֹ. הוּא זוֹכֶה לִמְצֹא חֵן בְּעֵינֵי ה' וְאָדָם, וְכָל מַעֲשָׂיו עוֹלִים לְמַעְלָה לְרֵיחַ נִיחוֹחַ. הוּא חַי בְּהַכָּרָה שֶׁכָּל מִלָּה הִיא בַּעֲלַת מִשְׁקָל נִצְחִי, וְהוּא שׁוּתָּף בְּבִנְיַן הָעוֹלָם. זוֹהִי הַדֶּרֶךְ לָחְיוֹת חַיִּים מְלֵאִים בְּשִׂמְחָה, בִּדְבֵקוּת, וּבִידִיעָה שֶׁאַתֶּם מְבִיאִים אוֹר וְטוֹב לָעוֹלָם כֻּלּוֹ, שֶׁכֵּן "אִישׁ תְּבוּנָה חָסוּי לְשׁוֹנוֹ".

כֹּחָהּ שֶׁל אֱמוּנָה – לִרְאוֹת אֶת ה' בַּכֹּל

פֶּרֶק א': אֱמוּנָה – לֹא רַק יְדִיעָה אֶלָּא בִּטָּחוֹן עָמוֹק בַּלֵּב

אַחִים יְקָרִים, אֱמוּנָה אֵינָהּ רַק יְדִיעָה שִׂכְלִית עַל קִיּוּמוֹ שֶׁל בּוֹרֵא עוֹלָם, אֶלָּא הִיא בִּטָּחוֹן עָמוֹק וּמֻחְלָט בַּלֵּב, שֶׁה' אֶחָד יָחִיד וּמְיֻחָד, הוּא מַנְהִיג אֶת הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, כָּל פְּרָט וּפְרָט, וְאֵין עוֹד מִלְּבַדּוֹ! כְּשֶׁאָדָם חַי בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, הוּא מֵבִין שֶׁכָּל מַה שֶּׁקּוֹרֶה לוֹ, לְטוֹב וּלְרַע, הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית מְדֻיֶּקֶת מֵאֵת ה' יִתְבָּרַךְ, וְהַכֹּל לְטוֹבָה גְּמוּרָה, גַּם אִם אֵינוֹ מֵבִין זֹאת בְּרֶגַע זֶה.

פֶּרֶק ב': "אֵין עוֹד מִלְּבַדּוֹ" – לְהָסִיר אֶת הַמְּחִיצוֹת

הָאֱמוּנָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר הִיא הַיְדִיעָה שֶׁ"אֵין עוֹד מִלְּבַדּוֹ". כְּשֶׁאָדָם מַפְנִים שֶׁאֵין כֹּחַ אַחֵר בָּעוֹלָם, לֹא פִּיזִי וְלֹא רוּחָנִי, שֶׁיָּכוֹל לְהַשְׁפִּיעַ עָלָיו לְטוֹבָה אוֹ לְרָעָה בְּלִי רְצוֹן ה' – הוּא מִשְׁתַּחְרֵר מִפְּחָדִים, מִדְּאָגוֹת, וּמִפְּנִיּוֹת לְכֹחוֹת חִיצוֹנִיִּים. הַבָּנָה זוֹ מְאַפְשֶׁרֶת לוֹ לִפְנוֹת רַק לְבוֹרֵא עוֹלָם, לִדְבֹּק בּוֹ, וְלָדַעַת שֶׁהוּא הַמָּקוֹר הַיָּחִיד לְכָל יְשׁוּעָה וּבְרָכָה.

פֶּרֶק ג': נִסְיוֹנוֹת – מַדְרֵגוֹת בֶּאֱמוּנָה

הַחַיִּים מְלֵאִים בְּנִסְיוֹנוֹת, אַחִים יְקָרִים. דַּוְקָא בִּרְגָעִים אֵלּוּ נִבְחֶנֶת הָאֱמוּנָה שֶׁלָּנוּ. כְּשֶׁאָדָם עוֹמֵד בְּנִסָּיוֹן בֶּאֱמוּנָה, וּמְחַזֵּק אֶת לִבּוֹ בְּבִטָּחוֹן שֶׁה' לֹא יַעֲזֹב אוֹתוֹ – הוּא לְמַעֲשֶׂה עוֹלֶה לְמַדְרֵגוֹת אֱמוּנָה גְּבוֹהוֹת. כָּל קֹשִׁי, כָּל אֶתְגָּר, הוּא הִזְדַּמְּנוּת לְגַלּוֹת אֶת הָעֶצְמָה שֶׁל הָאֱמוּנָה שֶׁבָּנוּ, וּלְחַזֵּק אֶת הַקֶּשֶׁר עִם בּוֹרֵא עוֹלָם.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל שַׁלְוָה, בִּטָּחוֹן וְאֹשֶׁר

מִי שֶׁחַי בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל שַׁלְוָה אֵין סוֹפִית, שֶׁל בִּטָּחוֹן מֻחְלָט, וְשֶׁל אֹשֶׁר פְּנִימִי שֶׁאֵינוֹ תָּלוּי בְּנְסִבּוֹת חִיצוֹנִיּוֹת. הוּא רוֹאֶה אֶת הַהַשְׁגָּחָה הָאֱ-לֹקִית בְּכָל דָּבָר, וְלִבּוֹ מָלֵא הַכָּרַת הַטּוֹב וְשִׂמְחָה. אֱמוּנָה הִיא הַדֶּרֶךְ לָחַיּוֹת חַיִּים מְלֵאִים שֶׁל מַשְׁמָעוּת, סִפּוּק, וְקִרְבָה נִצְחִית לְה' יִתְבָּרַךְ, וְהִיא הַמַּפְתֵּחַ לְכָל הַבְּרָכוֹת בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא.

כֹּחַהּ שֶׁל הַמַּחֲשָׁבָה – בּוֹנָה עוֹלָמוֹת

פֶּרֶק א': הַמַּחֲשָׁבָה – שׁוֹרֶשׁ הַכֹּל וּמְקוֹר הַבְּרִיאָה

אַחִים יְקָרִים, דְּעוּ לָכֶם כִּי הַמַּחֲשָׁבָה הִיא שׁוֹרֶשׁ הַכֹּל, מְקוֹר הַבְּרִיאָה, וְהַנְּקֻדָּה הַפְּנִימִית בְּיוֹתֵר בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם! "בְּרֵאשִׁית בָּרָא ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ" – הַכֹּל הִתְחִיל מִמַּחֲשַׁבְתּוֹ שֶׁל ה' יִתְבָּרַךְ. כְּשֵׁם שֶׁקֹּדֶם שֶׁאָדָם בּוֹנֶה בַּיִת, הוּא חוֹשֵׁב עָלָיו בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ, כָּךְ גַּם אֱצִלֵנוּ – כָּל מַעֲשֶׂה וְכָל דִּבּוּר מַתְחִילִים בְּמַחֲשָׁבָה. לָכֵן, טָהֳרַת הַמַּחֲשָׁבָה הִיא יְסוֹד עָצוּם לְכָל הַקְּדֻשָּׁה.

פֶּרֶק ב': טָהֳרַת הַמַּחֲשָׁבָה – מָגֵן מִפְּנֵי פִּגְעֵי הַיֵּצֶר

הַיֵּצֶר הָרַע מְנַסֶּה תָּמִיד לְהַחְדִּיר לְמֹחֵנוּ מַחֲשָׁבוֹת שְׁלִילִיּוֹת, מַחֲשָׁבוֹת שֶׁל כְּפִירָה, שֶׁל כַּעַס, שֶׁל קִנְאָה, שֶׁל תַּאֲוָה, וְשֶׁל יֵאוּשׁ. אַךְ דְּעוּ לָכֶם, אַחִים יְקָרִים, שֶׁטָּהֳרַת הַמַּחֲשָׁבָה הִיא מָגֵן עָצְמָתִי מִפְּנֵי כָּל פִּגְעֵי הַיֵּצֶר הָרַע! כָּל גְּדוֹלֵי הַדּוֹר יָכְלוּ לַעֲשׂוֹת זֹאת עַל יְדֵי טָהֳרַת הַמַּחֲשָׁבָה. כְּשֶׁאָדָם שׁוֹמֵר עַל מַחֲשַׁבְתּוֹ נְקִיָּה וּטְהוֹרָה, הוּא מוֹנֵעַ מֵהַיֵּצֶר הָרַע כָּל אֲחִיזָה בּוֹ, וְהוּא זוֹכֶה לְשַׁלְוָה פְּנִימִית וְלִישׁוּעָה. תַּאֲרוּ לְעַצְמְכֶם, אַחִים יְקָרִים, אֶת הַשּׁוֹמֵר הָעוֹמֵד עַל מִגְדָּל וּמְצַפֶּה לְכָל סַכָּנָה. הוּא חַיָּב לִהְיוֹת עֵרָנִי וּפִקּוּחַ עַיִן תָּמִיד, כְּדֵי לִמְנֹעַ מֵאוֹיֵב לְהִכָּנֵס. כָּךְ אַתֶּם, בְּמַחְשְׁבוֹתֵיכֶם – עֲלֵיכֶם לִשְׁמֹר עֲלֵיהֶן מִכָּל מִשְׁמָר!

פֶּרֶק ג': חֲשִׁיבָה חִיּוּבִית וְהַכָּרַת הַטּוֹב – סוֹד הָאוֹר וְהַשֶּׁפַע

כֵּיצַד מְטַהֲרִים אֶת הַמַּחֲשָׁבָה וּמְחַזְּקִים אוֹתָהּ? אַחִים יְקָרִים, עַל יְדֵי חֲשִׁיבָה חִיּוּבִית, הִתְבּוֹנְנוּת בְּחַסְדֵי ה', וְהַכָּרַת הַטּוֹב עַל כָּל דָּבָר קָטָן כִּגְדוֹל! "כָּל מַה דְּעָבִיד רַחֲמָנָא – לְטָב עָבִיד". כְּכָל שֶׁאָנוּ מִתְרַגְּלִים לִרְאוֹת אֶת הַטּוֹב בְּכָל דָּבָר, לְהוֹדוֹת לְבוֹרֵא עוֹלָם, וּלְהִתְמַקֵּד בַּצַּד הַמָּלֵא שֶׁל הַכּוֹס – כָּךְ מַחְשְׁבוֹתֵינוּ מִתְנַקּוֹת, לִבֵּנוּ

נִפְתָּח, וְאוֹר גָּדוֹל נִכְנָס לְתוֹכֵנוּ. הַמַּחֲשָׁבָה הִיא כְּמוֹ מַיִם זוֹרְמִים – אִם הִיא נְקִיָּה, הִיא מְרַוָּה וּמְטַהֶרֶת, וְאִם הִיא עֲכוּרָה, הִיא מְטַמְּאָה וּמְלַכְלֶכֶת.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל שַׁלְוָה, שִׂמְחָה וּדְבֵקוּת

מִי שֶׁשּׁוֹמֵר עַל טָהֳרַת מַחֲשַׁבְתּוֹ וּמִתְרַגֵּל לַחֲשׁוֹב חִיּוּבִי, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים מְלֵאִים בְּשַׁלְוָה, שִׂמְחָה, וּדְבֵקוּת אֵין סוֹפִית בְּבוֹרֵא עוֹלָם. הוּא אֵינוֹ נָתוּן לְשִׁלְטוֹן הִרְהוּרִים שְׁלִילִיִּים וְהַרְסָנִיִּים, אֶלָּא הוּא בַּעַל הַבַּיִת עַל עוֹלָמוֹ הַפְּנִימִי. הוּא חַי בְּהַכָּרָה שֶׁכָּל מַחֲשָׁבָה הִיא בַּעֲלַת כֹּחַ בְּרִיאָה, וְהוּא שׁוּתָף פָּעִיל בְּבִנְיַן עוֹלָמוֹת עֶלְיוֹנִים. זוֹהִי הַדֶּרֶךְ לָחְיוֹת חַיִּים מְלֵאִים בְּשִׂמְחָה, בְּדְבֵקוּת, וּבִידִיעָה שֶׁאַתֶּם מְחֻבָּרִים לִמְקוֹר הַחַיִּים, שֶׁכֵּן "אָדָם נִדּוֹן עַל פִּי מַחֲשַׁבְתּוֹ".

כֹּחָהּ שֶׁל הַתְּפִלָּה – חִבּוּר עֶלְיוֹן וִישׁוּעָה

פֶּרֶק א': תְּפִלָּה – שִׂיחַ בֵּין אָב לְבָנָיו אֲהוּבָיו

אַחִים יְקָרִים, דְּעוּ לָכֶם שֶׁהַתְּפִלָּה אֵינָהּ רַק אֲמִירַת מִלִּים, אֶלָּא הִיא שִׂיחָה עֲמֻקָּה וְאִישִׁית בֵּין אָב רַחְמָן לְבָנָיו אֲהוּבָיו! "כִּי קָרוֹב ה' לְכָל קוֹרְאָיו". כְּשֶׁם שֶׁיֶּלֶד מְשְׁתּוֹקֵק לְדַבֵּר עִם אָבִיו עַל כָּל מַה שֶּׁעַל לִבּוֹ, לְשַׁתֵּף, לְבַקֵּשׁ וּלְהוֹדוֹת – כָּךְ אֲנַחְנוּ. הַתְּפִלָּה הִיא הָרֶגַע שֶׁבּוֹ אָנוּ מִתְחַבְּרִים בְּאוֹפֶן יָשִׁיר לָאֵין סוֹף, פּוֹרְשִׂים לִפְנֵי הַשִּׁי"ת אֶת כָּל בַּקָּשׁוֹתֵינוּ, וּמִתְמַלְּאִים בִּטָּחוֹן וֶאֱמוּנָה. ה' יִתְבָּרַךְ מְצַפֶּה לִתְפִלּוֹתֵינוּ, וְהוּא חָפֵץ בִּיקָרֵנוּ.

פֶּרֶק ב': תְּפִלָּה – מָנוֹף לְשִׁנּוּי הַמְּצִיאוּת

הַיֵּצֶר הָרַע מְנַסֶּה לִטְעֹן שֶׁהַתְּפִלָּה "לֹא עוֹבֶדֶת", אוֹ שֶׁאֵין טַעַם לְהִתְפַּלֵּל עַל דְּבָרִים שֶׁכְּבָר נִקְבְּעוּ. אַךְ דְּעוּ לָכֶם, אַחִים יְקָרִים, שֶׁכֹּחָהּ שֶׁל הַתְּפִלָּה הוּא עָצוּם, וְהִיא מְסֻגֶּלֶת לְשַׁנּוֹת גְּזֵרוֹת וְלִפְעֹל יְשׁוּעוֹת מֵעַל לְדֶרֶךְ הַטֶּבַע! "הִתְפַּלְּלוּ עָלַי וַאֲנִי אֶרְפָּאֲכֶם". תַּאֲרוּ לְעַצְמְכֶם, אַחִים יְקָרִים, אֶת הַטַּיָּס שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁבְּכָל מַצַּב חֵרוּם, עָלָיו לִפְנוֹת לְבַקָּרַת הַטִּיסָה כְּדֵי לְקַבֵּל הַנְחָיוֹת וְעֶזְרָה. כָּךְ אַתֶּם – הַתְּפִלָּה הִיא בַּקָּרַת הַטִּיסָה שֶׁלָּכֶם, וְרַק דַּרְכָּהּ תּוּכְלוּ לְנַוֵּט בְּבִטְחָה וְלִצְלֹחַ כָּל מִשְׁבָּר.

פֶּרֶק ג': תְּפִלָּה בְּכַוָּנָה – חִבּוּר לֵב הַמַּקְשִׁיב

כֵּיצַד מִתְפַּלְּלִים בְּאוֹפֶן הַמֵּבִיא אֶת מֵירַב הַשֶּׁפַע וְהַיְשׁוּעָה? אַחִים יְקָרִים, עַל יְדֵי תְּפִלָּה בְּכַוָּנָה עֲמֻקָּה, מִתּוֹךְ לֵב נִשְׁבָּר וְרָצוֹן אֲמִתִּי לְהִתְקָרֵב לְה', וּמִתּוֹךְ אֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁ"אֵין דָּבָר הָעוֹמֵד בִּפְנֵי הַתְּפִלָּה"! "יַעַנְךָ ה' בְּיוֹם צָרָה". אַל תַּחְשְׁבוּ שֶׁהַכַּמּוּת הִיא הָעִקָּר, אֶלָּא הָאֵיכוּת. גַּם תְּפִלָּה קְצָרָה הַיּוֹצֵאת מֵעֹמֶק הַלֵּב, יְכוֹלָה לִפְעֹל יְשׁוּעוֹת גְּדוֹלוֹת יוֹתֵר מִתְּפִלָּה אֲרֻכָּה הַנֶּאֱמֶרֶת מִן הַשָּׂפָה וְלַחוּץ.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל יְשׁוּעָה, בִּטָּחוֹן וְשַׁלְוָה

מִי שֶׁמַּרְבֶּה בִּתְפִלָּה, וְחַי בְּהַרְגָּשָׁה שֶׁל שִׂיחַ מִתְמַדֵּד עִם בּוֹרְאוֹ, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים מְלֵאִים בִּישׁוּעָה, בְּבִטָּחוֹן עָצוּם, וּבְשַׁלְוָה פְּנִימִית שֶׁאֵין כָּמוֹהָ. הוּא יוֹדֵעַ שֶׁאֵינוֹ לְבַד, וְשֶׁיֵּשׁ לוֹ אַבָּא רַחְמָן וְאוֹהֵב שֶׁמַּקְשִׁיב לְכָל מִלָּה. הַתְּפִלָּה הִיא כֹּחוֹ הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר שֶׁל הָאָדָם, וְהִיא מְבִיאָה בְּרָכָה בְּכָל תְּחוּמֵי הַחַיִּים – בְּפַרְנָסָה, בִּבְרִיאוּת, בְּחִנּוּךְ הַיְלָדִים, וּבְכָל דָּבָר. זוֹהִי הַדֶּרֶךְ לָחִיּוֹת חַיִּים מְלֵאִים בְּשִׂמְחָה, בִּדְבֵקוּת, וּבִידִיעָה שֶׁאַתֶּם מְחֻבָּרִים לִמְקוֹר כָּל הַבְּרָכוֹת, שֶׁכֵּן "וְקָרְבָנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ".

כֹּחָהּ שֶׁל תְּפִלָּה – לָגַעַת בְּכִסֵּא הַכָּבוֹד

פֶּרֶק א': תְּפִלָּה – חִבּוּר יָשִׁיר לְבוֹרֵא עוֹלָם

אַחִים יְקָרִים, דְּעוּ לָכֶם שֶׁהַתְּפִלָּה הִיא לֹא רַק בַּקָּשָׁה שֶׁל צְרָכִים. הִיא חִבּוּר יָשִׁיר, אִישִׁי וְעָמוֹק לְבוֹרֵא עוֹלָם! זוֹהִי הִזְדַּמְּנוּת יְקָרָה מִפִּי לְדַבֵּר עִם הַמֶּלֶךְ, לְסַפֵּר לוֹ אֶת כָּל אֲשֶׁר עַל לִבֵּנוּ, לְהוֹדוֹת לוֹ, לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים, וּלְהִתְחַנֵּן לִישׁוּעָה. כָּל מִלָּה הַיּוֹצֵאת מִן הַלֵּב, עוֹלָה לְמַעְלָה, בּוֹקַעַת רְקִיעִים, וְנוֹגַעַת בְּכִסֵּא הַכָּבוֹד. הַתְּפִלָּה הִיא הָאוֹצָר הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר שֶׁקַּיָּם בְּיָדֵינוּ.

פֶּרֶק ב': תְּפִלָּה בְּצִבּוּר – עָצְמָה שֶׁאֵין לָהּ שִׁעוּר

אָמְנָם תְּפִלַּת הַיָּחִיד יְקָרָה מְאֹד, אוּלָם תְּפִלָּה בְּצִבּוּר, אַחִים יְקָרִים, הִיא בַּעֲלַת עָצְמָה שֶׁאֵין לָהּ שִׁעוּר! כְּשֶׁעֲשָׂרָה מִיִּשְׂרָאֵל מִתְאַסְּפִים יַחַד וּמִתְפַּלְּלִים, הַשְּׁכִינָה שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם, וְאֵין תְּפִלָּה שֶׁלֹּא נַעֲנֵית. כֹּחוֹ שֶׁל הָרַבִּים גָּדוֹל, וְהוּא פּוֹתֵחַ שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם שֶׁלֹּא נִפְתָּחִים לְיָחִיד. לָכֵן, הִתְאַמְּצוּ לְהִצְטָרֵף לִתְפִלּוֹת בְּצִבּוּר, כִּי שָׁם נִמְצָא כֹּחַ אַדִּיר.

פֶּרֶק ג': דְּמָעוֹת בִּתְפִלָּה – שׁוֹבְרוֹת מְחִיצוֹת

יֵשְׁנָם רְגָעִים, אַחִים יְקָרִים, שֶׁבָּהֶם הַלֵּב נִשְׁבָּר וְהָעֵינַיִם זוֹלְגוֹת דְּמָעוֹת מִתּוֹךְ צַעַר אוֹ כְּאֵבִים. דְּעוּ לָכֶם, שֶׁ"שַׁעֲרֵי דְּמָעוֹת לֹא נִנְעָלוּ!" כָּל דְּמָעָה הַיּוֹצֵאת מִתּוֹךְ לֵב טָהוֹר, מִתּוֹךְ אֱמֶת פְּנִימִית, שׁוֹבֶרֶת אֶת כָּל הַמְּחִיצוֹת וְעוֹלָה יָשָׁר לִפְנֵי כִּסֵּא הַכָּבוֹד. זוֹהִי מַתָּנָה יְקָרָה שֶׁנָּתַן לָנוּ בּוֹרֵא עוֹלָם, הַיְכֹלֶת לְבַטֵּא אֶת כְּאֵבֵנוּ וְגַעֲגּוּעֵינוּ בִּדְמָעוֹת, וְהֵן פּוֹעֲלוֹת יְשׁוּעוֹת עֲצוּמוֹת.

פֶּרֶק ד': לְהַתְמִיד בִּתְפִלָּה – מְבִיאָה אֶת הַגְּאֻלָּה

אַחִים יְקָרִים, אַל תִּתְיָאֲשׁוּ מֵהַתְּפִלָּה לְעוֹלָם! גַּם אִם נִרְאֶה שֶׁלּוֹקֵחַ זְמַן, הַמְשִׁיכוּ לְהִתְפַּלֵּל, לְהִתְחַנֵּן, וּלְבַקֵּשׁ. הַהַתְמָדָה בִּתְפִלָּה, הָאֱמוּנָה שֶׁקּוֹלֵנוּ נִשְׁמָע לְמַעְלָה, הִיא זוֹ שֶׁמְּחוֹלֶלֶת אֶת הַיְשׁוּעוֹת הַגְּדוֹלוֹת. תְּפִלָּה הִיא כֹּחוֹ הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר שֶׁל הָאָדָם, וְהִיא מְבִיאָה בְּרָכָה בְּכָל תְּחוּמֵי הַחַיִּים – בְּפַרְנָסָה, בִּבְרִיאוּת, בְּחִנּוּךְ הַיְלָדִים, וּבְכָל דָּבָר. זוֹהִי הַדֶּרֶךְ לָחִיוֹת חַיִּים מְלֵאִים בְּשִׂמְחָה, בִּדְבֵקוּת, וּבִידִיעָה שֶׁאַתֶּם מְחֻבָּרִים לִמְקוֹר כָּל הַבְּרָכוֹת, שֶׁכֵּן "וְקָרְבָנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ".

כֹּחוֹ שֶׁל הַדִּבּוּר – בּוֹנֶה וְהוֹרֵס עוֹלָמוֹת

פֶּרֶק א': הַדִּבּוּר – מַתָּנָה אֱ-לֹקִית וְכֹחַ בּוֹרֵא

אַחִים יְקָרִים, דְּעוּ לָכֶם שֶׁהַדִּבּוּר הוּא מַתָּנָה אֱ-לֹקִית עֲצוּמָה, כְּלִי בּוֹרֵא, וְהוּא הַמַּבְדִּיל אוֹתָנוּ מִן הַבְּהֵמָה! "בְּצַלְמוֹ וּבִדְמוּתֵנוּ". ה' יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת, וְנָתַן לָנוּ, בְּנֵי הָאָדָם, כֹּחַ לְדַבֵּר – כֹּחַ לִיצֹר, לִבְנוֹת, לְחַבֵּר, וְאַף חָלִילָה לַהֲרֹס. כָּל מִלָּה שֶׁאָנוּ מוֹצִיאִים מִפִּינוּ, יֵשׁ לָהּ הַשְׁפָּעָה עֲצוּמָה בָּעוֹלָמוֹת עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים.

פֶּרֶק ב': לָשׁוֹן הָרַע וּרְכִילוּת – חֻרְבָּן נוֹרָא

הַיֵּצֶר הָרַע מְנַסֶּה בְּכָל כֹּחוֹ לְפַתּוֹת אוֹתָנוּ לְדַבֵּר לָשׁוֹן הָרַע, רְכִילוּת, מַחֲלֹקֶת, כַּעַס, שֶׁקֶר, חֲנוּפָה, דִּבְּרִים בְּטֵלִים וּדְבָרִים אֲסוּרִים. אַךְ דְּעוּ לָכֶם, אַחִים יְקָרִים, שֶׁלָּשׁוֹן הָרַע וּשְׁאָר דִּבּוּרִים אֲסוּרִים הֵם חֻרְבָּן נוֹרָא, וְהֵם גּוֹרְמִים לְרִיחוּק אַדִּיר בֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ וּבֵין אָדָם לַמָּקוֹם! "לָשׁוֹן הָרַע הוֹרֵג שְׁלֹשָׁה: אֶת אוֹמְרוֹ, אֶת מְקַבְּלוֹ וְאֶת הַנֶּאֱמָר עָלָיו". תַּאֲרוּ לְעַצְמְכֶם, אַחִים יְקָרִים, אֶת הָאֵשׁ הַשּׁוֹרֶפֶת. מִלָּה אַחַת שֶׁל לָשׁוֹן הָרַע, יְכוֹלָה לִבְעֹר וְלִשְׂרֹף יְחָסִים, מוֹנִיטִין, וּנְשָׁמוֹת. עַל כֵּן, שִׁמְרוּ עַל פִּיכֶם מִכָּל מִשְׁמָר!

פֶּרֶק ג': שְׁמִירַת הַלָּשׁוֹן – סוֹד הַבְּרָכָה וְהַשְׁלָוָה

כֵּיצַד שׁוֹמְרִים עַל קְדֻשַּׁת הַדִּבּוּר? אַחִים יְקָרִים, עַל יְדֵי הִתְבּוֹנְנוּת בְּכָל מִלָּה לִפְנֵי שֶׁאוֹמְרִים אוֹתָהּ, דִּבּוּר דִּבְרֵי תּוֹרָה, תְּפִלָּה, שֶׁבַח וְהוֹדָאָה לְה', וְדִבּוּרִים חִיּוּבִיִּים וּמְעוֹדְדִים! "שׁוֹמֵר פִּיו וּלְשׁוֹנוֹ, שׁוֹמֵר מִצָּרוֹת נַפְשׁוֹ". תַּאֲרוּ לְעַצְמְכֶם, אַחִים יְקָרִים, אֶת הַשּׁוֹמֵר הָעוֹמֵד בְּפֶתַח הָאַרְמוֹן. הוּא אֵינוֹ נוֹתֵן לְאַף אֶחָד לְהִכָּנֵס מִבְּלִי לְבָדֹק אוֹתוֹ הֵיטֵב. כָּךְ אַתֶּם – פֶּתַח פִּיכֶם הוּא שַׁעַר לְאַרְמוֹן נִשְׁמַתְכֶם, וְרַק דִּבְרֵי קֹדֶשׁ וּבְרָכָה צְרִיכִים לַעֲבֹר בּוֹ.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל שָׁלוֹם, אַחְדוּת וּגְאֻלָּה

מִי שֶׁשּׁוֹמֵר עַל לְשׁוֹנוֹ וּמַרְבֶּה בְּדִבּוּרֵי קֹדֶשׁ, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים מְלֵאִים בְּשָׁלוֹם, בְּאַחְדוּת, וּבִבְרָכָה אֵין סוֹפִית. הוּא הוֹפֵךְ לִהְיוֹת כְּלִי לְהַשְׁרָאַת שְׁכִינָה, וְהוּא זוֹכֶה לְאַהֲבַת ה' וְאָדָם. שְׁמִירַת הַלָּשׁוֹן מְבִיאָה רְפוּאָה, פַּרְנָסָה, נַחַת, וְכָל טוֹב. זוֹהִי הַדֶּרֶךְ לָחְיוֹת חַיִּים מְלֵאִים בְּשִׂמְחָה, בְּדְבֵקוּת, וּבִידִיעָה שֶׁאַתֶּם שׁוּתָפִים פְּעִילִים בַּהֲבָאַת הַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ, שֶׁכֵּן "וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל".

לִהְיוֹת צִנּוֹר שֶׁל בְּרָכָה – סוֹד הַנְּתִינָה וְהַשֶּׁפַע

פֶּרֶק א': הַנְּתִינָה כְּשׁוֹרֶשׁ הַבְּרִיאָה

אַחִים יְקָרִים, בּוֹרֵא עוֹלָם הוּא טוֹב וּמֵטִיב, וְכָל מַטְרַת הַבְּרִיאָה הָיְתָה לְהֵיטִיב לְנִבְרָאָיו. כְּשֶׁאָנוּ נוֹתְנִים, כְּשֶׁאָנוּ חוֹלְקִים, כְּשֶׁאָנוּ הוֹפְכִים לִהְיוֹת צִנּוֹר שֶׁל בְּרָכָה לַאֲחֵרִים – אָנוּ לְמַעֲשֶׂה נִדְבָּקִים בַּתְּכוּנָה הָעֶלְיוֹנָה בְּיוֹתֵר שֶׁל הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ. הַנְּתִינָה אֵינָהּ רַק מִצְוָה, הִיא מַהוּת הַחַיִּים, וְהִיא מְחַבֶּרֶת אוֹתָנוּ אֶל שׁוֹרֶשׁ הַנְּשָׁמָה, שֶׁכֵּן נְשָׁמַת יִשְׂרָאֵל הִיא נְשִׁמַת חֶסֶד.

פֶּרֶק ב': נְתִינָה רוּחָנִית וְגַשְׁמִית – שֶׁפַע לְלֹא גְּבוּלוֹת

נְתִינָה, אַחִים יְקָרִים, אֵינָהּ מִתְבַּטֵּאת רַק בְּכֶסֶף אוֹ בַּחֻפָּצִים. יֵשְׁנָהּ נְתִינָה רוּחָנִית, שֶׁהִיא גְּדוֹלָה מִכֹּל. לוֹמַר מִלָּה טוֹבָה, לְחַזֵּק אָדָם, לְהָאִיר לוֹ פָּנִים, לְהָפִיץ תּוֹרָה וּמוּסָר – כָּל אֵלֶּה הֵם נְתִינָה עֲצוּמָה, שֶׁבּוֹנָה עוֹלָמוֹת. כְּשֶׁנּוֹתְנִים מִכָּל הַלֵּב, בֵּין אִם זֶה חֹמֶר אוֹ רוּחַ, בּוֹרֵא עוֹלָם פּוֹתֵחַ אֶת שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם וּמַשְׁפִּיעַ שֶׁפַע וּבְרָכָה לָאֵין עֵרוֹךְ. "מִדָּה טוֹבָה מְרֻבָּה מִמִּדַּת פֻּרְעָנוּת".

פֶּרֶק ג': מַעְגַּל הַשֶּׁפַע – כְּכָל שֶׁנּוֹתְנִים, מְקַבְּלִים יוֹתֵר

יֵשְׁנָם אֲנָשִׁים, אַחִים יְקָרִים, שֶׁחוֹשְׁבִים שֶׁנְּתִינָה הִיא חִסָּרוֹן. אַךְ הָאֱמֶת הִיא הֲפוּכָה לְגַמְרֵי! כְּכָל שֶׁאָדָם נוֹתֵן יוֹתֵר, כָּךְ הוּא מְקַבֵּל יוֹתֵר. הַנְּתִינָה יוֹצֶרֶת מַעְגַּל שֶׁל שֶׁפַע: הִיא פּוֹתַחַת צִנּוֹרוֹת שֶׁל בְּרָכָה מִלְּמַעְלָה, מְעוֹרֶרֶת אֶת מִדַּת הָרַחֲמִים, וּמְזַמֶּנֶת לָאָדָם אֶת כָּל מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ, וּבְרֶוַח. מִי שֶׁחוֹסֵךְ מֵעַצְמוֹ לָתֵת לַאֲחֵרִים, חוֹסֵם אֶת צִנּוֹרוֹת הַשֶּׁפַע לְעַצְמוֹ.

פֶּרֶק ד': הַנְּתִינָה – הַדֶּרֶךְ לְשִׂמְחָה אֲמִתִּית

הַשִּׂמְחָה הָאֲמִתִּית, אַחִים יְקָרִים, אֵינָהּ בָּאָה מִלְּקַבֵּל, אֶלָּא מִלָּתֵת. כְּשֶׁרוֹאִים אֵיךְ הַמַּעֲשֶׂה הַטּוֹב שֶׁלָּנוּ, הַמִּלָּה הַטּוֹבָה, הַקּוֹנְטֶרֶס שֶׁהֵפַצְנוּ, אוֹ הַחִיּוּךְ שֶׁהֶעֱנַקְנוּ – הֵאִיר פָּנִים לְאַחֵר, שִׂמַּח לֵב נִשְׁבָּר, אוֹ חִזֵּק נְשָׁמָה אֲבוּדָה – הַלֵּב מִתְמַלֵּא בְּשִׂמְחָה שֶׁאֵין לָהּ גְּבוּל. שִׂמְחָה זוֹ הִיא שִׂמְחָה שֶׁל אֱמֶת, שִׂמְחָה שֶׁל קְדֻשָּׁה, שִׂמְחָה שֶׁבּוֹנָה וּמְרוֹמֶמֶת, וְהִיא כְּלִי גָּדוֹל לִדְבֵקוּת בְּבוֹרֵא עוֹלָם.

לְהִתְבּוֹנֵן בְּהַשְׁגָּחָה הַפְּרָטִית – לָחִיּוּת חַיִּים שֶׁל בִּטָּחוֹן

פֶּרֶק א': הַשְׁגָּחָה פְּרָטִית – יַד ה' בְּכָל פְּרָט

אַחִים יְקָרִים, הָעוֹלָם אֵינוֹ הֶפְקֵר! אֵין בּוֹ מִקְרֶה וָטֶבַע! כָּל מַה שֶּׁקּוֹרֶה, מֵהַקָּטָן שֶׁבַּקְטַנִּים וְעַד הַגָּדוֹל שֶׁבַּגְּדוֹלִים – הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית מְדֻקְדֶּקֶת שֶׁל בּוֹרֵא עוֹלָם. כְּמוֹ אַבָּא שֶׁמְּלַוֶּה אֶת בְּנוֹ בְּכָל צַעַד וָשַׁעַל, כָּךְ ה' יִתְבָּרַךְ מַשְׁגִּיחַ עַל כָּל נִבְרָאָיו, וּבְפָרָט עַל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. הַבָּנָה זוֹ, כְּשֶׁאָנוּ מַפְנִימִים אוֹתָהּ עָמוֹק בַּלֵּב, מְשַׁנָּה אֶת כָּל נְקֻדַּת הַמַּבָּט עַל הַחַיִּים וּמְמַלֵּאת אוֹתָנוּ בְּבִטָּחוֹן עָצוּם.

פֶּרֶק ב': מְאוֹרְעוֹת הַחַיִּים – מְסָרִים מִלְּמַעְלָה

לִפְעָמִים, אַחִים יְקָרִים, קוֹרִים לָנוּ דְּבָרִים שֶׁלִּכְאוֹרָה נִרְאִים קָשִׁים, מְאַכְזְבִים אוֹ סְתָמִיִּים. אַךְ מִי שֶׁזּוֹכֶה לְ"עֵינַיִם רוּחָנִיּוֹת", מֵבִין שֶׁאֵין שׁוּם דָּבָר סְתָמִי! כָּל אֵרוּעַ, כָּל מִפְגָּשׁ, כָּל הַצְלָחָה וְכָל קֹשִׁי – הֵם מְסָרִים מְדֻיָּקִים מִלְּמַעְלָה. בּוֹרֵא עוֹלָם מְדַבֵּר אֵלֵינוּ דֶּרֶךְ מְאוֹרְעוֹת הַחַיִּים, מְכַוֵּן אוֹתָנוּ, מְטַהֵר אוֹתָנוּ, וּמְרוֹמֵם אוֹתָנוּ. עָלֵינוּ רַק לִפְתֹּחַ אֶת הַלֵּב וְהָעֵינַיִם כְּדֵי לִשְׁמֹעַ וּלְהָבִין.

פֶּרֶק ג': הַבִּטָּחוֹן הַמֻּחְלָט – הַדֶּרֶךְ לִשְׁלְוָה פְּנִימִית

כַּאֲשֶׁר אָדָם מִתְבּוֹנֵן בְּהַשְׁגָּחָה הַפְּרָטִית, הוּא מַגִּיעַ לְבִטָּחוֹן מֻחְלָט בָּהּ'. הוּא יוֹדֵעַ שֶׁאֵין לוֹ מַמָּה לְפַחֵד, אֵין מַמָּה לְדֹאֶג. גַּם אִם הַדְּבָרִים נִרְאִים רָעִים, הוּא בּוֹטֵחַ בְּבוֹרֵא עוֹלָם שֶׁ"כָּל מַאן דַּעֲבִיד רַחֲמָנָא – לְטָב עֲבִיד" (כָּל מַה שֶּׁעוֹשֶׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא – לְטוֹבָה הוּא עוֹשֶׂה). בִּטָּחוֹן זֶה מֵבִיא שַׁלְוָה פְּנִימִית עֲצוּמָה, מַרְחִיק חֲרָדוֹת וּפְחָדִים, וּמְאַפְשֵׁר לָאָדָם לָחִיּוֹת חַיִּים מְלֵאִים שֶׁל שִׂמְחָה וְשִׁלְמוּת.

פֶּרֶק ד': לְהִתְמַסֵּר לִרְצוֹן ה' – הַדֶּרֶךְ לְקִרְבָה עֶלְיוֹנָה

הַשְׂגָּחָה פְּרָטִית אֵינָהּ רַק עִנְיָן שֶׁל יֶדַע, אַחִים יְקָרִים, אֶלָּא גַּם עִנְיָן שֶׁל עֲבוֹדָה פְּנִימִית. כְּשֶׁמִּתְמַסְּרִים לִרְצוֹן ה' יִתְבָּרַךְ, וּמְקַבְּלִים בְּאַהֲבָה אֶת כָּל מַה שֶׁשּׁוֹלֵחַ לָנוּ – גַּם אִם קָשֶׁה לְהָבִין – אָנוּ זוֹכִים לְקִרְבָה עֶלְיוֹנָה אֵלָיו. אָנוּ הוֹפְכִים לִהְיוֹת כְּ"תִינוֹק בְּחֵיק אִמּוֹ", מֻגָּנִים וּבְטוּחִים, וּמְבִינִים שֶׁכָּל מַה שֶׁנַּעֲשֶׂה, נַעֲשֶׂה בְּאַהֲבָה וּבְחֶסֶד גָּדוֹל, מִתּוֹךְ רָצוֹן לְהֵיטִיב לָנוּ וּלְהָבִיא אוֹתָנוּ לְתַכְלִיתֵנוּ הַנִּצְחִית.

לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ – כֹּחַ הַדִּבּוּר וְהַבְּרִיאָה

פֶּרֶק א': בְּדִבּוּר נִבְרָא הָעוֹלָם – סוֹד הָאוֹת וְהַמִּלָּה

אַחִים יְקָרִים, הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה מְגַלָּה לָנוּ סוֹד עָצוּם: הָעוֹלָם נִבְרָא בְּ"עֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת" – עֲשָׂרָה דִּבּוּרִים! מִכָּאן אָנוּ לְמֵדִים עַל כֹּחוֹ הָאַדִּיר שֶׁל הַדִּבּוּר. כָּל מִלָּה שֶׁאָדָם מוֹצִיא מִפִּיו אֵינָהּ סְתָמִית, אֶלָּא הִיא יוֹצֶרֶת מְצִיאוּת, מַשְׁפִּיעָה עַל הָעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים וְעַל הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן. דִּבּוּר לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, וְדִבּוּר בִּכְלָל, הוּא כְּלִי שֶׁבּוֹרֵא עוֹלָם נָתַן לָנוּ לִהְיוֹת שׁוּתָפִים בַּבְּרִיאָה.

פֶּרֶק ב': שְׁמִירַת הַלָּשׁוֹן – שַׁעַר לְשֶׁפַע וּבְרָכָה

כַּאֲשֶׁר אָדָם שׁוֹמֵר עַל לְשׁוֹנוֹ מִדִּבּוּרֵי לָשׁוֹן הָרַע, רְכִילוּת, שֶׁקֶר וְכָל דִּבּוּר שְׁלִילִי – הוּא פּוֹנֶה מִמֶּנּוּ חֹשֶׁךְ גָּדוֹל. שְׁמִירַת הַלָּשׁוֹן הִיא לֹא רַק הִמָּנְעוּת מֵהָרַע, אֶלָּא הִיא פְּתִיחַת שְׁעָרִים עֲצוּמִים לְשֶׁפַע וּבְרָכָה! אָדָם הַשּׁוֹמֵר עַל לְשׁוֹנוֹ, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲרֻכִּים, לִבְרִיאוּת, לְפַרְנָסָה, לִשְׁלוֹם בַּיִת, וּלְכָל הַבְּרָכוֹת. לָשׁוֹן נְקִיָּה הִיא כְּלִי קָדוֹשׁ לְקַבָּלַת אוֹר עֶלְיוֹן.

פֶּרֶק ג': דִּבּוּר שֶׁל קְדֻשָּׁה – בּוֹנֶה עוֹלָמוֹת

מִנְּגֶד, אַחִים יְקָרִים, דִּבּוּר שֶׁל קְדֻשָּׁה – דִּבּוּרֵי תּוֹרָה, תְּפִלָּה, שֶׁבַח וְהוֹדָאָה לְבוֹרֵא עוֹלָם, חִזּוּק הַזּוּלָת, אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל – כָּל אֵלֶּה הֵם בּוֹנִים עוֹלָמוֹת עֶלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים. כָּל מִלָּה טוֹבָה שֶׁאַתֶּם מוֹצִיאִים מִפִּיכֶם, כָּל שִׁעוּר תּוֹרָה שֶׁאַתֶּם מְלַמְּדִים, כָּל קוֹנְטְרֵס שֶׁאַתֶּם כּוֹתְבִים – הֵם אַבְנֵי בִּנְיָן שֶׁל קְדֻשָּׁה, שֶׁמַּעֲלִים אֶת הַשְּׁכִינָה מִגָּלוּתָהּ וּמְקָרְבִים אֶת הַגְּאֻלָּה.

פֶּרֶק ד': כֹּחַ הַמִּלָּה – הַדֶּרֶךְ לְתִקּוּן הַנֶּפֶשׁ וְהָעוֹלָם

הַנְּבִיאִים וְהַצַּדִּיקִים יָדְעוּ אֶת כֹּחָהּ שֶׁל הַמִּלָּה. בְּמִלָּה אַחַת הֵם יָכְלוּ לְהַחֲיוֹת מֵתִים, לְהָבִיא גֶּשֶׁם, וּלְחוֹלֵל נִסִּים. גַּם אָנוּ, אַחִים יְקָרִים, יְכוֹלִים בְּכֹחַ הַדִּבּוּר שֶׁלָּנוּ – לְבָרֵךְ, לְהִתְפַּלֵּל, לִסְלֹחַ, לְקָרֵב, לְנַחֵם – לְתַקֵּן אֶת נַפְשֵׁנוּ וְאֶת הָעוֹלָם כֻּלּוֹ. בּוֹאוּ נְנַצֵּל אֶת הַכְּלִי הֶעָצוּם הַזֶּה שֶׁנָּתַן לָנוּ בּוֹרֵא עוֹלָם, כְּדֵי לְהָפִיץ אוֹר וְטוֹב לַכֹּל!

לִשְׂמֹחַ בְּכָל מַצָּב – הַדֶּרֶךְ לְחַיִּים שְׁלֵמִים

פֶּרֶק א': הַשִּׂמְחָה כִּכְלִי לַעֲבוֹדַת ה'

הַשִּׂמְחָה הִיא לֹא רַק רֶגֶשׁ חוֹלֵף, אַחִים יְקָרִים, אֶלָּא כְּלִי רַב עָצְמָה בַּעֲבוֹדַת ה'. כְּשֶׁנִּשְׁמַת הָאָדָם שְׂמֵחָה, הִיא נִפְתַּחַת לְקַבָּלַת שֶׁפַע, תְּפִלּוֹתֶיהָ מִתְקַבְּלוֹת יוֹתֵר בְּרָצוֹן, וְקַל לָהּ יוֹתֵר לְהִתְחַבֵּר לְבוֹרֵא עוֹלָם. הָעוֹלָם הַזֶּה מָלֵא נִסְיוֹנוֹת וּקְשָׁיִים, אַךְ הַשִּׂמְחָה הִיא הַמַּפְתֵּחַ לְהִתְמוֹדֵד אִתָּם בֶּאֱמוּנָה וּבְבִטָּחוֹן. הַתּוֹרָה מְצַוָּה עָלֵינוּ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, "וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ", וּמִכָּאן אָנוּ לְמֵדִים שֶׁשִּׂמְחָה הִיא לֹא רַק תּוֹצָאָה שֶׁל מְצָוֹות, אֶלָּא גַּם מִצְוָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ, וְדֶרֶךְ לְהַגִּיעַ לְמַדְרֵגוֹת רוּחָנִיּוֹת גְּבוֹהוֹת.

פֶּרֶק ב': הַהִסְתַּכְּלוּת עַל חֲצִי הַכּוֹס הַמְּלֵאָה – כֹּחָהּ שֶׁל הַכָּרַת הַטּוֹב

רֹב צַעֲרוֹ שֶׁל הָאָדָם נוֹבֵעַ מִכָּךְ שֶׁהוּא מִתְמַקֵּד בֶּחָסֵר, בַּחֲצִי הַכּוֹס הָרֵיקָה. אַךְ כְּשֶׁמְּחַנְּכִים אֶת הַנֶּפֶשׁ לְהַכִּיר טוֹבָה עַל כָּל דָּבָר קָטָן, עַל הַבְּרִיאוּת, עַל הַמִּשְׁפָּחָה, עַל הַפַּרְנָסָה, עַל נִיצוֹצוֹת הַקְּדֻשׁ שֶׁזּוֹכִים לָהֶם בְּכָל יוֹם – הַלֵּב מִתְמַלֵּא בְּאוֹר. הַכָּרַת הַטּוֹב פּוֹתַחַת אֶת הָעֵינַיִם הָרוּחָנִיּוֹת לִרְאוֹת אֶת הַהַשְׁגָּחָה הַפְּרָטִית שֶׁל ה' יִתְבָּרַךְ בְּכָל פְּרָט, וּמְבִיאָה שִׂמְחָה אֲמִתִּית וַעֲמוּקָה.

פֶּרֶק ג': הַבִּטָּחוֹן בַּה' – הַמָּגֵן מִפְּנֵי הָעַצְבוּת

כַּאֲשֶׁר הָאָדָם שָׂם אֶת מִבְטַחוֹ בַּה' יִתְבָּרַךְ, הוּא מְשַׁחְרֵר אֶת עַצְמוֹ מִדְּאָגוֹת מְיֻתָּרוֹת. הוּא יוֹדֵעַ שֶׁכָּל מַה שֶּׁקּוֹרֶה לוֹ – לְטוֹבָתוֹ. "כָּל מַאן דַּעֲבִיד רַחֲמָנָא, לְטָב עָבִיד". בִּטָּחוֹן זֶה הוּא מָגֵן אַדִּיר מִפְּנֵי הָעַצְבוּת וְהַיֵּאוּשׁ, וְנוֹתֵן כֹּחוֹת לְהִתְמוֹדֵד עִם אֶתְגָּרֵי הַחַיִּים מִתּוֹךְ שַׁלְוָה פְּנִימִית.

פֶּרֶק ד': נִצָּחוֹן עַל הַיֵּצֶר הָרַע – הַשִּׂמְחָה כְּנֶשֶׁק

הַיֵּצֶר הָרַע רוֹצֶה לְהַפִּיל אֶת הָאָדָם לְעַצְבוּת וְיֵאוּשׁ, כִּי הוּא יוֹדֵעַ שֶׁהַשִּׂמְחָה הִיא כֹּחַ הַמַּחְלִישׁ אוֹתוֹ. כְּשֶׁיְּהוּדִי שָׂמֵחַ בַּעֲבוֹדַת ה', בְּיֵצֶר טוֹב שֶׁלּוֹ, וַאֲפִלּוּ בַּקְּשָׁיִים שֶׁמֵּהֶם הוּא מִתְחַזֵּק – הוּא מְנַצֵּחַ אֶת הַיֵּצֶר הָרַע. הַשִּׂמְחָה הִיא כֹּחַ שֶׁמְּסֻגָּל לִשְׁבֹּר מְחִיצוֹת, לִפְתֹּחַ שְׁעָרִים, וּלְקָרֵב אֶת הָאָדָם לְאוֹר אֵין סוֹף שֶׁל קְדֻשָּׁה.

מִדַּת הָאַהֲבָה – שֹׁרֶשׁ הַכֹּל וּמַטָּרַת הַבְּרִיאָה

פֶּרֶק א': אַהֲבָה – מַהוּת ה' וְדֶבֶק הַחַיִּים

אַחִים יְקָרִים, אַהֲבָה אֵינָהּ רַק רֶגֶשׁ אֱנוֹשִׁי, אֶלָּא הִיא מַהוּתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּעַצְמוֹ, וְדֶבֶק הַחַיִּים הַמְּחַבֵּר אֶת כָּל הַבְּרִיאָה! "כִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה". ה' יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם כְּדֵי מִתּוֹךְ אַהֲבָה אֵין סוֹפִית, וְכָל רְצוֹנוֹ הוּא שֶׁנִּתְקָרֵב אֵלָיו בְּאַהֲבָה. כְּשֶׁאָדָם חַי בְּאַהֲבָה – בֵּין אִם זוֹ אַהֲבַת ה', אַהֲבַת תּוֹרָה, אוֹ אַהֲבַת הַבְּרִיּוֹת – הוּא מִתְחַבֵּר לְשֹׁרֶשׁ נִשְׁמָתוֹ וּלְמָקוֹר כָּל הַטּוֹב.

פֶּרֶק ב': אַהֲבַת ה' – מֵעַל הַכֹּל וְלִפְנֵי הַכֹּל

"וְאָהַבְתָּ אֵת ה' אֱ-לֹקֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ". אַחִים יְקָרִים, אַהֲבַת ה' הִיא הַמִּצְוָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר, וְהִיא מֵעַל הַכֹּל וְלִפְנֵי הַכֹּל! הִיא נוֹבַעַת מִתּוֹךְ הִתְבּוֹנְנוּת בְּגָדְלוּת ה', בַּחֶסֶדָיו, וּבְהַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִית עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאִתָּנוּ. כְּכָל שֶׁאָדָם מַכִּיר יוֹתֵר אֶת ה' וְאֶת מַעֲשָׂיו, כָּךְ אַהֲבָתוֹ אֵלָיו גְּדֵלָה וּמִתְעַצֶּמֶת.

פֶּרֶק ג': אַהֲבַת הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת – כִּי הֵם חַיֵּינוּ

הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת אֵינָן רַק חוֹבוֹת, אַחִים יְקָרִים, אֶלָּא הֵן הַכֵּלִים שֶׁנָּתַן לָנוּ ה' יִתְבָּרַךְ כְּדֵי לְהִתְחַבֵּר אֵלָיו בְּאַהֲבָה, וְדַרְכָּן אָנוּ מְקַבְּלִים חַיִּים רוּחָנִיִּים וְנִצְחִיִּים! "כִּי הֵם חַיֵּינוּ וְאֹרֶךְ יָמֵינוּ". כְּשֶׁאָדָם מֵבִין אֶת הַמְּתִיקוּת וְהַיְּפִי שֶׁבַּתּוֹרָה, וְאֶת הַשֶּׂפַע הָרוּחָנִי הַטָּמוּן בְּכָל מִצְוָה – אַהֲבָתוֹ לַתּוֹרָה וְלַמִּצְוֹת גְּדֵלָה, וְהוּא חָפֵץ לְקַיֵּם אוֹתָן מִתּוֹךְ שִׂמְחָה וְחֵשֶׁק עָצוּם.

פֶּרֶק ד': אַהֲבַת הַבְּרִיּוֹת – שִׁקּוּף אַהֲבַת ה'

"וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ – זֶה כְּלָל גָּדוֹל בַּתּוֹרָה". אַחִים יְקָרִים, אַהֲבַת הַבְּרִיּוֹת הִיא שִׁקּוּף יָשִׁיר שֶׁל אַהֲבַת ה' בְּתוֹכֵנוּ! כְּשֶׁאָנוּ אוֹהֲבִים כָּל יְהוּדִי בַּאֲשֶׁר הוּא, מְכַבְּדִים אוֹתוֹ, דָּנִים אוֹתוֹ לְכַף זְכוּת, וּמְשְׁתַּדְּלִים לַעֲזֹר לוֹ – אָנוּ מְקַיְּמִים אֶת רְצוֹנוֹ שֶׁל בּוֹרֵא עוֹלָם. אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל הִיא זוֹ שֶׁמְּחַבֶּרֶת אוֹתָנוּ לְעַם יִשְׂרָאֵל כֻּלּוֹ, וְזוֹכָה לְהוֹרִיד שֶׁפַע עָצוּם לָעוֹלָם.

מִדַּת הָאֱמֶת – יְסוֹד הָעוֹלָם וְהַגְּאֻלָּה

פֶּרֶק א': הָאֱמֶת – חוֹתָמוֹ שֶׁל ה' וְיסוֹד קִיּוּם הָעוֹלָם

אַחִים יְקָרִים, הָאֱמֶת אֵינָהּ רַק מוּשָׂג פִילוֹסוֹפִי, אֶלָּא הִיא חוֹתָמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְיסוֹד קִיּוּם הָעוֹלָם כֻּלּוֹ! "תּוֹרַת אֱמֶת נָתַן לָנוּ", וְכָל קִיּוּמֵנוּ מֻשְׁתָּת עַל הָאֱמֶת. כְּשֶׁאָדָם חַי בֶּאֱמֶת – עִם עַצְמוֹ, עִם סְבִיבָתוֹ, וְעִם בּוֹרְאוֹ – הוּא לְמַעֲשֶׂה נִדְבָּק בְּמִדּוֹתָיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וּמֵבִיא אוֹר גָּדוֹל לָעוֹלָם. אֵין דָּבָר יַצִּיב וּבָטוּחַ כְּמוֹ הָאֱמֶת, וְהִיא הַמַּפְתֵּחַ לְכָל הַבְּרָכוֹת.

פֶּרֶק ב': הַמְּנִעוּת מִשֶּׁקֶר וְצִבְעוּת – הֶרֶס הַנְּשָׁמָה

שֶׁקֶר וְצִבְעוּת, אַחִים יְקָרִים, הֵם הַהֵפֶךְ הַגָּמוּר מִן הָאֱמֶת, וְהֵם מַהֲרִיסִים אֶת הַנֶּפֶשׁ וְהָעוֹלָם. כְּשֶׁאָדָם מְשַׁקֵּר, הוּא בּוֹנֶה עוֹלָם שֶׁל אַשְׁלָיוֹת שֶׁסּוֹפוֹ לְהִתְמוֹטֵט. הוּא מְאַבֵּד אֶת הָאֱמוּן שֶׁל סְבִיבָתוֹ, וּבְעִקָּר – הוּא מְאַבֵּד אֶת אֱמוּנוֹ שֶׁל ה' יִתְבָּרַךְ. עָלֵינוּ לְהִתְרַחֵק מִכָּל רְמִיָּה וְהוֹנָאָה, גַּם אִם נִרְאֶה לָנוּ שֶׁזֶּה "מִשְׁתַּלֵּם" בְּרֶגַע נָתוּן. הָאֱמֶת הִיא תָּמִיד הַדֶּרֶךְ הַנְּכוֹנָה וְהַבְּטוּחָה.

פֶּרֶק ג': אֱמֶת בַּלֵּב וּבַפֶּה – חִבּוּר עָמוֹק לָאֱמֶת הָאֱ-לֹקִית

הָאֱמֶת אֵינָהּ רַק בַּפֶּה, אַחִים יְקָרִים, אֶלָּא הִיא צְרִיכָה לִהְיוֹת אֱמֶת פְּנִימִית עֲמוּקָה בַּלֵּב! כְּשֶׁאָדָם חַי בֶּאֱמֶת עִם מַחְשְׁבוֹתָיו, רְצוֹנוֹתָיו, וּמַעֲשָׂיו, וְאֵין פַּעַר בֵּין פְּנִימִיּוּתוֹ לְחִיצוֹנִיּוּתוֹ – אָזַי הוּא מְחֻבָּר חִבּוּר עָמוֹק לָאֱמֶת הָאֱ-לֹקִית. כֵּנוּת וְיֹשֶׁר הֵם תְּכוּנוֹת יְקָרוֹת מִפָּז, שֶׁמַּעֲלוֹת אֶת הָאָדָם לְמַדְרֵגוֹת רוּחָנִיּוֹת גְּבוֹהוֹת, וְנוֹתְנוֹת לוֹ שַׁלְוָה אֲמִתִּית.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל יֹשֶׁר, שַׁלְוָה וּגְאֻלָּה

מִי שֶׁחַי בְּמִדַּת הָאֱמֶת, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל יֹשֶׁר, שַׁלְוָה פְּנִימִית, וְחִבּוּר לְמָקוֹר הָאוֹר. הוּא לֹא צָרִיךְ לִזְכֹּר אֶת שְׁקָרָיו, הוּא אֵינוֹ חַי בְּפַחַד שֶׁיִּתְגַּלּוּ מַעֲשָׂיו, וְהוּא אָהוּב עַל ה' וְעַל הַבְּרִיּוֹת. הָאֱמֶת הִיא הַדֶּרֶךְ לָחְיוֹת חַיִּים מְלֵאִים שֶׁל מַשְׁמָעוּת, סִפּוּק, וְקִרְבָה נִצְחִית לְה' יִתְבָּרַךְ, וְהִיא זוֹ שֶׁמְּבִיאָה אֶת הַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ, שֶׁכֵּן "ה' אֱמֶת".

מִדַּת הַבִּטָּחוֹן הָעַצְמִי – מִתּוֹךְ חִבּוּר לְעֶלְיוֹן

פֶּרֶק א': בִּטָּחוֹן עַצְמִי אֲמִתִּי – לֹא מִגַּאֲוָה אֶלָּא מֵחִבּוּר לְשֹׂרֶשׁ

אַחִים יְקָרִים, בִּטָּחוֹן עַצְמִי אֵינוֹ גַּאֲוָה אוֹ יְהִירוּת, חָלִילָה. בִּטָּחוֹן עַצְמִי אֲמִתִּי נוֹבֵעַ מִתּוֹךְ הַכָּרָה עֲמוּקָה בַּנְּשָׁמָה הָאֱ-לֹקִית שֶׁבָּנוּ, וּמִתּוֹךְ יְדִיעָה שֶׁבּוֹרֵא עוֹלָם הִטְבִּיעַ בָּנוּ כֹּחוֹת וְכִשָּׁרוֹנוֹת אַדִּירִים. זֶהוּ בִּטָּחוֹן שֶׁבָּא מִתּוֹךְ חִבּוּר לַשֹּׂרֶשׁ הָעֶלְיוֹן, וְהוּא מְאַפְשֵׁר לָנוּ לִפְעֹל בָּעוֹלָם מִתּוֹךְ עָצְמָה, שַׁלְוָה, וִידִיעָה שֶׁכָּל יְכֹלֹתֵינוּ הֵן מַתָּנָה מֵה' יִתְבָּרַךְ.

פֶּרֶק ב': הִתְמוֹדְדוּת עִם אֶתְגָּרִים – מִתּוֹךְ אֱמוּנָה בְּכֹחֵנוּ הַפְּנִימִי

הַחַיִּים מְזַמְּנִים לָנוּ לֹא פַּעַם אֶתְגָּרִים וּקְשָׁיִים. אָדָם בַּעַל בִּטָּחוֹן עַצְמִי אֲמִתִּי אֵינוֹ נִבְהָל מֵהֶם, אֶלָּא רוֹאֶה בָּהֶם הִזְדַּמְּנוּת לִצְמֹחַ וּלְגַלּוֹת אֶת כֹּחוֹתָיו הַפְּנִימִיִּים. הוּא יוֹדֵעַ שֶׁ"אֵין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּא בִּטְרוּנְיָה עִם בְּרִיּוֹתָיו", וְכִי נִתְּנוּ לוֹ כֵּלִים לְהִתְמוֹדֵד עִם כָּל דָּבָר. אֱמוּנָה זוֹ בְּכֹחוֹת הַנֶּפֶשׁ, הַנִּטּוּעִים בָּנוּ עַל יְדֵי ה', הִיא זוֹ שֶׁמְּחַזֶּקֶת אוֹתָנוּ בְּרִגְעֵי מִבְחָן.

פֶּרֶק ג': רְחוּק מִיֵּאוּשׁ – הֶבֶל הַכֹּחַ שֶׁבָּאָדָם

יֵאוּשׁ וְרִגְשֵׁי נְחִיתוּת, אַחִים יְקָרִים, הֵם מִן הַיֵּצֶר הָרַע שֶׁמַּטְרָתוֹ לְהַחְלִישׁ אוֹתָנוּ. הֵם גּוֹרְמִים לָאָדָם לְהַרְגִּישׁ חֶסֶר יְכֹלֶת וּנְטוּל כֹּחוֹת. אַךְ כְּשֶׁמְּבִינִים אֶת גֹּדֶל הַנְּשָׁמָה הָאֱ-לֹקִית וְאֶת הַכֹּחוֹת הָעֲצוּמִים שֶׁה' הִטְבִּיעַ בָּנוּ – מְבִינִים שֶׁאֵין מָקוֹם לְיֵאוּשׁ! כָּל יְהוּדִי וְיהוּדִי הוּא עוֹלָם מָלֵא, וְכָל אֶחָד יָכוֹל לִפְעֹל יְשׁוּעוֹת גְּדוֹלוֹת בָּעוֹלָם.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל הַגְשָׁמָה וְשִׂמְחָה

מִי שֶׁחַי בְּמִדַּת הַבִּטָּחוֹן הָעַצְמִי, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל הַגְשָׁמָה, שֶׁל עֲשִׂיָּה, וְשֶׁל שִׂמְחָה. הוּא אֵינוֹ מְפַחֵד לְנַסּוֹת, לִטְעוֹת, וְלִלְמֹד, שֶׁכֵּן הוּא יוֹדֵעַ שֶׁהוּא מְסֻגָּל לְהִתְגַּבֵּר עַל הַכֹּל. בִּטָּחוֹן עַצְמִי, הַמְּבֻסָּס עַל בִּטָּחוֹן בְּה' יִתְבָּרַךְ, הוּא הַדֶּרֶךְ לָחְיוֹת חַיִּים מְלֵאִים שֶׁל מַשְׁמָעוּת, סִפּוּק, וְקִרְבָה נִצְחִית לְה' יִתְבָּרַךְ, וְהוּא הַמַּפְתֵּחַ לְהַצְלָחָה בְּכָל תְּחוּמֵי הַחַיִּים.

מִדַּת הַבִּטָּחוֹן – לְהַשְׁלִיךְ יַהֲבְךָ עַל ה'

פֶּרֶק א': בִּטָּחוֹן – לֹא תְּלוּי בְּהִשְׁתַּדְּלוּת, אֶלָּא בֶּאֱמוּנָה

אַחִים יְקָרִים, בִּטָּחוֹן בְּה' אֵינוֹ תָּלוּי בְּהִשְׁתַּדְּלוּת הַחִיצוֹנִית שֶׁל הָאָדָם, חָלִילָה! הוּא הַכָּרָה עֲמוּקָה וֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה בְּכָךְ שֶׁכָּל פַּרְנָסָה, כָּל הַצָּלָחָה, וְכָל יְשׁוּעָה – הַכֹּל בָּא יָשָׁר מֵאֵת ה' יִתְבָּרַךְ, וְאֵין שׁוּם כֹּחַ בָּעוֹלָם שֶׁיָּכוֹל לְהוֹעִיל אוֹ לְהַזִּיק בִּלְעָדָיו. הַבִּטָּחוֹן הָאֲמִתִּי אוֹמֵר: "עֲשֵׂה הִשְׁתַּדְּלוּת מֻעֶטֶת, וְהַשְׁאֵר עָלַי!" כְּכָל שֶׁאָדָם בּוֹטֵחַ יוֹתֵר בְּה', כָּךְ לִבּוֹ שָׁקֵט יוֹתֵר.

פֶּרֶק ב': הִשְׁתַּדְּלוּת מִינִימָלִית – דֶּרֶךְ ה' יִתְבָּרַךְ

אֵין זֶה אוֹמֵר, חָלִילָה, שֶׁלֹּא צָרִיךְ לְהִשְׁתַּדֵּל כְּלָל. וַדַּאי שֶׁיֵּשׁ צֹרֶךְ בְּהִשְׁתַּדְּלוּת מְסֻיֶּמֶת, אַךְ הִיא צְרִיכָה לִהְיוֹת מִינִימָלִית, בְּדֶרֶךְ הַיֹּשֶׁר וְהַצְּנִיעוּת, וְלֹא מִתּוֹךְ דְּאָגָה וְטִרְדָּה יְתֵרָה! הַהִשְׁתַּדְּלוּת הִיא רַק "פֶּתַח" שֶׁה' רוֹצֶה שֶׁנִּפְתַּח, אַךְ הָעִקָּר וְהַשֶּׁפַע כֻּלּוֹ בָּא מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. כְּשֶׁאָדָם מֵבִין זֹאת, הוּא מַשְׁקִיעַ אֶת עִקַּר כֹּחוֹתָיו בַּעֲבוֹדַת ה' וּבַתּוֹרָה, וְלֹא בְּמֵרוֹץ אַחַר הַחֹמֶר.

פֶּרֶק ג': הַקְּטָנַת הַדְּאָגָה – שֹׁרֶשׁ הַשִּׂמְחָה

אַחִים יְקָרִים, הַדְּאָגוֹת וְהַטִּרְדוֹת הֵם מִן הַיֵּצֶר הָרַע, וּמַטְרָתָם לְהַחְלִישׁ אֶת הָאָדָם וְלִמְנֹעַ מִמֶּנּוּ שִׂמְחָה וְיִשּׁוּב הַדַּעַת. מִי שֶׁחַי בְּבִטָּחוֹן בְּה', מַקְטִין אֶת הַדְּאָגָה, וְלָכֵן לִבּוֹ מָלֵא בְּשִׂמְחָה. הוּא יוֹדֵעַ שֶׁ"ה' הוּא הָרוֹעֶה שֶׁלִּי, לֹא אֶחְסָר". בִּטָּחוֹן בְּה' הוּא מַפְתֵּחַ לְשֶׁקֶט נַפְשִׁי וּלְחַיִּים מְאוּשָּׁרִים.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל שַׁלְוָה, בְּרָכָה וְאֵין סוֹף שִׂפְעַ

מִי שֶׁחַי בְּמִדַּת הַבִּטָּחוֹן, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל שַׁלְוָה עֲמוּקָה, שֶׁל בְּרָכָה וְשֶׁפַע בְּכָל דְּרָכָיו, וְשֶׁל נַחַת רוּחַ. הוּא רוֹאֶה אֶת יַד הַהַשְׁגָּחָה בְּכָל פְּרָט, וְאֵינוֹ נִבְהָל מִשְּׁנוּיִים אוֹ קְשָׁיִים, שֶׁכֵּן הוּא סָמוּךְ וּבָטוּחַ בְּה' יִתְבָּרַךְ. בִּטָּחוֹן הוּא הַדֶּרֶךְ לָחַיּוֹת חַיִּים מְלֵאִים שֶׁל מַשְׁמָעוּת, סִפּוּק, וְקִרְבָה נִצְחִית לְה' יִתְבָּרַךְ, וְהוּא הַמַּפְתֵּחַ לְכָל הַיְשׁוּעוֹת, שֶׁכֵּן "הַבּוֹטֵחַ בְּה' חֶסֶד יְסוֹבְבֶנּוּ".

מִדַּת הַבִּטָּחוֹן בְּה' – שַׁעַר הַשַּׁלְוָה וְהַיְשׁוּעָה

פֶּרֶק א': בִּטָּחוֹן בְּה' – יְסוֹד הָאֱמוּנָה וְחַיֵּי הַנֶּפֶשׁ

אַחִים יְקָרִים, בִּטָּחוֹן בְּה' אֵינוֹ רַק אֱמוּנָה עִוֶּרֶת, אֶלָּא הוּא יְסוֹד הָאֱמוּנָה כֻּלָּהּ, וְהוּא חַיֵּי הַנֶּפֶשׁ וְהַגּוּף שֶׁל הָאָדָם! "בִּטְחוּ בַּה' עֲדֵי עַד כִּי בְיָ-הּ ה' צוּר עוֹלָמִים". כְּשֶׁאָדָם בּוֹטֵחַ בְּה' בְּכָל לִבּוֹ וּבְכָל מְאֹדוֹ, הוּא מַשְׁלִיךְ אֶת כָּל יַהֲבוֹ עָלָיו, וְחַי בִּתְחוּשָׁה שֶׁל שַׁלְוָה וּבִטָּחוֹן מֻחְלָט. הוּא יוֹדֵעַ שֶׁכָּל מַה שֶּׁקּוֹרֶה לוֹ, לְטוֹבָה וּלְמַה שֶּׁנִּרְאֶה כְּרַע, הַכֹּל מֵאִתּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהַכֹּל לְטוֹבָה גְּמוּרָה.

פֶּרֶק ב': הִתְרַחֲקוּת מִדְּאָגוֹת וּטְרָדוֹת – הֶרֶס נַפְשִׁי וְגוּפָנִי

הַהֵפֶךְ מִבִּטָּחוֹן בְּה', אַחִים יְקָרִים, הוּא דַּאֲגָנוּת וּטְרָדוֹת. אֵלּוּ הֵן מִדּוֹת רָעוֹת שֶׁמַּזִּיקוֹת לָאָדָם עַצְמוֹ, הוֹרְסוֹת אֶת נַפְשׁוֹ וְגוּפוֹ, וּמוֹנְעוֹת מִמֶּנּוּ לִרְאוֹת אֶת הָאוֹר! מִי שֶׁחַי בִּדְאָגוֹת, אֵינוֹ רוֹאֶה אֶת יַד הַהַשְׁגָּחָה, וְחַי בְּמֶתַח תָּמִידִי. הוּא נִכְנָס לְמַעֲגַל קְסָמִים שֶׁל חֲרָדוֹת, חֹסֶר שֶׁקֶט, וְחֹסֶר אֱמוּנָה. עָלֵינוּ לְהִשָּׁמֵר מִמִּדּוֹת אֵלּוּ בְּכָל מְאוֹדֵנוּ, וְלִזְכֹּר שֶׁכָּל דְּאָגָה וְכָל טִרְדָּה רַק מַפְרִיעוֹת לִישׁוּעָה מִן הַשָּׁמַיִם.

פֶּרֶק ג': לִרְאוֹת אֶת ה' בְּכָל דָּבָר – וְלִישֵׁן בְּרֹאשׁ שָׁקֵט

כֵּיצַד מְפַתְּחִים בִּטָּחוֹן בְּה'? אַחִים יְקָרִים, עַל יְדֵי הִתְבּוֹנְנוּת מִתְמֶדֶת בְּיַד ה' בְּכָל פְּרָט וּפְרָט בְּחַיֵּינוּ, וּבְהֶבְנָה עֲמוּקָה שֶׁאֵין עוֹד מִלְּבַדּוֹ! כְּשֶׁמִּסְתַּכְּלִים עַל הַדֶּרֶךְ שֶׁה' מַנְהִיג אֶת הָעוֹלָם, עַל הַנִּסִּים הַגְּלוּיִים וְהַנִּסְתָּרִים, וְעַל הָעֲבָדָה שֶׁהוּא לְבַדּוֹ כָּל יָכוֹל – מְבִינִים שֶׁאֵין שׁוּם סִבָּה לִדְאֹג. "בְּטַח בַּה' וַעֲשֵׂה טוֹב". בִּטְחוּ בּוֹ, עֲשׂוּ אֶת הַהִשְׁתַּדְּלוּת הַמֻּטָּלֶת עֲלֵיכֶם, וּשְׁנוּ בְּרֹאשׁ שָׁקֵט – כִּי הוּא לֹא יִשְׁכַּח אֶתְכֶם לְרֶגַע!

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל רֹגַע, שִׂמְחָה וְאֹשֶׁר תְּמִידִי

מִי שֶׁחַי בְּמִדַּת הַבִּטָּחוֹן בְּה', זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל רֹגַע פְּנִימִי אֵין סוֹפִי, שֶׁל שִׂמְחָה תְּמִידִית, וְשֶׁל אֹשֶׁר עִלָּאִי. הוּא אֵינוֹ תָּלוּי בְּדָבָר, וְאֵינוֹ מֻשְׁפָּע מִתַּהֲפוּכוֹת הָעוֹלָם, כִּי הוּא יוֹדֵעַ שֶׁה' שׁוֹמֵר עָלָיו מִכָּל מִשְׁמָר. בִּטָּחוֹן בְּה' הוּא הַדֶּרֶךְ לָחִיּוֹת חַיִּים מְלֵאִים שֶׁל מַשְׁמָעוּת, סִפּוּק, וְקִרְבָה נִצְחִית לְה' יִתְבָּרַךְ, וְהִיא הַמַּפְתֵּחַ לְכָל הַיְשׁוּעוֹת, שֶׁכֵּן "בָּרוּךְ הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּה' וְהָיָה ה' מִבְטַחוֹ".

מִדַּת הַדְּבֵקוּת בְּה' – הַמַּטָּרָה הָעֶלְיוֹנָה

פֶּרֶק א': דְּבֵקוּת – חִבּוּר עָמוֹק לְמָקוֹר הַחַיִּים

אַחִים יְקָרִים, "וּלְדָבְקָה בּוֹ" – זוֹהִי מִצְוָה עֶלְיוֹנָה, וְהִיא הַמַּטָּרָה הַנִּשְׂגֶּבֶת בְּיוֹתֵר שֶׁל חַיֵּינוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה! דְּבֵקוּת בְּה' אֵינָהּ רַק קִיּוּם מִצְווֹת חִיצוֹנִי, אֶלָּא הִיא חִבּוּר עָמוֹק, פְּנִימִי, וּבְלִתִּי פּוֹסֵק לְמָקוֹר הַחַיִּים, לְאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא. זֶהוּ מַצָּב שֶׁל קִרְבַת ה', שֶׁל תְּחוּשַׁת נוֹכְחוּתוֹ בְּכָל רֶגַע, וְשֶׁל רָצוֹן עַז לַעֲשׂוֹת רַק אֶת רְצוֹנוֹ.

פֶּרֶק ב': תְּפִלָּה, תּוֹרָה וּמִצְווֹת – נְתִיבִים לְדְבֵקוּת

כֵּיצַד מַגִּיעִים לִדְבֵקוּת, אַחִים יְקָרִים? דֶּרֶךְ כָּל הַמִּצְווֹת! כָּל תְּפִלָּה בְּכַוָּנָה, כָּל לִמּוּד תּוֹרָה בְּעִיּוּן וּבְהַתְמָדָה, וְכָל קִיּוּם מִצְוָה בְּפַשְׁטוּת וּבְשִׂמְחָה – הֵם נְתִיבִים יְשָׁרִים לִדְבֵקוּת. כָּל אֵלּוּ יוֹצְרִים קֶשֶׁר חַי וּמִתְמַשֵּׁךְ עִם בּוֹרֵא עוֹלָם. כְּכָל שֶׁאָנוּ מַשְׁקִיעִים יוֹתֵר בְּקִיּוּם רְצוֹן ה' מִתּוֹךְ אַהֲבָה וְיִרְאָה, כָּךְ הַדְּבֵקוּת שֶׁלָּנוּ בּוֹ מִתְחַזֶּקֶת וּמִתְעַמֶּקֶת.

פֶּרֶק ג': "שִׁוִּיתִי ה' לְנֶגְדִּי תָּמִיד" – חַיִּים שֶׁל מוֹדָעוּת

הַדְּבֵקוּת מַתְחִילָה בְּ"שִׁוִּיתִי ה' לְנֶגְדִּי תָּמִיד" – בְּהַכָּרָה וּבְמוֹדָעוּת לְכָךְ שֶׁה' יִתְבָּרַךְ נִמְצָא אִתָּנוּ בְּכָל רֶגַע, בְּכָל מָקוֹם, וּמִתְבּוֹנֵן בְּכָל מַעֲשֵׂינוּ, מַחְשְׁבוֹתֵינוּ וְדִבּוּרֵינוּ. כְּשֶׁאָדָם חַי בְּמוֹדָעוּת זוֹ, הוּא נִזְהָר מִכָּל דָּבָר אָסוּר, וּמַקְפִּיד עַל כָּל מִצְוָה, מִתּוֹךְ רַחַשׁ הַלֵּב וְיִרְאָה. מוֹדָעוּת זוֹ הִיא הַמַּפְתֵּחַ לְחַיִּים שֶׁל קְדֻשָּׁה וְטָהֳרָה.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל אֵין סוֹף אוֹר וְאֹשֶׁר

מִי שֶׁזּוֹכֶה לְמִדַּת הַדְּבֵקוּת בָּה', זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל אֵין סוֹף אוֹר, שֶׁל אֹשֶׁר עִלָּאִי, וְשֶׁל נְצָחִיּוּת כְּבָר בָּעוֹלָם הַזֶּה. הוּא חַי בִּתְחוּשָׁה מִתְמֶדֶת שֶׁל קִרְבָה לְבוֹרְאוֹ, וְאֵין דָּבָר שֶׁיָּכוֹל לְהַפְרִיד אוֹתוֹ מִמָּקוֹר הַטּוֹב. דְּבֵקוּת הִיא הַדֶּרֶךְ לָחְיוֹת חַיִּים מְלֵאִים שֶׁל מַשְׁמָעוּת, סִפּוּק, וְקִרְבָה נִצְחִית לְה' יִתְבָּרַךְ, וְהִיא הַתַּכְלִית שֶׁלְּשַׁמָּה נִבְרָאנוּ.

מִדַּת הַדִּבּוּר – שַׁעַר הַלֵּב וּנְתִיב הַקְּדֻשָּׁה

פֶּרֶק א': הַדִּבּוּר – כְּלִי בּוֹרֵא עוֹלָמוֹת

אַחִים יְקָרִים, הַדִּבּוּר שֶׁנִּתַּן לָאָדָם הוּא כְּלִי רוּחָנִי עָצוּם, כְּמְעַט כְּמוֹ יְכֹלְתּוֹ שֶׁל בּוֹרֵא עוֹלָם לִבְרֹא עוֹלָמוֹת! ה' יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת – "וַיְהִי אוֹר", "וַיְהִי רָקִיעַ". גַּם אֲנַחְנוּ, בְּכֹחַ דִּבּוּרֵנוּ, יְכוֹלִים לִבְרֹא מְצִיאוּת, לְהַשְׁפִּיעַ עַל הַסְּבִיבָה, וּלְשַׁנּוֹת גּוֹרָלוֹת. לָכֵן, כָּל מִלָּה שֶׁאָנוּ מוֹצִיאִים מִפִּינוּ צְרִיכָה לִהְיוֹת מִתּוֹךְ מַחְשָׁבָה וְכַוָּנָה קְדוֹשָׁה.

פֶּרֶק ב': הַמְּנִעוּת מִדִּבּוּר אָסוּר – הַשְׁחָתַת הַנְּשָׁמָה

לְצַעֲרֵנוּ, רַבִּים אֵינָם מוֹדָעִים לְכֹחוֹ הָעָצוּם שֶׁל הַדִּבּוּר, וּמִשְׁתַּמְּשִׁים בּוֹ לַשָּׁוְא, וְאַף חָלִילָה, לְדָבָרִים אֲסוּרִים. דִּבּוּרֵי שֶׁקֶר, לָשׁוֹן הָרַע, נִבּוּל פֶּה, מְרִיבוֹת, קְלָלוֹת – כָּל אֵלּוּ הֵם חִצִּים מֻרְעָלִים שֶׁפּוֹגְעִים בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם, מְזַהֲמִים אֶת הַלֵּב, וּמַרְחִיקִים אֶת הַשְּׁכִינָה! "הַמְקַלֵּל חֲבֵרוֹ כְּאִלּוּ קוֹרֵא תִּגָּר כְּלַפֵּי מַעְלָה". עָלֵינוּ לְהִשָּׁמֵר מִכָּל דִּבּוּר אָסוּר, וּלְהָבִין אֶת חֻמְרָתּוֹ הַנּוֹרָאָה.

פֶּרֶק ג': דִּבּוּרֵי תּוֹרָה וּתְפִלָּה – מְאִירִים אֶת הָעוֹלָם

מִנֶּגֶד, אַחִים יְקָרִים, הַדִּבּוּרִים הַקְּדוֹשִׁים – דִּבְרֵי תּוֹרָה, תְּפִלָּה, שֶׁבַח וְהוֹדָיָה לְה' יִתְבָּרַךְ – הֵם אוֹרוֹת עֲצוּמִים הַמְּאִירִים אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת! כָּל מִלָּה שֶׁל תּוֹרָה שֶׁאָדָם לוֹמֵד, כָּל פֶּרֶק תְּהִלִּים שֶׁהוּא אוֹמֵר, כָּל בְּרָכָה שֶׁהוּא מְבָרֵךְ בְּכַוָּנָה – כָּל אֵלּוּ עוֹלִים לְמַעְלָה, בּוֹנִים עוֹלָמוֹת, וּמְבִיאִים שֶׁפַע וּבְרָכָה לָעוֹלָם כֻּלּוֹ. הִשְׁתַּמְּשׁוּ בְּכֹחַ הַדִּבּוּר שֶׁלָּכֶם אַךְ וְרַק לִקְדֻשָּׁה!

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל טָהֳרָה, שַׁלְוָה וּבְרָכָה

מִי שֶׁשׁוֹמֵר עַל דִּבּוּרוֹ וּמְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל טָהֳרָה פְּנִימִית, שֶׁל שַׁלְוָה עֲמוּקָה, וְשֶׁל בְּרָכָה אֵין סוֹפִית בְּכָל מַעֲשָׂיו. דִּבּוּרוֹ מִתְקַבֵּל, תְּפִלּוֹתָיו נַעֲנוֹת, וּפָנָיו מְאִירוֹת. מִדַּת הַדִּבּוּר הִיא הַדֶּרֶךְ לָחִיּוֹת חַיִּים מְלֵאִים שֶׁל מַשְׁמָעוּת, סְפוּק, וְקִרְבָה נִצְחִית לְה' יִתְבָּרַךְ, וְהִיא הַמַּפְתֵּחַ לְכָל הַיְשׁוּעוֹת, שֶׁכֵּן "בְּצֶדֶק תְּדַבְּרוּ, בָּרוּךְ הוּא הַנּוֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ".

מִדַּת הַדִּין – רַחֲמִים נִסְתָּרִים

פֶּרֶק א': הַדִּין – בִּטּוּי לְצֶדֶק וּלְסֵדֶר אֱ-לֹקִי

אַחִים יְקָרִים, דְּעוּ לָכֶם שֶׁמִּדַּת הַדִּין אֵינָהּ רַק עֹנֶשׁ, אֶלָּא הִיא בִּטּוּי לְצֶדֶק הָאֱ-לֹקִי, לְסֵדֶר שֶׁבּוֹ ה' מַנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ, וְאַף לְרַחֲמִים נִסְתָּרִים! "הַצֶּדֶק לְפָנָיו יְהַלֵּךְ". כְּשֵׁם שֶׁאָב אוֹהֵב מַצִּיב גְּבוּלוֹת לִילָדָיו כְּדֵי לְחַנֵּךְ אוֹתָם לְדֶרֶךְ הַיָּשָׁר וְלִשְׁמֹר עֲלֵיהֶם מִפְּנֵי סַכָּנוֹת, כָּךְ ה' יִתְבָּרַךְ. הַדִּין נוֹעַד לְתַקֵּן, לְזַכֵּךְ, וּלְהַחְזִיר אֶת הָאָדָם לְדֶרֶךְ הַיָּשָׁר. הוּא מְאַפְשֵׁר לָנוּ לִלְמֹד מִטָּעֻיּוֹתֵינוּ וְלִצְמֹחַ.

פֶּרֶק ב': יִסּוּרִים – כַּפָּרָה וּזְכוּת

הַיֵּצֶר הָרַע מְנַסֶּה לְפַתּוֹת אוֹתָנוּ לְהִתְלוֹנֵן עַל יִסּוּרִים, לִרְאוֹת בָּהֶם חֲלִילָה "עֹנֶשׁ" בִּלְבָד, וּלְהָכְנֵס לְעַצְבוּת. אַךְ דְּעוּ לָכֶם, אַחִים יְקָרִים, שֶׁהַיִּסּוּרִים, כְּשֶׁהֵם בָּאִים בְּאַהֲבָה, הֵם כַּפָּרָה עַל עֲוֹנוֹת, וְאַף זְכוּת גְּדוֹלָה לְתִקּוּן הַנֶּפֶשׁ וּלְהִתְקָרְבוּת לָה'! "כִּי אֶת אֲשֶׁר יֶאֱהַב ה' יוֹכִיחַ". תְּאָרוּ לְעַצְמְכֶם, אַחִים יְקָרִים, אֶת הַזָּהָב הַנִּצָּרָף בְּכוּר. הוּא עוֹבֵר דֶּרֶךְ אֵשׁ חֲזָקָה כְּדֵי לְזַכֵּךְ אוֹתוֹ וּלְהָפֵךְ אוֹתוֹ לְטָהוֹר וְנוֹצֵץ. כָּךְ אַתֶּם – הַיִּסּוּרִים הֵם הַכּוּר הַמְזַכֵּךְ אֶת נִשְׁמַתְכֶם.

פֶּרֶק ג': לְקַבֵּל אֶת הַדִּין בְּאַהֲבָה – בִּטָּחוֹן וֶאֱמוּנָה

כֵּיצַד מְקַבְּלִים אֶת הַדִּין בְּאַהֲבָה וּמַצְלִיחִים לִרְאוֹת בּוֹ רַחֲמִים? אַחִים יְקָרִים, עַל יְדֵי בִּטָּחוֹן מֻחְלָט בָּה' יִתְבָּרַךְ, בְּהַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִית, וּבְהַכָּרָה שֶׁ"גַּם זוֹ לְטוֹבָה"! "כָּל מַה דַּעֲבִיד רַחְמָנָא, לְטַב עֲבִיד". גַּם כְּשֶׁהַדְּבָרִים נִרְאִים קָשִׁים וּמְבַלְבְּלִים, דְּעוּ שֶׁהַכֹּל מַגִּיעַ מֵאֵת ה', וּמַטָּרָתוֹ הִיא לְטוֹבָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר שֶׁלָּכֶם. תְּאָרוּ לְעַצְמְכֶם, אַחִים יְקָרִים, שֶׁהָרוֹפֵא נוֹתֵן לָכֶם תְּרוּפָה מָרָה. אַתֶּם

סוֹמְכִים עָלָיו שֶׁהִיא תְּרַפֵּא אֶתְכֶם, לַמְּרוֹת טַעֲמָהּ. כָּךְ אַתֶּם – סְמְכוּ עַל ה' יִתְבָּרַךְ.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל אֱמוּנָה, דַּעַת וְשַׁלְוָה פְּנִימִית

מִי שֶׁמְּקַבֵּל אֶת מִדַּת הַדִּין בְּאַהֲבָה וּבֶאֱמוּנָה, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים מְלֵאִים בֶּאֱמוּנָה עֲמוּקָה, בְּדַעַת, וּבְשַׁלְוָה פְּנִימִית שֶׁאֵין כָּמוֹהָ. הוּא מֵבִין אֶת סוֹדוֹת הַהַנְהָגָה הָאֱ-לֹקִית, וְאֵינוֹ נָתוּן לְטַלְטֻלוֹת הַחַיִּים. הוּא רוֹאֶה אֶת חַסְדֵי ה' גַּם בְּתוֹךְ הַקְּשָׁיִים, וְהוּא זוֹכֶה לְצְמִיחָה רוּחָנִית מוּפְלָאָה. זוֹהִי הַדֶּרֶךְ לָחִיוֹת חַיִּים מְלֵאִים בְּשִׂמְחָה, בִּדְבֵקוּת, וּבִידִיעָה שֶׁאַתֶּם מְהַלְּכִים בִּדְרָכָיו שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים, ה' יִתְבָּרַךְ, שֶׁכֵּן "אָז תִּתְעַנַּג עַל ה' וְהִרְכַּבְתִּיךְ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ".

מִדַּת הַהִתְבּוֹדְדוּת – שַׁעַר הַלֵּב וְשִׂיחַ הַנֶּפֶשׁ עִם בּוֹרְאָהּ

פֶּרֶק א': הִתְבּוֹדְדוּת – שִׂיחַ אִישִׁי וְכֵן עִם ה'

אַחִים יְקָרִים, הִתְבּוֹדְדוּת הִיא הַרְבֵּה יוֹתֵר מִסְתָּם אֲמִירַת תְּפִלּוֹת מֻהַסְדּוּר. הִיא שִׂיחַ אִישִׁי, פְּנִימִי וְכֵן שֶׁל הַנֶּפֶשׁ עִם בּוֹרְאָהּ! זֶהוּ הַזְּמַן שֶׁבּוֹ אָדָם פּוֹרֵשׁ לְצַדּוֹ, לְמָקוֹם שָׁקֵט, וּמְדַבֵּר עִם ה' יִתְבָּרַךְ כְּאִלּוּ הָיָה מְדַבֵּר עִם חֲבֵרוֹ הַטּוֹב וְהַנֶּאֱמָן בְּיוֹתֵר. אֵין צֹרֶךְ בְּמִלִּים גְּבוֹהוֹת אוֹ נוֹסְחָאוֹת קְבוּעוֹת, אֶלָּא בְּדִבּוּר פָּשׁוּט מֵהַלֵּב עַל כָּל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו.

פֶּרֶק ב': הִתְרַחֲקוּת מִטִּרְדוֹת הָעוֹלָם – לִמְצֹא אֶת עַצְמֵךְ

כְּדֵי לְקַיֵּם הִתְבּוֹדְדוּת אֲמִתִּית, אַחִים יְקָרִים, עָלֵינוּ לְהִתְרַחֵק לִזְמַן קָצָר מִטִּרְדוֹת הָעוֹלָם, מֵהַהֲמוּלָה, וּמֵהַסָּחוֹת הַדַּעַת! הָעוֹלָם הַזֶּה, עַל כָּל רְעָשָׁיו וּפִתּוּיָיו, מַרְחִיק אֶת הָאָדָם מִן הַפְּנִימִיּוּת שֶׁלּוֹ וּמִן הַקֹּדֶשׁ. דַּוְקָא בְּמָקוֹם שָׁקֵט, בַּטֶּבַע, אוֹ בְּפִנָּה נִסְתֶּרֶת בַּבַּיִת – שָׁם הַנֶּפֶשׁ יְכוֹלָה לְהִפָּתַח, לְהִתְנַקּוֹת, וּלְהִתְחַבֵּר לְשָׁרְשָׁהּ.

פֶּרֶק ג': תְּפִלָּה עַל הַכֹּל – וְגִלּוּי הַלֵּב לִפְנֵי ה'

בְּהִתְבּוֹדְדוּת, אַחִים יְקָרִים, נִתָּן לְהִתְפַּלֵּל עַל כָּל דָּבָר וְעִנְיָן: עַל פַּרְנָסָה, עַל בְּרִיאוּת, עַל שְׁלוֹם בַּיִת, עַל חִנּוּךְ הַיְלָדִים, וְעַל כָּל מִשְׁאֲלוֹת הַלֵּב. חָשׁוּב לֹא רַק לְבַקֵּשׁ, אֶלָּא גַּם לְגַלּוֹת אֶת הַלֵּב לִפְנֵי ה', לְסַפֵּר לוֹ אֶת כָּל הַכְּאֵבִים, הַפְּחָדִים, הַשְּׂמָחוֹת, וְהַתִּקְווֹת! הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רוֹצֶה אֶת קִרְבָתֵנוּ, וְהוּא אָב רַחְמָן שֶׁשּׁוֹמֵעַ כָּל מִלָּה וְכָל אֲנָחָה.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל הִתְחַבְּרוּת, שַׁלְוָה וְקִרְבָה אֵין סוֹפִית

מִי שֶׁמִּתְרַגֵּל מִדַּת הַהִתְבּוֹדְדוּת, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל הִתְחַבְּרוּת מִתְמֶדֶת לְבוֹרְאוֹ, שֶׁל שַׁלְוָה פְּנִימִית עֲמוּקָה, וְשֶׁל קִרְבָה אֵין סוֹפִית לַשְּׁכִינָה. הוּא אֵינוֹ מַרְגִּישׁ לְבַד לְעוֹלָם, וְיוֹדֵעַ שֶׁיֵּשׁ לוֹ לְמִי לִפְנוֹת בְּכָל עֵת. הִתְבּוֹדְדוּת הִיא הַדֶּרֶךְ לָחִיּוֹת חַיִּים מְלֵאִים שֶׁל מַשְׁמָעוּת, סִפּוּק, וְקִרְבָה נִצְחִית לְה' יִתְבָּרַךְ, וְהִיא הַמַּפְתֵּחַ לְכָל הַיְשׁוּעוֹת, שֶׁכֵּן "אֲרוֹמִמְךָ ה' כִּי דִלִּיתָנוּ".

מִדַּת הַחֶסֶד – דֶּרֶךְ ה' וְחַיִּים נִצְחִיִּים

פֶּרֶק א': חֶסֶד – מִדָּתוֹ שֶׁל ה' וְתַמְצִית הַבְּרִיאָה

אַחִים יְקָרִים, הַחֶסֶד אֵינוֹ רַק נְתִינָה גַּשְׁמִית, אֶלָּא הוּא מִדָּתוֹ הָעִקָּרִית שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְתַמְצִית הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ! "עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה". ה' יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּחֶסֶד, וְכָל מַה שֶׁאָנוּ רוֹאִים סְבִיבֵנוּ – הוּא כֻּלּוֹ חֶסֶד אֵין סוֹפִי. כְּשֶׁאָנוּ עוֹשִׂים חֶסֶד עִם הַזּוּלַת, אָנוּ נִדְבָּקִים בְּמִדּוֹתָיו שֶׁל בּוֹרֵא עוֹלָם, וְזֶהוּ שִׂיא קִיּוּם הַמִּצְווֹת.

פֶּרֶק ב': נְתִינָה בְּלֵב שָׁלֵם – לְמַעְלָה מִן הַמִּצְוָה

עֲשִׂיַּת חֶסֶד הִיא מִצְוָה חֲשׁוּבָה מֵאֵין כָּמוֹהָ, אַךְ יֵשׁ דַּרְגּוֹת בְּחֶסֶד. חֶסֶד אֲמִתִּי, אַחִים יְקָרִים, הוּא נְתִינָה בְּלֵב שָׁלֵם, מִתּוֹךְ אַהֲבָה וְאַכְפַּתִיּוּת אֲמִתִּית, וּלְלֹא צִפִּיָּה לִתְמוּרָה! כְּשֶׁאָדָם עוֹשֶׂה חֶסֶד בַּסֵּתֶר, אוֹ עוֹשֶׂה חֶסֶד עִם אָדָם שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהַחְזִיר לוֹ טוֹבָה, הוּא מַגִּיעַ לְדַרְגּוֹת חֶסֶד עֶלְיוֹנוֹת. הַחֶסֶד מְשַׁמֵּחַ אֶת הַמְקַבֵּל וּבְעִקָּר אֶת הַנּוֹתֵן.

פֶּרֶק ג': חֶסֶד בְּגוּף, מָמוֹן וְנֶפֶשׁ – דְּרָכִים שׁוֹנוֹת לִנְתִינָה

חֶסֶד אֵינוֹ מֻגְבָּל רַק לִנְתִינַת מָמוֹן, אַחִים יְקָרִים. יֵשְׁנָם סוּגִים רַבִּים שֶׁל חֶסֶד, שֶׁכָּל אֶחָד יָכוֹל לְקַיֵּם: חֶסֶד שֶׁל גּוּף – עֶזְרָה פִּיזִית לַזּוּלַת, בִּקּוּר חוֹלִים, לְוַיַּת הַמֵּת; חֶסֶד שֶׁל מָמוֹן – צְדָקָה, הַלְוָאָה, הַכְנָסַת אוֹרְחִים; וְחֶסֶד שֶׁל נֶפֶשׁ – עִדּוּד, הַקְשָׁבָה, מִלָּה טוֹבָה, וְשִׁמּוּשׁ בְּלָשׁוֹן חִיּוּבִית. כָּל סוּג שֶׁל חֶסֶד הוּא כְּלִי לְתִקּוּן הָעוֹלָם וּלְקִרְבַת ה'.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל בְּרָכָה, שֶׁפַע וְסִפּוּק עֶלְיוֹן

מִי שֶׁחַי בְּמִדַּת הַחֶסֶד, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל בְּרָכָה וְשֶׁפַע בְּכָל דְּרָכָיו, שֶׁל סִפּוּק עֶלְיוֹן, וְשֶׁל נִצְחִיּוּת. הוּא מוֹשֵׁךְ עַל עַצְמוֹ אֶת מִדַּת הָרַחֲמִים וְהַחֶסֶד שֶׁל ה' יִתְבָּרַךְ, וְהוּא אָהוּב עַל ה' וְעַל הַבְּרִיּוֹת. הַחֶסֶד הוּא הַדֶּרֶךְ לָחִיּוֹת חַיִּים מְלֵאִים שֶׁל מַשְׁמָעוּת, סִפּוּק, וְקִרְבָה נִצְחִית לְה' יִתְבָּרַךְ, וְהוּא הַמַּפְתֵּחַ לְכָל הַיְשׁוּעוֹת, שֶׁכֵּן "גְּמִילוּת חֲסָדִים כְּנֶגֶד כָּל הַמִּצְוֹות".

מִדַּת הַכָּרַת הַטּוֹב – שַׁעַר הַבְּרָכָה וְהַשֶּׂפַע

פֶּרֶק א': הַכָּרַת הַטּוֹב – יְסוֹד הָעוֹלָם וְתַכְלִית הַבְּרִיאָה

אַחִים יְקָרִים, הַכָּרַת הַטּוֹב אֵינָהּ רַק נִימוּס, אֶלָּא הִיא יְסוֹד הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וְתַכְלִית הַבְּרִיאָה! "כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ". ה' יִתְבָּרַךְ עוֹשֶׂה עִמָּנוּ חֶסֶד וְטוֹבָה בְּכָל רֶגַע וָרֶגַע, וְהוּא מְצַפֶּה מֵאִתָּנוּ שֶׁנַּעֲרִיךְ זֹאת. כְּשֶׁאָדָם מַכִּיר טוֹבָה לְבוֹרְאוֹ וְלַזּוּלַת, הוּא פּוֹתֵחַ אֶת שַׁעֲרֵי הַשֶּׂפַע וְהַבְּרָכָה, וְהוּא זוֹכֶה לְקַבֵּל עוֹד וְעוֹד חֶסֶד וְטוֹבָה.

פֶּרֶק ב': הַמְּנִעוּת מִכְּפִיּוּת טוֹבָה – סוֹד הַחֶרְבָּן וְהַקִּלְקוּל

הַהֵפֶךְ מֵהַכָּרַת הַטּוֹב, אַחִים יְקָרִים, הִיא כְּפִיּוּת טוֹבָה. זוֹהִי מִדָּה נוֹרָאָה שֶׁמְּבִיאָה חֶרְבָּן וְקִלְקוּל, וּמַרְחִיקָה אֶת הַבְּרָכָה! מִי שֶׁכָּפוּי טוֹבָה אֵינוֹ רוֹאֶה אֶת הַחֶסֶד שֶׁנַּעֲשָׂה עִמּוֹ, מִתְלוֹנֵן תָּמִיד, וְרוֹאֶה רַק אֶת הַחָסֵר. הוּא אֵינוֹ זוֹכֶה לִרְאוֹת אֶת הַשְׁגָּחַת ה', וְהוּא חַי בְּעַצְבוּת וּבְמְרִירוּת. עָלֵינוּ לְהִשָּׁמֵר מִכְּפִיּוּת טוֹבָה בְּכָל מְאוֹדֵנוּ, וּלְהוֹקִיר כָּל טוֹבָה, גְּדוֹלָה כִּקְטַנָּה.

פֶּרֶק ג': תּוֹדָה וְהַלֵּל – בְּהוֹדָאָה וּבְשֶׁבַח

כֵּיצַד מְפַתְּחִים הַכָּרַת הַטּוֹב? אַחִים יְקָרִים, עַל יְדֵי הוֹדָיָה וְשֶׁבַח מִתְמַדְּמִים לְבוֹרֵא עוֹלָם עַל כָּל פְּרָט וּפְרָט, וְכֵן עַל יְדֵי הַבָּעַת תּוֹדָה מְפֹרֶשֶׁת לְכָל מִי שֶׁעָשָׂה לָנוּ טוֹבָה! גַּם עַל הַדְּבָרִים הַמֻּבָנִים מֵאֲלָיו לְכְאוֹרָה – עַל הַנְּשִׁימָה, עַל הַבְּרִיאוּת, עַל הַבַּיִת, עַל הַמִּשְׁפָּחָה, עַל כָּל כּוֹס מַיִם – עָלֵינוּ לְהוֹדוֹת. תִּרְגּוּל זֶה מְמַלֵּא אֶת הַלֵּב שִׂמְחָה וְאוֹשֶׁר.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל בְּרָכָה, שִׂמְחָה וְהִתְחַדְּשׁוּת נִצְחִית

מִי שֶׁחַי בְּמִדַּת הַכָּרַת הַטּוֹב, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל בְּרָכָה בְּכָל דְּרָכָיו, שֶׁל שִׂמְחָה פְּנִימִית, וְשֶׁל הִתְחַדְּשׁוּת נִצְחִית. הוּא הוֹפֵךְ לִהְיוֹת כְּלִי קִבּוּל לְשֶׁפַע וּבְרָכָה מִלְּמַעְלָה, שֶׁכֵּן "כָּל הַמּוֹדֶה – זוֹכֶה". הַכָּרַת הַטּוֹב הִיא הַדֶּרֶךְ לָחִיּוֹת חַיִּים מְלֵאִים שֶׁל מַשְׁמָעוּת, סִפּוּק, וְקִרְבָה נִצְחִית לְה' יִתְבָּרַךְ, וְהִיא הַמַּפְתֵּחַ לְכָל הַיְשׁוּעוֹת, שֶׁכֵּן "מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךָ".

מִדַּת הַנְּדִיבוּת – פְּתִיחַת שַׁעֲרֵי שֶׁפַע

פֶּרֶק א': נְדִיבוּת – הַשְׁתַּקְפוּת שֶׁל מִדּוֹתָיו שֶׁל ה'

אַחִים יְקָרִים, ה' יִתְבָּרַךְ הוּא מְקוֹר הַשֶּׁפַע וְהַנְּדִיבוּת. "ה' צַדִּיק בְּכָל דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו". כְּשֶׁאָנוּ פּוֹתְחִים אֶת לִבֵּנוּ וְכִיסֵנוּ לָתֵת, לְהַעֲנִיק, וְלַעֲזֹר לְאַחֵר – אָנוּ לְמַעֲשֶׂה מְשַׁקְפִים אֶת מִדּוֹתָיו שֶׁל בּוֹרֵא עוֹלָם. נְדִיבוּת הִיא לֹא רַק תְּרוּמָה כַּסְפִּית, אֶלָּא הִיא רֹחַב לֵב, עַיִן טוֹבָה, וְנְכוֹנוּת לְהַעֲנִיק מִזְּמַנֵּנוּ, מֵרְצוֹנֵנוּ, וּמֵהַיְכֹלוֹת שֶׁלָּנוּ לְמַעַן הַזּוּלַת. זוֹהִי דֶּרֶךְ עֶצְמָתִית לְהִדָּבֵק בִּקְדֻשָּׁה.

פֶּרֶק ב': תְּרוּמוֹת וּמַעֲשְׂרוֹת – הַשְׁקָעָה בְּטוּחָה בָּעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים

לְצַעֲרֵנוּ, יֵשְׁנָם אֲנָשִׁים שֶׁרוֹאִים בִּנְתִינָה חִסָּרוֹן אוֹ עֹל. אַךְ דְּעוּ לָכֶם, אַחִים יְקָרִים, שֶׁזּוֹהִי טָעוּת אֱיֻמָּה! תְּרוּמוֹת וּמַעֲשְׂרוֹת, וְכָל צְדָקָה שֶׁאָדָם נוֹתֵן – הֵם אֵינָם "הוֹצָאָה", אֶלָּא הַשְׁקָעָה בְּטוּחָה בְּיוֹתֵר בָּעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים, שֶׁמְּנִיבָה רִבִּיוֹת עֲנָקִיוֹת! כָּל שֶׁקֶל שֶׁאָדָם נוֹתֵן לִצְדָקָה, נִרְשָׁם לְמַעְלָה בְּאוֹתִיּוֹת שֶׁל זָהָב, וְחוֹזֵר אֵלָיו בִּבְרָכָה וּבְשֶׁפַע רַב, בֵּין אִם בִּבְרִיאוּת, בְּפַרְנָסָה, בְּנַחַת מֵהַיְלָדִים, אוֹ בְּכָל יְשׁוּעָה אַחֶרֶת.

פֶּרֶק ג': עַיִן טוֹבָה וְרָצוֹן לְהֵיטִיב – מַעֲצִים אֶת הַנְּתִינָה

הָעֵרֶךְ הָאֲמִתִּי שֶׁל הַנְּתִינָה, אַחִים יְקָרִים, אֵינוֹ רַק בַּסְּכוּם הַכֶּסֶף אוֹ בְּכַמּוּת הַדְּבָרִים שֶׁנִּתָּנִים, אֶלָּא בַּכַּוָּנָה שֶׁמֵּאַחֲרֵיהֶם. כְּשֶׁאָדָם נוֹתֵן מִתּוֹךְ עַיִן טוֹבָה, מִתּוֹךְ רָצוֹן אֲמִתִּי לְהֵיטִיב, מִתּוֹךְ שִׂמְחָה בַּנְּתִינָה – אָזִי הַנְּתִינָה שֶׁלּוֹ עוֹלָה לְמַעְלָה בְּכֹחַ אַדִּיר וּפוֹעֶלֶת יְשׁוּעוֹת. עַיִן טוֹבָה וְרָצוֹן אֲמִתִּי לְהֵיטִיב הוֹפְכִים כָּל פְּרוּטָה לְאוֹצָר בָּלוּם, וְכָל מַעֲשֶׂה קָטָן לְמִצְוָה עֲצוּמָה.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל שֶׁפַע, בְּרָכָה וְשִׂמְחָה

מִי שֶׁחַי בְּמִדַּת הַנְּדִיבוּת, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל שֶׁפַע אֵין סוֹפִי, שֶׁל בְּרָכָה בְּכָל מַעֲשָׂיו, וְשֶׁל שִׂמְחָה פְּנִימִית. הוּא אֵינוֹ חָשׁ חֶסֶר, אֶלָּא לְהֵפֶךְ – הוּא מַרְגִּישׁ עָשִׁיר בֶּאֱמֶת, שֶׁכֵּן הוּא מְחֻבָּר לִמְקוֹר הַשֶּׁפַע הָאֱ-לֹקִי. נְדִיבוּת הִיא הַדֶּרֶךְ לָחְיוֹת חַיִּים מְלֵאִים שֶׁל מַשְׁמָעוּת, סִפּוּק, וְקִרְבָה נִצְחִית לְה' יִתְבָּרַךְ, וְהִיא זוֹ שֶׁמְּבִיאָה אֶת הַשָּׁלוֹם וְהָאַחֲוָה לָעוֹלָם.

מִדַּת הָעַיִן הַטוֹבָה – לִרְאוֹת אֶת הַטּוֹב בְּכָל דָּבָר

פֶּרֶק א': עַיִן טוֹבָה – מִדָּתוֹ שֶׁל ה' וְחַיֵּי הַנֶּפֶשׁ

אַחִים יְקָרִים, עַיִן טוֹבָה אֵינָהּ רַק תְּכוּנָה נְעִימָה, אֶלָּא הִיא מִדָּתוֹ הָעִקָּרִית שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְחַיֵּי הַנֶּפֶשׁ וְהַגּוּף שֶׁל הָאָדָם! "טוֹב עַיִן הוּא יְבֹרָךְ". ה' יִתְבָּרַךְ מְסִתַּכֵּל עַל כָּל בְּרִיּוֹתָיו בְּעַיִן טוֹבָה, רוֹאֶה אֶת הַטּוֹב שֶׁבָּהֶם, וְדָן אוֹתָם לְכַף זְכוּת. כְּשֶׁאָנוּ מְאַמְּצִים מִדָּה זוֹ, אָנוּ נִדְבָּקִים בְּמִדּוֹתָיו שֶׁל בּוֹרֵא עוֹלָם, וּמוֹשְׁכִים עַל עַצְמֵנוּ שֶׁפַע שֶׁל בְּרָכָה וְאוֹר.

פֶּרֶק ב': רְחוֹק מֵעַיִן הָרַע וּבִיקוֹרְתִּיּוּת – הֶרֶס נַפְשִׁי וְחֶבְרָתִי

הַהֵפֶךְ מֵעַיִן טוֹבָה, אַחִים יְקָרִים, הוּא עַיִן הָרַע וּבִיקוֹרְתִּיּוּת יְתֵרָה. אֵלּוּ הֵן מִדּוֹת רָעוֹת שֶׁמַּזִּיקוֹת לָאָדָם עַצְמוֹ, הוֹרְסוֹת אֶת נַפְשׁוֹ, וְגוֹרְמוֹת לְפֵרוּד וְשִׂנְאָה בֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ! מִי שֶׁמִּתְמַקֵּד בְּחֶסְרוֹנוֹת וּבִשְׁלִילִיּוּת, אֵינוֹ רוֹאֶה אֶת הַטּוֹב שֶׁבָּעוֹלָם, וְחַי בִּמְרִירוּת וּבְעַצְבוּת. עַיִן הָרַע גּוֹרֶמֶת קִנְאָה, תַּחֲרוּת, וְחֹסֶר שָׁלוֹם. עָלֵינוּ לְהִשָּׁמֵר מִמִּדּוֹת אֵלּוּ בְּכָל מְאוֹדֵנוּ, וְלִזְכֹּר שֶׁכָּל יְהוּדִי הוּא נְשָׁמָה קְדוֹשָׁה!

פֶּרֶק ג': לָדוּן לְכַף זְכוּת – בּוֹרֵא שָׁלוֹם וְחִבּוּר

כֵּיצַד מְפַתְּחִים עַיִן טוֹבָה? אַחִים יְקָרִים, עַל יְדֵי תִּרְגּוּל מִתְמִיד שֶׁל לָדוּן כָּל אָדָם לְכַף זְכוּת, וּלְחַפֵּשׂ אֶת נְקֻדּוֹת הָאוֹר שֶׁבּוֹ! גַּם אִם אָדָם עָשָׂה מַעֲשֶׂה שֶׁנִּרְאֶה רַע בְּעֵינֵינוּ, עָלֵינוּ לְנַסּוֹת לְהָבִין אֶת הַסִּבּוֹת, וְלִמְצֹא לוֹ צַד זְכוּת. "אַל תָּדִין אֶת חֲבֵרְךָ עַד שֶׁתַּגִּיעַ לִמְקוֹמוֹ". זֶהוּ כֹּחַ עָצוּם הַבּוֹרֵא שָׁלוֹם, אַהֲבָה, וְחִבּוּר עָמוֹק בֵּין בְּנֵי אָדָם, וּמְכַבֶּה אֶת אֵשׁ הַמַּחֲלֹקֶת.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל שִׂמְחָה, בְּרָכָה וְאֹשֶׁר תְּמִידִי

מִי שֶׁחַי בְּמִדַּת הָעַיִן הַטּוֹבָה, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל שִׂמְחָה פְּנִימִית אֵין סוֹפִית, שֶׁל בְּרָכָה וְשֶׂפַע בְּכָל דְּרָכָיו, וְשֶׁל אֹשֶׁר תְּמִידִי. הוּא רוֹאֶה אֶת יַד הַשְׁגָּחָה בְּכָל פְּרָט, וְכָל הָעוֹלָם נִרְאֶה לוֹ כְּמָקוֹם טוֹב וּמָלֵא חֶסֶד. עַיִן טוֹבָה הִיא הַדֶּרֶךְ לָחְיוֹת חַיִּים מְלֵאִים שֶׁל מַשְׁמָעוּת, סִפּוּק, וְקִרְבָה נִצְחִית לְה' יִתְבָּרַךְ, וְהִיא הַמַּפְתֵּחַ לְכָל הַיְשׁוּעוֹת, שֶׁכֵּן "כָּל יִשְׂרָאֵל עֲרֵבִים זֶה לָזֶה".

מִדַּת הָעֲנָוָה – כֶּתֶר הַחָכְמָה וְסוֹד הַגְּדֻלָּה

פֶּרֶק א': עֲנָוָה – לֹא שִׁפְלוּת, אֶלָּא הַכָּרַת הָאֱמֶת

אַחִים יְקָרִים, עֲנָוָה אֵינָהּ שִׁפְלוּת רוּחַ אוֹ רִגְשֵׁי נְחִיתוּת, חָלִילָה! עֲנָוָה הִיא הַכָּרָה עֲמוּקָה בָּאֱמֶת – שֶׁכָּל מַה שֶּׁיֵּשׁ לָנוּ, כָּל כִּשְׁרוֹן, כָּל הַצְלָחָה, כָּל בְּרָכָה – הַכֹּל מֵאֵת ה' יִתְבָּרַךְ! הִיא הַיְדִיעָה שֶׁ"מָּה אֲנִי, וּמַה חַיָּי", וְשֶׁהָאָדָם הוּא רַק כְּלִי בְּיַד בּוֹרֵא עוֹלָם. זוֹהִי הַמִּדָּה שֶׁאִפְשְׁרָה לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ, "עָנָיו מִכָּל הָאָדָם", לִהְיוֹת גָּדוֹל מִכֻּלָּם, כִּי ה' שׁוֹכֵן עִם שִׁפְלֵי רוּחַ.

פֶּרֶק ב': הַמָּנְעוּת מִגַּאֲוָה – שִׂנְאַת ה' וְאֵם כָּל חַטָּאת

הַגַּאֲוָה, אַחִים יְקָרִים, הִיא מִדָּה נוֹרָאָה, שְׂנוּאָה עַל ה' יִתְבָּרַךְ, וְהִיא אֵם כָּל חַטָּאת! "כָּל גֵּאֶה תּוֹעֲבַת ה'". הִיא מַרְחִיקָה אֶת הָאָדָם מִבּוֹרְאוֹ, מְסַמָּא אֶת עֵינָיו, וּמוֹנַעַת מִמֶּנּוּ לִרְאוֹת אֶת הָאֱמֶת. אָדָם גֵּאֶה חוֹשֵׁב שֶׁכֹּחוֹ וְעֹצֶם יָדוֹ עָשׂוּ לוֹ אֶת הֶחָיִל, וְשׁוֹכֵחַ אֶת מְקוֹר הַבְּרָכָה. עָלֵינוּ לְהִלָּחֵם בָּהּ בְּכָל כֹּחֵנוּ, וּלְהָבִין שֶׁהַכֹּל הוּא חֶסֶד עֶלְיוֹן מֵאֵת ה'.

פֶּרֶק ג': שִׁפְלוּת רוּחַ – דֶּרֶךְ לַעֲלִיָּה רוּחָנִית

שִׁפְלוּת רוּחַ, הַבָּאָה מִתּוֹךְ עֲנָוָה אֲמִתִּית, הִיא הַדֶּרֶךְ לַעֲלִיָּה רוּחָנִית. כְּכָל שֶׁאָדָם מַכִּיר יוֹתֵר בְּמִגְבְּלוֹתָיו וּבְכָךְ שֶׁהַכֹּל מֵה' – כָּךְ הוּא פָּנוּי יוֹתֵר לְקַבֵּל שֶׁפַע רוּחָנִי. "שִׁפְלֵי רוּחַ זוֹכִים לַשְּׁכִינָה". מִי שֶׁרוֹאֶה אֶת עַצְמוֹ קָטָן, יָכוֹל לִלְמֹד מִכָּל אָדָם, לְהִשְׁתַּפֵּר בְּכָל עֵת, וְלִגְדֹּל בַּתּוֹרָה וּבְיִרְאָה. זוֹהִי דֶּרֶךְ שֶׁל צְמִיחָה בִּלְתִּי פּוֹסֶקֶת.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל בְּרָכָה, שִׂמְחָה וְקִרְבָה לַשְׁכִינָה

מִי שֶׁחַי בְּמִדַּת הֶעָנָוָה, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל בְּרָכָה בְּכָל דְּרָכָיו, שֶׁל שִׂמְחָה פְּנִימִית, וְשֶׁל קִרְבָה לַשְׁכִינָה. הוּא אָהוּב עַל ה' וְעַל הַבְּרִיּוֹת, וּדְבָרָיו מִתְקַבְּלִים. עֲנָוָה הִיא הַדֶּרֶךְ לָחְיוֹת חַיִּים מְלֵאִים שֶׁל מַשְׁמָעוּת, סִפּוּק, וְקִרְבָה נִצְחִית לְה' יִתְבָּרַךְ, וְהִיא הַמַּפְתֵּחַ לְכָל הַיְשׁוּעוֹת בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא, כִּי "סוֹף הַכָּבוֹד לִרְדֹּף אֶת מִי שֶׁבּוֹרֵחַ מִמֶּנּוּ".

מִדַּת הָעֲנָוָה – הַשַּׁעַר לְכָל הַבְּרָכוֹת

פֶּרֶק א': עֲנָוָה – הַדֶּרֶךְ לְהִדָּבֵק בְּבוֹרֵא עוֹלָם

אַחִים יְקָרִים, ה' יִתְבָּרַךְ נִקְרָא "עָנָיו", וּכְשֶׁאָדָם מְתַקֵּן מִדָּה זוֹ בְּעַצְמוֹ, הוּא לְמַעֲשֶׂה נִדְבָּק בְּמִדּוֹתָיו שֶׁל בּוֹרֵא עוֹלָם. עֲנָוָה אֵינָהּ שְׁפָלוּת רוּחַ אוֹ בִּטּוּל עַצְמִי, חָלִילָה, אֶלָּא הִיא הַכָּרָה אֲמִתִּית בְּגִדְלָתוֹ הָאֵין סוֹפִית שֶׁל ה' יִתְבָּרַךְ, וּבְאַפְסוּתֵנוּ לְעֻמָּתוֹ. מִי שֶׁמֵּבִין שֶׁכָּל הַכִּשְׁרוֹנוֹת, הַכֹּחוֹת, וְהַהַצְלָחוֹת בָּאוֹת מֵאֵת ה' – הוּא אָדָם עָנָיו בֶּאֱמֶת, וְהוּא זוֹכֶה לְאַהֲבַת ה' וּלְקִרְבָתוֹ.

פֶּרֶק ב': הַמְּנִעוּת מִגַּאֲוָה – שֹׁרֶשׁ כָּל הָרַע

הַגַּאֲוָה, אַחִים יְקָרִים, הִיא מִדָּה מְגֻנָּה וְקָשָׁה מִכֹּל. הִיא שֹׁרֶשׁ כָּל הַקִּלְקוּלִים וְהַחֲטָאִים, וְהִיא מַרְחִיקָה אֶת הָאָדָם מִבּוֹרְאוֹ וּמֵהַבְּרִיּוֹת. אָדָם גַּאֲוָתָן חוֹשֵׁב שֶׁהַכֹּל בִּזְכוּת עַצְמוֹ, וּבְכָךְ הוּא מְנַתֵּק אֶת עַצְמוֹ מִמְּקוֹר הַבְּרָכָה. עָלֵינוּ לַעֲבֹד בְּכָל כֹּחֵנוּ לְהִמָּנַע מִגַּאֲוָה, לְדַכֵּא אֶת הַמִּדָּה הַזּוֹ בְּתוֹכֵנוּ, וּלְהִתְיַחֵס לְכֻלָּם בְּכָבוֹד וּבְשִׁפְלוּת רוּחַ.

פֶּרֶק ג': לִרְאוֹת אֶת הַטּוֹב בַּזּוּלַת – בּוֹנֶה עֲנָוָה

כְּדֵי לִבְנוֹת אֶת מִדַּת הָעֲנָוָה, אַחִים יְקָרִים, עָלֵינוּ לִלְמֹד לִרְאוֹת אֶת הַטּוֹב שֶׁבְּכָל אָדָם, וְלַחְשֹׁב שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד גָּדוֹל מֵאִתָּנוּ. גַּם אִם אָדָם נִרְאֶה פָּשׁוּט, דְּעוּ לָכֶם שֶׁיִּתָּכֵן שֶׁמַּעֲשָׂיו הַטּוֹבִים, יִרְאַת הַשָּׁמַיִם שֶׁלּוֹ, וְנִיצוֹץ נִשְׁמָתוֹ גְּבוֹהִים מִכָּל מַה שֶּׁאָנוּ יְכוֹלִים לִתְפֹּס. כְּשֶׁמִּתְבּוֹנְנִים כָּךְ, הַלֵּב מִתְמַלֵּא בְּאַהֲבָה וּבְכָבוֹד כְּלַפֵּי הַבְּרִיּוֹת, וְזֶה בּוֹנֶה עֲנָוָה אֲמִתִּית בְּתוֹךְ הַלֵּב.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל רֹגַע, שַׁלְוָה וּבְרָכָה

מִי שֶׁזּוֹכֶה לְמִדַּת הָעֲנָוָה, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל רֹגַע וְשַׁלְוָה, שֶׁכֵּן אֵין לוֹ מִמַּה לִדְאֹג אוֹ לְהִתְגָּאוֹת. הוּא זוֹכֶה לְחֵן בְּעֵינֵי ה' וְאָדָם, דְּבָרָיו נִשְׁמָעִים, וְהוּא מְקוֹר בְּרָכָה לְעַצְמוֹ וְלִסְבִיבָתוֹ. הָעֲנָוָה הִיא זוֹ שֶׁמְּבִיאָה אֶת הָאָדָם לִידֵי שִׂמְחָה אֲמִתִּית, לְבִטָּחוֹן בְּה' יִתְבָּרַךְ, וּלְכָל הַטּוֹב וְהַשֶּׁפַע בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא.

מִדַּת הָעֲנָוָה – כֶּתֶר הַחָכְמָה וְסוֹד הַגְּדוּלָּה

פֶּרֶק א': עֲנָוָה – לֹא שִׁפְלוּת, אֶלָּא הַכָּרַת הָאֱמֶת

אַחִים יְקָרִים, עֲנָוָה אֵינָהּ שִׁפְלוּת רוּחַ אוֹ רִגְשֵׁי נְחִיתוּת, חָלִילָה! עֲנָוָה הִיא הַכָּרָה עֲמוּקָה בָּאֱמֶת – שֶׁכָּל מַה שֶּׁיֵּשׁ לָנוּ, כָּל כִּשָּׁרוֹן, כָּל הַצְלָחָה, כָּל בְּרָכָה – הַכֹּל מֵאֵת ה' יִתְבָּרַךְ! הִיא הַיְדִיעָה שֶׁ"מָּה אֲנִי, וּמַה חַיָּי", וְשֶׁהָאָדָם הוּא רַק כְּלִי בְּיַד בּוֹרֵא עוֹלָם. זוֹהִי הַמִּדָּה שֶׁאִפְשְׁרָה לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ, "עָנָיו מִכָּל הָאָדָם", לִהְיוֹת גָּדוֹל מִכֻּלָּם, כִּי ה' שׁוֹכֵן עִם שִׁפְלֵי רוּחַ.

פֶּרֶק ב': הַמָּנְעוּת מִגַּאֲוָה – שִׂנְאַת ה' וְאֵם כָּל חַטָּאת

הַגַּאֲוָה, אַחִים יְקָרִים, הִיא מִדָּה נוֹרָאָה, שְׂנוּאָה עַל ה' יִתְבָּרַךְ, וְהִיא אֵם כָּל חַטָּאת! "כָּל גֵּאֶה תּוֹעֲבַת ה'". הִיא מַרְחִיקָה אֶת הָאָדָם מִבּוֹרְאוֹ, מְסַמֵּא אֶת עֵינָיו, וּמוֹנַעַת מִמֶּנּוּ לִרְאוֹת אֶת הָאֱמֶת. אָדָם גֵּאֶה חוֹשֵׁב שֶׁכֹּחוֹ וְעֹצֶם יָדוֹ עָשׂוּ לוֹ אֶת הַחַיִל, וְשׁוֹכֵחַ אֶת מְקוֹר הַבְּרָכָה. עָלֵינוּ לְהִלָּחֵם בָּהּ בְּכָל כֹּחֵנוּ, וּלְהָבִין שֶׁהַכֹּל הוּא חֶסֶד עֶלְיוֹן מֵאֵת ה'.

פֶּרֶק ג': שִׁפְלוּת רוּחַ – דֶּרֶךְ לַעֲלִיָּה רוּחָנִית

שִׁפְלוּת רוּחַ, הַבָּאָה מִתּוֹךְ עֲנָוָה אֲמִתִּית, הִיא הַדֶּרֶךְ לַעֲלִיָּה רוּחָנִית. כְּכָל שֶׁאָדָם מַכִּיר יוֹתֵר בְּמִגְבְּלוֹתָיו וּבְכָךְ שֶׁהַכֹּל מֵה' – כָּךְ הוּא פָּנוּי יוֹתֵר לְקַבֵּל שֶׁפַע רוּחָנִי. "שִׁפְלֵי רוּחַ זוֹכִים לִשְׁכִינָה". מִי שֶׁרוֹאֶה אֶת עַצְמוֹ קָטָן, יָכוֹל לִלְמֹד מִכָּל אָדָם, לְהִשְׁתַּפֵּר בְּכָל עֵת, וְלִגְדֹּל בַּתּוֹרָה וּבְיִרְאָה. זוֹהִי דֶּרֶךְ שֶׁל צְמִיחָה בִּלְתִּי פּוֹסֶקֶת.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל בְּרָכָה, שִׂמְחָה וְקִרְבָה לַשְׁכִינָה

מִי שֶׁחַי בְּמִדַּת הֶעָנָוָה, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל בְּרָכָה בְּכָל דְּרָכָיו, שֶׁל שִׂמְחָה פְּנִימִית, וְשֶׁל קִרְבָה לַשְׁכִינָה. הוּא אָהוּב עַל ה' וְעַל הַבְּרִיּוֹת, וּדְבָרָיו מִתְקַבְּלִים. עֲנָוָה הִיא הַדֶּרֶךְ לָחְיוֹת חַיִּים מְלֵאִים שֶׁל מַשְׁמָעוּת, סִפּוּק, וְקִרְבָה נִצְחִית לְה' יִתְבָּרַךְ, וְהִיא הַמַּפְתֵּחַ לְכָל הַיְשׁוּעוֹת בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא, כִּי "סוֹף הַכָּבוֹד לִרְדֹּף אֶת מִי שֶׁבּוֹרֵחַ מִמֶּנּוּ".

מִדַּת הָעֲנָוָה – מַפְתֵּחַ לְכָל הַשֶּׁפַע

פֶּרֶק א': עֲנָוָה – הַדֶּרֶךְ לְקַבֵּל שֶׁפַע אֶ-לֹקִי

אַחִים יְקָרִים, עֲנָוָה אֵינָהּ רַק תְּכוּנָה טוֹבָה, אֶלָּא הִיא הַכְּלִי הָעִקָּרִי שֶׁדַּרְכּוֹ הָאָדָם יָכוֹל לְקַבֵּל שֶׁפַע אֶ-לֹקִי אֵין סוֹפִי! "אֶת ה' אֱ-לֹקֶיךָ תִּירָא וְאֹתוֹ תַעֲבֹד", וְדָרְשׁוּ חֲכָמִים: "אַתָּה צָרִיךְ לַעֲבֹד אוֹתוֹ מִמָּקוֹם שֶׁאַתָּה בּוֹ, מִכָּל מָקוֹם שֶׁבְּךָ, בְּאַפְסוּת מֻחְלָטֶת". כְּשֶׁאָדָם חָשׁ שֶׁהוּא "אֶפֶס" גָּמוּר מוּל גְּדֻלַּת הַבּוֹרֵא, הוּא לְמַעֲשֶׂה יוֹצֵר חָלָל פָּנוּי בְּנַפְשׁוֹ, שֶׁבּוֹ יָכוֹל לָרֶדֶת וּלְהִתְגַּלּוֹת אוֹר אֵין סוֹפִי מֵהָעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים. ה' יִתְבָּרַךְ שׁוֹכֵן בְּלֵב שָׁפָל וְנִדְכֶּה.

פֶּרֶק ב': גַּאֲוָה – סוֹד הַמְּנִיעָה וְהַחֻרְבָּן

הַהֵפֶךְ מֵעֲנָוָה, אַחִים יְקָרִים, הִיא מִדַּת הַגַּאֲוָה. זוֹהִי מִדָּה אֲרוּרָה שֶׁמַּפְרִידָה אֶת הָאָדָם מִמְּקוֹר הַשֶּׁפַע, מוֹנַעַת מִמֶּנּוּ בְּרָכָה, וּמוֹבִילָה לְחֻרְבָּן וּלְקִלְקוּל! "כָּל גְּבַהּ לֵב תּוֹעֲבַת ה'". הַגַּאֲוָה יוֹצֶרֶת אֵצֶל הָאָדָם תְּחוּשָׁה שֶׁל "יֵשׁ לִי מַשֶּׁהוּ מְשֻׁלִּי", "אֲנִי חָזָק בְּעַצְמִי", וּבְכָךְ הִיא חוֹסֶמֶת אֶת צִנּוֹרוֹת הַשֶּׁפַע. כְּשֶׁאֵין לָאָדָם הַכְנָעָה וּבִטּוּל לְרָצוֹן ה', הוּא אֵינוֹ יָכוֹל לְקַבֵּל אֶת עֶזְרָתוֹ וּבִרְכָתוֹ.

פֶּרֶק ג': לִרְאוֹת אֶת הָאַפְסוּת – מִתּוֹךְ הִתְבּוֹנְנוּת בִּגְדֻלַּת ה'

כֵּיצַד מְפַתְּחִים מִדַּת הָעֲנָוָה? אַחִים יְקָרִים, עַל יְדֵי הִתְבּוֹנְנוּת מִתְמַדֶּמֶת בִּגְדֻלָּתוֹ הָאֵינְסוֹפִית שֶׁל ה' יִתְבָּרַךְ, וּבְהַבָּנַת אַפְסוּת הָאָדָם מוּלוֹ! כְּשֶׁמִּסְתַּכְּלִים עַל נִפְלָאוֹת הַבְּרִיאָה, עַל גֹּדֶל הַיְקוּם, עַל חָכְמַת ה' הַנִּסְתֶּרֶת בְּכָל פְּרָט וּפְרָט – מְבִינִים כַּמָּה אָנוּ קְטַנִּים, וְכֵיצַד כָּל כֹּחַ שֶׁיֵּשׁ בָּנוּ הוּא אַךְ וְרַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. הֲבָנָה זוֹ אֵינָהּ מְדַכְּאָה, אֶלָּא מְשַׁחְרֶרֶת וּמְמַלְאָה בְּבִטָּחוֹן וְאוֹשֶׁר.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל הִתְעַלּוּת, שֹׂפַע וּדְבֵקוּת

מִי שֶׁחַי בְּמִדַּת הֶעָנָוָה, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל הִתְעַלּוּת מִתְמַדֶּמֶת, שֶׁל שֹׂפַע רוּחָנִי וְגַשְׁמִי, וְשֶׁל דְּבֵקוּת אֵין סוֹפִית בְּבוֹרֵא עוֹלָם. הוּא אֵינוֹ נִתְפָּס לִתְשֻׁבָּחוֹת אוֹ לְבִיקוֹרֶת שֶׁל בְּנֵי אָדָם, וְכָל כַּוָּנָתוֹ הִיא לְרַצּוֹת אֶת ה' יִתְבָּרַךְ. עֲנָוָה הִיא הַדֶּרֶךְ לָחְיוֹת חַיִּים מְלֵאִים שֶׁל מַשְׁמָעוּת, סִפּוּק, וְקִרְבָה נִצְחִית לְה' יִתְבָּרַךְ, וְהִיא הַמַּפְתֵּחַ לְכָל הַיְשׁוּעוֹת, שֶׁכֵּן "סוֹף דָּבָר הַכֹּל נִשְׁמַע, אֶת ה' יְרָא וְאֶת מִצְוֹתָיו שְׁמֹר כִּי זֶה כָּל הָאָדָם".

מִדַּת הַצְּנִיעוּת – כְּבוֹד הַנְּשָׁמָה וְסוֹד הַבְּרָכָה

פֶּרֶק א': צְנִיעוּת – לֹא רַק לְבוּשׁ, אֶלָּא גִּישָׁה פְּנִימִית

אַחִים יְקָרִים, צְנִיעוּת אֵינָהּ רַק עִנְיָן שֶׁל לְבוּשׁ חִיצוֹנִי, חָלִילָה! צְנִיעוּת הִיא גִּישָׁה פְּנִימִית עֲמוּקָה, דֶּרֶךְ חַיִּים, וְכָבוֹד עַצְמִי לַנְּשָׁמָה הָאֱ-לֹקִית שֶׁבְּכָל אֶחָד וְאֶחָת מֵאִתָּנוּ. הִיא בִּטּוּי לַהֲבָנָה שֶׁהַגּוּף הוּא כְּלִי קָדוֹשׁ לַנְּשָׁמָה, וְכִי עָלֵינוּ לִשְׁמֹר עַל קְדֻשָּׁתוֹ וְטָהֳרָתוֹ. צְנִיעוּת הִיא הַמַּבְדִּילָה בֵּין עַם יִשְׂרָאֵל לָעַמִּים, וְהִיא זוֹ שֶׁשּׁוֹמֶרֶת עַל שְׁלֵמוּת הַמִּשְׁפָּחָה וְעַל טֹהַר הַדּוֹרוֹת.

פֶּרֶק ב': צְנִיעוּת בִּלְבוּשׁ וּבְהִתְנַהֲגוּת – חוֹמָה שֶׁל קְדֻשָּׁה

צְנִיעוּת מִתְבַּטֵּאת הֵן בִּלְבוּשׁ וְהֵן בְּהִתְנַהֲגוּת. לְבוּשׁ צָנוּעַ מְבַטֵּא אֶת הַכָּבוֹד הָעַצְמִי וְהַיִּרְאַת שָׁמַיִם שֶׁל הָאָדָם. הִתְנַהֲגוּת צְנוּעָה, הַכּוֹלֶלֶת עֲנָוָה, שִׁפְלוּת רוּחַ, וְרִחוּק מִפּוּמְבִּיּוּת וְרַאֲוָותָנוּת, בּוֹנָה סְבִיבֵנוּ חוֹמָה שֶׁל קְדֻשָּׁה, הַמְּגִנָּה עָלֵינוּ וְעַל סְבִיבָתֵנוּ מֵהַשְׁפָּעוֹת חִיצוֹנִיּוֹת שְׁלִילִיּוֹת. שְׁמִירָה עַל צְנִיעוּת בְּלָשׁוֹן, בְּמַבָּט, וּבְכָל מַעֲשֵׂינוּ, הִיא יְסוֹד עָצוּם בְּבִנְיַן אִישִׁיּוּת קְדוֹשָׁה.

פֶּרֶק ג': רִחוּק מִ"תַּרְבּוּת הָרְחוֹב" – שְׁמִירָה עַל טָהֳרַת הַנֶּפֶשׁ

הָעוֹלָם הַחִיצוֹנִי, אַחִים יְקָרִים, מַצִּיעַ לָנוּ לֹא פַּעַם "תַּרְבּוּת" שֶׁל הֶפְקֵרוּת, שֶׁל חֲשִׂיפַת יֶתֶר, וְשֶׁל פְּרִיצוּת. זוֹהִי דֶּרֶךְ שֶׁמְּבִיאָה לְטֻמְאָה, לְבִלְבּוּל, וּלְחֹסֶר שִׂמְחָה אֲמִתִּית. עָלֵינוּ לְהִשָּׁמֵר בְּקַנָּאוּת מִכָּל הַשְׁפָּעָה שֶׁל "תַּרְבּוּת הָרְחוֹב", וּלְהַעֲדִיף אֶת דֶּרֶךְ הַתּוֹרָה וְהַמִּצְווֹת – דֶּרֶךְ הַצְּנִיעוּת, הַטָּהֳרָה, וְהַקְּדֻשָּׁה, שֶׁהִיא דֶּרֶךְ חַיִּים וְאוֹר.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל טָהֳרָה, בְּרָכָה וְזִוּוּג הָגוּן

מִי שֶׁחַי בְּמִדַּת הַצְּנִיעוּת, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל טָהֳרָה פְּנִימִית, שֶׁל בְּרָכָה בְּכָל דְּרָכָיו, וְשֶׁל זִוּוּג הָגוּן (אִם עֲדַיִן לֹא זָכָה). הַצְּנִיעוּת הִיא מִדָּה שֶׁמְּבִיאָה שֶׂפַע וּקְדֻשָּׁה לַבַּיִת, לַפַּרְנָסָה, וְלַחִנּוּךְ הַיְלָדִים. הִיא הַמַּפְתֵּחַ לָחִיּוּת חַיִּים מְלֵאִים שֶׁל מַשְׁמָעוּת, סִפּוּק, וְקִרְבָה נִצְחִית לְה' יִתְבָּרַךְ, וְהִיא זוֹ שֶׁמְּבִיאָה אֶת הַשְּׁכִינָה לְתוֹךְ חַיֵּינוּ.

מִדַּת הַצְּנִיעוּת – כֶּתֶר מַלְכוּת לְבַת יִשְׂרָאֵל

פֶּרֶק א': צְנִיעוּת – לֹא חֶמְרָה, אֶלָּא הֲגָנָה וְיֹפִי פְּנִימִי

אַחִים יְקָרִים, צְנִיעוּת אֵינָהּ חֶמְרָה שֶׁנּוֹעֲדָה לְדַכֵּא, חָלִילָה! צְנִיעוּת הִיא דֶּרֶךְ חַיִּים קְדוֹשָׁה, כֶּתֶר מַלְכוּת אֲמִתִּי, וַהֲגָנָה עֶלְיוֹנָה לַנֶּפֶשׁ וְלַגּוּף! הִיא מְבַטְאָה אֶת הַיֹּפִי הַפְּנִימִי שֶׁל הָאָדָם, אֶת כְּבוֹדוֹ, וְאֶת קְדֻשָּׁתוֹ, וּמַעֲלָה אוֹתוֹ מֵעַל חָמְרִיּוּת הָעוֹלָם. צְנִיעוּת הִיא מֵעֵבֶר לְלָבוּשׁ; הִיא בָּאָה לִידֵי בִּטּוּי בְּמַחְשָׁבָה, בְּדִיבּוּר, וּבְמַעֲשֶׂה, וְנוֹתֶנֶת עֵרֶךְ אֲמִתִּי וְעָמוֹק לְאִישִׁיּוּת.

פֶּרֶק ב': הַמָּנְעוּת מִפְּרִיצוּת – שֹׁרֶשׁ הַקְּלְקוּל וְהַטֻּמְאָה

הַפְּרִיצוּת, אַחִים יְקָרִים, הִיא הַהֵפֶךְ הַגָּמוּר מִצְּנִיעוּת, וְהִיא שֹׁרֶשׁ הַקְּלְקוּל, הַטֻּמְאָה, וְהַחֻרְבָּן! הִיא מוֹשֶׁכֶת אֶת הָאָדָם לְתַאֲוֹת חוֹלְפוֹת, מַנְמִיכָה אֶת קוֹמָתוֹ הָרוּחָנִית, וּמְטַמְּאָה אֶת נַפְשׁוֹ. חָלִילָה, פְּרִיצוּת בְּעֵינַיִם, בְּלָבוּשׁ, אוֹ בְּהִתְנַהֲגוּת, פּוֹגַעַת קָשׁוֹת בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם, בְּמִשְׁפַּחְתּוֹ, וּבְכְלַל יִשְׂרָאֵל. עָלֵינוּ לְהִלָּחֵם בִּפְרִיצוּת בְּכָל כֹּחֵנוּ, וּלְהָבִין אֶת חֻמְרָתָהּ הַנּוֹרָאָה.

פֶּרֶק ג': צְנִיעוּת – מְבִיאָה בְּרָכָה וּקְדֻשָּׁה לַבַּיִת

כַּאֲשֶׁר אִשָּׁה נוֹהֶגֶת בִּצְנִיעוּת, הִיא מְבִיאָה בְּרָכָה, קְדֻשָּׁה, וְטָהֳרָה עֲצוּמָה לְבֵיתָהּ, לִילָדֶיהָ, וּלְבַעְלָהּ! הִיא הוֹפֶכֶת לִהְיוֹת "אֵם בְּיִשְׂרָאֵל", אֵשֶׁת חַיִל שֶׁעֲטַרְתָּהּ צְנִיעוּת, וְהַשְׁכִּינָה שׁוֹרָה בְּבֵיתָהּ. גַּם הַגְּבָרִים מְצֻוִּים עַל צְנִיעוּת, בְּצוּרַת לְבוּשָׁם, דִּיבּוּרָם, וְהִתְנַהֲגוּתָם, וּבֵינֵיהֶם שְׁמִירַת הָעֵינַיִם, וּבְכָךְ הֵם מְחַזְּקִים אֶת קְדֻשַּׁת הַמִּשְׁפָּחָה וְהָעָם כֻּלּוֹ.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל טָהֳרָה, שַׁלְוָה וּבְרָכָה נִצְחִית

מִי שֶׁחַי בְּמִדַּת הַצְּנִיעוּת, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל טָהֳרָה פְּנִימִית, שֶׁל שַׁלְוָה עֲמוּקָה, וְשֶׁל בְּרָכָה אֵין סוֹפִית בְּכָל תְּחוּמֵי חַיָּיו. הוּא מֻגָּן מִכָּל פֶּגַע, וְדַעְתּוֹ צְלוּלָה וּבְהִירָה. הַצְּנִיעוּת הִיא הַדֶּרֶךְ לָחִיּוֹת חַיִּים מְלֵאִים שֶׁל מַשְׁמָעוּת, סִפּוּק, וְקִרְבָה נִצְחִית לְה' יִתְבָּרַךְ, וְהִיא הַמַּפְתֵּחַ לְכָל הַיְשׁוּעוֹת, שֶׁכֵּן "כָּל כְּבוֹדָה בַּת מֶלֶךְ פְּנִימָה".

מִדַּת הַשָּׁלוֹם – דֶּרֶךְ הַחַיִּים וְהַבְּרָכָה

פֶּרֶק א': הַשָּׁלוֹם – שְׁמוֹ שֶׁל ה' וְיסוֹד הַבְּרִיאָה

אַחִים יְקָרִים, מִדַּת הַשָּׁלוֹם אֵינָהּ רַק הֶעְדֵּר מִלְחָמָה, אֶלָּא הִיא הַרְמוֹנְיָה מֻשְׁלֶמֶת, חִבּוּר אֲמִתִּי, וְאַחְדוּת עֶלְיוֹנָה! הַשָּׁלוֹם הוּא אֶחָד מִשְּׁמוֹתָיו שֶׁל בּוֹרֵא עוֹלָם, "שֵׁם שָׁלוֹם", וְהוּא יְסוֹד הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ. כְּשֶׁאָדָם חַי בְּשָׁלוֹם עִם עַצְמוֹ, עִם סְבִיבָתוֹ, וְעִם בּוֹרְאוֹ – הוּא לְמַעֲשֶׂה מַקְרִין אוֹר שֶׁל קְדֻשָּׁה, וּמֵבִיא בְּרָכָה לָעוֹלָם.

פֶּרֶק ב': שָׁלוֹם בַּיִת – יְסוֹד הַבְּרָכָה בַּחַיִּים

"כָּל הַמְקַיֵּם מִצְוַת שָׁלוֹם בַּיִת, כְּאִלּוּ בָּנָה אֶת הַמִּקְדָּשׁ". אַחִים יְקָרִים, הַשָּׁלוֹם בְּתוֹךְ הַבַּיִת, בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ, בֵּין הוֹרִים לִילָדִים, וּבֵין כָּל בְּנֵי הַמִּשְׁפָּחָה – הוּא הַיְסוֹד לְכָל הַבְּרָכוֹת בַּחַיִּים! בַּיִת שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שָׁלוֹם, הוּא בַּיִת מָלֵא בִּשְׂכִינָה, בְּאַהֲבָה, בְּשִׂמְחָה, וּבְנַחַת. כְּשֶׁיֵּשׁ שָׁלוֹם בַּבַּיִת, הַכֹּל פּוֹרֵחַ וּמַצְלִיחַ, וְזֶהוּ עַמּוּד הַשִּׁדְרָה שֶׁל הַמִּשְׁפָּחָה הַיְהוּדִית.

פֶּרֶק ג': רְחוּק מִמַּחְלֹקֶת – שְׁמִירַת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל

הַמַּחְלֹקֶת, אַחִים יְקָרִים, הִיא כְּלִי מַשְׁחִית נוֹרָא שֶׁמְּפָרֵק וּמַחְרִיב. עָלֵינוּ לְהִתְרַחֵק מִמֶּנָּה כְּכָל הָאֶפְשָׁר, לֹא לְהִכָּנֵס לְוִכּוּחִים מְיֻתָּרִים, וְלִשְׁאֹף תָּמִיד לְשָׁלוֹם וּלְאַחְדוּת. כָּל מַחְלֹקֶת, גַּם אִם הִיא "לְשֵׁם שָׁמַיִם" לְכְאוֹרָה, עֲלוּלָה לְגָרֹם נֵזֶק גָּדוֹל. שְׁמִירָה עַל הַשָּׁלוֹם בְּתוֹךְ הַכְּלָל, בְּתוֹךְ הַקְּהִלָּה, וּבְתוֹךְ עַם יִשְׂרָאֵל כֻּלּוֹ – הִיא הַגָּנָה רוּחָנִית עֲצוּמָה, שֶׁשּׁוֹמֶרֶת עַל הַנְּשָׁמוֹת וּמְקָרֶבֶת אֶת הַגְּאֻלָּה.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל שְׁלֵמוּת, בְּרָכָה, וְנַחַת

מִי שֶׁחַי בְּמִדַּת הַשָּׁלוֹם, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל שְׁלֵמוּת פְּנִימִית, שֶׁל בְּרָכָה בְּכָל דְּרָכָיו, וְשֶׁל נַחַת רוּחַ. הוּא מוֹצֵא אֶת הַמְּנוּחָה לְנַפְשׁוֹ, וְהוּא אָהוּב עַל ה' וְעַל הַבְּרִיּוֹת. הַשָּׁלוֹם הוּא הַדֶּרֶךְ לָחִיּוֹת חַיִּים מְלֵאִים שֶׁל מַשְׁמָעוּת, סִפּוּק, וְקִרְבָה נִצְחִית לְה' יִתְבָּרַךְ, וְהוּא הַמַּפְתֵּחַ לְכָל הַיְשׁוּעוֹת, שֶׁכֵּן "ה' עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן, ה' יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַּשָּׁלוֹם".

מִדַּת הַשָּׁלוֹם – עַמּוּד הָעוֹלָם וְסוֹד הַבְּרָכָה

פֶּרֶק א': שָׁלוֹם – שְׁמוֹ שֶׁל ה' וְיסוֹד הַבְּרִיאָה

אַחִים יְקָרִים, הַשָּׁלוֹם אֵינוֹ רַק הֶעְדֵּר מְרִיבָה, אֶלָּא הוּא שְׁמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּעַצְמוֹ, וְיסוֹד הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ! "ה' עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן, ה' יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַּשָּׁלוֹם". כְּשֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּרָא אֶת הָעוֹלָם, הוּא בָּרָא אוֹתוֹ עִם רִבּוּי דֵּעוֹת וְסוּגִים, אַךְ כֻּלָּם נוֹעֲדוּ לִפְעֹל יַחַד בְּהַרְמוֹנְיָה וּבְשָׁלוֹם. שָׁלוֹם אֲמִתִּי פֵּרוּשׁוֹ חִבּוּר וְאִיחוּד בֵּין נִגּוּדִים, מִתּוֹךְ כָּבוֹד וְהַעֲרָכָה הֲדָדִית.

פֶּרֶק ב': הַמָּנְעוּת מִמַּחְלֹקֶת – הֶרֶס רוּחֲנִי וְחֻבְּרָתִי

מַחְלֹקֶת, אַחִים יְקָרִים, הִיא הֶרֶס וְחֻרְבָּן, הֵן בְּרוּחָנִיּוּת וְהֵן בְּגַשְׁמִיּוּת! הִיא מְבִיאָה שִׁנְאָה, פֵּרוּד, וּלְשׁוֹן הָרָע, וּמַרְחִיקָה אֶת הַשְּׁכִינָה מֵעַם יִשְׂרָאֵל. "כָּל מַחְלֹקֶת שֶׁאֵינָהּ לְשֵׁם שָׁמַיִם – סוֹפָהּ אֵינָהּ לְהִתְקַיֵּם". עָלֵינוּ לְהִתְרַחֵק מִמַּחְלֹקֶת בְּכָל מַחִיר, וְלַעֲשׂוֹת הַכֹּל כְּדֵי לְהַשְׁכִּין שָׁלוֹם בֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ, בְּתוֹךְ הַמִּשְׁפָּחָה, וּבְכָלַל יִשְׂרָאֵל.

פֶּרֶק ג': תְּפִלָּה עַל שָׁלוֹם – מַפְתֵּחַ לִגְאֻלָּה

אַחִים יְקָרִים, הַתְּפִלָּה עַל שָׁלוֹם – שָׁלוֹם עוֹלָמִי, שָׁלוֹם בַּיִת, שָׁלוֹם בֵּין אִישׁ לְרֵעֵהוּ – הִיא תְּפִלָּה עֶצְמָתִית מֵאֵין כָּמוֹהָ, וּמַפְתֵּחַ לִגְאֻלָּה הַשְׁלֵמָה! כְּכָל שֶׁאָנוּ מִתְפַּלְּלִים יוֹתֵר עַל הַשָּׁלוֹם, כָּךְ אָנוּ מְקָרְבִים אֶת בּוֹאוֹ. בְּנוֹסָף לַתְּפִלָּה, עָלֵינוּ לִפְעֹל בְּאֹפֶן אַקְטִיבִי לְהַשְׁכָּנַת שָׁלוֹם, לְוַתֵּר עַל כְּבוֹדֵנוּ, וּלְדַבֵּר בְּלָשׁוֹן חִיּוּבִית וּמְאַחֶדֶת.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל אַחְדוּת, אֹשֶׁר וּבְרָכָה נִצְחִית

מִי שֶׁרוֹדֵף שָׁלוֹם וּמַשְׁכִּין שָׁלוֹם, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל אַחְדוּת, שֶׁל אֹשֶׁר פְּנִימִי, וְשֶׁל בְּרָכָה נִצְחִית. הוּא הוֹפֵךְ לְשֻׁתָּף שֶׁל ה' יִתְבָּרַךְ בְּתִקּוּן הָעוֹלָם, וְכָל מַעֲשָׂיו נֶחְשָׁבִים כַּהֲבָאַת שָׁלוֹם לָעוֹלָם. מִדַּת הַשָּׁלוֹם הִיא הַדֶּרֶךְ לָחִיּוֹת חַיִּים מְלֵאִים שֶׁל מַשְׁמָעוּת, סִפּוּק, וְקִרְבָה נִצְחִית לְה' יִתְבָּרַךְ, וְהִיא הַמַּפְתֵּחַ לְכָל הַיְשׁוּעוֹת, שֶׁכֵּן "בַּקֵּשׁ שָׁלוֹם וְרָדְפֵהוּ".

מִדַּת הַשִּׂמְחָה – מַפְתֵּחַ לְכָל הַבְּרָכוֹת וְהַיְשׁוּעוֹת

פֶּרֶק א': שִׂמְחָה – יְסוֹד בַּעֲבוֹדַת ה' וְחִבּוּר לַשְּׁכִינָה

אַחִים יְקָרִים, שִׂמְחָה אֵינָהּ רַק רֶגֶשׁ חוֹלֵף אוֹ מַצָּב רוּחַ, אֶלָּא הִיא יְסוֹד חָשׁוּב בַּעֲבוֹדַת ה' יִתְבָּרַךְ, וּמַפְתֵּחַ לְחִבּוּר עָמוֹק לַשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה! "עִבְדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה". כְּשֶׁאָדָם שָׂמֵחַ, הוּא לְמַעֲשֶׂה פּוֹתֵחַ אֶת שַׁעֲרֵי הַשֶּׁפַע וְהַבְּרָכָה, וּמְאַפְשֵׁר לְאוֹר הָאֱ-לֹקִי לִזְרֹם בְּחַיָּיו. שִׂמְחָה אֲמִתִּית נוֹבַעַת מִתּוֹךְ אֱמוּנָה וּבִטָּחוֹן בְּה', וּמֵהַכָּרַת הַטּוֹב עַל כָּל מַה שֶּׁיֵּשׁ לוֹ.

פֶּרֶק ב': הִתְרַחֲקוּת מֵעַצְבוּת – הַמְּחִיצָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר

הָעַצְבוּת וְהַמָּרָה שְׁחוֹרָה, אַחִים יְקָרִים, הֵן הַמְּחִיצָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר הַמַּפְרִידָה בֵּין הָאָדָם לְבוֹרְאוֹ, וְהֵן כְּלִי הַנֶּשֶׁק הָעִקָּרִי שֶׁל הַיֵּצֶר הָרַע! "כָּל הָעַצְבוּת בָּאָה מֵהַסְּטְרָא אַחֲרָא". הֵן מוֹנְעוֹת מֵהָאָדָם לִרְאוֹת אֶת הַטּוֹב, מַחְלִישׁוֹת אֶת כּוֹחוֹתָיו, וּמַרְחִיקוֹת אוֹתוֹ מִן הַתּוֹרָה וּמִן הַמִּצְוֹת. עָלֵינוּ לְהִלָּחֵם בָּעַצְבוּת בְּכָל כֹּחֵנוּ, וְלִזְכֹּר שֶׁאֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל.

פֶּרֶק ג': תּוֹדָה וְהַלֵּל – דְּרָכִים לְהַגִּיעַ לְשִׂמְחָה

כֵּיצַד מַגִּיעִים לְשִׂמְחָה אֲמִתִּית, גַּם בִּרְגְעֵי קֹשִׁי? אַחִים יְקָרִים, עַל יְדֵי תִּרְגּוּל שֶׁל מִתְמִיד הַכָּרַת הַטּוֹב, תּוֹדָה, וְהַלֵּל לְבוֹרֵא עוֹלָם! כְּשֶׁמִּתְבּוֹנְנִים עַל כָּל הַנִּסִּים וְהַחֲסָדִים הַגְּלוּיִים וְהַנִּסְתָּרִים שֶׁנַּעֲשִׂים עִמָּנוּ בְּכָל רֶגַע – בַּנְּשִׁימָה, בַּבְּרִיאוּת, בַּמִּשְׁפָּחָה, בַּפַּרְנָסָה – הַלֵּב מִתְמַלֵּא שִׂמְחָה. גַּם מִלָּה טוֹבָה לַזּוּלַת, אוֹ מַעֲשֶׂה חֶסֶד קָטָן, יְכוֹלִים לְהָפִיחַ שִׂמְחָה בַּלֵּב.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל רוֹמְמוּת, שֶׂפַע וְאֹשֶׁר נִצְחִי

מִי שֶׁחַי בְּשִׂמְחָה, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל רוֹמְמוּת נָפֶשׁ, שֶׁל שֶׂפַע בְּרָכָה בְּכָל דְּרָכָיו, וְשֶׁל אֹשֶׁר נִצְחִי כְּבָר בָּעוֹלָם הַזֶּה. פָּנָיו מְאִירוֹת, דְּבָרָיו מִתְקַבְּלִים, וְהוּא מוֹשֵׁךְ עַל עַצְמוֹ אֶת כָּל הַבְּרָכוֹת. שִׂמְחָה הִיא הַדֶּרֶךְ לָחִיּוֹת חַיִּים מְלֵאִים שֶׁל מַשְׁמָעוּת, סִפּוּק, וְקִרְבָה נִצְחִית לְה' יִתְבָּרַךְ, וְהִיא הַמַּפְתֵּחַ לְכָל הַיְשׁוּעוֹת, שֶׁכֵּן "אָז תִּתְעַנַּג עַל ה'".

מִדַּת הַשִּׂמְחָה – מַפְתֵּחַ לְכָל הַיְשׁוּעוֹת

פֶּרֶק א': הַשִּׂמְחָה – מַתְּנַת ה' וְכֹחַ עֶלְיוֹן

אַחִים יְקָרִים, הַשִּׂמְחָה אֵינָהּ רַק רֶגֶשׁ חוֹלֵף, אֶלָּא הִיא מַתָּנָה עֲצוּמָה שֶׁנָּתַן לָנוּ בּוֹרֵא עוֹלָם, וְכֹחַ עֶלְיוֹן שֶׁפּוֹתֵחַ אֶת כָּל הַשְּׁעָרִים! כְּשֶׁאָדָם שָׂמֵחַ, גַּם בְּקִטַנּוֹת, גַּם בְּתוֹךְ נִסְיוֹנוֹת – הוּא לְמַעֲשֶׂה מְבַטֵּא אֶת בִּטְחוֹנוֹ בָּה' יִתְבָּרַךְ, וּמַרְאֶה שֶׁהוּא מַאֲמִין שֶׁהַכֹּל לְטוֹבָה. "עִבְדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה", זוֹהִי לֹא רַק הַמְלָצָה, אֶלָּא דֶּרֶךְ חַיִּים, וְיסוֹד חָשׁוּב בַּעֲבוֹדַת ה'.

פֶּרֶק ב': הִתְרַחֲקוּת מֵעַצְבוּת – שַׁעַר לְחֹשֶׁךְ

הָעַצְבוּת, אַחִים יְקָרִים, הִיא אַחַת הַמִּדּוֹת הַקָּשׁוֹת בְּיוֹתֵר וְהִיא שַׁעַר לְכָל חֹשֶׁךְ וְקִלְקוּל. הִיא מוֹרִידָה אֶת הָאָדָם לְמַטָּה, מַחְלִישָׁה אֶת כּוֹחוֹ, וּמַרְחִיקָה אוֹתוֹ מִבּוֹרְאוֹ. עָלֵינוּ לְהִלָּחֵם בָּהּ בְּכָל כֹּחֵנוּ, לְהִתְרַחֵק מִמַּחְשָׁבוֹת שְׁלִילִיּוֹת, וּמִלְהִסְתַּכֵּל עַל חֲצִי הַכּוֹס הָרֵיקָה. בִּמְקוֹם זֹאת, עָלֵינוּ לְפַתֵּחַ הַכָּרַת הַטּוֹב עַל כָּל פְּרָט וּפְרָט בְּחַיֵּינוּ, וְעַל כָּל הַטּוֹב שֶׁה' יִתְבָּרַךְ מַשְׁפִּיעַ עָלֵינוּ בְּכָל רֶגַע.

פֶּרֶק ג': לִשְׂמֹחַ בְּחֶלְקֵנוּ – מַפְתֵּחַ לְשֶׂפַע

לִשְׂמֹחַ בְּחֶלְקֵנוּ, אַחִים יְקָרִים, זֶה אֹמֶר לִהְיוֹת מְרֻצִּים מִמַּה שֶׁיֵּשׁ לָנוּ, וְלֹא לִרְדֹּף אַחֲרֵי מַה שֶׁאֵין. כְּשֶׁאָדָם שָׂמֵחַ בְּמַה שֶׁיֵּשׁ לוֹ, הוּא פּוֹתֵחַ צִנּוֹרוֹת שֶׁל שֶׂפַע וּבְרָכָה. הוּא זוֹכֶה לְשַׁלְוָה פְּנִימִית, לְבִטָּחוֹן בָּה', וּלְנַחַת רוּחַ. הַשִּׂמְחָה בְּחֶלְקוֹ הִיא תַּבְלִין מְיֻחָד שֶׁנּוֹתֵן טַעַם טוֹב לְכָל דָּבָר, וְהוֹפֵךְ אֶת חַיֵּינוּ לְאוֹצָר שֶׁל בְּרָכָה.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל אֹשֶׁר וּבְרָכָה

מִי שֶׁחַי בְּמִדַּת הַשִּׂמְחָה, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל אֹשֶׁר, שֶׁל בְּרָכָה, וְשֶׁל קְדֻשָּׁה. הוּא מַקְרִין אוֹר עַל סְבִיבָתוֹ, וּמוֹשֵׁךְ אֵלָיו אֶת כָּל הַטּוֹב. הַשִּׂמְחָה הִיא כְּלִי אַדִּיר לִזְכֹּר אֶת תַּכְלִית חַיֵּינוּ, וְהִיא הַדֶּרֶךְ לָחִיּוֹת חַיִּים מְלֵאִים שֶׁל מַשְׁמָעוּת, סִפּוּק, וְקִרְבָה נִצְחִית לְה' יִתְבָּרַךְ. "אֵין דָּבָר הָעוֹמֵד בִּפְנֵי הַשִּׂמְחָה", וְהִיא מְבִיאָה גְּאֻלָּה פְּרָטִית וּכְלָלִית.

מַעֲשֵׂי חֶסֶד – הָעִקָּר שֶׁבַּתּוֹרָה

פֶּרֶק א': חֶסֶד – מִדָּתוֹ שֶׁל ה' וְתַכְלִית הַבְּרִיאָה

אַחִים יְקָרִים, דְּעוּ לָכֶם שֶׁהַחֶסֶד הוּא מִדָּתוֹ הָעִקָּרִית שֶׁל ה' יִתְבָּרַךְ, וְהוּא תַּכְלִית הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ! "עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה". כְּשֵׁם שֶׁה' בָּרָא אֶת הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּחַסְדּוֹ, וְהוּא מַמְשִׁיךְ לְנַהֵל אוֹתוֹ בְּמִדַּת הַחֶסֶד, כָּךְ עָלֵינוּ, בָּנָיו אֲהוּבָיו, לָלֶכֶת בִּדְרָכָיו וְלִלְמֹד מִמֶּנּוּ לִהְיוֹת בַּעֲלֵי חֶסֶד. כָּל מַעֲשֶׂה חֶסֶד שֶׁאָדָם עוֹשֶׂה, הוּא מַמְשִׁיךְ אֶת הָאוֹר הָאֱ-לֹקִי לָעוֹלָם, וְגוֹרֵם נַחַת רוּחַ עֲצוּמָה לְבוֹרְאוֹ.

פֶּרֶק ב': גְּמִילוּת חֲסָדִים – גְּדוֹלָה מִכָּל הַמִּצְוֹות

חֲזַ"ל הַקְּדוֹשִׁים לִמְּדוּ אוֹתָנוּ, אַחִים יְקָרִים, שֶׁ**"גְּדוֹלָה גְּמִילוּת חֲסָדִים מִתַּלְמוּד תּוֹרָה, וּגְדוֹלָה גְּמִילוּת חֲסָדִים מִן הַקָּרְבָּנוֹת"!** מַדּוּעַ? כִּי תַּלְמוּד תּוֹרָה הוּא "בְּדִיבּוּר וּבְמַעֲשֶׂה", וְקָרְבָּנוֹת הֵם "בְּמָמוֹן וּבְמַעֲשֶׂה", אַךְ גְּמִילוּת חֲסָדִים הִיא "בְּגוּפוֹ וּבְמָמוֹנוֹ וּבְדִיבּוּרוֹ". הִיא מְשַׁלֶּבֶת אֶת כָּל חֶלְקֵי הָאָדָם. תָּאֳרוּ לְעַצְמְכֶם, אַחִים יְקָרִים, שֶׁרוֹפֵא אֱמֶן יָכוֹל לְרַפֵּא אָדָם בְּמַגַּע יָדוֹ. כָּךְ אַתֶּם – מַעֲשֵׂי הַחֶסֶד שֶׁלָּכֶם הֵם "מַגַּע יָדוֹ" שֶׁל ה' בָּעוֹלָם, הַמְרַפֵּא וּמְחַיֶּה אֶת נִשְׁמוֹת אֲחֵיכֶם!

פֶּרֶק ג': לִרְאוֹת אֶת הַצֹּרֶךְ – וְלִפְעֹל

כֵּיצַד עוֹשִׂים חֶסֶד? אַחִים יְקָרִים, עַל יְדֵי פְּתִיחַת הָעֵינַיִם וְהַלֵּב לִרְאוֹת אֶת צָרְכֵיהֶם שֶׁל הַזּוּלַת, וְלִפְעֹל לְמַעֲנָם מִתּוֹךְ אַהֲבָה וְרָצוֹן אֲמִתִּי! "הֲוֵי מִתְפַּלֵּל עַל עֲנְיֵי עִירְךָ". לִפְעָמִים הַחֶסֶד הַקָּטָן בְּיוֹתֵר, כְּמוֹ חִיּוּךְ, מִלָּה טוֹבָה, אוֹ אֹזֶן קַשֶּׁבֶת, יְכוֹלִים לְהָאִיר עוֹלָם שָׁלֵם לְאָדָם בִּמְצוּקָה. אַל תְּחַפְּשׂוּ חֲסָדִים גְּדוֹלִים, אֶלָּא נַצְלוּ כָּל הִזְדַּמְּנוּת לַעֲשׂוֹת טוֹב, גַּם אִם זֶה נִרְאֶה קָטָן בְּעֵינֵיכֶם. הַכֹּל נִרְשָׁם לְמַעְלָה!

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל נְתִינָה, בְּרָכָה וְשִׂמְחָה

מִי שֶׁמַּרְבֶּה לַעֲשׂוֹת מַעֲשֵׂי חֶסֶד, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים מְלֵאִים בִּנְתִינָה, בִּבְרָכָה, וּבְשִׂמְחָה אֵין סוֹפִית. הוּא מַרְגִּישׁ סִפּוּק עָמוֹק בְּכָךְ שֶׁהוּא שֶׁתָּף פָּעִיל בְּתִקּוּן הָעוֹלָם וּבְגִלּוּי מִדַּת הַחֶסֶד הָאֵ-לֹקִית. כְּכָל שֶׁאָדָם נוֹתֵן יוֹתֵר, כָּךְ הוּא מְקַבֵּל יוֹתֵר, שֶׁכֵּן "בְּמִדָּה שֶׁאָדָם מוֹדֵד, מוֹדְדִין לוֹ". זוֹהִי הַדֶּרֶךְ לָחִיּוֹת חַיִּים מְלֵאִים בְּשִׂמְחָה, בְּדִבֵּקוּת, וּבִידִיעָה שֶׁאַתֶּם מְהַלְּכִים בִּדְרָכָיו שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים, ה' יִתְבָּרַךְ, שֶׁכֵּן "מַה הוּא רַחוּם, אַף אַתָּה רַחוּם".

עֲנָוָה – שַׁעַר לְכָל הַבְּרָכוֹת

פֶּרֶק א': עֲנָוָה – מִדָּתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ וּמְקוֹר כָּל הַטּוֹב

אַחִים יְקָרִים, דְּעוּ לָכֶם שֶׁעֲנָוָה הִיא הַמִּדָּה הַיְסוֹדִית בְּיוֹתֵר, מִדָּתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם, וְהִיא הַמָּקוֹר לְכָל הַבְּרָכוֹת וְהַיְשׁוּעוֹת! "וְלֶעָנָיו יִתֵּן חֵן". כְּשֵׁם שֶׁהָאֲדָמָה נְמוּכָה מִכֹּל, וּבִזְכוּת זֶה הִיא יְכוֹלָה לְקַבֵּל אֶת כָּל הַשֶּׁפַע מֵהַשָּׁמַיִם וּלְהַצְמִיחַ חַיִּים, כָּךְ הָאָדָם הֶעָנָו. הוּא פָּתוּחַ לְקַבֵּל חָכְמָה, דַּעַת, אֱמוּנָה וּבְרָכָה מִכָּל עֵבֶר, וְהוּא מִתְמַלֵּא בְּשֶׁפַע אֱ-לֹקִי שֶׁאֵין לוֹ גְּבוּל.

פֶּרֶק ב': גַּאֲוָה – הַמִּדָּה הַמְּגֻנָּה בְּיוֹתֵר וְסוֹף כָּל רָע

הַהֵפֶךְ מֵעֲנָוָה, אַחִים יְקָרִים, הִיא חֻלְיָלָה הַגַּאֲוָה – מִדָּה מְגֻנָּה הַמַּרְחִיקָה אֶת הָאָדָם מֵה', וְגוֹרֶמֶת לְכָל הַפּוּרְעָנֻיּוֹת! "כָּל גְּבַהּ לֵב תּוֹעֲבַת ה'". כְּשֵׁם שֶׁהָאֲוִיר הַחַם וְהָעוֹלֶה הוּא רֵיקָנִי וַחֲסַר תּוֹעֶלֶת, כָּךְ גַּם הַגַּאֲוָה, הִיא מְנַפַּחַת אֶת הָאָדָם מִבִּפְנִים, אַךְ מְרוֹקֶנֶת אוֹתוֹ מִתּוֹכֶן. הִיא סוֹגֶרֶת בְּפָנָיו אֶת שַׁעֲרֵי הַשֶּׁפַע, מוֹנַעַת מִמֶּנּוּ לִלְמֹד וְלִצְמֹחַ, וּמַשְׁאִירָה אוֹתוֹ בּוֹדֵד וּמְנֻתָּק. הַגַּאֲוָה הִיא מְחִיצָה בֵּינוֹ לְבֵין בּוֹרְאוֹ, וּבֵינוֹ לְבֵין בְּנֵי אָדָם.

פֶּרֶק ג': שִׁפְלוּת רוּחַ וְהַכָּרַת הָאֱמֶת – סוֹד הַצְּמִיחָה

כֵּיצַד מְפַתְּחִים מִדַּת הָעֲנָוָה? אַחִים יְקָרִים, עַל יְדֵי שִׁפְלוּת רוּחַ אֲמִתִּית, הַכָּרָה בְּכָךְ שֶׁכָּל מַה שֶׁיֵּשׁ לָנוּ אֵינוֹ מִשֶּׁלָּנוּ, וְכָל כֻּלָּנוּ תְּלוּיִים בְּחַסְדֵי ה' יִתְבָּרַךְ! "מָה אָנוּ? מָה חַיֵּינוּ?". תָּאֲרוּ לְעַצְמְכֶם, אַחִים יְקָרִים, אָמָּן גָּדוֹל וּמְפֻרְסָם, שֶׁקִּבֵּל אֶת כִּישְׁרוֹנוֹ בְּמַתָּנָה. הוּא יוֹדֵעַ שֶׁכָּל הַצְלָחָתוֹ אֵינָהּ מִכֹּחוֹ עַצְמוֹ, אֶלָּא מִכֹּחַ הַכִּישָׁרוֹן שֶׁנִּתַּן לוֹ. כָּךְ אַתֶּם – כָּל כִּישָׁרוֹן, כָּל הַצְלָחָה, כָּל מַעֲלָה – הַכֹּל בָּא בְּמַתָּנָה מֵאֵת ה'. הַכָּרָה זוֹ מוֹרִידָה אֶת הַגַּאֲוָה וּמְבִיאָה לִידֵי עֲנָוָה אֲמִתִּית.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל בְּרָכָה, קִרְבָה וּשְׁלֵמוּת

מִי שֶׁחַי בְּמִדַּת הָעֲנָוָה, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים מְלֵאִים בִּבְרָכָה, בְּקִרְבָה אֵין סוֹפִית לְבוֹרֵא עוֹלָם, וּבְשַׁלְוָה פְּנִימִית עֲמוּקָה. הוּא אֵינוֹ חָשׁ צֹרֶךְ לְהוֹכִיחַ אֶת עַצְמוֹ, הוּא מְקַבֵּל אֶת כֻּלָּם בְּאַהֲבָה, וְהוּא זוֹכֶה לְהַכָּרָה וְהַעֲרָכָה אֲמִתִּית, שֶׁכֵּן "סוֹף הַכָּבוֹד לָבוֹא". הָעֲנָוָה פּוֹתַחַת בְּפָנָיו אֶת כָּל שַׁעֲרֵי הַשָּׁמַיִם, וְהוּא מִתְמַלֵּא בְּאוֹר וְחָכְמָה. זוֹהִי הַדֶּרֶךְ לָחְיוֹת חַיִּים מְלֵאִים בְּשִׂמְחָה, בְּדִבֵקוּת, וּבִידִיעָה שֶׁאַתֶּם מְהַלְּכִים בִּדְרָכָיו שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים, ה' יִתְבָּרַךְ, שֶׁכֵּן "אֲנִי ה' לֹא שָׁנִיתִי", וּמִדּוֹתָיו עֲנָוָה.

צְדָקָה – חֶסֶד, מִשְׁפָּט וְרַחֲמִים

פֶּרֶק א': צְדָקָה – מִדָּתוֹ שֶׁל ה' וּמְקוֹר הַבְּרָכָה

אַחִים יְקָרִים, דְּעוּ לָכֶם שֶׁהַצְּדָקָה אֵינָהּ רַק מַעֲשֶׂה שֶׁל נְתִינָה, אֶלָּא הִיא מִדָּתוֹ שֶׁל ה' יִתְבָּרַךְ, וְהִיא הַדֶּרֶךְ שֶׁבָּהּ הוּא מַנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ! "צֶדֶק יָלִין בָּהּ". כְּשֵׁם שֶׁה' יִתְבָּרַךְ מְפַרְנֵס אֶת כָּל יְצוּרָיו, כָּךְ גַּם אָנוּ, בָּנָיו אֲהוּבָיו, נִקְרָאִים לָלֶכֶת בִּדְרָכָיו וְלִהְיוֹת שֻׁתָּפִים עִמּוֹ בְּמַעֲשֵׂה הַבְּרִיאָה וְהַפַּרְנָסָה. כָּל פְּרוּטָה שֶׁל צְדָקָה שֶׁאָדָם נוֹתֵן, הִיא חוּט שֶׁל חֶסֶד הַנִּמְתָּח בֵּין הָאָדָם לְבוֹרְאוֹ, וּמוֹשֶׁכֶת עָלָיו בְּרָכָה אֵין סוֹפִית.

פֶּרֶק ב': נְתִינָה – מֵעֵבֶר לַכֶּסֶף, נְתִינַת הַלֵּב

הַיֵּצֶר הָרַע מְנַסֶּה לְפַתּוֹת אוֹתָנוּ לִהְיוֹת קַמְצָנִים, לִטְעֹן שֶׁאֵין לָנוּ מַסְפִּיק, אוֹ לְהִתְמַקֵּד רַק בְּעַצְמֵנוּ. אַךְ דְּעוּ לָכֶם, אַחִים יְקָרִים, שֶׁצְּדָקָה אֵינָהּ רַק נְתִינַת כֶּסֶף, אֶלָּא הִיא נְתִינָה שֶׁל הַלֵּב, שֶׁל הַזְּמַן, וְשֶׁל הַנְּשָׁמָה כֻּלָּהּ! וְהַתַּלְמוּד מֵבִיא כִּי צְדָקָה מְעַכֶּבֶת אֶת הַגְּזֵרוֹת. תָּאֲרוּ לְעַצְמְכֶם, אַחִים יְקָרִים, אֶת הָאִמָּא שֶׁדּוֹאֶגֶת לִילָדֶיהָ. הִיא לֹא רַק נוֹתֶנֶת לָהֶם אֹכֶל, אֶלָּא הִיא מַעֲנִיקָה לָהֶם אֶת כָּל כֻּלָּהּ – אֶת זְמַנָּהּ, אֶת אַהֲבָתָהּ, אֶת סַבְלָנוּתָהּ. כָּךְ הַצְּדָקָה – הִיא נְתִינָה שֶׁל עַצְמֵנוּ לְטוֹבַת הַזּוּלַת, וְהִיא מְעִידָה עַל לֵב רַחוּם וְחַנּוּן.

פֶּרֶק ג': בַּסֵּתֶר וּבַגָּלוּי – מִתּוֹךְ שִׂמְחָה וּבְרָכָה

כֵּיצַד עוֹשִׂים צְדָקָה בְּאֹפֶן הַמֵּבִיא אֶת מֵירַב הַשֶּׂפַע? אַחִים יְקָרִים, עַל יְדֵי נְתִינָה בַּסֵּתֶר, מִתּוֹךְ שִׂמְחָה וְרָצוֹן טוֹב, וּמִתּוֹךְ שֶׁנְּתִינַת צְדָקָה לְעוֹלָם אֵינָהּ גּוֹרַעַת, אֶלָּא מוֹסִיפָה! כְּפִי שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ: 'אֵין עָנִי מְמַעֵט' – כְּלוֹמַר, אֲפִלּוּ עָנִי שֶׁנּוֹתֵן, לֹא יֶחְסַר לוֹ! 'וּמְצָוָה גְּדוֹלָה הִיא צְדָקָה'. גַּם אִם הַסְּכוּם נִרְאֶה לָכֶם קָטָן, אוֹ אִם אַתֶּם חוֹשְׁבִים שֶׁ"אֵין לִי מַסְפִּיק" – זִכְרוּ שֶׁכָּל נְתִינָה, וְלוּ הַקְּטַנָּה בְּיוֹתֵר, הִיא בַּעֲלַת מַשְׁמָעוּת עֲצוּמָה בַּשָּׁמַיִם. ה' יִתְבָּרַךְ רוֹאֶה אֶת הַלֵּב, וְכָל נְתִינָה מִכָּל הַלֵּב, נִרְשֶׁמֶת לְמַעְלָה.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל רְוָחָה, יְשׁוּעָה וְחַיִּים נִצְחִיִּים

מִי שֶׁמַּרְבֶּה בִּצְדָקָה, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים מְלֵאִים בִּרְוָחָה, בִּישׁוּעָה, וּבְחַיִּים נִצְחִיִּים. הוּא חַי בְּהַכָּרָה שֶׁכָּל מַה שֶּׁיֵּשׁ לוֹ אֵינוֹ מִשֶּׁלּוֹ, אֶלָּא הוּא רַק "פָּקִיד" עַל מָמוֹנוֹ שֶׁל ה' יִתְבָּרַךְ, וְעָלָיו לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ לְטוֹבָה. הַצְּדָקָה מַצִּילָה מִמִּיתָה, מְבִיאָה רְפוּאָה, וּפוֹתַחַת אֶת שַׁעֲרֵי הַשָּׁמַיִם. זוֹהִי הַדֶּרֶךְ לָחִיּוֹת חַיִּים מְלֵאִים בְּשִׂמְחָה, בְּדְבֵקוּת, וּבִידִיעָה שֶׁאַתֶּם שֻׁתָּפִים פְּעִילִים בְּבִנְיַן הָעוֹלָם וּבַהֲבָאַת הַגְּאֻלָּה, שֶׁכֵּן "צְדָקָה תַּצִּיל מִמָּוֶת".

צוֹם וּתְשׁוּבָה – דֶּרֶךְ לִרְפוּאַת הַנֶּפֶשׁ וְהַגּוּף

פֶּרֶק א': צוֹם – כְּלִי לְזִכּוּךְ הַנֶּפֶשׁ וְחִבּוּר לְשֹׁרֶשׁ

אַחִים יְקָרִים, דְּעוּ לָכֶם שֶׁהַצּוֹם אֵינוֹ רַק הִמָּנְעוּת מֵאֹכֶל וּשְׁתִיָּה, אֶלָּא הוּא כְּלִי עָצְמָתִי לְזִכּוּךְ הַנֶּפֶשׁ, לְרִיסּוּן הַתַּאֲוֹות, וּלְחִבּוּר עָמוֹק לְשֹׁרֶשׁ הַנְּשָׁמָה! "וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם". כְּשֵׁם שֶׁאָמָּן מְלַטֵּשׁ אֶת יְצִירָתוֹ כְּדֵי לְהוֹצִיא מִמֶּנָּה אֶת הַמֵּיטָב, כָּךְ הַצּוֹם מְלַטֵּשׁ אֶת נֶפֶשׁ הָאָדָם. הוּא מְאַפְשֵׁר לַנְּשָׁמָה לְהִתְעַלּוֹת מֵעַל מִגְבָּלוֹת הַגּוּף, לְהִתְרַכֵּז בִּדְבָרִים רוּחָנִיִּים, וּלְהִתְקָרֵב לְבוֹרְאָהּ.

פֶּרֶק ב': תּוֹעֶלֶת הַצּוֹם – כַּפָּרָה, רְפוּאָה וּבִיטּוּל גְּזֵרוֹת

הַיֵּצֶר הָרַע מְנַסֶּה לְפַתּוֹת אוֹתָנוּ לְהִימָּנַע מִצּוֹם בְּטַעֲנָה שֶׁ"זֶּה קָשֶׁה", אוֹ שֶׁ"אֵין לְזֶה תּוֹעֶלֶת". אַךְ דְּעוּ לָכֶם, אַחִים יְקָרִים, שֶׁלַּצּוֹם יֵשׁ תּוֹעֶלֶת עֲצוּמָה – הוּא מְכַפֵּר עַל עֲוֹונוֹת, מֵבִיא רְפוּאָה לַגּוּף וְלַנֶּפֶשׁ, וּמְסֻגָּל לְבַטֵּל גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת! "וְהָיָה לִפְנֵי ה' לְכַפֵּר עָלָיו". תָּאֲרוּ לְעַצְמְכֶם, אַחִים יְקָרִים, אֶת הָרוֹפֵא שֶׁרוֹשֵׁם תְּרוּפָה חֲזָקָה. הִיא אוּלַי קָשָׁה לִבְלִיעָה, אַךְ הִיא מְרַפְּאָה אֶת הַמַּחֲלָה מֵהַשֹּׁרֶשׁ. כָּךְ הַצּוֹם – הוּא "תְּרוּפָה רוּחָנִית" חֲזָקָה.

פֶּרֶק ג': צוֹם מִתּוֹךְ כַּוָּנָה וּתְשׁוּבָה – הָעִקָּר הוּא הַלֵּב

כֵּיצַד צָמִים בְּאׇפֶן הַמֵּבִיא אֶת מֵירַב הַשֶּׂפַע וְהַיְשׁוּעָה? אַחִים יְקָרִים, עַל יְדֵי צוֹם מִתּוֹךְ כַּוָּנָה עֲמוּקָה, יַחַד עִם תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה עַל כָּל מַעֲשֵׂינוּ, וְקַבָּלַת קַבָּלוֹת טוֹבוֹת לָעָתִיד! "כִּי חֵפֶץ חֶסֶד הוּא". ה' יִתְבָּרַךְ אֵינוֹ חָפֵץ בְּיִסּוּרֵי הַגּוּף, אֶלָּא בַּלֵּב הַנִּשְׁבָּר וּבִתְשׁוּבָה הָאֲמִתִּית. גַּם אִם אֵינְכֶם יְכוֹלִים לָצוּם צוֹם מָלֵא, כָּל קַבָּלָה קְטַנָּה – לְהִימָּנַע מִלָּשׁוֹן הָרַע, לְהוֹסִיף בִּתְפִלָּה, לָתֵת צְדָקָה – נֶחְשֶׁבֶת כְּצוֹם שָׁלֵם, כָּל עוֹד הִיא בָּאָה מִתּוֹךְ כַּוָּנָה טְהוֹרָה.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל טָהֳרָה, בְּרִיאוּת וְקִרְבָה אֶל-לְקִית

מִי שֶׁמֵּבִין אֶת כֹּחוֹ שֶׁל הַצוֹם וּמִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְּדֶרֶךְ הַקְּדֻשׁ, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים מְלֵאִים בְּטָהֳרָה, בִּבְרִיאוּת הַגּוּף וְהַנֶּפֶשׁ, וּבְקִרְבָה אֶל-לְקִית שֶׁאֵין כָּמוֹהָ. הוּא זוֹכֶה לִרְאוֹת יְשׁוּעוֹת גְּלוּיוֹת בְּחַיָּיו, וְלָחוּשׁ אֶת עֶזְרַת ה' בְּכָל צַעַד וָשָׁעַל. הוּא מַרְגִּישׁ אֶת הַחִבּוּר הֶעָמוֹק לְשׁוֹרֶשׁ נִשְׁמָתוֹ, וְאֶת הָעֲצָמָה הָרוּחָנִית הַטְּמוּנָה בּוֹ. זוֹהִי הַדֶּרֶךְ לָחִיּוֹת חַיִּים מְלֵאִים בְּשִׂמְחָה, בְּדֶבֶקוּת, וּבִידִיעָה שֶׁאַתֶּם מְהַלְּכִים בְּדֶרֶךְ הַיָּשָׁר, וְכִי "בִּרְצוֹת ה' דַּרְכֵי אִישׁ, גַּם אוֹיְבָיו יַשְׁלִים עִמּוֹ".

צְנִיעוּת – עַמּוּד הַבַּיִת וְהַמַּפְתֵּחַ לִבְרָכָה

פֶּרֶק א': צְנִיעוּת – יְסוֹד כָּל הַקְּדֻשָּׁה וּמִדַּת יִשְׂרָאֵל

אַחִים יְקָרִים, דְּעוּ לָכֶם כִּי הַצְּנִיעוּת הִיא מִדָּה יְסוֹדִית וַעֲמוּקָה, וְהִיא אֶחָד מֵעַמּוּדֵי הַתָּוֶךְ שֶׁעֲלֵיהֶם בְּנוּיִים בֵּית יִשְׂרָאֵל וְהַקְּדֻשָּׁה כֻּלָּהּ! "וְהַצְנֵעַ לֶכֶת עִם ה' אֱ-לֹקֶיךָ". כְּשֵׁם שֶׁהַכָּתֻר שֶׁל הַמֶּלֶךְ חָבוּי וּמוּגָן בְּתוֹךְ אַרְמוֹן פְּנִימִי, כָּךְ גַּם הַקְּדֻשָּׁה הָאֲמִתִּית, הִיא חֲבוּיָה וּמוּגֶנֶת בִּצְנִיעוּת. הַצְּנִיעוּת אֵינָהּ רַק עִנְיָן שֶׁל לְבוּשׁ, אֶלָּא הִיא מִדַּת נֶפֶשׁ פְּנִימִית, הַמְּבַטְּאָה עֲנָוָה, יִרְאָה וְכָבוֹד כַּלְּפֵי ה' יִתְבָּרַךְ וְכַלְּפֵי עַצְמֵנוּ.

פֶּרֶק ב': פְּרִיצוּת – חֻרְבַּן הַבַּיִת וְרִחוּק הַשְּׁכִינָה

הַהֵפֶךְ מִצְּנִיעוּת, אַחִים יְקָרִים, הִיא חֻלְיָה הַפְּרִיצוּת – מִדָּה הָרַסְנִית הַמְּבִיאָה חֻרְבָּן עַל הַבַּיִת, עַל הַנֶּפֶשׁ, וּמַרְחִיקָה אֶת הַשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה! "כָּל גְּבַהּ עֵינַיִם – תּוֹעֵבָה לָהּ". כְּשֵׁם שֶׁאָדָם הַמְּפַזֵּר אֶת כַּסְפּוֹ לְכָל עֵבֶר נִשְׁאָר עָנִי וַחֲסַר כֹּל, כָּךְ נֶפֶשׁ הַפְּרוּצָה. הִיא מְאַבֶּדֶת אֶת יָפְיָהּ הַפְּנִימִי, נֶחְשֶׁפֶת לְכָל מִינֵי הַשְׁפָּעוֹת שְׁלִילִיּוֹת, וּמַרְחִיקָה מֵעָלֶיהָ כָּל בְּרָכָה. הַפְּרִיצוּת גּוֹרֶמֶת לְהִתְפָּרְקוּת הַמִּשְׁפָּחָה, לְשִׁחִיקַת הַקְּדֻשָּׁה, וּלְהֶרֶס הַנְּשָׁמָה.

פֶּרֶק ג': צְנִיעוּת כְּהֲגָנָה – וּבִיטּוּי פְּנִימִי

כֵּיצַד שׁוֹמְרִים עַל מִדַּת הַצְּנִיעוּת וּמַעֲמִיקִים אוֹתָהּ? אַחִים יְקָרִים, עַל יְדֵי הֲבָנָה שֶׁצְּנִיעוּת הִיא הֲגָנָה רוּחָנִית וְגַשְׁמִית, וְהִיא בִּיטּוּי לְיֹפִי פְּנִימִי וְלֹא לְדִכּוּי חִיצוֹנִי! "כָּל כְּבוֹדָהּ בַּת מֶלֶךְ פְּנִימָה". צְנִיעוּת בִּלְבוּשׁ, בְּדִיבּוּר, וּבְמַעֲשֶׂה – הִיא חוֹמָה בְּצוּרָה הַמְּגִנָּה עָלֵינוּ מִכָּל מִשְׁמָר. תְּאָרוּ לְעַצְמְכֶם, אַחִים יְקָרִים, אֶת הַפְּנִינָה הַיְקָרָה. הִיא עֲטוּפָה בְּצִדָּפָה קָשִׁיחָה, הַמְּגִנָּה עָלֶיהָ מִפְּנֵי סַכָּנוֹת הַיָּם. כָּךְ אַתֶּם – הַצְּנִיעוּת הִיא הַצִּדָּפָה הַמְּגִנָּה עַל פְּנִינַת נִשְׁמַתְכֶם הַיְקָרָה!

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל קְדֻשָּׁה, בְּרָכָה וּשְׁלוֹם בַּיִת

מִי שָׂמֵחַ בְּמִדַּת הַצְּנִיעוּת, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים מְלֵאִים בִּקְדֻשָּׁה, בִּבְרָכָה, בְּשָׁלוֹם בַּיִת אֲמִתִּי, וּבְנַחַת רוּחַ אֵין סוֹפִית. הוּא זוֹכֶה לִרְאוֹת אֶת הַשְׁכִּינָה שׁוֹרָה בְּבֵיתוֹ, יְלָדָיו גְּדֵלִים בְּדֶרֶךְ יְשָׁרָה, וְהוּא זוֹכֶה לְאֹשֶׁר פְּנִימִי שֶׁאֵינוֹ תָּלוּי בְּדָבָר חִיצוֹנִי. הַצְּנִיעוּת מַעֲנִיקָה לוֹ חֹסֶן נַפְשִׁי, שֶׁכֵּן הִיא מַרְחִיקָה אֶת עַיִן הָרַע וְאֶת הַהֶבְלִים. זוֹהִי הַדֶּרֶךְ לָחִיּוֹת חַיִּים מְלֵאִים בְּשִׂמְחָה, בְּדֶבֶקוּת, וּבִידִיעָה שֶׁאַתֶּם מַמְשִׁיכִים אֶת מָסֹרֶת יִשְׂרָאֵל סָבָא, וּבוֹנִים עָתִיד מַזְהִיר, שֶׁכֵּן "כָּל כְּבוֹדָהּ בַּת מֶלֶךְ פְּנִימָה".

צְפִיָּה לִישׁוּעָה – אֱמוּנָה, תִּקְוָה וּפְעֻלָּה

פֶּרֶק א': צְפִיָּה לִישׁוּעָה – יְסוֹד הָאֱמוּנָה וְהַבְטָחוֹן בַּה'

אַחִים יְקָרִים, דְּעוּ לָכֶם שֶׁהַצְּפִיָּה לִישׁוּעָה אֵינָהּ רַק תִּקְוָה פַּסִיבִית, אֶלָּא הִיא יְסוֹד חָזָק שֶׁל אֱמוּנָה וּבְטָחוֹן בַּה' יִתְבָּרַךְ, וּבְהַבְטָחוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת! "חַכֵּה לַה' חֲזַק וְיַאֲמֵץ לִבֶּךָ". כְּשֵׁם שֶׁיֶּלֶד קָטָן מְצַפֶּה בְּכְלָיוֹן עֵינַיִם לְאַבָּא שֶׁלּוֹ שֶׁיַּחְזֹר הַבַּיְתָה עִם מַמְתָּק, כָּךְ עָלֵינוּ לְצַפּוֹת לִישׁוּעַת ה' בְּכָל רֶגַע. זוֹהִי הַהַכָּרָה שֶׁאֵין יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל, וְשֶׁה' יִתְבָּרַךְ תָּמִיד קָרוֹב לְהוֹשִׁיעַ.

פֶּרֶק ב': יֵאוּשׁ – מַחֲלָה רוּחָנִית הַמַּרְחִיקָה יְשׁוּעוֹת

הַהֶפֶךְ מִצְּפִיָּה לִישׁוּעָה, אַחִים יְקָרִים, הוּא חֻלְיָה הַיֵּאוּשׁ – מַחֲלָה רוּחָנִית קָשָׁה, הַמַּרְחִיקָה יְשׁוּעוֹת וְסוֹגֶרֶת אֶת שַׁעֲרֵי הַשָּׁמַיִם! "אַל תִּירָא וְאַל תֵּחָת". כְּשֵׁם שֶׁאָדָם הַנִּמְצָא בַּמִּדְבָּר וּמַפְסִיק לְחַפֵּשׂ מַיִם, סוֹפוֹ שֶׁיִּתְיַבֵּשׁ, כָּךְ נֶפֶשׁ הַיֵּאוּשׁ. הִיא מְשַׁתֶּקֶת אֶת הָאָדָם, מוֹנַעַת מִמֶּנּוּ לִפְעֹל, לְהִתְפַּלֵּל, וְלִבְטֹחַ בַּה', וְהִיא שׁוֹאֶבֶת אֶת כּוֹחוֹתָיו. זִכְרוּ תָּמִיד שֶׁ"אֵין יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל", וַאֲפִלּוּ בַּחֹשֶׁךְ הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר – יֵשׁ נְקֻדָּה שֶׁל אוֹר.

פֶּרֶק ג': פְּעֻלָּה מִתּוֹךְ צִפִּיָּה – תְּפִלָּה, תְּשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים

כֵּיצַד מְפַתְּחִים וּמְחַזְּקִים אֶת הַצִּפִּיָּה לִישׁוּעָה? אַחִים יְקָרִים, עַל יְדֵי פְּעֻלָּה מִתּוֹךְ צִפִּיָּה – הִתְמַדּוּת בִּתְפִלָּה, בִּתְשׁוּבָה, וּבְהַרְבֵּה מַעֲשִׂים טוֹבִים! "יְשׁוּעַת ה' כְּהֶרֶף עַיִן". תָּאֲרוּ לְעַצְמְכֶם, אַחִים יְקָרִים, אֶת הַחַקְלַאי שֶׁשָּׁתַל זְרָעִים. הוּא מְצַפֶּה לַפְּרִי, אַךְ הוּא לֹא יוֹשֵׁב בְּחִבּוּק יָדַיִם. הוּא מַשְׁקֶה, מְדַשֵּׁן, וּמְטַפֵּל בָּאֲדָמָה, בִּידִיעָה שֶׁרַק כָּךְ יִזְכֶּה לְפֵירוֹת. כָּךְ אַתֶּם – צַפּוּ לִישׁוּעָה, אַךְ פַּעֲלוּ לְמַעֲנָהּ בְּכָל דֶּרֶךְ אֶפְשָׁרִית. כָּל מִצְוָה שֶׁאַתֶּם עוֹשִׂים, כָּל תְּפִלָּה, כָּל מִלָּה טוֹבָה – מְקָרֶבֶת אֶת הַיְשׁוּעָה.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל בִּטָּחוֹן, אוֹפְטִימִיּוּת וּגְאֻלָּה

מִי שֶׁחַי בְּצִפִּיָּה תְּמִידִית לִישׁוּעַת ה', זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים מְלֵאִים בְּבִטָּחוֹן, בְּאוֹפְטִימִיּוּת, וּבְגִלּוּיִים מוּפְלָאִים שֶׁל חַסְדֵי ה'. הוּא רוֹאֶה אֶת יַד ה' בְּכָל דָּבָר, וְהוּא זוֹכֶה לִרְאוֹת יְשׁוּעוֹת פְּרָטִיּוֹת וּכְלָלִיּוֹת בְּחַיָּיו. הַצִּפִּיָּה לִישׁוּעָה הִיא עַצְמָהּ יְשׁוּעָה, שֶׁכֵּן הִיא מְרוֹמֶמֶת אֶת הַנֶּפֶשׁ, מְחַזֶּקֶת אֶת הָרוּחַ, וּמְמַלְאָה אֶת הַלֵּב בְּשִׂמְחָה. זוֹהִי הַדֶּרֶךְ לָחִיוֹת חַיִּים מְלֵאִים בְּשִׂמְחָה, בְּדָבֵקוּת, וּבִידִיעָה שֶׁאַתֶּם חֵלֶק מֵעַם יִשְׂרָאֵל, הַמְּצַפֶּה לִגְאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ, שֶׁכֵּן "הַבָּא לְטַהֵר מְסַיְּעִין לוֹ".

קְדֻשַּׁת הָאָזְנַיִם – שַׁעַר לַנְּשָׁמָה

פֶּרֶק א': הָאָזְנַיִם – שַׁעַר הַנְּשָׁמָה וְהַמַּפְתֵּחַ לַלֵּב

אַחִים יְקָרִים, דְּעוּ לָכֶם כִּי הָאָזְנַיִם הֵן שַׁעַר הַנְּשָׁמָה, וְהֵן הַמַּפְתֵּחַ דֶּרֶךְ כֹּוֹ נִכָּנָס אוֹר אוֹ חֲלִילָה חֹשֶׁךְ אֶל הַלֵּב! "שְׁמַע בְּנִי מוּסַר אָבִיךָ וְאַל תִּטֹּשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ". כְּשֵׁם שֶׁבַּיִת צָרִיךְ דְּלָתוֹת סְגוּרוֹת הֵיטֵב מִפְּנֵי רוּחוֹת רָעוֹת, כָּךְ הַנְּשָׁמָה זְקוּקָה לְאָזְנַיִם שְׁמוּרוֹת וּטְהוֹרוֹת כְּדֵי שֶׁתּוּכַל לְהִתְמַלֵּא בִּקְדֻשָּׁה. כָּל מִלָּה שֶׁאָנוּ שׁוֹמְעִים, מַשְׁפִּיעָה יָשָׁרוֹת עַל נַפְשֵׁנוּ, עַל מַחְשְׁבוֹתֵינוּ וְעַל מַעֲשֵׂינוּ.

פֶּרֶק ב': שְׁמִירַת הָאָזְנַיִם – יְסוֹד לִקְדֻשַּׁת הַמַּחְשָׁבָה וְהַדִּיבּוּר

הַיֵּצֶר הָרַע מְנַסֶּה בְּכָל כֹּחוֹ לְפַתּוֹת אוֹתָנוּ לִשְׁמֹעַ לָשׁוֹן הָרַע, רְכִילוּת, בְּדִיחוֹת גַּסּוֹת, וְשִׁירִים שֶׁאֵינָם לְפִי רוּחַ הַתּוֹרָה. אַךְ דְּעוּ לָכֶם, אַחִים יְקָרִים, שֶׁשְּׁמִירַת הָאָזְנַיִם הִיא יְסוֹד יְסוֹדוֹת הַקְּדֻשָּׁה וְהַטָּהֳרָה, וְהִיא שׁוֹמֶרֶת עַל טָהֳרַת הַמַּחְשָׁבָה וּקְדֻשַּׁת הַדִּיבּוּר! תָּאֲרוּ לְעַצְמְכֶם, אַחִים יְקָרִים, אָדָם שֶׁמְּנַסֶּה לִבְנוֹת בִּנְיָן מְפֹאָר, אַךְ הוּא מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּחוֹמָרִים רְקוּבִים וּמְלֻכְלָכִים. הַאִם הַבִּנְיָן יַעֲמֹד? כָּךְ אַתֶּם – הַמַּחְשָׁבָה וְהַדִּיבּוּר נִבְנִים מִמָּה שֶׁאָנוּ שׁוֹמְעִים, וְרַק עַל יְדֵי שְׁמִירָה קַפְדָּנִית עַל מַה שֶּׁנִּכְנָס לָאָזְנַיִם, נוּכַל לִבְנוֹת בִּנְיָן רוּחָנִי אֵיתָן וְטָהוֹר!

פֶּרֶק ג': לִשְׁמֹעַ קֹדֶשׁ – וְלִפְרֹחַ

כֵּיצַד שׁוֹמְרִים עַל קְדֻשַּׁת הָאָזְנַיִם וּמְרוֹמְמִים אֶת הַשְּׁמִיעָה? אַחִים יְקָרִים, עַל יְדֵי הִתְמַקְּדוּת בִּשְׁמִיעַת דִּבְרֵי תוֹרָה, תְּפִלּוֹת, שִׁירִים קְדוֹשִׁים, וּדְבָרִים טוֹבִים וּמְעוֹדְדִים! "כָּל הַמַּרְבֶּה לִשְׁמֹעַ תּוֹרָה, מוֹסִיפִין לוֹ חַיִּים". כְּכָל שֶׁאָנוּ מִתְרַגְּלִים לִשְׁמֹעַ דְּבָרִים חִיּוּבִיִּים וּקְדוֹשִׁים, כָּךְ אָזְנֵינוּ מִתְנַקּוֹת, לִבֵּנוּ נִפְתָּח, וְאוֹר גָּדוֹל נִכְנָס לְתוֹכֵנוּ. בִּחְרוּ בִּקְפִידָה מַה אַתֶּם מַאֲפְשְׁרִים לְאָזְנֵיכֶם לִשְׁמֹעַ, כִּי כָּל מִלָּה נִכְנֶסֶת עָמוֹק פְּנִימָה.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל רוּחָנִיּוּת, הֲבָנָה וְחִבּוּר עָמוֹק

מִי שֶׁזּוֹכֶה לִשְׁמֹר עַל קְדֻשַּׁת אָזְנָיו, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים מְלֵאִים בְּרוּחָנִיּוּת, בַּהֲבָנָה עֲמוּקָה, וּבְחִבּוּר אֵין סוֹפִי לְבוֹרֵא עוֹלָם. הוּא זוֹכֶה לִשְׁמֹעַ אֶת רְצוֹן ה' בְּאֹפֶן בָּרוּר יוֹתֵר, לְזַהּוֹת אֶת הַנְּסִים וְהַנִּפְלָאוֹת שֶׁבְּכָל יוֹם, וּלְקַבֵּל מְסָרִים וְהֶאָרוֹת רוּחָנִיּוֹת. קְדֻשַּׁת הָאָזְנַיִם מְבִיאָה שַׁלְוָה פְּנִימִית, שֶׁכֵּן הִיא מוֹנַעַת מֵהָאָדָם לִהְיוֹת מוּשְׁפָּע מִשֶּׁטֶף הָרַעַשׁ וְהָרֶפֶשׁ שֶׁל הָעוֹלָם. זוֹהִי הַדֶּרֶךְ לָחִיּוֹת חַיִּים מְלֵאִים בְּשִׂמְחָה, בְּדְבֵקוּת, וּבִידִיעָה שֶׁאַתֶּם מְרוֹמְמִים אֶת נִשְׁמַתְכֶם וּמְכִינִים אוֹתָהּ לִשְׁמֹעַ אֶת קוֹל ה' הַמִּתְגַּלֶּה בְּתוֹךְ כָּל הַבְּרִיאָה, שֶׁכֵּן "מִי יִתֵּן וְהָיוּ כָּל הָעָם נְבִיאִים כִּי יִתֵּן ה' אֶת רוּחוֹ עֲלֵיהֶם".

קְדֻשַּׁת הַבְּרִית – סוֹד הַבְּרָכָה וְהַחַיִּים

פֶּרֶק א': קְדֻשַּׁת הַבְּרִית – יְסוֹד כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת

אַחִים יְקָרִים, דְּעוּ לָכֶם כִּי קְדֻשַּׁת הַבְּרִית הִיא הַיְסוֹד שֶׁעָלָיו בְּנוּיִים כָּל חַיֵּי הַקְּדֻשָּׁה שֶׁל הָאָדָם! "וִהְיִיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קָדוֹשׁ אָנִי". אֵין קְדֻשָּׁה אֲמִתִּית, אֵין יִרְאַת שָׁמַיִם טְהוֹרָה, וְאֵין בְּרָכָה שְׁלֵמָה – לְלֹא שְׁמִירָה עַל בְּרִית קֹדֶשׁ. זוֹהִי מִצְוָה יְקָרָה מִפִּֽז, שֶׁהִיא סוֹד הַחַיִּים, הַפְּרִיּוֹן, וְהַחִבּוּר לְשֹׁרֶשׁ נִשְׁמָתֵנוּ. מִי שֶׁזּוֹכֶה לִשְׁמֹר עַל קְדֻשַּׁת הַבְּרִית, זוֹכֶה לְהָאִיר בְּכָל עוֹלָמוֹתָיו, וּמוֹשֵׁךְ עָלָיו בְּרָכָה אֵין סוֹפִית.

פֶּרֶק ב': פְּגִימָה בַּבְּרִית – חֶרְבָּן עַצְמִי וְרוּחָנִי

הֵיפְכוֹ שֶׁל דָּבָר, אַחִים יְקָרִים, פְּגִימָה בַּבְּרִית חָלִילָה, הִיא חֻרְבָּן עַצְמִי וְרוּחָנִי, שֶׁמּוֹרִיד אֶת הָאָדָם לִשְׁאוֹל תַּחְתִּית, וּפוֹגֵעַ בְּכָל עוֹלָמוֹתָיו! "כִּי קְדֻשָּׁה תִּפְרֹשׂ מֵעַל כְּבוֹדוֹ". הִיא מְטַמְּאָה אֶת הַנְּשָׁמָה, פּוֹגַעַת בְּטָהֳרַת הַמַּחְשָׁבָה וְהַדִּיבּוּר, וּמַרְחִיקָה אֶת הָאָדָם מִבּוֹרְאוֹ. תָּאֳרוּ לְעַצְמְכֶם, אַחִים יְקָרִים, אֶת צִנּוֹר הַמַּיִם שֶׁדַּרְכּוֹ זוֹרֵם שֶׁפַע רַב. אִם הַצִּנּוֹר נִפְרָץ, הַמַּיִם נִשְׁפָּכִים, וְהַשֶּׁפַע אוֹבֵד. כָּךְ קְדֻשַּׁת הַבְּרִית – הִיא הַצִּנּוֹר הַמֵּבִיא אֶת הַשֶּׁפַע, וּפְגִיעָה בָּהּ גּוֹרֶמֶת לְבְרִיחָה שֶׁל כָּל הַטּוֹב.

פֶּרֶק ג': שְׁמִירָה מֵעַיִן הָרַע – וְהִתְמוֹדְדוּת עִם יֵצֶר הָרַע

כֵּיצַד שׁוֹמְרִים עַל קְדֻשַּׁת הַבְּרִית? אַחִים יְקָרִים, בְּרֹאשׁ וּבָרִאשׁוֹנָה – עַל יְדֵי שְׁמִירָה מֵעַיִן הָרַע, מֵהִרְהוּרֵי עֲבֵרָה, וּמִכָּל מַרְאוֹת אֲסוּרִים! "שָׁמְרֵנִי כְּאִישׁוֹן בַּת עָיִן". הַיֵּצֶר הָרַע מִתְאַמֵּץ בְּכָל כֹּחוֹ לְהַכְשִׁיל אֶת הָאָדָם דַּוְקָא בִּנְקֻדָּה זוֹ, שֶׁהִיא הַיְסוֹד. עָלֵינוּ לִבְרֹחַ מִכָּל דָּבָר שֶׁמֵּבִיא לִידֵי הִרְהוּר, וְלִדְחוֹת מֵעָלֵינוּ מַחְשָׁבוֹת אֲסוּרוֹת מִיָּד. הַתְּפִלָּה, לִמּוּד הַתּוֹרָה, וּמַעֲשִׂים טוֹבִים – הֵם הַכֵּלִים הַחֲזָקִים בְּיוֹתֵר לְהִתְמוֹדֵד מוּל יֵצֶר זֶה וּלְנַצֵּחַ אוֹתוֹ.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל טָהֳרָה, בְּרָכָה וּפְרִיּוֹן רוּחָנִי

מִי שֶׁזּוֹכֶה לִשְׁמֹר עַל קְדֻשַּׁת הַבְּרִית, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים מְלֵאִים בְּטָהֳרָה, בִּבְרָכָה, בִּפְרִיּוֹן רוּחָנִי וְגַשְׁמִי, וּבְקִרְבָּה אֵין סוֹפִית לְבוֹרֵא עוֹלָם. הוּא זוֹכֶה לְמַחְשָׁבָה זַכָּה, לְדִיבּוּר נָקִי, וּלְמַעֲשִׂים קְדוֹשִׁים. הוּא חַי בְּהַרְגָּשָׁה שֶׁל נַחַת רוּחַ עֲצוּמָה, וְכָל עוֹלָמוֹ מִתְמַלֵּא בְּאוֹר. זוֹהִי הַדֶּרֶךְ לָחְיוֹת חַיִּים מְלֵאִים בְּשִׂמְחָה, בְּדְבֵקוּת, וּבִידִיעָה שֶׁאַתֶּם מַמְשִׁיכִים אֶת שׁוֹשֶׁלֶת הַקְּדֻשָּׁה שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל, שֶׁכֵּן "הַשּׁוֹמֵר מִצְוָה לֹא יֵדַע דָּבָר רָע".

קְדֻשַּׁת הָעֵינַיִם – חַלּוֹן לַנְּשָׁמָה

פֶּרֶק א': הָעֵינַיִם – חַלּוֹן הַנְּשָׁמָה וְהַמַּפְתֵּחַ לַלֵּב

אַחִים יְקָרִים, דְּעוּ לָכֶם כִּי הָעֵינַיִם הֵן חַלּוֹן הַנְּשָׁמָה, וְהֵן הַמַּפְתֵּחַ שֶׁדַּרְכּוֹ נִכָּנָס אוֹר אוֹ חֲלִילָה חֹשֶׁךְ אֶל הַלֵּב! "הָעַיִן רוֹאָה וְהַלֵּב חוֹמֵד". כְּשֵׁם שֶׁבַּיִת צָרִיךְ חַלּוֹנוֹת נְקִיִּים כְּדֵי שֶׁיִּכָּנֵס אֵלָיו אוֹר טָהוֹר, כָּךְ הַנְּשָׁמָה זְקוּקָה לְעֵינַיִם קְדוֹשׁוֹת וּטְהוֹרוֹת כְּדֵי שֶׁתּוּכַל לְהִתְמַלֵּא בְּאוֹר ה'. כָּל מַה שֶּׁאָנוּ רוֹאִים, מַשְׁפִּיעַ יָשָׁרוֹת עַל נַפְשֵׁנוּ, עַל מַחְשְׁבוֹתֵינוּ וְעַל מַעֲשֵׂינוּ.

פֶּרֶק ב': שְׁמִירַת הָעֵינַיִם – יְסוֹד הַקְּדֻשָּׁה וְהַטָּהֳרָה

הַיֵּצֶר הָרַע מְנַסֶּה בְּכָל כֹּחוֹ לְפַתּוֹת אוֹתָנוּ לְהִסְתַּכֵּל בְּמַרְאוֹת אָסוּרִים, בְּמַרְאוֹת שֶׁמְּטַמְטְמִים אֶת הַלֵּב וּמַרְחִיקִים אֶת הָאָדָם מֵהַקְּדֻשָּׁה. אַךְ דְּעוּ לָכֶם, אַחִים יְקָרִים, שֶׁשְּׁמִירַת הָעֵינַיִם הִיא יְסוֹד יְסוֹדוֹת הַקְּדֻשָּׁה וְהַטָּהֳרָה, וְהִיא שׁוֹמֶרֶת עַל טָהֳרַת הַמַּחְשָׁבָה וּקְדֻשַּׁת הַבְּרִית! תְּאָרוּ לְעַצְמְכֶם, אַחִים יְקָרִים, אָדָם הָעוֹמֵד עַל מִגְדַּל שְׁמִירָה, וְעָלָיו לְהָגֵן עַל מִבְצָר יָקָר. הוּא חַיָּב לְוַדֵּא שֶׁשּׁוּם דָּבָר זָר אוֹ מַזִּיק לֹא יִכָּנֵס דֶּרֶךְ הַפְּתָחִים. כָּךְ אַתֶּם – הָעֵינַיִם הֵן פְּתָחִים לַנְּשָׁמָה, וַעֲלֵיכֶם לִשְׁמֹר עֲלֵיהֶן מִכָּל מִשְׁמָר!

פֶּרֶק ג': לִרְאוֹת אֶת הַקְּדֻשָּׁה – בְּכָל דָּבָר

כֵּיצַד שׁוֹמְרִים עַל קְדֻשַּׁת הָעֵינַיִם וּמְרוֹמְמִים אֶת הָרְאִיָּה? אַחִים יְקָרִים, עַל יְדֵי הִתְבּוֹנְנוּת בִּקְדֻשָּׁה, בַּטֶּבַע שֶׁבָּרָא ה', בְּמַעֲשֵׂי הַחֶסֶד, וּבְהִתְמַקְּדוּת בְּסִפְרֵי הַקֹּדֶשׁ! "הַבִּיטוּ אֶל ה' וְחִיוּ". כְּכָל שֶׁאָנוּ מִתְרַגְּלִים לִרְאוֹת אֶת יַד ה' בְּכָל דָּבָר, לְהִתְרַכֵּז בִּדְבָרִים טְהוֹרִים וּקְדוֹשִׁים, כָּךְ עֵינֵינוּ מִתְנַקּוֹת וְזוֹכוֹת לִרְאוֹת אוֹר גָּדוֹל יוֹתֵר. צְאוּ לַטֶּבַע, הִתְבּוֹנְנוּ בַּפְּרָחִים, בָּעֵצִים, בַּצִּפּוֹרִים – וּרְאוּ אֶת הַפְּאֵר וְהַהָדָר שֶׁבּוֹרֵא עוֹלָם הִטְבִּיעַ בָּהֶם.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל רוּחָנִיּוּת, צְלִילוּת וְהַשְׂרָאַת שְׁכִינָה

מִי שֶׁזּוֹכֶה לִשְׁמֹר עַל קְדֻשַּׁת עֵינָיו, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים מְלֵאִים בְּרוּחָנִיּוּת, בִּצְלִילוּת מַחְשַׁבְתִּית, וּבְהַשְׂרָאַת שְׁכִינָה. הוּא זוֹכֶה לִרְאוֹת אֶת הָעוֹלָם בְּאוֹר אַחֵר, לְזַהוֹת אֶת הַטּוֹב וְהַקְּדֻשָּׁה בְּכָל מָקוֹם, וּלְקַבֵּל הֶאָרוֹת נִשְׂגָּבוֹת. קְדֻשַּׁת הָעֵינַיִם מְבִיאָה שַׁלְוָה פְּנִימִית עֲמוּקָה, שֶׁכֵּן הִיא מוֹנַעַת מֵהָאָדָם לִהְיוֹת מוּשְׁפָּע מִדְּבָרִים חִיצוֹנִיִּים וּמְטַמְּאִים. זוֹהִי הַדֶּרֶךְ לָחְיוֹת חַיִּים מְלֵאִים בְּשִׂמְחָה, בְּדֶבֶקוּת, וּבִידִיעָה שֶׁאַתֶּם מְרוֹמְמִים אֶת נִשְׁמַתְכֶם וּמְכִינִים אוֹתָהּ לְגִלּוּי שְׁכִינָה, שֶׁכֵּן "אוֹרוֹ שֶׁל אָדָם הוּא נַפְשׁוֹ".

שַׁבַּת קֹדֶשׁ – מְעֵין עוֹלָם הַבָּא

פֶּרֶק א': הַשַּׁבָּת – מַתָּנָה יְקָרָה מִבּוֹרֵא עוֹלָם

אַחִים יְקָרִים, הַשַּׁבָּת אֵינָהּ רַק יוֹם מְנוּחָה מֵהָעֲבוֹדָה, אֶלָּא הִיא מַתָּנָה יְקָרָה, עֹנֶג רוּחָנִי, וְחִבּוּר עָמוֹק לְמְקוֹר הַחַיִּים! בּוֹרֵא עוֹלָם נָתַן לָנוּ אֶת הַשַּׁבָּת כִּבְבָאָה שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא, כְּדֵי שֶׁנּוּכַל לִטְעֹם עוֹד בְּחַיֵּינוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה מִן הַמְּתִיקוּת וְהַשְׁלֵמוּת שֶׁתִּהְיֶה לָעָתִיד לָבוֹא. שְׁמִירַת הַשַּׁבָּת כַּהֲלָכָתָהּ הִיא קִיּוּם בְּרִית עוֹלָם, וְהִיא צִנּוֹר עָצוּם שֶׁל בְּרָכָה וְשֶׁפַע לְכָל הַשָּׁבוּעַ כֻּלּוֹ.

פֶּרֶק ב': הֲיְצִיאָה מֵהַחֹל וְהַכְּנִיסָה לַקֹּדֶשׁ – נְשָׁמָה יְתֵרָה

בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ, נֶפֶשׁ הָאָדָם זוֹכָה לְ"נְשָׁמָה יְתֵרָה". זֶה אוֹמֵר שֶׁנִּשְׁמָתֵנוּ מִתְרוֹמֶמֶת לְמַדְרֵגָה גְּבוֹהָה יוֹתֵר, אָנוּ מְסֻגָּלִים לִרְאוֹת אֶת הַדְּבָרִים בְּצוּרָה בְּרוּרָה יוֹתֵר, לְהִתְחַבֵּר לָרוּחָנִיּוּת, וּלְהַרְגִּישׁ אֶת נוֹכְחוּת הַשְּׁכִינָה. כְּדֵי לִזְכּוֹת לִנְשָׁמָה יְתֵרָה זוֹ, עָלֵינוּ לְהִתְכּוֹנֵן לְשַׁבָּת, לָצֵאת מֵהַחֹל, לְנַקּוֹת אֶת הַגּוּף וְהַנֶּפֶשׁ, וּלְהִתְמַלֵּא בְּכִסּוּפִים לִקְרָאתָהּ.

פֶּרֶק ג': לִמּוּד תּוֹרָה וּתְפִלָּה בְּשַׁבָּת – מַפְתֵּחַ לְשֶׁפַע

הַשַּׁבָּת הִיא זְמַן מְיֻחָד לְלִמּוּד תּוֹרָה וּלְתְפִלָּה. כָּל מִלָּה שֶׁל תּוֹרָה הַנִּלְמֶדֶת בְּשַׁבָּת, וְכָל תְּפִלָּה הַיּוֹצֵאת מִן הַלֵּב, עוֹלָה לְמַעְלָה בְּכֹחַ עָצוּם וּפוֹעֶלֶת יְשׁוּעוֹת. עָלֵינוּ לְנַצֵּל אֶת הַשָּׁעוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת הַלָּלוּ כְּדֵי לְהִתְחַבֵּר לְעֹמֶק הַתּוֹרָה, לְהִתְעַנֵּג עַל דְּבָרֶיהָ, וּלְהַרְבּוֹת בִּתְפִלָּה וּבַבַּקָּשׁוֹת, הֵן לְצָרְכֵּינוּ וְהֵן לְצָרְכֵי כְּלַל יִשְׂרָאֵל.

פֶּרֶק ד': עִנּוּג שַׁבָּת – חַיִּים שֶׁל בְּרָכָה וְשִׂמְחָה

"עִנּוּג שַׁבָּת" אֵינוֹ רַק אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה, אַחִים יְקָרִים, אֶלָּא זוֹהִי מִצְוָה לְהִתְעַנֵּג עַל קְדֻשַּׁת הַיּוֹם, לִשְׂמֹחַ בּוֹ, לִלְבֹּשׁ בְּגָדִים נָאִים, לְסַפֵּר סִפּוּרֵי צַדִּיקִים, וְלָשִׁיר שִׁירֵי שַׁבָּת. מִי שֶׁזּוֹכֶה לְעַנֵּג אֶת הַשַּׁבָּת בֶּאֱמֶת, מְקַבֵּל שֶׁפַע שֶׁל בְּרָכָה בְּכָל תְּחוּמֵי חַיָּיו, נַחַת וְשַׁלְוָה, וּמַצְלִיחַ לָחוּשׁ אֶת יָמָיו מִתּוֹךְ שִׂמְחָה אֲמִתִּית וֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה. הַשַּׁבָּת הִיא מְקוֹר כָּל הַטּוֹב וְהַבְּרָכָה.

שְׂכַר הַמִּצְוֹות – אוֹצָר בָּלוּם לְעוֹלָם הַבָּא

פֶּרֶק א': כָּל מִצְוָה – הַשְׁקָעָה בַּנֶּצַח

אַחִים יְקָרִים, הָעוֹלָם הַזֶּה הוּא פְּרוֹזְדּוֹר, וְהָעוֹלָם הַבָּא הוּא הַטְּרַקְלִין. כָּל מִצְוָה שֶׁאָדָם מְקַיֵּם בָּעוֹלָם הַזֶּה, כָּל מַעֲשֶׂה טוֹב, כָּל מִלָּה שֶׁל תּוֹרָה, כָּל חִיּוּךְ שֶׁל נְתִינָה – אֵינוֹ הוֹלֵךְ לְאִבּוּד, חָלִילָה! הוּא נִרְשָׁם בְּסֵפֶר הַחַיִּים לְמַעְלָה, וְהוֹפֵךְ לִהְיוֹת הַשְׁקָעָה אֲמִתִּית בַּנֶּצַח! כְּשֵׁם שֶׁאָדָם מַשְׁקִיעַ בָּעוֹלָם הַזֶּה כְּדֵי לִזְכּוֹת בְּרִוְחִים, כָּךְ כָּל מִצְוָה הִיא הַשְׁקָעָה שֶׁמְּנִיבָה רִוְחִים אֵין סוֹפִיִּים לְעוֹלָם הַבָּא.

פֶּרֶק ב': שְׂכַר מִצְוָה בְּהַאי עָלְמָא לֵיתָא – נִשְׁגָּבוּת הַשָּׂכָר

חַזַ"ל לִמְּדוּ אוֹתָנוּ כְּלָל גָּדוֹל: "שְׂכַר מִצְוָה בְּהַאי עָלְמָא לֵיתָא" – אֵין שְׂכַר מִצְוָה בָּעוֹלָם הַזֶּה. מַה פֵּרוּשׁ הַדָּבָר? פֵּרוּשׁוֹ הוּא שֶׁשְּׂכַר הַמִּצְוֹות הוּא כָּל כָּךְ גָּדוֹל וְנִשְׂגָּב, שֶׁהוּא אֵינוֹ יָכוֹל לְהִמָּדֵד וּלְהִנָּתֵן בְּמַלּוֹאוֹ בָּעוֹלָם הַחוֹלֵף וְהַמֻּגְבָּל הַזֶּה! רַק בָּעוֹלָם הַבָּא, כְּשֶׁהַנְּשָׁמָה תִּהְיֶה נְקִיָּה וּטְהוֹרָה, הִיא תּוּכַל לֵהָנוֹת מֵהָאוֹר וְהַשֶּׂפַע הָאֵין סוֹפִי שֶׁל שְׂכַר הַמִּצְוֹות. לִפְעָמִים אָנוּ זוֹכִים לִטְעֹם מְעַט מִן הַשָּׂכָר בָּעוֹלָם הַזֶּה, אַךְ הָעִקָּר שָׁמוּר לָנוּ.

פֶּרֶק ג': יְסוּרִים בָּעוֹלָם הַזֶּה – מְמֻרְקִים עֲוֹנוֹת וּמַגְדִּילִים שְׂכָר

לִפְעָמִים, אַחִים יְקָרִים, אָנוּ עוֹבְרִים יְסוּרִים, קָשִׁיִים, וְאֶתְגָּרִים בָּעוֹלָם הַזֶּה. דְּעוּ לָכֶם, שֶׁ"יְסוּרִים מְמָרְקִים עֲוֹנוֹת"! יְתֵרָה מִכָּךְ, מִי שֶׁמּוּכָן לְקַבֵּל אֶת הַיִּסּוּרִים בְּאַהֲבָה, מִתּוֹךְ אֱמוּנָה שֶׁהַכֹּל מֵאֵת ה' וּלְטוֹבָתוֹ – זוֹכֶה לְכַפָּרַת עֲוֹנוֹת, וְאַף שְׂכָרוֹ מֻגְדָּל בָּעוֹלָם הַבָּא! כָּל נִסָּיוֹן שֶׁעוֹבְרִים בֶּאֱמוּנָה וּבְבִטָּחוֹן, הוֹפֵךְ לִהְיוֹת זְכוּי עָצוּם וּמוֹסִיף עוֹד וָעוֹד לְאוֹצָר הַנִּצָּחִי שֶׁלָּנוּ.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל צְפִיָּה וּבִנְיַן נִצָּחִי

מִי שֶׁחַי עִם הַהֲבָנָה שֶׁל שִׂכַר הַמִּצְווֹת לְעוֹלָם הַבָּא, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל צְפִיָּה נִצָּחִית לָאֹשֶׁר הָאֲמִתִּי, שֶׁל שִׂמְחָה בַּעֲשִׂיַּת הַמִּצְווֹת, וְשֶׁל הֲבָנָה שֶׁכָּל רֶגַע שָׁוֶה מִילְיוֹנֵי מִילְיוֹנִים. הוּא אֵינוֹ נִתְפָּס אַחַר הֲבָלִים חוֹלְפִים, אֶלָּא מַשְׁקִיעַ אֶת כָּל כֹּחוֹ בְּבִנְיַן עוֹלָמוֹת נִצָּחִיִּים. זוֹהִי הַדֶּרֶךְ לָחִיּוֹת חַיִּים מְלֵאִים שֶׁל מַשְׁמָעוּת, סִפּוּק, וּדְבֵקוּת נִצָּחִית בְּה' יִתְבָּרַךְ.

שִׂמְחַת הַנֶּפֶשׁ – כֹּחַ עֶלְיוֹן לְחַיִּים

פֶּרֶק א': שִׂמְחָה – לֹא רֶגֶשׁ חֹלֶף, אֶלָּא כֹּחַ רוּחָנִי

אַחִים יְקָרִים, שִׂמְחָה אֵינָהּ רַק רֶגֶשׁ חֹלֶף שֶׁל מַצַּב רוּחַ טוֹב, אֶלָּא הִיא כֹּחַ רוּחָנִי אַדִּיר, יְסוֹד בַּעֲבוֹדַת ה', וּמַפְתֵּחַ לְכָל הַבְּרָכוֹת וְהַיְשׁוּעוֹת! "עִבְדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה". הַשִּׂמְחָה נוֹבַעַת מִתּוֹךְ אֱמוּנָה וּבִטָּחוֹן בְּה', וּמִתּוֹךְ הַכָּרָה שֶׁכָּל מַה שֶּׁה' עוֹשֶׂה, הַכֹּל לְטוֹבָה גְּמוּרָה. גַּם בִּרְגָעִים קָשִׁים, כְּשֶׁאָדָם נֶאֱחָז בְּשִׂמְחָה, הוּא לְמַעֲשֶׂה בּוֹנֶה גֶּשֶׁר שֶׁל אוֹר מֵעַל הַמַּהֲמוֹרוֹת וּמַמְשִׁיךְ לְהִתְקַדֵּם.

פֶּרֶק ב': הִתְרַחֲקוּת מֵעַצְבוּת וּמָרָה שְׁחוֹרָה – מִדּוֹת רָעוֹת

עַצְבוּת וּמָרָה שְׁחוֹרָה, אַחִים יְקָרִים, הֵן מִדּוֹת רָעוֹת שֶׁמַּזִּיקוֹת לַנֶּפֶשׁ וְלַגּוּף, וְהֵן מִן הַיֵּצֶר הָרַע שֶׁמַּטְרָתוֹ לְהַחְלִישׁ אֶת הָאָדָם וּלְרַחֲקוֹ מֵעֲבוֹדַת ה'. הֵן גּוֹרְמוֹת לָאָדָם לִרְאוֹת אֶת חֲצִי הַכּוֹס הָרֵיקָה, וּלְהִמָּנַע מִפְּעֻלָּה חִיּוּבִית. עָלֵינוּ לְהִלָּחֵם בָּהֶן בְּכָל כֹּחֵנוּ, וּלְהָבִין שֶׁאֵין שׁוּם סִבָּה אֲמִתִּית לְעַצְבוּת, שֶׁהֲרֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הוּא אַבָּא רַחֲמָן שֶׁדּוֹאֵג לְכָל צְרָכֵינוּ.

פֶּרֶק ג': רִיקּוּד וְשִׁירָה – כֵּלִים לְשִׂמְחָה

כֵּיצַד מְבִיאִים אֶת הַשִּׂמְחָה לַלֵּב? אַחִים יְקָרִים, בְּאֶמְצָעוּת כֵּלִים קְדוֹשִׁים כְּמוֹ רִיקּוּד וְשִׁירָה! "עֹז וְחֶדְוָה בִּמְקוֹמוֹ". רִיקּוּד שֶׁל שִׂמְחָה, שִׁירָה שֶׁל הַלֵּל וְתוֹדָה לְבוֹרֵא עוֹלָם – אֵלּוּ דְּרָכִים עוֹצְמָתִיּוֹת לְשַׁבֵּר אֶת מְחִיצוֹת הָעַצְבוּת, וּלְשַׁחְרֵר אֶת הַשִּׂמְחָה הַחֲבוּיָה בַּנְּשָׁמָה. גַּם בְּמַצָּבִים קָשִׁים, שִׁירַת הוֹדָיָה וּתְפִלָּה מִתּוֹךְ נִגּוּן יְכוֹלוֹת לְהָפֵךְ אֶת הַמַּצָּב לְטוֹבָה.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל בְּרָכָה, יְשׁוּעָה וְנַחַת

מִי שָׂמֵחַ בְּשִׂמְחָה, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל בְּרָכָה בְּכָל דְּרָכָיו, שֶׁל יְשׁוּעוֹת מִתְמַדְּמוֹת, וְשֶׁל נַחַת רוּחַ. הוּא אָהוּב עַל ה' וְעַל הַבְּרִיּוֹת, וּפָנָיו מְאִירוֹת. הַשִּׂמְחָה הִיא הַדֶּרֶךְ לָחַיּוֹת חַיִּים מְלֵאִים שֶׁל מַשְׁמָעוּת, סִפּוּק, וְקִרְבָה נִצְחִית לְה' יִתְבָּרַךְ, וְהִיא הַמַּפְתֵּחַ לְכָל הַיְשׁוּעוֹת, שֶׁכֵּן "הַשִּׂמְחָה פָּרְצָה וְחוֹמָה נִפְרְצָה".

שְׁמִירָה עַל גּוּף בָּרִיא – כְּלִי לִקְדֻשָּׁה

פֶּרֶק א': הַגּוּף – הֵיכַל הַנְּשָׁמָה וּמַתְּנַת ה'

אַחִים יְקָרִים, הַגּוּף שֶׁלָּנוּ אֵינוֹ רַק חֹמֶר גַּשְׁמִי חֹלֵף, אֶלָּא הוּא הֵיכַל קָדֹשׁ לַנְּשָׁמָה הָאֱ-לֹקִית! הוּא מַתָּנָה יְקָרָה מִבּוֹרֵא עוֹלָם, שֶׁנִּתְּנָה לָנוּ כְּדֵי שֶׁנּוּכַל לְקַיֵּם מִצְווֹת, לִלְמֹד תּוֹרָה, וְלַעֲשׂוֹת מַעֲשִׂים טוֹבִים בָּעוֹלָם הַזֶּה. לָכֵן, שְׁמִירָה עַל בְּרִיאוּת הַגּוּף הִיא מִצְוָה גְּדוֹלָה, שֶׁכֵּן גּוּף בָּרִיא הוּא כְּלִי שָׁלֵם וּמַתְאִים לְקִיּוּם רְצוֹן ה'.

פֶּרֶק ב': אֲכִילָה, שְׁתִיָּה וְשֵׁנָה – בְּכַוָּנָה לְשֵׁם שָׁמַיִם

גַּם הַפְּעֻלּוֹת הַגַּשְׁמִיּוֹת בְּיוֹתֵר שֶׁל חַיֵּינוּ – אֲכִילָה, שְׁתִיָּה וְשֵׁנָה – יְכוֹלוֹת לַהֲפֹךְ לְמִצְווֹת גְּדוֹלוֹת! כְּשֶׁאָדָם אוֹכֵל כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לוֹ כֹּחַ לַעֲבֹד אֶת ה', שׁוֹתֶה כְּדֵי שֶׁיּוּכַל לִלְמֹד תּוֹרָה, וְיָשֵׁן כְּדֵי לִצְבֹּר כּוֹחוֹת לַעֲבוֹדַת הַבּוֹרֵא – הוּא מְקַדֵּשׁ אֶת הַחֹמֶר וּמְרוֹמֵם אֶת הַפְּעֻלּוֹת הַגַּשְׁמִיּוֹת. חָשׁוּב לְהַקְפִּיד עַל אֲכִילָה בְּרִיאָה וּמְאֻזָּנֶת, שְׁתִיָּה מַסְפֶּקֶת, וְשֵׁנָה נָאוֹתָה, הַכֹּל בְּכַוָּנָה לְשֵׁם שָׁמַיִם.

פֶּרֶק ג': רְחוֹק מִנְּזָקִים – אַחְרָיוּת וְאַהֲבַת חַיִּים

עָלֵינוּ, אַחִים יְקָרִים, לְהִשָּׁמֵר מִכָּל דָּבָר שֶׁיָּכוֹל לְהַזִּיק לְגוּפֵנוּ – עִשּׁוּן, שְׁתִיַּת אַלְכּוֹהוֹל מֻפְרָזֶת, חֹסֶר פְּעִילוּת גּוּפָנִית, וְכָל הֶרְגֵּל מַזִּיק אַחֵר. הַדָּבָר נוֹבֵעַ מִתּוֹךְ אַחְרָיוּת כַּלְפֵּי הַמַּתָּנָה הַיְקָרָה שֶׁקִּבַּלְנוּ, וְגַם מִתּוֹךְ "וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד לְנַפְשֹׁתֵיכֶם" – מִצְוַת אַהֲבַת הַחַיִּים. בְּרִיאוּת הַגּוּף מְאַפְשֶׁרֶת לָנוּ לְהַאֲרִיךְ יָמִים בְּטוּב, וְלַעֲשׂוֹת חַיִל בַּעֲבוֹדַת ה'.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל חַיּוּנִיּוּת וְשִׂמְחָה בַּעֲבוֹדַת ה'

מִי שֶׁשּׁוֹמֵר עַל גּוּפּוֹ וְעַל בְּרִיאוּתוֹ, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל חַיּוּנִיּוּת, שֶׁל כֹּחַ פִּיזִי וְנַפְשִׁי, וְשֶׁל שִׂמְחָה בַּעֲבוֹדַת ה'. הוּא יָכוֹל לִלְמֹד יוֹתֵר, לְהִתְפַּלֵּל בְּכַוָּנָה רַבָּה יוֹתֵר, וְלַעֲשׂוֹת יוֹתֵר מַעֲשִׂים טוֹבִים. גּוּף בָּרִיא הוּא כְּלִי שֶׁבְּאֶמְצָעוּתוֹ אָנוּ יְכוֹלִים לְהַגְשִׁים אֶת יִיעוּדֵנוּ בָּעוֹלָם, וּלְהָפִיץ אוֹר וּקְדֻשָּׁה בְּכָל מָקוֹם אֵלָיו אָנוּ מַגִּיעִים.

שְׁמִירַת הַבְּרִית – יְסוֹד הָעוֹלָם וּבִנְיַן הַנֶּפֶשׁ

פֶּרֶק א': קְדֻשַּׁת הַבְּרִית – סוֹד הַחַיִּים וְהַבְּרָכָה

אַחִים יְקָרִים, אֶחָד הַיְסוֹדוֹת הַקְּדוֹשִׁים בְּיוֹתֵר בַּיַּהֲדוּת הוּא שְׁמִירַת הַבְּרִית – טָהֳרַת הַמַּחְשָׁבָה, הַדִּיבּוּר וְהַמַּעֲשֶׂה בִּתְחוּם הַקְּדֻשָּׁה וְהַצְנִיעוּת. זוֹהִי הַבְּרִית שֶׁכָּרַת ה' יִתְבָּרַךְ עִם אַבְרָהָם אָבִינוּ, וְהִיא הַבָּסִיס לְכָל הַקְּדֻשָּׁה בָּעוֹלָם. שְׁמִירַת הַבְּרִית אֵינָהּ רַק מִצְוָה, אֶלָּא הִיא צִנּוֹר שֶׁפַע עָצוּם לִבְרָכָה, לִבְרִיאוּת הַנֶּפֶשׁ וְהַגּוּף, לְפַרְנָסָה, לְזֶרַע שֶׁל קַיָּמָא, וּלְכָל הַיְשׁוּעוֹת! מִי שֶׁשּׁוֹמֵר עַל קְדֻשָּׁתוֹ, זוֹכֶה לְאוֹר גָּדוֹל.

פֶּרֶק ב': מַחְשָׁבָה, דִּיבּוּר וּמַעֲשֶׂה – בִּנְיָן שֶׁל קְדֻשָּׁה

שְׁמִירַת הַבְּרִית מַתְחִילָה בַּמַּחְשָׁבָה. אָדָם שֶׁשּׁוֹמֵר עַל מַחְשְׁבוֹתָיו מִכָּל הִרְהוּר רַע, וּמְכַוֵּן אוֹתָן לִקְדֻשָּׁה וּלְטָהֳרָה, כְּבָר הוּא בּוֹנֶה מִגְדָּלִים שֶׁל אוֹר. מִשָּׁם זֶה עוֹבֵר לַדִּיבּוּר – דִּיבּוּרִים נְקִיִּים, דִּיבּוּרִים שֶׁל תּוֹרָה וּקְדֻשָּׁה. וּלְבַסּוֹף לַמַּעֲשֶׂה – שְׁמִירָה עַל צְנִיעוּת וַהֲלָכָה בְּכָל אָרְחוֹת הַחַיִּים. זֶהוּ בִּנְיָן הַדְּרָגָתִי שֶׁל קְדֻשָּׁה, שֶׁכָּל נִדְבָּךְ בּוֹ מוֹסִיף אוֹר רַב לַנְּשָׁמָה.

פֶּרֶק ג׳: נִצָּחוֹן עַל הַיֵּצֶר – כֹּחָהּ שֶׁל קְדֻשָּׁה

הַיֵּצֶר הָרַע אוֹרֵב לָאָדָם בִּמְקוֹמוֹת הַלָּלוּ, וְהוּא מְנַסֶּה לְהַפִּילוֹ. אַךְ דְּעוּ לָכֶם, אַחִים יְקָרִים, שֶׁאֵין כֹּחַ לַיֵּצֶר הָרַע בִּפְנֵי מִי שֶׁמִּתְגַּבֵּר וְשׁוֹמֵר עַל קְדֻשָּׁתוֹ. כָּל הִתְגַּבְּרוּת, וְלוּ הַקְּטַנָּה בְּיוֹתֵר, הִיא נִצָּחוֹן אַדִּיר שֶׁבּוֹנֶה עוֹלָמוֹת! הִיא נִרְשֶׁמֶת לְמַעְלָה בְּאוֹתִיּוֹת שֶׁל זָהָב, וְנוֹתֶנֶת כֹּחַ עָצוּם לַנְּשָׁמָה. הַקְּדֻשָּׁה הִיא כֹּחַ אַדִּיר שֶׁמַּרְחִיק אֶת כָּל הַטֻּמְאָה וְאֶת כָּל הַחֹשֶׁךְ.

פֶּרֶק ד׳: הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל טָהֳרָה וְאוֹר

מִי שֶׁשּׁוֹמֵר עַל הַבְּרִית, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל טָהֳרָה, שֶׁל אוֹר, שֶׁל חִבּוּר פְּנִימִי עָמוֹק לְבוֹרֵא עוֹלָם. נַפְשׁוֹ מִתְרוֹמֶמֶת, עֵינָיו הָרוּחָנִיּוֹת נִפְתָּחוֹת, וְהוּא מַרְגִּישׁ אֶת הַשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה שׁוֹרָה עָלָיו. זוֹהִי דֶּרֶךְ לָחַיּוֹת חַיִּים מְלֵאִים שֶׁל שִׂמְחָה פְּנִימִית, שֶׁל סִפּוּק אֲמִתִּי, וְשֶׁל קְדֻשָּׁה שֶׁמַּקְרִינָה עַל כָּל סְבִיבָתוֹ וּמְקָרֶבֶת אֶת הַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה.

שְׁמִירַת הַלָּשׁוֹן – חַיִּים וָמָוֶת בְּיַד הַלָּשׁוֹן

פֶּרֶק א': הַלָּשׁוֹן – כֹּחַ עֶלְיוֹן וְסוֹד הַבְּרִיאָה

אַחִים יְקָרִים, הַלָּשׁוֹן אֵינָהּ רַק אֵיבָר דִּיבּוּר, אֶלָּא הִיא כֹּחַ עֶלְיוֹן, שׁוּתְּפָה בִּבְרִיאַת הָעוֹלָם, וְסוֹד גָּדוֹל! ה' יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת – "יְהִי אוֹר", "יְהִי רָקִיעַ" – בְּכֹחַ הַדִּיבּוּר. וְכָךְ גַּם לָאָדָם נָתַן כֹּחַ עָצוּם בְּפִיו. דִּיבּוּר יָכוֹל לִבְנוֹת עוֹלָמוֹת, לְקָרֵב נְשָׁמוֹת, וּלְהָבִיא בְּרָכָה, אַךְ הוּא גַּם יָכוֹל, חָלִילָה, לְהַחֲרִיב, לִפְגֹּעַ, וּלְרַחֵק. "חַיִּים וָמָוֶת בְּיַד הַלָּשׁוֹן" – זוֹהִי אֲמִירָה עֲמוּקָה שֶׁמְּלַמֶּדֶת אוֹתָנוּ אֶת גֹּדֶל הָאַחְרָיוּת הַמֻּנַּחַת עַל פִּינוּ.

פֶּרֶק ב': אִסּוּר לָשׁוֹן הָרַע וּרְכִילוּת – הַשְׁחָתַת נְשָׁמוֹת

אַחִים יְקָרִים, לָשׁוֹן הָרַע וּרְכִילוּת הֵם מֵהָעֲוונוֹת הַחֲמוּרִים בְּיוֹתֵר. הֵם לֹא רַק פּוֹגְעִים בִּשְׁמוֹ הַטּוֹב שֶׁל אָדָם, אֶלָּא הֵם הוֹרְסִים נְשָׁמוֹת, מַחֲרִיבִים בָּתִּים, וּמַרְחִיקִים אֶת הַשְּׁכִינָה מֵעַם יִשְׂרָאֵל. כְּשֶׁמְּדַבְּרִים לָשׁוֹן הָרַע, פּוֹגְעִים לֹא רַק בְּזֶה שֶׁדִּיבְּרוּ עָלָיו, אֶלָּא גַּם בְּנֶפֶשׁ הַמְּדַבֵּר וְנֶפֶשׁ הַשּׁוֹמֵעַ. עָלֵינוּ לְהִשָּׁמֵר מִכָּל דִּיבּוּר אָסוּר, וְלָדַעַת שֶׁ"כָּל הַמְּדַבֵּר לָשׁוֹן הָרַע, כְּאִלּוּ הָרַג שָׁלוֹשׁ נְפָשׁוֹת".

פֶּרֶק ג': דִּיבּוּר חִיּוּבִי – בּוֹנֶה עוֹלָמוֹת וּמְקָרֵב לְבָבוֹת

מִנֶּגֶד, אַחִים יְקָרִים, כֹּחַ הַדִּיבּוּר הַטּוֹב הוּא עָצוּם! כְּשֶׁאָנוּ מְדַבְּרִים דִּיבּוּרִים שֶׁל תּוֹרָה, תְּפִלָּה, שֶׁבַח וְהוֹדָיָה לְבוֹרֵא עוֹלָם – אָנוּ מַמְתִּיקִים דִּינִים וּמְקָרְבִים יְשׁוּעוֹת. כְּשֶׁמְּדַבְּרִים דִּיבּוּרִים חִיּוּבִיִּים עַל הַזּוּלַת, נוֹתְנִים עִידּוּד וּפַרְגּוֹן, מְבָרְכִים וּמְשַׂבְּחִים – אָנוּ בּוֹנִים עוֹלָמוֹת, מְקָרְבִים לְבָבוֹת, וּמְבִיאִים אוֹר גָּדוֹל לָעוֹלָם. דִּיבּוּר טוֹב הוּא כְּלִי לְקִדּוּשׁ ה'.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל בְּרָכָה, שִׂמְחָה וְשָׁלוֹם

מִי שֶׁשּׁוֹמֵר עַל לְשׁוֹנוֹ וּמְשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ רַק לְטוֹבָה, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל בְּרָכָה, שֶׁל שִׂמְחָה, וְשֶׁל שָׁלוֹם. הוּא מוּגָן מִכָּל רַע, שֶׁכֵּן אֵין עָלָיו קַטְרוּג מִלְמַעְלָה. הוּא אָהוּב עַל ה' וְעַל הַבְּרִיּוֹת, וּדְבָרָיו נִשְׁמָעִים. שְׁמִירַת הַלָּשׁוֹן הִיא הַדֶּרֶךְ לָחְיוֹת חַיִּים מְלֵאִים שֶׁל מַשְׁמָעוּת, סִפּוּק, וְקִרְבָה נִצְחִית לְה' יִתְבָּרַךְ, וְהִיא זוֹ שֶׁמְּבִיאָה אֶת הַגְּאֻלָּה הַשְׁלֵמָה בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ.

שְׁמִירַת הָעֵינַיִם – חַלּוֹן לַנְּשָׁמָה וְלְאוֹר עֶלְיוֹן

פֶּרֶק א': הָעַיִן – שַׁעַר הַנֶּפֶשׁ וְצִנּוֹר הַהַשְׁפָּעָה

אַחִים יְקָרִים, הָעַיִן אֵינָהּ רַק אֵיבָר רְאִיָּה פִּיזִי, אֶלָּא הִיא שַׁעַר הַנֶּפֶשׁ, חַלּוֹן לַנְּשָׁמָה, וְצִנּוֹר הַשְׁפָּעָה עָצוּם! כָּל מַה שֶּׁאָדָם רוֹאֶה, נִכְנָס פְּנִימָה לְתוֹךְ נַפְשׁוֹ, מַשְׁפִּיעַ עַל מַחְשְׁבוֹתָיו, רְגָשָׁיו, וּבְסוֹפוֹ שֶׁל דָּבָר עַל מַעֲשָׂיו. שְׁמִירַת הָעֵינַיִם הִיא אֵפוֹא לֹא רַק מִצְוָה, אֶלָּא יְסוֹד רוּחָנִי שֶׁקּוֹבֵעַ אֶת טָהֳרַת הַנֶּפֶשׁ וְאֶת אֵיכוּת הַקֶּשֶׁר עִם בּוֹרֵא עוֹלָם.

פֶּרֶק ב': הִמָּנְעוּת מֵהָרַע – דֶּרֶךְ לְקַבָּלַת הַטּוֹב

בָּעוֹלָם שֶׁל יָמֵינוּ, אַחִים יְקָרִים, אָנוּ מֻצָּפִים בְּמַרְאוֹת רַבִּים, וְחֶלְקָם לְצַעֲרֵנוּ אֵינָם הוֹלְמִים. הִמָּנְעוּת מִלְּהִסְתַּכֵּל בְּמַרְאוֹת אֲסוּרִים, בְּמַרְאוֹת שֶׁל פְּרִיצוּת, שֶׁל לָשׁוֹן הָרַע הַמְצֻלֶּמֶת, אוֹ כָּל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מְקָרֵב לִקְדֻשָּׁה – הִיא אֵינָהּ רַק "חֻמְרָה", אֶלָּא הֶכְרֵחַ רוּחָנִי! בְּכָךְ שֶׁאָדָם סוֹגֵר אֶת הַשַּׁעַר בִּפְנֵי הָרַע, הוּא פּוֹתֵחַ אוֹתוֹ לְקַבָּלַת הַטּוֹב, לִרְאִיָּה טוֹבָה שֶׁל הָעוֹלָם, וְלִנְפֶשׁ נְקִיָּה.

פֶּרֶק ג': הִסְתַּכְּלוּת שֶׁל קְדֻשָּׁה – לִרְאוֹת אֶת ה' בְּכָל דָּבָר

מִנֶּגֶד, אַחִים יְקָרִים, הִסְתַּכְּלוּת שֶׁל קְדֻשָּׁה הִיא כְּלִי אַדִּיר לְבִנְיַן הַנֶּפֶשׁ. לְהִסְתַּכֵּל עַל מַעֲשֵׂה ה' בַּבְּרִיאָה – בַּפְּרָחִים, בָּעֵצִים, בַּשָּׁמַיִם וּבַכּוֹכָבִים – וְלִרְאוֹת בָּהֶם אֶת גְּדֻלַּת הַבּוֹרֵא. לְהִסְתַּכֵּל עַל כָּל יְהוּדִי וְיהוּדִי בְּעַיִן טוֹבָה, לִרְאוֹת אֶת נִיצוֹץ הַנְּשָׁמָה שֶׁבּוֹ. הִסְתַּכְּלוּת זוֹ הִיא מֵעֵין תְּפִלָּה תְּמִידִית, וְהִיא מְחַבֶּרֶת אֶת הָאָדָם לְשׁוֹרֶשׁ הָאֱמֶת וְהַיִּפִי שֶׁבָּעוֹלָם.

פֶּרֶק ד': אוֹר בָּעֵינַיִם – שְׁמִירָה שֶׁמְּבִיאָה בְּרָכָה

מִי שֶׁשּׁוֹמֵר עַל עֵינָיו, זוֹכֶה לְאוֹר גָּדוֹל. הוּא זוֹכֶה לְ"עַיִן טוֹבָה" – לִרְאוֹת אֶת הַטּוֹב בַּזּוּלַת וּבָעוֹלָם. הוּא זוֹכֶה לָחְיוֹת חַיִּים שֶׁל טָהֳרָה פְּנִימִית, שֶׁכֵּן מַחְשְׁבוֹתָיו נְקִיּוֹת, וְלִבּוֹ טָהוֹר. שְׁמִירָה זוֹ מְבִיאָה עִמָּהּ שֶׁפַע שֶׁל בְּרָכָה, בְּרִיאוּת, הַצְלָחָה, וְקֶרוּב הַדַּעַת. עֵינַיִם טְהוֹרוֹת הֵן כְּלִי שֶׁדֶּרֶךְ כּוֹ יָכוֹל אוֹר ה' יִתְבָּרַךְ לִזְרֹם בִּבְהִירוּת אֶל נִשְׁמָתוֹ שֶׁל הָאָדָם, וּלְהָאִיר אֶת כָּל חַיָּיו.

שְׁמִירַת הָעֵינַיִם – חַלּוֹן לַנְּשָׁמָה

פֶּרֶק א': הָעַיִן – שַׁעַר קָדוֹשׁ לְנֶפֶשׁ הָאָדָם

אַחִים יְקָרִים, הָעַיִן הִיא לֹא רַק אֵיבָר רְאִיָּה פִּיזִי, אֶלָּא הִיא שַׁעַר קָדוֹשׁ וְעָצוּמָתִי לַנְּשָׁמָה! דַּרְכָּהּ נִכְנָסִים אֶל תּוֹךְ נֶפֶשׁ הָאָדָם מַרְאוֹת, תְּמוּנוֹת, וְגֵרוּיִים הַמַּשְׁפִּיעִים עָלֶיהָ עֻמְקוֹת. כְּשֵׁם שֶׁהָעַיִן יְכוֹלָה לְהַכְנִיס אוֹר וּקְדֻשָּׁה, כָּךְ הִיא יְכוֹלָה, חָלִילָה, לְהַכְנִיס חֹשֶׁךְ וְטֻמְאָה. לָכֵן, שְׁמִירַת הָעֵינַיִם הִיא יְסוֹד עָצוּם בְּטָהֳרַת הַנֶּפֶשׁ וּבִשְׁמִירָה עַל קְדֻשָּׁתָהּ.

פֶּרֶק ב': הִמָּנְעוּת מִמַּרְאוֹת אֲסוּרִים – הֲגָנָה רוּחָנִית

בְּעוֹלָמֵנוּ הַיּוֹם, לְצַעֲרֵנוּ הָרַב, אָנוּ מֻצָּפִים בְּמַרְאוֹת רַבִּים שֶׁאֵינָם רְאוּיִים לְעֵינֵי יְהוּדִי יָקָר, וְרַבִּים מֵהֶם מַכְשִׁילִים אֶת הָאָדָם. חֶשְׁיפָה לְמַרְאוֹת אֲסוּרִים, בֵּין אִם בָּרְחוֹב, בָּאִינְטֶרְנֶט, אוֹ בְּכָל כְּלִי אַחֵר, מְטַמְּאָה אֶת הַנֶּפֶשׁ, מַחְלִישָׁה אֶת יִרְאַת הַשָּׁמַיִם, וּמוֹרִידָה אֶת הָאָדָם מַטָּה מַטָּה. עָלֵינוּ לְהִשָּׁמֵר בְּקַנָּאוּת מִכָּל מַרְאֶה אָסוּר, וּלְהָגֵן עַל עֵינֵינוּ, שֶׁהֵן חַלּוֹן לְנִשְׁמָתֵנוּ הַטְּהוֹרָה.

פֶּרֶק ג': הִסְתַּכְּלוּת חִיּוּבִית – חִפּוּשׂ הַהַשְׁגָּחָה בְּכָל דָּבָר

מִנֶּגֶד, אַחִים יְקָרִים, הָעַיִן נִתְּנָה לָנוּ כְּדֵי לִרְאוֹת אֶת הַטּוֹב בָּעוֹלָם, וּלְחַפֵּשׂ אֶת יַד הַהַשְׁגָּחָה הַפְּרָטִית בְּכָל דָּבָר! כְּשֶׁאָנוּ מִתְבּוֹנְנִים בַּבְּרִיאָה, בְּנִפְלָאוֹת ה', וּבַחֲסָדִים שֶׁהוּא עוֹשֶׂה עִמָּנוּ בְּכָל רֶגַע – הָעַיִן הוֹפֶכֶת לְשַׁעַר שֶׁל אֱמוּנָה וְהַכָּרַת הַטּוֹב. "הִסְתַּכְּלוּת רוּחָנִית" הִיא הַיְכֹלֶת לִרְאוֹת מֵעֵבֶר לַנִּרְאֶה, לְזַהוֹת אֶת ה' בְּכָל פֶּרֶט, וּלְהִתְרַחֵק מֵהַבָּנַת "מִקְרֶה וָטֶבַע".

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל טָהֳרָה, שִׂמְחָה וּקְדֻשָּׁה

מִי שֶׁשּׁוֹמֵר עַל עֵינָיו וּמִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן רַק לְטוֹבָה, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל טָהֳרָה פְּנִימִית, שֶׁל שִׂמְחָה, וְשֶׁל קְדֻשָּׁה עֶלְיוֹנָה. הוּא מוּגָן מִפִּגְעֵי הַיֵּצֶר הָרַע, וְדַעְתּוֹ צְלוּלָה וּבְהִירָה. שְׁמִירַת הָעֵינַיִם הִיא הַדֶּרֶךְ לָחוּשׁ חַיִּים מְלֵאִים שֶׁל מַשְׁמָעוּת, סִפּוּק, וְקִרְבָה נִצְחִית לְה' יִתְבָּרַךְ, וְהִיא הַמַּפְתֵּחַ לְכָל הַבְּרָכוֹת וְהַיְשׁוּעוֹת בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא, כִּי "עֵינֵי ה' אֶל צַדִּיקִים".

תּוֹרָה וַעֲבוֹדָה – חִבּוּר עוֹלָמוֹת

פֶּרֶק א': תּוֹרָה וַעֲבוֹדָה – יְסוֹד חַיֵּי הַיְּהוּדִי

אַחִים יְקָרִים, דְּעוּ לָכֶם שֶׁהַתּוֹרָה וְהָעֲבוֹדָה, הֵן בָּסִיס חַיֵּינוּ כְּיהוּדִים, וְהֵן הַשִּׁלּוּב הַמֻּפְלָא שֶׁמְּרוֹמֵם אֶת הָאָדָם וּמְחַבֵּר אוֹתוֹ לְבוֹרְאוֹ! "תּוֹרָה עִם דֶּרֶךְ אֶרֶץ". כְּשֵׁם שֶׁגּוּף הָאָדָם זָקוּק לְנְשָׁמָה כְּדֵי לָחְיוֹת, וּלְמָזוֹן כְּדֵי לְהִתְקַיֵּם, כָּךְ גַּם חַיֵּי הָאָדָם זְקוּקִים לְשִׁלּוּב שֶׁל רוּחָנִיּוּת וְגַשְׁמִיּוּת. ה' יִתְבָּרַךְ נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה כְּדֵי שֶׁנִּלְמַד וְנִתְקַדֵּשׁ, וְאֶת הָעוֹלָם כְּדֵי שֶׁנַּעֲבֹד וְנִתְפַּרְנֵס. הַשִּׁלּוּב הַנָּכוֹן בֵּינֵיהֶם, הוּא סוֹד הַהַצְלָחָה וְהַשֶּׂפַע.

פֶּרֶק ב': אִיזּוּן נָכוֹן – בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל

הַיֵּצֶר הָרַע מְנַסֶּה לְפַתּוֹת אוֹתָנוּ לָלֶכֶת לְקִיצוֹנִיּוּת – אוֹ לִזְנֹחַ אֶת הַתּוֹרָה וּלְהִתְמַקֵּד רַק בְּגַשְׁמִיּוּת, אוֹ לְהַזְנִיחַ אֶת הָעֲבוֹדָה וּלְהִתְנַתֵּק מֵהָעוֹלָם. אַךְ דְּעוּ לָכֶם, אַחִים יְקָרִים, שֶׁהָאִיזּוּן הַנָּכוֹן בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל, בֵּין לִמּוּד תּוֹרָה לַעֲבוֹדָה יְשָׁרָה, הוּא הַמַּפְתֵּחַ לִשְׁלֵמוּת! "כָּל תּוֹרָה שֶׁאֵין עִמָּהּ מְלָאכָה, סוֹפָהּ בְּטֵלָה". תָּאֲרוּ לְעַצְמְכֶם, אַחִים יְקָרִים, סְפִינָה הַמַּפְלִיגָה בַּיָּם. הִיא זְקוּקָה גַּם לְמַפְרְשִׂים כְּדֵי לְקַבֵּל רוּחַ, וְגַם לְמָנוֹעַ כְּדֵי לְהִתְקַדֵּם. כָּךְ אַתֶּם – הַתּוֹרָה הִיא הַמַּפְרְשִׂים הַמְּרוֹמְמִים אֶתְכֶם, וְהָעֲבוֹדָה הִיא הַמָּנוֹעַ הַמְּנִיעַ אֶתְכֶם קָדִימָה בַּחַיִּים.

פֶּרֶק ג': קְדוּשׁ הַחֹמֶר – וְהַעֲלָאַת נִיצוֹצוֹת

כֵּיצַד עוֹשִׂים אֶת הָאִיזוּן הַנָּכוֹן הַזֶּה? אַחִים יְקָרִים, עַל יְדֵי הַבָּנָה שֶׁגַּם בַּעֲבוֹדַת כַּפַּיִם, גַּם בְּמִסְחָר, וְגַם בַּעֲשִׂיָּה יוֹמְיוֹמִית, נִתָּן לְקַדֵּשׁ אֶת ה' וּלְהַעֲלוֹת נִיצוֹצוֹת קְדֻשָּׁה! "בְּכָל דְּרָכֶיךָ דָּעֵהוּ". כְּשֶׁם שֶׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הָאַר"י זַ"ל לִמֵּד, שֶׁבְּכָל דָּבָר חֹמֶר יֵשׁ נִיצוֹצוֹת קְדֻשָּׁה שֶׁיָּרְדוּ לָעוֹלָם, וְעָלֵינוּ לְהַעֲלוֹתָם בַּחֲזָרָה לְשָׁרְשָׁם. כְּשֶׁאָדָם עוֹבֵד בְּיוֹשֶׁר, בֶּאֱמוּנָה, וְנוֹתֵן צְדָקָה מֵרְוָחָיו, הוּא הוֹפֵךְ אֶת עֲבוֹדָתוֹ לִפְעֻלָּה רוּחָנִית נַעֲלָה.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל בְּרָכָה, שֹׂבַע וּדְבֵקוּת

מִי שֶׁמְּשַׁלֵּב אֶת הַתּוֹרָה וְהָעֲבוֹדָה בְּחַיָּיו, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים מְלֵאִים בִּבְרָכָה, בְּשֹׂבַע, וּבִדְבֵקוּת אֵין סוֹפִית לְבוֹרֵא עוֹלָם. הוּא רוֹאֶה אֶת יַד ה' גַּם בַּעֲבוֹדָתוֹ, וְהוּא זוֹכֶה לְהַצְלָחָה גַּשְׁמִית וְרוּחָנִית כְּאֶחָד. הוּא אֵינוֹ נִקְרָע בֵּין הָעוֹלָמוֹת, אֶלָּא הוּא מְחַבֵּר בֵּינֵיהֶם, וְיוֹצֵר הַרְמוֹנְיָה נִפְלָאָה. זוֹהִי הַדֶּרֶךְ לָחְיוֹת חַיִּים מְלֵאִים בְּשִׂמְחָה, בִּדְבֵקוּת, וּבִידִיעָה שֶׁאַתֶּם מְמַלְּאִים אֶת יִיעוּדְכֶם בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁכֵּן "גָּדוֹל תַּלְמוּד הַמֵּבִיא לִידֵי מַעֲשֶׂה".

תִּקּוּן הַכַּעַס – שֹׁרֶשׁ כָּל הַמִּדּוֹת וְהַמַּפְתֵּחַ לִשְׁלוֹם בַּיִת

פֶּרֶק א': הַכַּעַס – עֲבוֹדָה זָרָה קְטַנָּה

אַחִים יְקָרִים, דְּעוּ לָכֶם שֶׁהַכַּעַס הוּא מִדָּה רָעָה עַד מְאֹד, וְהוּא נֶחְשָׁב כַּעֲבוֹדָה זָרָה קְטַנָּה! "כָּל הַכּוֹעֵס - כְּאִלּוּ עוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה". כְּשֵׁם שֶׁאָדָם הַמַּכְנִיס לְבֵיתוֹ פֶּסֶל וּמִשְׁתַּחֲוֶה לוֹ, מַרְחִיק אֶת הַשְׁכִינָה, כָּךְ הַכּוֹעֵס. הוּא מַרְחִיק אֶת ה' יִתְבָּרַךְ מִלִּבּוֹ, מְטַמְטֵם אֶת שִׂכְלוֹ, וּמֵבִיא עָלָיו וְעַל סְבִיבָתוֹ חֻרְבָּן. הַכַּעַס מְעַוֵּר אֶת עֵינֵי הָאָדָם מִלִּרְאוֹת אֶת הַטּוֹב, וּמַרְחִיק מִמֶּנּוּ כָּל בְּרָכָה.

פֶּרֶק ב': תּוֹצָאוֹת הַכַּעַס – חֻרְבָּן נַפְשִׁי וּמִשְׁפַּחְתִּי

הַיֵּצֶר הָרַע מְפַתֶּה אוֹתָנוּ לִכְעֹס בְּטַעֲנָה שֶׁ"זֶה מֻצְדָּק", אוֹ שֶׁ"רַק כָּךְ אַשִּׂיג אֶת שֶׁלִּי". אַךְ דְּעוּ לָכֶם, אַחִים יְקָרִים, שֶׁהַכַּעַס גּוֹרֵם לְתוֹצָאוֹת הַרְסָנִיּוֹת – הוּא שׂוֹרֵף אֶת הַנְּשָׁמָה, פּוֹגֵעַ בִּבְרִיאוּת הַגּוּף, מַרְחִיק שְׁלוֹם בַּיִת, וּמַחֲרִיב יְחָסִים! "כַּעַס בְּחֵיק כְּסִילִים יָנוּחַ". תֵּאָרוּ לְעַצְמְכֶם, אַחִים יְקָרִים, אֶת הַר גַּעַשׁ מִתְפָּרֵץ. הוּא מַשְׁאִיר אַחֲרָיו אֲדָמָה חֲרוּכָה וְהֶרֶס. כָּךְ הַכַּעַס – הוּא מַשְׁאִיר אַחֲרָיו הֶרֶס בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם וּבִסְבִיבָתוֹ. יְלָדִים הַגְּדֵלִים בְּבַיִת מָלֵא כַּעַס, סוֹבְלִים מִכָּךְ כָּל חַיֵּיהֶם.

פֶּרֶק ג': דְּרָכִים לְתִקּוּן הַכַּעַס – הִתְבּוֹנְנוּת, שְׁתִיקָה וּתְפִלָּה

כֵּיצַד מְתַקְּנִים אֶת מִדַּת הַכַּעַס? אַחִים יְקָרִים, עַל יְדֵי הִתְבּוֹנְנוּת עֲמוּקָה בְּנִזְקֵי הַכַּעַס, קַבָּלַת שְׁתִיקָה בְּרִגְעֵי כַּעַס, וְהַרְבֵּה תְּפִלָּה! "שְׁתִיקָה יָפָה לַחֲכָמִים, קַל וָחֹמֶר לַטִּיפְּשִׁים". בְּרֶגַע שֶׁאַתֶּם מַרְגִּישִׁים שֶׁהַכַּעַס מַתְחִיל לְהִתְפָּרֵץ, עֲשׂוּ הַפְסָקָה קְצָרָה, נִשְׁמוּ עָמוֹק, וְזִכְרוּ אֶת גְּדֻלַּת ה' וְאֶת אֶפְסוּת הַכַּעַס. בַּקְּשׁוּ מֵה' עֶזְרָה לְהִתְגַּבֵּר עַל מִדָּה קָשָׁה זוֹ. תֵּאָרוּ לְעַצְמְכֶם, אַחִים יְקָרִים, שֶׁרוֹכֵב אוֹפַנַּיִם מַתְחִיל לָרֶדֶת בְּמִדְרוֹן תָּלוּל. הוּא יוֹדֵעַ שֶׁהוּא חַיָּב לְלְחֹץ עַל הַבְּלָמִים כְּדֵי לֹא לְהִתְרַסֵּק. כָּךְ אַתֶּם – הַשְׁתִיקָה וְהַהִתְבּוֹנְנוּת הֵם הַבְּלָמִים שֶׁלָּכֶם בִּפְנֵי הַכַּעַס.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל שָׁלוֹם, רוֹגַע וּבְרָכָה

מִי שֶׁמְּתַקֵּן אֶת מִדַּת הַכַּעַס, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים מְלֵאִים בְּשָׁלוֹם, בְּרוֹגַע, בְּשַׂלְוָה פְּנִימִית, וּבִבְרָכָה אֵין סוֹפִית. הוּא זוֹכֶה לִמְצֹא חֵן בְּעֵינֵי ה' וְאָדָם, בֵּיתוֹ מִתְמַלֵּא אוֹר וְשִׂמְחָה, וְהוּא זוֹכֶה לִבְרִיאוּת אֵיתָנָה. תִּקּוּן הַכַּעַס הוּא הַמַּפְתֵּחַ לְכָל שְׁאָר הַמִּדּוֹת הַטּוֹבוֹת, וְהוּא מֵבִיא אִתּוֹ שֶׂפַע בְּכָל תְּחוּמֵי הַחַיִּים. זוֹהִי הַדֶּרֶךְ לָחִיוֹת חַיִּים מְלֵאִים בְּשִׂמְחָה, בִּדְבֵקוּת, וּבִידִיעָה שֶׁאַתֶּם מְהַלְּכִים בִּדְרָכָיו שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים, ה' יִתְבָּרַךְ, שֶׁכֵּן "אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד".

תִּקּוּן הַמִּדּוֹת – בִּנְיַן הַנֶּפֶשׁ וְהַעֲלָאַת הָעוֹלָמוֹת

פרק א': הַמִּדּוֹת – כֵּלִים לַנֶּפֶשׁ וּנְתִיבִים לְאוֹר ה'

אַחִים יְקָרִים, דְּעוּ לָכֶם שֶׁהַמִּדּוֹת שֶׁלָּנוּ – הַכַּעַס, הַקִּנְאָה, הָעַצְלָה, הָאַהֲבָה, הַשִּׂמְחָה, הַחֶסֶד – אֵינָם רַק רְגָשׁוֹת חוֹלְפִים, אֶלָּא הֵם כְּלֵי הַנֶּפֶשׁ, וּנְתִיבִים שֶׁדַּרְכָּם יָכוֹל אוֹר ה' לִזְרֹם אֵלֵינוּ! "דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי נֹעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם" (משלי ג, יז). כְּשֵׁם שֶׁכְּלִי נְגִינָה שֶׁכְּוֻוַּן הֵיטֵב יָכוֹל לְהָפִיק צְלִילִים עֲרֵבִים לָאוֹזֶן, כָּךְ נֶפֶשׁ שֶׁהַמִּדּוֹת שֶׁלָּהּ מְתֻקָּנוֹת – הִיא מְפִיקָה הַרְמוֹנְיָה רוּחָנִית שֶׁמּוֹשֶׁכֶת אֵלֶיהָ אוֹר וּבְרָכָה.

פרק ב': מידות רעות – חורבן רוחני וריחוק

הַיֵּצֶר הָרַע מִתְאַמֵּץ לְהַשְׁחִית אֶת מִדּוֹתֵינוּ, לְהַחְדִּיר בָּנוּ כַּעַס, קִנְאָה, שִׂנְאָה, עַצְלוּת, עַצְבוּת וְעוֹד. אַךְ דְּעוּ לָכֶם, אַחִים יְקָרִים, שֶׁמִּדּוֹת רָעוֹת הֵן חֶרְבָּן רוּחָנִי עָצוּם, וְהֵן גּוֹרְמוֹת לְרִחוּק עָצוּם מִבּוֹרֵא עוֹלָם וּמִבְּנֵי אָדָם! "רְשָׁעִים מְלֵאִים חֲרָטוֹת" (רש"י, במדבר יב, יב, על פי בבא בתרא טז, א). תָּאֲרוּ לְעַצְמְכֶם, אַחִים יְקָרִים, גִּנָּה יָפָה וּמְטוּפַּחַת. אִם עֲשָׂבִים שׁוֹטִים מִשְׁתַּלְּטִים עָלֶיהָ, הִיא מְאַבֶּדֶת אֶת יָפְיָהּ וּפוֹרִיוּתָהּ. כָּךְ אַתֶּם – הַמִּדּוֹת הָרָעוֹת הֵן הָעֲשָׂבִים הַשּׁוֹטִים שֶׁל הַנֶּפֶשׁ, שֶׁיֵּשׁ לַעֲקֹר אוֹתָם מֵהַשֹּׁרֶשׁ.

פרק ג': עבודה על המידות – מסע חיים שלם

כֵּיצַד מְתַקְּנִים אֶת הַמִּדּוֹת? אַחִים יְקָרִים, עַל יְדֵי עֲבוֹדָה מִתְמֶדֶת, יוֹם יוֹמִית, שֶׁל הִתְבּוֹנְנוּת פְּנִימִית, תְּפִלָּה, וְהַכְוָונָה לְהָפוֹךְ כָּל מִדָּה רָעָה לְטוֹבָה! "עֲשׂוּ מֵאָה מִדּוֹת טוֹבוֹת" (מסכת אבות ג, יב – על פי חלק מהפרשנויות, הכוונה למאה ברכות ביום, והמילה "מידות" כאן היא בהקשר של מידת הדין והחסד). אֵין קִצּוּרֵי דֶּרֶךְ בְּתִקּוּן הַמִּדּוֹת. זֶהוּ מַסַּע חַיִּים שָׁלֵם, הַדּוֹרֵשׁ סַבְלָנוּת, נְחִישׁוּת, וְעָזְרָה מִשָּׁמַיִם. הִתְחִילוּ מֵהַמִּדָּה הַקָּשָׁה לָכֶם בְּיוֹתֵר, וְהִתְפַּלְּלוּ עָלֶיהָ בְּכָל יוֹם. תָּאֲרוּ לְעַצְמְכֶם, אַחִים יְקָרִים, אֶת הַפֶּסֶל הָאָמֶן, שֶׁמֵּסִיר שְׁבָבִים קְטַנִּים מֵאֶבֶן גָּלְמִית, עַד שֶׁהִיא הוֹפֶכֶת לְיצִירַת מוֹפֵת. כָּךְ אַתֶּם – כָּל מַאֲמָץ בְּתִקּוּן מִדָּה, הוֹפֵךְ אֶתְכֶם לְיצִירַת מוֹפֵת א-לֹקִית.

פרק ד': החיים האמיתיים – חיים של שלמות, קדושה ונועם

מִי שֶׁמַּשְׁקִיעַ בְּתִקּוּן מִדּוֹתָיו, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים מְלֵאִים בְּשִׂלְמוּת פְּנִימִית, בִּקְדֻשָּׁה, וּבְנֹעַם ה' הַמְּלַוֶּה אוֹתוֹ בְּכָל אֲשֶׁר יֵלֵךְ. הוּא זוֹכֶה לִמְצֹא חֵן בְּעֵינֵי ה' וְאָדָם, וְכָל דְּרָכָיו מִתְבָּרְכִים. תִּקּוּן הַמִּדּוֹת הוּא הַמַּפְתֵּחַ לְכָל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ, וּבִלְעָדָיו, כָּל הַלִּמּוּד וְהַמְּצוֹות אֵינָם מֻשְׁלָמִים. זוֹהִי הַדֶּרֶךְ לִחְיוֹת חַיִּים מְלֵאִים בְּשִׂמְחָה, בִּדְבֵקוּת, וּבִידִיעָה שֶׁאַתֶּם מְכִינִים אֶת עַצְמְכֶם לְקַבָּלַת פְּנֵי מָשִׁיחַ צִדְקֵנוּ בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ, שֶׁכֵּן "אֵיזֶהוּ חָכָם? הָרוֹאֶה אֶת הַנּוֹלָד" (מסכת תמיד לב, א – תלמוד בבלי), וּמִי שֶׁתִּקֵּן אֶת מִדּוֹתָיו, רוֹאֶה אֶת הַנּוֹלָד.

תִּקּוּן הַמִּדּוֹת – הַדֶּרֶךְ לִשְׁלֵמוּת הַנֶּפֶשׁ

פֶּרֶק א': הַמִּדּוֹת – יְסוֹדוֹת הַנֶּפֶשׁ וּבִיטּוּיִים שֶׁל קְדֻשָּׁה

אַחִים יְקָרִים, הָאָדָם נִבְרָא בְּצֶלֶם ה', וְיֵשׁ לוֹ פּוֹטֶנְצְיָאל אַדִּיר לִשְׁלֵמוּת. אַךְ כְּדֵי לְהַגִּיעַ לִשְׁלֵמוּת זוֹ, עָלָיו לַעֲבֹד עַל מִדּוֹתָיו – לִכְעֹס פָּחוֹת, לִהְיוֹת סַבְלָן יוֹתֵר, לִלְמֹד עֲנָוָה, רַחֲמָנוּת, נְדִיבוּת, אֱמֶת וְיֹשֶׁר. כָּל מִדָּה הִיא כְּלִי שֶׁדַּרְכּוֹ הַנְּשָׁמָה יְכוֹלָה לְבַטֵּא אֶת קְדֻשָּׁתָהּ, וְכַאֲשֶׁר מִתְקָנוֹת, כָּךְ הָאָדָם קָרוֹב יוֹתֵר לִבוֹרְאוֹ. תִּקּוּן הַמִּדּוֹת הוּא יְסוֹד הָעֲבוֹדָה הָרוּחָנִית כֻּלָּהּ.

פֶּרֶק ב': מַאֲבָק פְּנִימִי – נִצָּחוֹן עַל הָרַע שֶׁבְּתוֹכֵנוּ

הַיֵּצֶר הָרַע אוֹרֵב לָאָדָם דַּוְקָא בְּנֻקְדּוֹת הַתּוֹרְפָּה שֶׁל מִדּוֹתָיו. הוּא מְנַסֶּה לְהַפִּיל אוֹתוֹ לְכַעַס, לְקִנְאָה, לְגַאֲוָה, לְעַצְלוּת וְעוֹד. אַךְ דְּעוּ לָכֶם, אַחִים יְקָרִים, שֶׁכָּל מַאֲבָק פְּנִימִי, כָּל הִתְגַּבְּרוּת עַל מִדָּה רָעָה, הִיא נִצָּחוֹן אַדִּיר שֶׁבּוֹנֶה עוֹלָמוֹת! זֶהוּ קָרֵב יוֹם-יוֹמִי, אַךְ כָּל צַעַד קָטָן קְדִימָה מְקָרֵב אוֹתָנוּ אֶל הַשְׁלֵמוּת וּמֵבִיא נַחַת רוּחַ גְּדוֹלָה לְבוֹרֵא עוֹלָם.

פֶּרֶק ג': עַיִן טוֹבָה – הַמַּפְתֵּחַ לְמִדּוֹת טוֹבוֹת

אֶחָד הַכֵּלִים הַחֲשׁוּבִים בְּיוֹתֵר לְתִקּוּן הַמִּדּוֹת הוּא הִסְתַּכְּלוּת בְּעַיִן טוֹבָה. כְּשֶׁמִּסְתַּכְּלִים עַל כָּל אָדָם, וְגַם עַל עַצְמֵנוּ, בְּעַיִן טוֹבָה, רוֹאִים אֶת נְקֻדּוֹת הָאוֹר וְהַטּוֹב שֶׁבְּכָל אֶחָד. עַיִן טוֹבָה מְבִיאָה אַהֲבָה, סַבְלָנוּת, חֶמְלָה, וּמְקָרֶבֶת אֶת הַבְּרִיּוֹת. הִיא מַרְחִיקָה אֶת הַקִּנְאָה וְהַשִּׂנְאָה, וּמְמַלְאָה אֶת הַלֵּב בְּשִׂמְחָה וּבְאוֹר.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל שַׁלְוָה וְיֹפִי פְּנִימִי

מִי שֶׁעוֹבֵד עַל תִּקּוּן מִדּוֹתָיו, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל שַׁלְוָה פְּנִימִית, שֶׁל יֹפִי נַפְשִׁי, וְשֶׁל הַרְמוֹנְיָה עִם סְבִיבָתוֹ. הוּא הוֹפֵךְ לִהְיוֹת אָדָם יָקָר לְבוֹרְאוֹ וְלִיצִיר כַּפָּיו, שֶׁכֵּן הוּא דּוֹמֶה לוֹ בְּמִדּוֹתָיו. תִּקּוּן הַמִּדּוֹת הוּא הַדֶּרֶךְ לָחְיוֹת חַיִּים מְלֵאִים שֶׁל סִפּוּק אֲמִתִּי, שֶׁל קְדֻשָּׁה שֶׁמַּקְרִינָה עַל כָּל סְבִיבָתוֹ וּמְקָרֶבֶת אֶת הַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה.

תִּקּוּן הַמִּדּוֹת – בִּנְיַן הַנֶּפֶשׁ וְהַעֲלָאַת הָעוֹלָמוֹת

פֶּרֶק א': הַמִּדּוֹת – כֵּלִים לַנֶּפֶשׁ וּנְתִיבִים לְאוֹר ה'

אַחִים יְקָרִים, דְּעוּ לָכֶם שֶׁהַמִּדּוֹת שֶׁלָּנוּ – הַכַּעַס, הַקִּנְאָה, הָעַצְלוּת, הָאַהֲבָה, הַשִּׂמְחָה, הַחֶסֶד – אֵינָם רַק רְגָשׁוֹת חוֹלְפִים, אֶלָּא הֵם כֵּלִים שֶׁל הַנֶּפֶשׁ, וּנְתִיבִים שֶׁדַּרְכָּם יָכוֹל אוֹר ה' לִזְרֹם אֵלֵינוּ! "דְּרָכֶיהָ דַּרְכֵי נֹעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם". כְּשֵׁם שֶׁכְּלִי נְגִינָה שֶׁבְּוֵן הֵיטֵב יָכוֹל לְהָפִיק צְלִילִים עֲרֵבִים לָאֹזֶן, כָּךְ נֶפֶשׁ שֶׁהַמִּדּוֹת שֶׁלָּהּ מְתֻקָּנוֹת – הִיא מְפִיקָה הַרְמוֹנְיָה רוּחָנִית שֶׁמּוֹשֶׁכֶת אֵלֶיהָ אוֹר וּבְרָכָה.

פֶּרֶק ב': מִדּוֹת רָעוֹת – חֳרְבָּן רוּחָנִי וְרִחוּק

הַיֵּצֶר הָרַע מִתְאַמֵּץ לְהַשְׁחִית אֶת מִדּוֹתֵינוּ, לְהַחְדִּיר בָּנוּ כַּעַס, קִנְאָה, שִׂנְאָה, עַצְלוּת, עַצְבוּת וְעוֹד. אַךְ דְּעוּ לָכֶם, אַחִים יְקָרִים, שֶׁמִּדּוֹת רָעוֹת הֵן חֳרְבָּן רוּחָנִי עָצוּם, וְהֵן גּוֹרְמוֹת לְרִחוּק עָצוּם מִבּוֹרֵא עוֹלָם וּמִבְּנֵי אָדָם! "רְשָׁעִים מָלֵאִים חֲרָטוֹת". תָּאֲרוּ לְעַצְמְכֶם, אַחִים יְקָרִים, גִּינָּה יָפָה וּמְטוּפַּחַת. אִם עֲשָׂבִים שׁוֹטִים מִשְׁתַּלְּטִים עָלֶיהָ, הִיא מְאַבֶּדֶת אֶת יָפְיָהּ וּפְרִיוּתָהּ. כָּךְ אַתֶּם – הַמִּדּוֹת הָרָעוֹת הֵן הָעֲשָׂבִים הַשּׁוֹטִים שֶׁל הַנֶּפֶשׁ, שֶׁיֵּשׁ לַעֲקֹר אוֹתָם מֵהַשֹּׁרֶשׁ.

פֶּרֶק ג': עֲבוֹדָה עַל הַמִּדּוֹת – מַסַּע חַיִּים שָׁלֵם

כֵּיצַד מְתַקְּנִים אֶת הַמִּדּוֹת? אַחִים יְקָרִים, עַל יְדֵי עֲבוֹדָה מְתְמַדֶּתֶת, יוֹם יוֹמִית, שֶׁל הִתְבּוֹנְנוּת פְּנִימִית, תְּפִלָּה, וְהַכְנָעָה לַהֶפֵּךְ כָּל מִדָּה רָעָה לְטוֹבָה! "עֲשׂוּ מֵאָה מִדּוֹת טוֹבוֹת". אֵין קִצּוּרֵי דֶּרֶךְ בְּתִקּוּן הַמִּדּוֹת. זֶהוּ מַסַּע חַיִּים שָׁלֵם, הַדּוֹרֵשׁ סַבְלָנוּת, נְחִישׁוּת, וְעֶזְרָה מִשָּׁמַיִם. הִתְחִילוּ מֵהַמִּדָּה הַקָּשָׁה לָכֶם בְּיוֹתֵר, וְהִתְפַּלְּלוּ עָלֶיהָ בְּכָל יוֹם. תְּאָרוּ לְעַצְמְכֶם, אַחִים יְקָרִים, אֶת הַפֵּסֶל הָאוֹמָן, שֶׁמְּסִיר שְׁבָבִים קְטַנִּים מֵאֶבֶן גּוֹלְמִית, עַד שֶׁהִיא הוֹפֶכֶת לְיִצִירַת מוֹפֵת. כָּךְ אַתֶּם – כָּל מַאֲמָץ בְּתִקּוּן מִדָּה, הוֹפֵךְ אֶתְכֶם לְיִצִירַת מוֹפֵת אֱ-לֹקִית.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל שְׁלֵמוּת, קְדֻשָּׁה וְנֹעַם

מִי שֶׁמַּשְׁקִיעַ בְּתִקּוּן מִדּוֹתָיו, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים מְלֵאִים בִּשְׁלֵמוּת פְּנִימִית, בִּקְדֻשָּׁה, וּבְנֹעַם ה' הַמְּלַוֶּה אוֹתוֹ בְּכָל אֲשֶׁר יֵלֵךְ. הוּא זוֹכֶה לִמְצֹא חֵן בְּעֵינֵי ה' וְאָדָם, וְכָל דְּרָכָיו מִתְבָּרְכִים. תִּקּוּן הַמִּדּוֹת הוּא הַמַּפְתֵּחַ לְכָל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ, וּבִלְעָדָיו, כָּל הַלִּמּוּד וְהַמִּצְוֹת אֵינָם מֻשְׁלָמִים. זוֹהִי הַדֶּרֶךְ לָחִיוֹת חַיִּים מְלֵאִים בְּשִׂמְחָה, בִּדְבֵקוּת, וּבִידִיעָה שֶׁאַתֶּם מְכִינִים אֶת עַצְמְכֶם לְקַבָּלַת פְּנֵי מָשִׁיחַ צִדְקֵנוּ בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ, שֶׁכֵּן "אֵיזֶהוּ חָכָם? הָרוֹאֶה אֶת הַנּוֹלָד", וּמִי שֶׁתִּקֵּן אֶת מִדּוֹתָיו, רוֹאֶה אֶת הַנּוֹלָד.

תִּקּוּן הַמִּדּוֹת – הַדֶּרֶךְ לִשְׁלֵמוּת הַנֶּפֶשׁ

פֶּרֶק א': הַמִּדּוֹת – לְבוּשׁ הַנְּשָׁמָה וּבִיטּוּי פְּנִימִיּוּתָהּ

אַחִים יְקָרִים, הַמִּדּוֹת שֶׁלָּנוּ הֵן לֹא רַק הֶרְגֵּלִים חִיצוֹנִיִּים, אֶלָּא הֵן הַלְּבוּשׁ שֶׁל נִשְׁמָתֵנוּ, וְהֵן מְבַטְּאוֹת אֶת פְּנִימִיּוּתֵנוּ הָאֲמִתִּית! כְּפִי שֶׁחָזַ"ל לִמְּדוּנוּ, "אֵין אָדָם נִדּוֹן אֶלָּא עַל מַעֲשָׂיו", וְהַמַּעֲשִׂים הֵם פּוֹעַל יוֹצֵא שֶׁל הַמִּדּוֹת. עֲבוֹדָה עַל תִּקּוּן הַמִּדּוֹת, כְּגֹן כַּעַס, קִנְאָה, תַּאֲוָה, וְגַאֲוָה, הִיא יְסוֹד עָצוּם בַּעֲבוֹדַת ה' וּבִבְנְיַן הָאָדָם הַשָּׁלֵם, וְהִיא חֲשׁוּבָה לֹא פָּחוֹת מִקִּיּוּם הַמִּצְוֹות.

פֶּרֶק ב': עֲבוֹדָה יוֹמְיוֹמִית – לַהֲפֹךְ אֶת הָרַע לְטוֹב

תִּקּוּן הַמִּדּוֹת הִיא עֲבוֹדָה יוֹמְיוֹמִית, אֵין סוֹפִית, וְהִיא דּוֹרֶשֶׁת הִתְבּוֹנְנוּת פְּנִימִית וְאֹמֶץ לֵב. זֶהוּ תַּהֲלִיךְ שֶׁל הֲפִיכַת "מִדּוֹת רָעוֹת" לְ"מִדּוֹת טוֹבוֹת", וְשֶׁל בִּנְיַן אִישִׁיּוּת מְתֻקֶּנֶת. לְדֻגְמָה, בְּמָקוֹם כַּעַס – נְפַתֵּחַ סַבְלָנוּת; בְּמָקוֹם קִנְאָה – נִלְמַד לִשְׂמֹחַ בְּשִׂמְחַת הַזּוּלַת; וּבְמָקוֹם עַצְבוּת – נְחַזֵּק אֶת מִדַּת הַשִּׂמְחָה. כָּל הִתְמוֹדְדוּת מֻצְלַחַת עִם מִדָּה רָעָה הִיא נִצָּחוֹן עָצוּם לַנְּשָׁמָה.

פֶּרֶק ג': הִתְבּוֹנְנוּת וְהַשְׁגָּחָה – הַמַּפְתְּחוֹת לְתִקּוּן

כְּדֵי לְתַקֵּן אֶת הַמִּדּוֹת, אַחִים יְקָרִים, עָלֵינוּ לִלְמֹד לְהִתְבּוֹנֵן הֵיטֵב בְּמַעֲשֵׂינוּ וּבְתִגּוּבוֹתֵינוּ. לָשִׂים לֵב מָתַי מִדָּה רָעָה מְרִימָה רֹאשׁ, וְלִפְעֹל מִיָּד כְּדֵי לְדַכֵּא אוֹתָהּ וְלִבְנוֹת בִּמְקוֹמָהּ מִדָּה טוֹבָה. בְּנוֹסָף, עָלֵינוּ לְהַפְנִים אֶת הַהַשְׁגָּחָה הַפְּרָטִית שֶׁל ה' יִתְבָּרַךְ בְּכָל דָּבָר. כְּשֶׁאָנוּ מְבִינִים שֶׁאֵין דָּבָר מִקְרִי, וְשֶׁהַכֹּל בָּא מֵאֵת ה' לְטוֹבָתֵנוּ – קַל יוֹתֵר לְקַבֵּל אֶת הַדְּבָרִים בְּשַׁלְוָה, וּלְהִמָּנַע מִתִּגּוּבוֹת שֶׁל כַּעַס אוֹ תִּסְכּוּל.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל שְׁלֵמוּת, קְדֻשָּׁה וְנַחַת רוּחַ

מִי שֶׁמַּשְׁקִיעַ בְּתִקּוּן מִדּוֹתָיו, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל שְׁלֵמוּת פְּנִימִית, שֶׁל קְדֻשָּׁה, וְשֶׁל נַחַת רוּחַ. הוּא זוֹכֶה לִמְנוּחָה לְנַפְשׁוֹ, וְהוּא אָהוּב עַל ה' וְעַל הַבְּרִיּוֹת. תִּקּוּן הַמִּדּוֹת הוּא הַדֶּרֶךְ לָחִיּוֹת חַיִּים מְלֵאִים שֶׁל מַשְׁמָעוּת, סִפּוּק, וְקִרְבָה נִצְחִית לְה' יִתְבָּרַךְ, וְהוּא הַמַּפְתֵּחַ לְכָל הַבְּרָכוֹת וְהַיְשׁוּעוֹת בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁכֵּן "דֶּרֶךְ אֶרֶץ קָדְמָה לַתּוֹרָה".

תְּפִלָּה – שִׂיחַ נְשָׁמָה וְכֹחַ עֶלְיוֹן

פֶּרֶק א': תְּפִלָּה – לֹא רַק בַּקָּשָׁה, אֶלָּא חִבּוּר וְקִרְבָה

אַחִים יְקָרִים, תְּפִלָּה הִיא הַרְבֵּה יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר רַק בַּקָּשָׁה מֵה' יִתְבָּרַךְ. תְּפִלָּה הִיא שִׂיחַ נְשָׁמָה, חִבּוּר עָמוֹק, וְקִרְבָה אֵין סוֹפִית בֵּין הָאָדָם לְבוֹרְאוֹ! זֶהוּ הֶרֶגַע שֶׁבּוֹ אָנוּ עוֹמְדִים לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים, מְגַלִּים אֶת לִבֵּנוּ בְּפָנָיו, וּמְדַבְּרִים אִתּוֹ כְּבֵן הַמְדַבֵּר לְאָבִיו הָאָהוּב. בִּתְפִלָּה אָנוּ מְחֻבָּרִים יְשִׁירוֹת לָעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים, וְכָל מִלָּה שֶׁלָּנוּ בּוֹקַעַת רְקִיעִים.

פֶּרֶק ב': תְּפִלָּה בְּכַוָּונָה – מְבִיאָה יְשׁוּעָה וּמַמְתִּיקָה דִּינִים

כֹּחָהּ שֶׁל הַתְּפִלָּה, אַחִים יְקָרִים, הוּא עָצוּם וְאֵין לְתָאֵר. תְּפִלָּה בְּכַוָּונָה, מֵעֹמֶק הַלֵּב, יְכוֹלָה לְהַמְתִּיק דִּינִים קָשִׁים, לְהָבִיא יְשׁוּעוֹת גְּדוֹלוֹת, וּלְשַׁנּוֹת אֶת גְּזֵרוֹת! "פְּתַח פִּיךָ וַאֲמַלְאֵהוּ". כְּשֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל מִתּוֹךְ אֱמוּנָה וּבִטָּחוֹן בַּה', וּמַשְׁקִיעַ אֶת כָּל לִבּוֹ בַּתְּפִלָּה, אֲזַי תְּפִלָּתוֹ מִתְקַבֶּלֶת בְּרָצוֹן, וּפוֹעֶלֶת פְּעֻלּוֹת אַדִּירוֹת לְמַעְלָה.

פֶּרֶק ג': רְחוּק מֵהֶרְגֵּל – תְּפִלָּה כַּעֲבוֹדָה

לְצַעֲרֵנוּ, לְעִיתִּים הַתְּפִלָּה יְכוֹלָה לַהֲפֹךְ לְהֶרְגֵּל, לוֹמַר מִלִּים לְלֹא כַּוָּונָה וּלְלֹא רֶגֶשׁ. עָלֵינוּ לְהִשָּׁמֵר מִכָּךְ בְּכָל כֹּחֵנוּ! תְּפִלָּה הִיא עֲבוֹדָה, הִיא דּוֹרֶשֶׁת מֵאִתָּנוּ מַאֲמָץ וְכַוָּונָה. עָלֵינוּ לְהִתְפַּלֵּל מִתּוֹךְ יִרְאָה וְאַהֲבָה, לִזְכֹּר לִפְנֵי מִי אָנוּ עוֹמְדִים, וּלְהַרְגִּישׁ אֶת מַשְׁמָעוּת הַמִּלִּים. כַּכַּל שֶׁאָנוּ מַכְנִיסִים יוֹתֵר כַּוָּונָה בַּתְּפִלָּה, כָּךְ הִיא פּוֹעֶלֶת יוֹתֵר.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל קִרְבָה, שַׁלְוָה וְשֶׁפַע בְּרָכָה

מִי שֶׁחַי בִּתְפִלָּה, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל קִרְבָה מִתְמֶדֶת לְבוֹרְאוֹ, שֶׁל שַׁלְוָה עֲמוּקָה, וְשֶׁל שֶׁפַע בְּרָכָה בְּכָל תְּחוּמֵי הַחַיִּים. הוּא אֵינוֹ חָשׁ לְבַד לְעוֹלָם, שֶׁכֵּן הוּא יוֹדֵעַ שֶׁיֵּשׁ לוֹ עַל מִי לִסְמֹךְ, וְיֵשׁ לוֹ לְמִי לִפְנוֹת בְּכָל עֵת. תְּפִלָּה הִיא הַדֶּרֶךְ לָחְיוֹת חַיִּים מְלֵאִים שֶׁל מַשְׁמָעוּת, סִפּוּק, וְקִרְבָה נִצְחִית לְה' יִתְבָּרַךְ, וְהִיא הַמַּפְתֵּחַ לְכָל הַיְשׁוּעוֹת, שֶׁכֵּן "כָּל הַפּוֹנֶה אֵלֶיךָ אֵינוֹ שָׁב רֵיקָם".

תְּשׁוּבָה – שַׁעַר שֶׁאֵינוֹ נִנְעָל לְעוֹלָם

פֶּרֶק א': תְּשׁוּבָה – מַתָּנָה עֶלְיוֹנָה וְקִרְבָה לַבּוֹרֵא

אַחִים יְקָרִים, בּוֹרֵא עוֹלָם, בְּחַסְדּוֹ הַגָּדוֹל, נָתַן לָנוּ מַתָּנָה יְקָרָה מִכֹּל – אֶת יְכֹלֶת הַתְּשׁוּבָה! אֵין דָּבָר בָּעוֹלָם שֶׁחוֹסֵם אֶת הַדֶּרֶךְ לַבּוֹרֵא כְּמוֹ הַחֵטְא, וְאֵין דָּבָר שֶׁמְּקָרֵב אֵלָיו כְּמוֹ הַתְּשׁוּבָה. תְּשׁוּבָה אֵינָהּ רַק חֲרָטָה עַל הֶעָבָר, אֶלָּא הִיא בִּנְיַן מֵחָדָשׁ שֶׁל הַקֶּשֶׁר עִם ה' יִתְבָּרַךְ, הִזְדַּמְּנוּת לָשׁוּב וּלְהִתְחַבֵּר לִשְׁרֶשׁ הַנְּשָׁמָה, וְלָחְיוֹת חַיִּים שֶׁל קְדֻשָּׁה וְטָהֳרָה. הַשַּׁעַר שֶׁל הַתְּשׁוּבָה פָּתוּחַ תָּמִיד, בְּכָל עֵת וּבְכָל רֶגַע, לְכָל יְהוּדִי וִיהוּדִי.

פֶּרֶק ב': הִתְעוֹרְרוּת פְּנִימִית – לְהִתְנַתֵּק מֵהֶרִיקָנוּת

הַתְּשׁוּבָה מַתְחִילָה בְּהִתְעוֹרְרוּת פְּנִימִית, בִּזְעָקָה שֶׁל הַנְּשָׁמָה שֶׁמְּחַפְּשָׂה אֶת דַּרְכָּהּ בַּחֲזָרָה. הִיא בָּאָה מִתּוֹךְ הַבָּנָה שֶׁהָעוֹלָם הַזֶּה עַל תַּעֲנוּגוֹתָיו הוּא חוֹלֵף וְרֵיק, וְהָעִקָּר הוּא הָעוֹלָם הַנִּצְחִי. הִתְעוֹרְרוּת זוֹ יְכוֹלָה לָבוֹא מִתּוֹךְ כְּאֵב, מִתּוֹךְ גַּעֲגוּעַ, אוֹ מִתּוֹךְ נְקֻדָּה פְּנִימִית בַּלֵּב שֶׁמִּתְעוֹרֶרֶת. הִיא כְּרוּכָה בִּבְדִיקָה עַצְמִית כֵּנָה, וּבְרָצוֹן אֲמִתִּי לְשַׁנּוֹת וּלְהֵיטִיב אֶת דְּרָכֵינוּ.

פֶּרֶק ג': חֲרָטָה, וִדּוּי, וְקַבָּלָה לָעָתִיד – צַעֲדֵי הַתְּשׁוּבָה

הַתְּשׁוּבָה כּוֹלֶלֶת שְׁלֹשָׁה יְסוֹדוֹת: חֲרָטָה עַל הֶעָבָר – לְהִתְחָרֵט בֶּאֱמֶת עַל הַמַּעֲשִׂים שֶׁלֹּא הָיוּ יְשָׁרִים; וִדּוּי – לְהִתְוַדּוֹת עַל הַחֲטָאִים לִפְנֵי ה' יִתְבָּרַךְ, בְּדִיבּוּר וּבְכַוָּונָה; וְקַבָּלָה לָעָתִיד – לְהַחְלִיט בְּלֵב שָׁלֵם לֹא לַחֲזֹר עַל אוֹתָם מַעֲשִׂים. כָּל צַעַד כָּזֶה הוּא כֹּחַ אַדִּיר שֶׁמְּרַפֵּא אֶת הַנְּשָׁמָה, מְטַהֵר אוֹתָהּ, וּמְקָרֵב אֶת הָאָדָם אֶל מְקוֹר הַחַיִּים וְהָאוֹר.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל הִתְחַדְּשׁוּת וְשִׂמְחָה

מִי שֶׁזּוֹכֶה לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה אֲמִתִּית, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל הִתְחַדְּשׁוּת תְּמִידִית, שֶׁל שִׂמְחָה אֵין סוֹפִית, וְשֶׁל חִבּוּר עָמוֹק לְבוֹרֵא עוֹלָם. הוּא זוֹכֶה לִמְחִילַת עֲוֹונוֹתָיו, נֶהֱפָכִים לוֹ זְדוֹנוֹתָיו לִזְכֻיּוֹת, וְהוּא הוֹפֵךְ לִהְיוֹת אָדָם חָדָשׁ, מָלֵא בְּאוֹר וּבִקְדֻשָּׁה. תְּשׁוּבָה הִיא הַדֶּרֶךְ הַיְחִידָה לָחִיּוֹת חַיִּים מְלֵאִים שֶׁל מַשְׁמָעוּת, סִפּוּק, וְקִרְבָה נִצְחִית לְה' יִתְבָּרַךְ.

הַשָּׂכָר בָּעוֹלָם הַבָּא – מַפְתֵּחַ לַנֶּצַח

פֶּרֶק א': הָעוֹלָם הַזֶּה – פְּרוֹזְדוֹר לָעוֹלָם הַבָּא

אַחִים יְקָרִים, דְּעוּ לָכֶם שֶׁהָעוֹלָם הַזֶּה הוּא רַק פְּרוֹזְדוֹר קְצַרְצָר לִקְרַאת הָעוֹלָם הַבָּא, הָעוֹלָם הַנִּצְחִי! "הָעוֹלָם הַזֶּה דּוֹמֶה לִפְרוֹזְדוֹר לִפְנֵי הָעוֹלָם הַבָּא". אָנוּ נִשְׁלַחְנוּ לְכָאן לִתְקוּפָה מֻגְבֶּלֶת, כְּדֵי לַעֲמֹל, לִלְמֹד תּוֹרָה, לְקַיֵּם מִצְוֹות, וְלִצְבֹּר זְכֻיּוֹת. כָּל מַעֲשֶׂה טוֹב, כָּל מִלָּה שֶׁל תּוֹרָה, כָּל יִסּוּר שֶׁמִּתְקַבֵּל בְּאַהֲבָה – הֵם "מַטְבְּעוֹת" שֶׁאָנוּ צוֹבְרִים כָּאן, וְאוֹתָם נִקַּח אִתָּנוּ לְעוֹלָם הָאֱמֶת.

פֶּרֶק ב': עוֹלָם הָאֱמֶת – שָׂכָר אֲמִתִּי וּמֻתְאָם

הַשָּׂכָר הָאֲמִתִּי וְהַנִּצְחִי שֶׁלָּכֶם, אַחִים יְקָרִים, מְחַכֶּה לָכֶם בָּעוֹלָם הַבָּא! שָׁם, יִתְגַּלֶּה לָכֶם אוֹר אֵין סוֹפִי, שֶׁלֹּא נִתַּן לְתָאֵר בְּמִלִּים. שָׁם, תִּזְכּוּ לֵיהָנוֹת מִזִּיו הַשְּׁכִינָה, וּלְקַבֵּל שָׂכָר עַל כָּל קוֹץ וְקוֹץ שֶׁסְּבַלְתֶּם בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְעַל כָּל מַאֲמָץ שֶׁעָשִׂיתֶם לְמַעַן הַקָּדֹשׁ. תָּאֲרוּ לְעַצְמְכֶם, אַחִים יְקָרִים, אָדָם שֶׁזּוֹרֵעַ זֶרַע קָטָן בָּאֲדָמָה. הוּא מַשְׁקֶה אוֹתוֹ, מְטַפֵּל בּוֹ, וּלְעִתִּים סוֹבֵל מֵחֹם וּמִקֹּר. אַךְ כְּשֶׁהוּא קוֹצֵר אֶת הַפֵּירוֹת הַמְּתוּקִים וְהָעֲסִיסִיִּים, הוּא שׂוֹכֵחַ אֶת כָּל הָעָמָל! כָּךְ אַתֶּם – הָעָמָל בָּעוֹלָם הַזֶּה מִתְגַּמֵּד מוּל הַמְּתִיקוּת וְהָאוֹשֶׁר שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא.

פֶּרֶק ג': לֹא לִרְדֹּף אַחַר כָּבוֹד וְרְכוּשׁ הָעוֹלָם הַזֶּה

הַיֵּצֶר הָרַע מְנַסֶּה לְפַתּוֹת אוֹתָנוּ לִרְדֹּף אַחַר כָּבוֹד, כֶּסֶף, וְתַעֲנוּגוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה. אַךְ דְּעוּ לָכֶם, אַחִים יְקָרִים, שֶׁכָּל אֵלּוּ הֵם הֶבֶל הֲבָלִים, דְּבָרִים חוֹלְפִים וְאַרְעִיִּים! "הָעוֹלָם הַזֶּה דּוֹמֶה לְגַלְגַּל עַיִן, שֶׁאוֹכֵל בָּשָׂר וְשׁוֹתֶה יַיִן". הֵם אֵינָם מְבִיאִים סִפּוּק אֲמִתִּי, וְהֵם רַק מַסִּיטִים אֶת הָאָדָם מֵהַתַּכְלִית הָאֲמִתִּית שֶׁלּוֹ. כְּכָל שֶׁתִּתְרַחֲקוּ מִמִּרְדָּף זֶה, כָּךְ תִּתְפַּנּוּ יוֹתֵר לִצְבֹּר נְכָסִים רוּחָנִיִּים לָעוֹלָם הַנֶּצַח.

פֶּרֶק ד': הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים – חַיִּים שֶׁל הֲכָנָה לַנֶּצַח

מִי שֶׁחַי עִם הָעֵינַיִם מְכֻוָּנוֹת לָעוֹלָם הַבָּא, זוֹכֶה לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים כְּבָר בָּעוֹלָם הַזֶּה – חַיִּים מְלֵאֵי מַשְׁמָעוּת, סִפּוּק, וְשִׂמְחָה אֲמִתִּית. הוּא אֵינוֹ מִתְרַגֵּשׁ מִכְּשְׁלוֹנוֹת זְמַנִּיִּים, וְאֵינוֹ נִתְפָּס אַחַר הַצְלָחוֹת אַרְעִיּוֹת, כִּי הוּא יוֹדֵעַ שֶׁהַכֹּל חֵלֶק מִתָּכְנִית אֶ-לֹקִית לִקְרַאת הַנֶּצַח. הוּא חַי בְּהַכָּרָה שֶׁכָּל מַחְשָׁבָה, דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה נִרְשָׁמִים לְמַעְלָה, וְיוֹצְרִים לוֹ נְכָסִים רוּחָנִיִּים שֶׁיְּלַוּוּ אוֹתוֹ לָעַד. זֶהוּ הַמַּפְתֵּחַ לְשַׁלְוָה, לְבִטָּחוֹן, וּלְשִׂמְחָה שֶׁאֵין לָהּ קֵץ!

סיום הקונטרס: קריאה נרגשת להפצת אור וברכה

אַחִים יְקָרִים וַאֲהוּבִים!

קְרָאתֶם, הִתְחַזַּקְתֶּם, הִתְעַצַּמְתֶּם – וְהִנֵּה, הַכֹּחַ בַּיָּדַיִם שֶׁלָּכֶם לְהָאִיר אֶת הָעוֹלָם כֻּלּוֹ!

כָּל מִלָּה שֶׁל חִזּוּק, כָּל הֲבָנָה חֲדָשָׁה, כָּל נְקֻדַּת אוֹר שֶׁהֵאִירָה לָכֶם אֶת הַנְּשָׁמָה – אַל תַּשְׁאִירוּ אוֹתָהּ לְעַצְמְכֶם!

בּוֹרֵא עוֹלָם נוֹתֵן לָנוּ זְכוּת, לִהְיוֹת שֻׁתָּפִים בַּמְּלָאכָה הָעֶלְיוֹנָה שֶׁל הַפָּצַת הָאוֹר בָּעוֹלָם. כָּל שִׁתּוּף שֶׁלָּכֶם – זוֹהִי פְּעֻלָּה רוּחָנִית אַדִּירָה שֶׁפּוֹתַחַת שְׁעָרִים שֶׁל בְּרָכָה, שִׂמְחָה וִישׁוּעָה!

דַּמְיְנוּ כַּמָּה נְשָׁמוֹת צְמֵאוֹת לָאוֹר הַזֶּה בְּדִיּוּק כָּמוֹכֶם! כַּמָּה אַחִים וְאַחָיוֹת זְקוּקִים לְחִזּוּק, לְמִלָּה טוֹבָה, לְתִקְוָה, כְּדֵי לָצֵאת מֵהַחֹשֶׁךְ אֶל הָאוֹר!

אָנָּא מִכֶּם, אַחִים יְקָרִים:

שֻׁתְּפוּ אֶת הַסֵּפֶר הַזֶּה בְּכָל מָקוֹם אֶפְשָׁרִי:

בְּקִבּוּצוֹת הַוָּאטְסְאַפּ, בִּרְשָׁתוֹת הַחֶבְרָתִיּוֹת, וּבְכָל פְּלַטְפוֹרְמָה שֶׁיֵּשׁ לָכֶם.

סַפְּרוּ לַחֲבֵרִים וּבְנֵי מִשְׁפָּחָה עַל הָאוֹר הַזֶּה,

תְּנוּ לָהֶם אֶת הַהִזְדַּמְּנוּת לְהִתְחַזֵּק גַּם הֵם.

וּבְמְיֻחָד, אַתֶּם, אַחִים יְקָרִים, שֶׁיֵּשׁ לָכֶם עֲרוּצֵי תִּכֶן מִשֶּׁלָּכֶם, עֲרוּצִים שֶׁבָּהֶם אַתֶּם מְפִיצִים אֶת הַבְּשׂוֹרָה – עֲלֵיכֶם מוּטֶלֶת זְכוּת עֲצוּמָה!

הוֹרִידוּ אֶת הַסֵּפֶר, וְהָפִיצוּ אוֹתוֹ בַּעֲרוּצִים שֶׁלָּכֶם! תַּהַפְכוּ אֶת הָעָרוּץ שֶׁלָּכֶם לְצִנּוֹר שֶׁל אוֹר עָצוּם, שֶׁדַּרְכּוֹ יִזְרֹם זֶרֶם בִּלְתִּי פּוֹסֵק שֶׁל חִזּוּק וֶאֱמוּנָה שֶׁיַּגִּיעַ לְעוֹד וְעוֹד נְשָׁמוֹת!

זִכְרוּ, אַחִים יְקָרִים: מִי שֶׁמַּפִּיץ אֶת דְּבַר ה', מִי שֶׁמְּזַכֶּה אֶת הָרַבִּים – אֵין גְּבוּל לִשְׂכָרוֹ! כָּל נְשָׁמָה שֶׁתִּתְקָרֵב לַה' בִּזְכוּתְכֶם, כָּל לֵב שֶׁיֵּאָר בִּזְכוּת הַשִּׁתּוּף שֶׁלָּכֶם – יִזָּקְפוּ לִזְכוּתְכֶם בָּעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים זְכֻיּוֹת נִצְחִיּוֹת שֶׁאֵינָן מְשׁוֹעָרוֹת!

זוֹהִי זְכוּת שֶׁל זְכוּי הָרַבִּים שֶׁאֵין לָהּ שִׁעוּר, זְכוּת שֶׁהוֹלֶכֶת אִתְּכֶם לָנֶצַח נְצָחִים!

בּוֹאוּ נַהֲפֹךְ יַחַד אֶת הָעוֹלָם כֻּלּוֹ לְמָקוֹם מָלֵא בְּאוֹר ה', בְּאַהֲבָה, בְּשִׂמְחָה, וּבִגְאֻלָּה!

תּוֹדָה לָכֶם, אַחִים יְקָרִים, וִיהִי רָצוֹן שֶׁנִּזְכֶּה לִרְאוֹת אֶת מַלְכוּת ה' מִתְגַּלָּה בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן!